

TETRALOGIJA

Zemljomorje

Ursula Le Guin

III
KNJIGA

© Leo.r.s

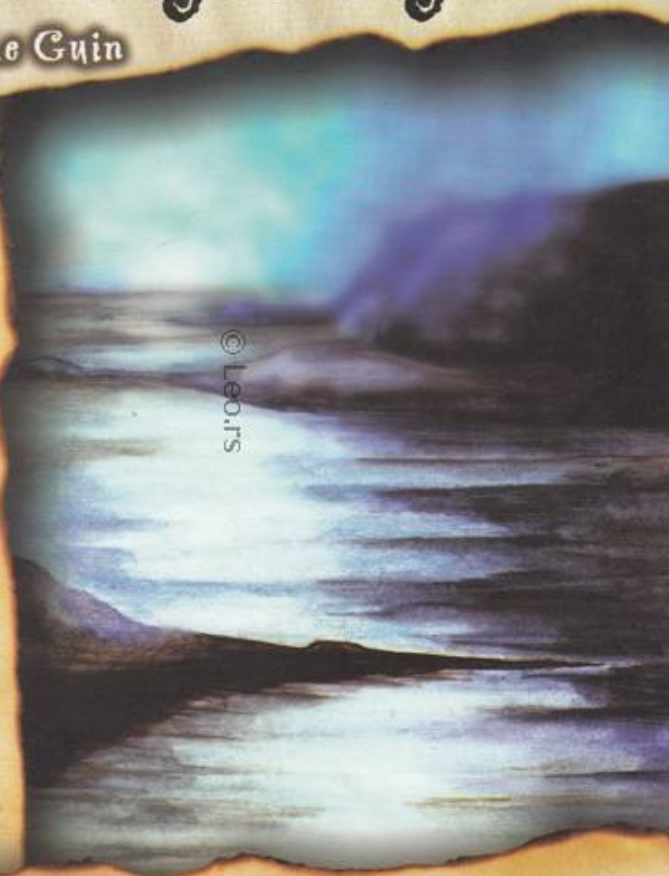
Najdalja obala

TETRALOGIJA

Zemljomorje

Ursula Le Guin

III
KNJIGA
III

© Leo.r.s

Najdalja obala

Ursula Legvin

Treća knjiga

NAJDALJA OBALA

1. OSKORUŠA

U Dvorištu Fontane martovsko sunce prosijavalo je kroz mlade listove jasena i bresta, a voda se slivala i oticala kroz senku i jasnu svetlost. To nenatkrito dvorište okruživala su četiri kamena zida. S druge strane nalazile su se sobe, dvorane, prolazi, hodnici, kule, a na kraju snažni spoljašnji zidovi Velikog zdanja Rouka, koji su bili u stanju da zadrže svaki ratni pohod, da odole svakom zemljotresu i naletu talasa, bili su sagrađeni ne samo od kamena, već i od neoborive magije. Jer Rouk je Ostrvo Mudrih na kome se predaje nauka magije, a Veliko zdanje je škola i središnje mesto čarobnjaštva, a središnje mesto tog zdanja je to malo dvorište u samom središtu, gde žubori fontana i drveće postojano odoleva kiši, suncu i zvezdama.

Korenje drveta najbližeg fontani, jedne razgranate oskoruše, nadiglo je i stvorilo pukotine u mermerskim pločama. Pukotine je ispunila svetlo zelena mahovina, šireći se iz travnate parcele oko vodoskoka. Tamo je na jednom nižem mermernom ispupčenju prekrivenom mahovinom sedeo dečak, prateći pogledom oticanje središnjeg mlaza fontane. Bio je već gotovo muškarac, ali ipak još dečak, vitak, bogato odeven. Lice kao da mu je bilo urađeno u zlatastoj bronzi, imalo je tako fine crte i bilo je sasvim spokojno.

Iza njega, na nekih petnaest stopa, ispod drveća na drugom kraju malog središnjeg travnjaka, stajao je jedan čovek, ili se bar činilo da stoji. Teško je to bilo zasigurno, utvrditi usled treperavog pomeranja senke i tople svetlosti. On je, nema sumnje, bio tamo, čovek u belom, stajao je nepomično. Dok je dečak posmatrao fontanu, čovek je posmatrao njega. Nije se čuo nikakav zvuk niti videlo bilo kakvo kretanje, osim igre lišća i vode i njihove neprestane pesme.

Čovek krenu napred. Vetar pokrenu grane oskoruše i zatalasa njene tek rastvorene listove. Dečak skoči na noge, okretno i zaprepašćeno. Okrenu se prema čoveku i nakloni mu se.

“Gospodaru Arhimaže”, reče on.

Čovek koji se zaustavio pred njim bio je onizak, uspravna držanja, krepak i na sebi je imao ogrtač sa kapuljačom od bele vune. Iznad nabora spuštene kapuljače videlo se tamno crveno lice, orlovski nos, a jedan obraz bio mu je izbrazdan davno zadobijenim ožiljcima. Pogled mu je bio bistar i divlji. Pa ipak, govorio je blago.

“Priyatno je sedeti u Dvorištu Fontane”, primeti on, i predupredivši

dečakovo izvinjenje, nastavi:

“Doputovao si izdaleka i još se nisi odmorio. Slobodno sedi.”

On kleknu na belu ivicu fontane i ispruži šaku prema prstenu svetlucavih kapi koje su se rasipale iz gornje činije fontane, puštajući da mu voda curi između prstiju. Dečak ponovo sede na ispupčene ploče i prođe trenutak pre no što ijedan od njih ponovo progovori.

“Ti si sin kneza od Enlada i ostrva Enlada”, reče Arhimag, “naslednik kneževine Mored. U celom Zemljomorju nema starije niti čestitije baštine. Video sam voćnjake Enlada u proleće i zlatne krovove Berile... Kako se zoveš?”

“Zovem se Aren.”

“Ta reč mora da potiče iz dijalekta tvoje zemlje. Šta ona znači u svakodnevnom govoru?”

Dečak odvrati:

“Mač.”

Arhimag klimnu. Ponovo nastupi tišina, a onda dečak progovori, ne baš srčano, ali bez stida:

“Mislio sam da Arhimag zna sve jezike.”

Čovek odmahnu glavom, posmatrajući fontanu.

“I sva imena...”

“Sva imena? Samo je Segoj koji je izgovorio Prvu reč, izdižući ostrva iz dubokog mora, znao sva imena. Budi siguran”, a na Arenovom licu zaigra bistar, živ pogled, “da mi je bilo potrebno da saznam tvoje pravo ime, saznao bih ga. Ali nema potrebe. Zvaću te Aren, a ja sam Jastreb. Reci mi, kakvo ti je bilo putovanje dovdde?”

“Suviše dugačko.”

“Nepovoljni vetrovi?”

“Vetrovi su bili povoljni, ali vesti koje sam čuo bile su loše, gospodaru Jastrebe.”

“Pričaj”, reče ozbiljno Arhimag, ali poput čoveka koji udovoljava dečjem nestrpljenju, dok je Aren govorio, on se ponovo zagledao u kristalnu zavesu od vodenih kapi što se prelivala iz gornjeg dela fontane u donji, i pre bi se moglo reći da je pored dečakovih reči osluškivao još nešto, a ne da ga nije

slušao.

“Vi znate, gospodaru, da je knez moj otac upućen u vraćanje, pošto potiče od loze Moreda, i pošto je u mladosti proveo godinu dana ovde na Rouku. Posедуje izvesne moći i znanje, mada retko koristi tu svoju veštinu, pošto je zaokupljen vladavinom i upravljanjem svojom kneževinom, zapovedništvom u gradovima i trgovinom. Flote sa našeg ostrva odlaze na zapad čak do Zapadnog Prostranstva trgujući safirima, ovčijom kožom i kalajem, u ranu zimu jedan pomorski kapetan vratio se u naš grad Berilu i doneo priču koja je stigla i do ušiju mog oca, tako da je on poslao po tog čoveka i saslušao ga. “

Dečak je govorio užurbano, sigurno. Obučavali su ga civili, dvorani, tako da nije bio samouveren poput ostale mladeži.

“Pomorski kapetan je ispričao kako na ostrvu Narveduen, koje se nalazi na nekih pet stotina milja zapadno od nas, mereći pomorske puteve, više nema nikakve magije. Čarolije tamo nemaju nikakvu moć, rekao je, a reči vraćanja su zaboravljene. Otac ga je upitao da nisu svi čarobnjaci i veštice napustili to ostrvo, a on je odgovorio da nisu, bilo je tamo još onih koji su nekada bili čarobnjaci, ali oni više nisu bacali nikakve čini, čak ni one najjednostavnije za popravak kakvog lonca ili pronalaženje izgubljene igle. Moj ga je otac upitao, da li je narod na Narveduenu obeshrabren? A pomorski kapetan je ponovo odgovorio da nije, već bi se pre moglo reći da ih nije bilo briga. Vladaju boleštine, kazao je, jesenja žetva bila im je siromašna, a njima ipak kao da ni do čega nije stalo. Rekao je. .. Bio sam tamo, dok je razgovarao sa knezom... rekao je: ‘Liče na bolesnike, na čoveka kome je rečeno da mora umreti do kraja godine, a on sebi ponavlja kako to nije istina, da će on večno živeti. Idu unaokolo’ kazao je, ‘ne obazirući se na svet oko sebe.’ Kada su se i ostali trgovci vratili, ponovili su priču da je Narveduen jako osiromašio i da se na njemu više ne upražnjava bajanje. Ali sve su to bile priče vezane za Prostranstvo, a one su uvek neobične, tako da im je samo moj otac poklonio veću pažnju.

A onda za Novu Godinu, za vreme svetkovine Jagnjeta koja se održava u Enladu, kada žene pastira dolaze u grad i donose prvu jagnjad iz stada, moj otac je imenovao vrača Ruta da izgovori bajalice za uvećanje stada. Ali Rut se vratio u dvor sav pometen, spustio je štap i rekao: ‘Gospodaru, ne mogu da izgovorim bajalice.’ Otac počeo da ga ispituje, ali on je samo mogao da kaže: ‘Zaboravio sam reči i ustrojavanje.’ Onda je otac otišao na trg i sam izgovorio bajalice, tako da je proslava mogla biti završena. Ali video sam ga kada se vratio u palatu te večeri, bio je ozbiljan, zabrinut i rekao mi je: ‘Izgovorio sam reči, ali ne znam da li su one išta značile.’ I odista, ovog proleća pastiri imaju

mного nevolja sa stadima, mladunci umiru odmah po rođenju, a mnoga jagnjad se rađaju mrtva, a poneka su... deformisana.”

Dečak je u početku govorio s lakoćom, a sada ga glas izdade, trgnuo se kada je izgovorio tu reč i progutao knedlu.

“Video sam neke”, reče on. Zatim nastupi pauza.

“Moj otac veruje da ovo i priča o Narvedeunu, ukazuje na to da u našem delu sveta deluje neko zlo. Želi da čuje savet Mudrih.”

“To što je tebe poslao dokazuje kako smatra da taj savet treba da brzo dobije”, odvrati Arhimag. “Ti si mu sin jedinac, a putovanje od Enlada do Rouka nije baš kratko. Imaš li još šta da mi ispričaš?”

“Pa samo priče nekih starica koje žive u brdima.”

“Šta kažu starice?”

“Da sve veštice koje proriču sudbinu iz dima i bara govore o zlu, i da njihovi ljubavni napici ne deluju. Ali one nisu prave vračare.”

“Na proricanje sudbine i ljubavne napitke ne treba mnogo obraćati pažnju, ali treba saslušati ono što te starice imaju da kažu. E pa, o tvojoj poruci će Veliki majstori Rouk sigurno raspravljati. Ali ne znam Arene, kakav bi savet oni mogli dati tvome ocu. Jer Enlad nije prva zemlja iz koje su do nas doprle slične glasine.”

Arenu je putovanje sa severa, pored velikog ostrva Hevnora i kroz Unutrašnje more do Rouka, bilo prvo veće putovanje. Tek je u ovih nekoliko poslednjih nedelja video i druge zemlje pored svoje rodne, postao svestan razdaljina i raznolikosti i shvatio da postoji veliki svet s druge strane prijatnih enladskih brda, kao i mnogo ljudi u njemu. Još nije bio navikao da razmišlja u tako širokim razmerama, tako da je prošao trenutak pre no što je shvatio.

“Odakle još?” upitao je, pomalo pometen. Jer nadao se da će se kući u Enlad vratiti sa pravim lekom.

“Iz Južnog Prostranstva, u početku. U poslednje vreme čak i nešto južnije od Arhipelaga, iz Vatorta. Ljudi kažu da se u Vatortu više ne upražnjava magija. Teško je biti siguran. Ta je zemlja dugo bila stecište pobunjenika i gusara pa se stoga kaže da kada čuješ trgovca sa juga, to ti je isto kao da slušaš lažova. Pa ipak, priča je uvek ista: Izvori čarobnjaštva su presušili.”

“Ali ovde na Rouku...”

“Ovde na Rouku ništa od toga nismo osetili. Ovde smo zaštićeni od oluje, promena i svega lošeg. Možda i suviše dobro zaštićeni. Kneževiću, šta ćeš

sada preduzeti?”

“Vratiću se u Enlad kada budem u stanju ocu da odnesem neko jasno objašnjenje prirode toga zla i lek za njega.”

Arhimag ga još jednom pogleda, i ovog puta, uprkos svoj obuci kroz koju je prošao, Aren odvrati pogled. Nije znao zašto, jer pogled tih tamnih očiju nije bio nimalo neljubazan. Bio je nepristrasan, smiren, saosećajan.

Svi su u Enladu podizali pogled ka njegovom ocu, a on je bio sin svog oca. Niko ga još nije ovako pogledao, ne kao Arena, kneževića Enlada, sina vladara, već samo kao Arena. Nije mu se dopadala pomisao da se uplašio Arhimagova pogleda, ali jednostavno je morao da skrene svoj. Činilo se da je on još više uvećao svet oko njega, tako da sada ne samo da je Enlad postao mali i nevažan, već i on sam, te je tako u Arhimagovim očima bio mali, sasvim mali, u velikoj panorami zemalja okruženih morem nad kojima je visila tama.

Sedeo je i čupkao živopisnu mahovinu koja je rasla iz raspucalih mermernih ploča, ali ubrzo potom prozbori, glasom, koji je tek u nekoliko poslednjih godina postao dublji, mada je sada zazvučao nekako tanko i piskutavo:

“Učiniću kako mi naredite.”

“Ti si obavezan prema svom ocu, ne prema meni”, odvrati Arhimag.

I dalje nije skidao pogled sa Arena, tako da dečak sada podiže oči prema njemu. Dok mu se malopre podređivao, zaboravio je na sebe, tako da je sada ugledao Arhimaga u pravom svetlu, najvećeg vrača u celom Zemljomorju, čoveka koji je prekrpio Crni Izvor Fundara i povratio prsten Eret Akbe iz grobnica Atuana, te podigao nepski zid, čiji su temelji duboko u moru, mornara koji je poznavao mora od Astovela do Selidora, jedinog živog gospodara zmajeva. Klečao je tu pored fontane, onizak, ne baš tako mlad, čovek tiha glasa, sa očima dubokim kao veče.

Aren nespretno ustade, te kleknu na oba kolena, i to sve izvede nekako na brzinu.

“Gospodaru”, počeo on zamuckujući, “dozvolite da vam služim!”

Njegovog samopouzdanja je nestalo, lice mu je bilo obliveno rumenilom, glas mu je podrhtavao.

Za pasom je nosio mač u koricama od nove kože koje su bile ukrašene crvenim i zlatnim umecima, ali sam mač bio je jednostavan, sa izlizanom

poprečnom drškom od posrebrene bronzne. Sada ga je žurno izvukao i dršku okrenuo prema Arhimagu, kao što vitez nudi mač svome knezu.

Arhimag nije ispružio šaku da dodirne dršku mača. Pogledao ga je, a onda je podigao oči prema Arenu.

“To je tvoje, a ne moje”, reče on. “A ti nisi ničiji sluga.”

“Ali otac je rekao da mogu ostati na Rouku dok ne doznam o kakvom je to zlu reč i dok možda ne steknem neko znanje... veštinu ne posedujem, mislim da nemam nikakavu moć, ali među mojim precima bilo je maga... ako bih mogao da naučim da vam budem od neke koristi...”

“Važnije od toga da su ti neki od predaka bili magi je to”, reče Arhimag, “što su bili kraljevi.”

On se pridiže i priđe Arenu tihim, krepkim korakom, te ga uhvativši za ruku natera da ustane.

“Zahvaljujem ti na ponudi da mi služiš, i mada je sada ne prihvatam, ipak bih mogao, kada se posavetujemo o tim stvarima. Ponudu velikodušnog duha ne treba olako odbiti. Niti treba nepromišljeno odgurnuti mač Moredovog sina!... Pođi sada. Momak koji te je doveo ovamo pobrinuće se da dobiješ nešto za jelo, da se okupaš i odmoriš. Pođi”, i on blago pogura Arena, dodirnuvši ga između lopatica, tako prisno kako to niko pre njega nije učinio, da je bilo ko drugi bio u pitanju mladi princ ne bi otrpeo takvo ponašanje, ali on je Arhimagov dodir doživeo kao titraj slave. Jer Aren je prema njemu počeo da oseća veliku naklonost.

Bio je aktivan dečak, voleo je igre, bio ponosan i uživao u telesnim i umnim veštinama, spreman da izvršava svoje ceremonijalne dužnosti i da vlada, što sve nije bilo nimalo lako ni jednostavno. Ipak do sada se još ničemu nije potpuno predao. Sve mu je izgledalo lako i sve je s lakoćom obavljao, sve je bilo igra i on ju je igrao s ljubavlju. A sada se razbudila sama suština njegova bića, i tome nisu doprineli igra niti kakav san, već čast, opasnost, mudrost, lice puno ožiljaka, miran glas i stisak tamnolute šake, nesvesne svoje moći, štap od tisovine na kome je blizu drške bila srebrom utisnuta u crnom drvetu, izgubljena runa kraljeva.

I tako je on iznenada iskoračio iz detinjstva, ne pogledavši ni ispred sebe, niti se osvrnuvši, neoprezno, ništa ne sačuvavši u rezervi.

Zaboravivši na dvorski način pozdravljanja, on pohita ka vratima, nespretno, ozaren, poslušno. A Ged Arhimag ostade da ga posmatra kako se udaljava.

Ged postojaju još malo pored fontane ispod jasena, a zatim podiže lice spram neba umivenog sunčevim zracima.

“Kako uljudan glasnik za loše vesti”, reče on poluglasno, kao da se obraća fontani. Nije ga čekala već je nastavljala da govori na nekom svom srebrnom jeziku, i on ju je izvesno vreme slušao. A onda, uputivši se prema jednim drugim vratima, koja Aren nije video, i koja je malo ko i mogao da uoči bez obzira na to kako se blizu našao, on reče:

“Veliki majstore Čuvaru kapije.”

Pojavi se jedan sitan čovek neodređene starosti. Mlad nije bio, tako da ga je čovek morao zvati starcem, ali ta mu reč nije pristajala. Lice mu je bilo uvelo i boje slonovače, i krasio ga je prijatan osmeh koji je stvarao duboke bore u njegovim obrazima.

“Šta je bilo, Gede?” upita on.

Bili su sami, i on je bio jedan od sedmorice ljudi na svetu koji su znali Arhimagovo ime. Još su ga znali Veliki majstor Imenovanja sa Rouka, Ogion Ćutljivi, vrač sa Re Albija, koji je davno na planini Gont dao Gedu to ime, Bela gospa sa Gonta, Tenar od prstena, seoski vrač sa Ifiša po imenu Več, žena graditelja kuća sa Ifiša, majka tri devojčice koja ništa nije znala o vradžbinama, ali je bila mudra u drugim stvarima, po imenu Džerou, i na kraju, na drugom kraju Zemljomorja na krajnjem zapadu, dva zmaja: Orm Embar i Kalesin.

“Večeras ćemo se sastati”, reče Arhimag. “Poći ću do velikog majstora Ustrojstva. Poslaću poruku Kurremkarmerruku, da odloži svoje spiskove i pusti učenike jedno veče da se odmire, te dođe do nas, makar ne i lično. Hoćeš li se pobrinuti za ostale?”

“Da”, odvrati Čuvar kapije, smešeci se, i nestade, nestade i Arhimaga, a fontana je i dalje pričala sama sa sobom, sva razdragana i nikada ne prestajući, na suncu ranog proleća.

Negde na zapadu od Velikog zdanja Rouka, a često i južno od njega, obično se mogao videti Gaj Suštine. Njega nema na kartama i do njega mogu stići samo oni koji poznaju put. Ali čak ga i šegrti, ljudi iz grada i seljani mogu videti, uvek na izvesnoj udaljenosti, tu šumu visokog drveća čije je zeleno lišće protkano zlatom čak i u proleće. I oni smatraju... šegrti, ljudi iz grada i seljani... da se Gaj kreće unaokolo na neki tajanstveni način. Ali tu nisu u pravu, jer Gaj se ne kreće. Njegovo korenje je korenje postojanja. Sve se ostalo kreće.

Ged je koračao preko polja udaljujući se od Velikog zdanja. Skinuo je beli ogrtač, jer sunce je bilo u zenitu. Seljak koji je orao smeđu padinu brda podiže ruku u znak pozdrava i Ged mu otpozdravi na isti način. Male ptice odizale su se u vazduh i pevale. Varnični krov je upravo počeo da cveta po ugarima i pored puteljaka. Daleko u visini, jedan soko napravio je široki luk na nebu. Ged podiže pogled na trenutak i ponovo diže ruku. Ptica se stušiti naniže i zaustavi se tačno na ponuđenom zglobu, ščepavši ga žutim kandžama. To nije bio jastreb, već veliki enderski soko sa Rouka, belo smeđi soko ribolovac. On postrance pogleda Arhimaga jednim okruglim, svetlozlatnim okom, zatim lupnu povijenim kljunom, te se zagleda u njega sa oba okrugla svetlozlatna oka.

“Neustrašivi”, obrati mu se Arhimag na istinskom jeziku.

Veliki soko zamaha krilima i zari još jače kandže, zureći u njega.

“Pođi brate, neustrašivi.”

Seljak na udaljenoj padini brda ispod vedrog neba, više nije gledao. Jednom je prošle jeseni posmatrao Arhimaga i divlju pticu koja mu je sletela na zglavak, a već u narednom trenutku čoveka više nije mogao da vidi, već samo dva sokola kako se penju uz vetar.

Ovog puta su se rastali dok je seljak još gledao, ptica se vinula visoko u nebo, a čovek je nastavio da korača preko blatnjavih polja.

Stigao je do staze koja je vodila u Gaj Suštine, staze koja je uvek vodila pravo i izravno bez obzira kako se vreme i svet krivili oko nje, sledeći je, uskoro je stigao u hlad drveća.

Debla pojedinog drveća bila su ogromna. Kad bi ih čovek ugledao konačno je mogao da poveruje da se Gaj nikada ne pomera, ličila su na prastare kule posivele od godina, njihovo korenje nalikovalo je korenju planina. Ipak su neka od najdrevnijih oskudevala u lišću i imala su uvele grančice. Nisu bila besmrtna. Među tim divovima rasle su mladice, visoke i snažne sa svetlim krošnjama i presadnicama, tankim lisnatim šibljem ne višim od kakave devojke.

Tle ispod drveća bilo je meko, plodno od istrulelog lišća koje je opadalo tokom svih tih godina. Tu su rasle paprati i šumske biljke, ali mogla se naći samo jedna vrsta drveta, koja nije imala imena na hardijskom jeziku Zemljomorja. Pod granama je vazduh bio svež i mirisao na zemlju, a okus u ustima nalikovao je na izvorsku vodu.

Na čistini koju je pre mnogo godina napravilo jedno palo drvo, Ged je

sreo Velikog majstora Ustrojstva, koj je živeo u Gaju i retko, gotovo nikada nije izlazio iz njega. Kosa mu je bila žuta poput maslaca, on nije poticao iz Arhipelaga. Pošto je prsten Eret Akbe bio vraćen, varvari iz Kargada prestali su da vrše upade, pa su čak i sklopili neke trgovačke pogodbe sa Unutrašnjim kopnom. Oni nisu bili prijateljski raspoložen narod i držali su se po strani. Ali tu i tamo kakav mladi ratnik ili trgovčev sin, došli bi sami samciti na zapad, privučeni izgledima na pustolovine ili sa željom da nauče veštinu vraćanja. Takav je bio i Veliki majstor Ustrojstva pre deset godina, opasan mačem, crveno,modar mladi divljak iz Karego Ata, koji je stigao na Gont jednog kišnog jutra, rekavši Čuvaru kapije na bahatom i oskudnom hardijskom: “Došao sam da učim!” A sada je stajao na zeleno,zlatnoj svetlosti ispod drveća, taj visoki beloputi čovek svetle kose i čudnih zelenih očiju, Veliki majstor Ustrojstva Zemljomorja.

Možda je i on znao Gedovo ime, ali ako ga je i znao nikada ga još nije izgovorio. Nemo su se pozdravili.

“Šta to tamo posmatraš?” upita Arhimag, a ovaj drugi odgovori:

“Pauka.”

Između dve visoke vlati trave na čistini pauk je ispleo mrežu, jedan pažljivo okačen krug. U srebrnim nitima hvatala se svetlost. U središtu je čekao pauk, nešto sivo, crno, ne veće od zenice oka.

“I on stvara ustrojstva”, reče Ged, proučavajući umetnički napravljenu mrežu.

“Šta je zlo?” upita mlađi muškarac.

Činilo se da ih obojicu promatra ta okrugla mreža sa crnim središtem.

“Mreža koju mi ljudi tkamo”, odvrati Ged.

U ovoj šumi nije pevala nijedna ptica. Bila je utihla na podnevnoj svetlosti i vrućini. Oko njih su se uzdizali drveće i senke.

“Stigao je glas iz Narveduena i sa Enlada, istovetan.”

“Jug i jugozapad. Sever i severozapad”, reče Veliki majstor Ustrojstva, ne skidajući pogled sa okrugle paučine.

“Večeras ćemo se ovde okupiti. Ovo je najbolje mesto za savetovanje.”

“Nemam nikakav savet!” Veliki majstor Ustrojstva sada je gledao u Geda, a njegove zelenkaste oči su bile hladne. “Bojim se”, reče on. “Postoji strah. Postoji strah u korenima.”

“Da”, odvrati Ged. “Mislim da moramo zaviriti u duboke izvore. Mislim da smo suviše dugo uživali na suncu, uljuljkujući se u miru koji je donelo spajanje prstena, obavljajući samo nevažne poslove, pecajući u plićacima. Večeras moramo pretražiti dubine.”

Rekavši to, on ostavi Velikog majstora Ustrojstva samog, da i dalje zuri u pauka u suncem obasjanoj travi.

Na ivici Gaja, gde se lišće velikog drveća nadnosilo nad običnim tlom, on sede oslonivši se leđima o jedan moćni koren, spustivši štap preko kolena. Zatvori oči kao da se odmara, te posla glasnika svog duha preko brda i polja Rouka, prema severu, do rta koji je napadalo more i na kome je stajala Osamljena kula.

“Kurremkarmerruče”, reče on u dahu a Veliki majstor Imenovanja podiže pogled sa debele knjige imena korenja i trava, lišća, semenja i latica koju je čitao svojim učenicima i reče:

“Ovde sam, gospodaru.”

Zatim se udubi u slušanje, taj visoki, mršavi starac, sede glave pod tamnom kapuljačom, učenici za radnim stolovima u odaji u kuli podigoše poglede prema njemu, zatim počеше da se z gledaju.

“Doći ću”, odvrati Kurremkarmerruk, te ponovo pognu glavu nad knjigom, rekavši: “A sad, latica cveta moli ima ime, a to je iebera, kao i sepal, koji se zove partonat, i stabljika i list i koren, svako od njih ima svoje ime...”

Ali Arhimag Ged koji je i dalje sedeo ispod drveta i koji je znao sva molina imena, povuče svog glasnika, te udobnije ispruži noge i ne otvarajući oči uskoro zaspao na suncu prošaranom lišćem.

2. VELIKI MAJSTORI SA ROUKA

U školu na Rouku slati su dečaci koji su obećavali da bi mogli postati vračevi, dolazili su iz svih krajeva Unutrašnjeg kopna kako bi naučili najveća umeća magije. Tu bi sticali znanja iz raznih oblasti čarobnjaštva, učili bi imena, rune, veštine, čarolije, ono što treba i ono što ne treba činiti i zašto. A onda, posle duge vežbe i ako bi im se šake, um i duh uporedo razvijali, mogli su da steknu naziv vrača i prime štap moći. Pravi vračevi nastaju samo na Rouku.

Pošto na svim ostrvima ima čarobnjaka i veštica, a ljudima je magija potrebna kao hleb i smatraju je ugodnom poput muzike, Škola za čarobnjake je mesto vredno poštovanja. Devet maga, Velikih majstora Škole, smatraju se jednakima velikim kneževima Arhipelaga. Njihov gospodar, Upravitelj Rouka, Arhimag nije podređen nijednom čoveku, sem kralju svih ostrva, a i njemu je samo odan kao vazal, srcem, jer čak ni kralj nije u stanju da primora jednog tako velikog maga da poštuje običajno pravo, ako on to ne želi. Pa ipak, čak i tokom vekova bez kralja, Arhimazi sa Rouka ostali su odani i poštovali su to običajno pravo. Na Rouku se sve odvijalo onako kao što se odvijalo već mnogo stotina godina, činilo se da je to mesto zaštićeno od svih nevolja, smeh dečaka odzvanjao je dvoranama i širokim, hladnim hodnicima Velikog zdanja.

Arenov vodič u obilasku škole bio je jedan zdepasti momak čiji je ogrtač ispod brade bio zakačen srebrnom kopčom, znakom da više nije šegrt već dokazani čarobnjak koji se obučava da dobije štap. Zvao se Kocka “jer su”, objasnio je, “moji roditelji imali šest devojčica, pa je za sedmo dete moj otac rekao da predstavlja kockanje sa sudbinom.” Bio je prijatan, brza uma i jezika. U drugoj prilici Aren bi uživao u njegovim šalama, ali danas su mu druge stvari bile na pameti. I tako na njega mnogo obraćao pažnju. Kocka je stoga, usled prirodne želje da bude primećen, počeo da iskorištava odsutnost gosta. Pričao mu je čudne stvari o Školi, pa čudne laži o Školi, a Aren je na sve odgovarao: “Ah, da”, ili “Razumem”, tako da je Kocka na kraju zaključio da ima posla sa kraljevskim idiotom.

“Razume se da se ovde ne kuva”, reče on vodeći Arena pored ogromnih kamenih kuhinja u kojima se presijavala sva sila bakrenih kotlova i iz kojih je dopirao zveket noževa i miris luka koji je pekao oči. “To oni rade samo onako, radi predstave. Odlazimo u trpezariju, i tamo svako prizove ono što želi da jede. Tako ne prljamo sudove.”

“Da, shvatam”, odvrati učtivo Aren.

“Zato šegrti koji još nisu naučili čarolije često prvih meseci izgube dosta na težini, ali nauče. Imamo jednog dečaka iz Hevnora koji stalno pokušava da prizove pečeno pile, ali stalno dobija prosenu kašu. Juče je uz nju dobio i sušenog bakalara.”

Kocka je promukao pokušavajući da kod gosta probudi nevericu. Konačno je odustao i ućutao.

“Gde... sa kog kopna potiče Arhimag?” upita gost, ni ne primećujući moćnu kolonadu kroz koju su prolazili, a čiji su svi zidovi i lučni svod bili izrezbareni prikazom Hiljadulisnatog drveta.

“Sa Gonta”, odvrati kocka. “Tamo je bio seoski kozar.”

Čuvši tu jednostavnu i svima poznatu činjenicu, dečak sa Enlada se okrenu i s nevericom zagleda u Kocku.

“Kozar?”

“Gontijci su uglavnom svi kozari, sem ako nisu gusari ili čarobnjaci. Nisam znaš, kazao da je on sada kozar.”

“Ali kako je jedan kozar mogao postati Arhimag?”

“Na isti način kao što bi to mogao postati i princ? Došavši na Rouk i nadmašivši sve Velike majstore, ukravši prsten u Atuanu, savladavši Stazu zmajeva, tako što je najveći vrač od vremena Eret Akbe... kako drugačije?”

Napustili su kolonadu kroz severna vrata. Kasno poslepodne počivalo je toplo i sjajno po izbrazdanim brdima i krovovima Grada Tvila, i luke iza njega. Zastadoše da porazgovaraju. Kocka reče:

“Razume se, to se sve dogodilo veoma davno. Od kada je imenovan za Arhimaga nije mnogo šta učinio. Obično je to tako. Samo sede na Rouku i paze na Ravnotežje, pretpostavljam. A on je i inače već dosta star.”

“Star? Koliko mu je godina?”

“Oh, četrdeset ili pedeset.”

“Jesi li ga vidio?”

“Razume se da sam ga video”, odvrati oštro Kocka. Kraljevski idiot je izgleda bio i kraljevski snob.

“Često ga viđaš?”

“Ne. Samuje. Ali video sam ga kada sam stigao na Rouk, u Dvorištu

Fontane.”

“Danas sam tamo s njim razgovarao”, primeti Aren.

Boja njegovog glasa natera Kocku da ga pogleda, i da mu da iscrpniji odgovor:

“Bilo je to pre tri godine. Bio sam toliko uplašen da ga nisam pravi ni pogledao. Razume se, bio sam prilično mlad. Ali tamo je teško jasno videti stvari. Sećam se, uglavnom, njegovog glasa, i žamora fontane.” Posle jednog trenutka, dodade. “Naglasak mu je stvarno gontijski.”

“Da mogu da razgovaram sa zmajevima na njihovom jeziku”, primeti Aren, “ne bih vodio računa o svom naglasku.”

Kocka ga tada pogleda sa izvesnim odobravanjem, te upita:

“Da li si došao ovamo da učiš, kneževiću?”

“Ne. Doneo sam Arhimagu poruku od svog oca.”

“Enlad je jedna od kneževina kraljevstva, je li tako?”

“Enlad, Ilijen i Put. Nekada su to bili i Hevnor i Eja, ali u njima se ugasila kraljevska loza. Ilijenska loza vodi poreklo od Gemala iz Mora rođenog, preko Mahariona koji je bio kralj svih ostrva. Put, od Akambara i Kuće Šeliet, Enlad, najstarija, od Moreda preko njegovog sina Seriada i Kuće Enlada.”

Aren je odrecitovao ove genealogije sa sanjalačkim izrazom na licu, poput kakvog dobro uvežbanog đaka čiji je um zaokupljen nečim drugim.

“Misliš li da ćemo za svoga života ponovo videti kralja u Hevnoru?”

“Nikada o tome nisam mnogo razmišljao.”

“U Arku, odakle ja potičem, ljudi o tome razmišljaju. Mi sada, znaš, pripadamo kneževini Ilijen, od kada je sklopljen mir. Koliko je od tada prošlo, sedamnaest, osamnaest godina, od kada je prsten kraljevske rune vraćen u Kulu kraljeva u Hevnoru? Stvari su tada krenule nabolje, ali kratko je potrajalo, i sada je gore no ikada. Došlo je vreme da na presto Zemljomorja ponovo zasedne kralj, da donese Znak mira. Ljudi su umorni od ratova, pohara, trgovaca koji precenjuju svoju robu, kneževa koji udaraju prevelike namete i sve te zbrke koja potiče od moći kojom niko ne upravlja. Rouk predvodi, ali ne može da vlada. Ovde je ravnoteža, ali moć treba da bude rukama kralja.”

Kocka je sada govorio sa velikim zanimanjem, zaboravivši na glupiranje, te je konačno uspeo da privuče Arenovu pažnju.

“Enlad je bogata i mirna zemlja”, reče on lagano. “Nikada se nije upuštao u slične sukobe. Čuli smo za nevolje koje su snašle druge zemlje. Ali na prestolu u Hevnoru nije bilo kralja još od Maharionove smrti, osam stotina godina. Da li bi sve te zemlje odista prihvatile kralja?”

“Ako bi došao u miru i bio jak, ako Rouk i Hevnor priznaju njegovo pravo na presto.”

“A postoji i proročanstvo koje mora biti ispunjeno, zar ne? Maharion je kazao da naredni kralj mora biti mag.”

“Veliki majstor Poezije je iz Hevnora i zanimaju ga te stvari, te se tako već tri godine trudi da nam ove reči utuvi u glavu. Maharion je kazao: Naslediće moj presto onaj koji bude, živ prošao kroz zemlju tame i stigao na udaljene obale dana.”

“Što će reći, mora biti mag.”

“Da, pošto samo kakav vrač ili mag mogu otići među mrtve u zemlju tame i vratiti se iz nje. Mada je oni ne prelaze. Bar uvek o njoj govore kao da ima samo jednu granicu iza koje nema kraja. A šta su daleke obale dana? Ali tako glasi proročanstvo poslednjeg kralja, pa će se jednog dana i roditi neko ko će ga ispuniti. Rouk će ga prepoznati, a flote, vojske i narodi će mu svi zajedno prići. Tada će ponovo u središtu sveta, u Kuli kraljeva u Hevnoru boraviti veličanstvo. Takvome bih prišao, služio bih istinskog kralja svim srcem i svim umećem koje posedujem”, reče Kocka, a onda se nasmeja i slegnu ramenima, da Aren ne bi pomislio kako je govorio suviše osećajno.

Ali Aren ga je posmatrao prijateljski, razmišljajući:

“On bi prema kralju osećao isto ono što ja osećam prema Arhimagu.” Naglas reče:

“Kralju bi bili potrebni ljudi kao što si ti.”

Stajali su tako, svaki prebirajući po vlastitim mislima, pa ipak zajedno, dok se u Velikom zdanju iza njih nije oglasio gong.

“Evo!” reče Kocka. “Večeras je na redu leća i supa od luka. Hajdemo.”

“Učinilo mi se da si kazao kako se ovde ne kuva”, primeti Aren i dalje poluodsutan, krenuvši za njim.

“Oh, ponekad skuvaju... greškom...”

Nikakva magija nije umešala svoje prste u večeru, već samo dosta

opipljivog. Posle večere izišli su i uputili se preko polja kroz blago plavetnilo povečerja.

“Ovo je Okruglo brdo Knol”, reče Kocka, kada počese da se uspinju uz jedno zaobljeno brdo. Trava puna rose trala im se od noge, a u podnožju brda, pored močvarnog Tvilburna nalazio se hor malih žaba koje su pozdravljale prve tople dane i skraćenje zvezdanih noći. Sve okolno tlo odisalo je nekim tajanstvom. Kocka blago reče:

“Ovo brdo je prvo izronilo iz mora, kada je izgovorena Prva reč.”

“I ono će poslednje potonuti, kada sve stvari budu raščlanjene”, dodade Aren.

“Što znači da je bezbedno boraviti na njemu”, reče Kocka drhteći od strahopoštovanja, a onda iznenada zastrašeno povika: “Pogledaj! Gaj!”

Na tlu, južno od Knola pojavila se velika svetlost, kao da je izišao mesec, ali srpasti mesec već je plovio ka zapadu preko vrha brda, to je zračenje bilo treperavo, poput kretanja lišća na vetru.

“Šta je to?”

“Dolazi iz Gaja... mora da se tamo nalaze Veliki majstori. kažu da je isto tako plamtelo, kao da je mesečina, cele noći, kada su se pre pet godina sastali da izaberu Arhimaga. Ali zašto su se sada sastali? Da nije zbog vesti koje si doneo?”

“Može biti”, odvrati Aren.

Kocka koji je bio uzbuđen i nesiguran, želeo je da se vrati u Veliko zdanje da čuje glasine o tome šta je veće Velikih majstora predskazalo. Aren pođe s njim, ali često se osvrtao da vidi to čudno zračenje, sve dok ga padina nije zaklonila i dok nisu ostali samo mlad mesec i prolećne zvezde.

Ostavši sam u mračnoj kamenoj ćeliji koja mu je dodeljena za spavaonicu, Aren je ležao otvorenih očiju. Celog života je spavao na krevetu, pokriven mekim krznima, čak i na galiji sa dvadeset vesala na kojoj je došao sa Enlada obezbedili su mladom kneževiću više udobnosti nego ovde... slamaricu prostrtu na kamenom podu i iscepano filcano ćebe. Ali on ništa od toga nije primećivao.

“Nalazim se u središtu sveta”, razmišljao je. “Veliki majstori razgovaraju na svetom mestu. Šta će učiniti? Hoće li istkati neku veliku magiju da bi spasli magiju uopšte? Da li je moguće da čarobnjaštvo odumire u svetu?”

Postoji li opasnost koja čak preti i Rouku? Ostaću ovde. Neću se vratiti kući. Radije ću čistiti njegovu sobu nego biti knežević u Enladu. Hoće li mi dopustiti da ostanem kao šegrt? Ali možda više niko neće podučavati veštinu vraćanja, niko više neće učiti prava imena stvari. moj otac poseduje dar za izvođenje vradžbina, ali ne i ja, možda on odista izumire sa ovog sveta. Ipak ću ostati u njegovoj blizini, pa čak i ako izgubi svu moć i veštinu. Čak i ako ga nikada ne vidim. Čak i ako mi nikada više ne uputi nijednu reč.” Ali njegova živa mašta brzo pređe preko toga, tako da je već u narednom trenutku video sebe još jednom licem u lice sa Arhimagom u dvorištu ispod oskoruše, nebo je bilo mračno, drvo bez lišća, a fontana nije žuborila, govorio je:

“Gospodaru, oluja se stuštila na nas, ali ja ću ostati pored vas da vam služim”, i Arhimag mu se osmehnuo... ali tu ga mašta izdade, jer još nije video to tamno lice kako se smeši.

Ujutro je ustao sa osećanjem da je prethodnog dana bio dečak, a tog jutra odrastao muškaraca. Bio je spreman na sve. Ali kada je do toga došlo, ostao je da stoji otvorenih usta.

“Arhimag želi da razgovara s vama, kneževiću Arene”, reče mladi šegrt stojeći na pragu njegove ćelije, sačeka trenutak i pobeže pre no što je Aren uspeo da se sabere i odgovori.

Krenuo je niz stepenište kule, kroz kamene hodnike prema Dvorištu Fontane, ne znajući kuda da pođe. U hodniku ga sreće jedan starac, smešeci se tako jako da su mu se duboke bore spuštale niz obraze od nosa do brade, bio je to onaj isti koga je juče sreo na vratima Velikog zdanja, kada je stigao iz luke i koji je od njega zahtevao da mu kaže svoje pravo ime pre no što uđe.

“Pođi onuda”, reče Veliki majstor Čuvar kapije.

Dvorane i prolazi u ovom delu zdanja bili su tihi, u njima nije bilo gužve i vike dečaka koji su naseljavali ostale delove. Ovde se osećala velika starost zidova. Čarolija kojom su drevni kamenovi bili položeni i zaštićeni ovde je bila očigledna. Na zidovima su povremeno bile urezane rune, duboko urezane, a neke urađene u srebru. Aren je rune hardijskog jezika naučio od oca, ali nijednu od ovih nije znao, mada mu se činilo da neke od njih sadrže značenje koje je gotovo mogao da prepozna, ili koje je nekada znao, ali sada nije mogao da ga se seti.

“Stigao si, momče”, reče Čuvar kapije, koji nije vodio računa o titulama kao što su gospodar ili knežević. Aren pođe za njim u neku dugačku, nisku odaju, na čijem je jednom kraju gorela vatra u kamenom ognjištu i njeni se plamenovi oslikavali u hrastovom podu, a sa druge strane zašiljeni prozori

propuštali hladnoću, meku svetlost magle. Ispred ognjišta stajal je skupina muškaraca. Svi se zagledaše u njega kada je ušao, ali od svih njih on je video samo jednoga, Arhimaga. On zastade i pokloni se, te ostade nemo da stoji.

“Ovo su Arene, Veliki majstori Rouka”, reče Arhimag, “sedmorica od devetorice. Veliki majstor Ustrojstva neće da napusti Gaj, a Veliki majstor Imenovanja nalazi se u svojoj kuli, trideset milja severno odavde. Svi oni znaju zašto si ovde. Gospodo, ovo je Moredov sin.”

Aren ne oseti nikakav ponos kada ču tu rečenicu, već samo neku vrstu straha. Ponosio se svojim poreklom, ali sebe je video samo kao naslednika kneževa, jednog iz Kuće Enlada. Mored, od koga je ta Kuća poticala, bio je mrtav već dve hiljade godina. Njegova su dela ušla u legende, i to ne od ovih dana. Kao da ga je Arhimag upravo oslovio kao sina mita, naslednikom snova.

Nije se usuđivao da podigne pogled prema licima osmorice maga. Zurio je u gvoždem optočen vrh Arhimagova štapa, i osetio kako mu krv dobuje u ušima.

“Dođi, hajde da doručujemo zajedno”, reče Arhimag i povede ih do stola postavljenog ispod prozora. Bilo je mleka, gorkog piva, hleba, svežeg maslaca i sira. Aren sede sa njima i poče da jede.

Ceo život proveo je među plemićima, zemljoposjednicima, bogatim trgovcima. Dvor njegova oca u Berili bio ih je pun, onih koji su mnogo posedovali, koji su mnogo kupovali i prodavali, onih koji su bili bogati zemaljskim dobrima. Ti su jeli meso, pili vino i glasno razgovarali, mnogi su raspravljali, mnogi laskali, većina tražila nešto za sebe. Iako je bio mlad, Aren je već dosta naučio o ponašanju i prurušavanju čovečanstva. Ali nikada još nije boravio među ljudima kao što su bili ovi. Jeli su hleb, malo govorili, a lica su im bila spokojna. Ako su i tražili nešto, to nije bilo za sebe. A ipak su to bili veoma moćni ljudi. Aren je i to shvatio.

Jastreb Arhimag sedeo je na čelu stola i činilo se da sluša ono o čemu se govorilo, ali oko njega je ipak vladala tišina i niko mu se nije obraćao. I Arena su ostavili na miru, tako da je imao vremena da se povрати. Levo od njega sedeo je Čuvar kapije, a desno jedan sedokosi čovek ljubaznog lica, koji mu se konačno obrati:

“Mi smo zemljaci, kneževiću Arene. Ja sam rođen u istočnom delu Enlada, pored šume Aol.”

“Bio sam u lovu u toj šumi”, odvrati Aren, te njih dvojica malo popričaše o šumama i gradovima ostrva Mitova, i Aren se malo smiri prisativši se doma.

Kada su završili sa obedom, ponovo se okupiše oko ognjišta, neki su posedali, a neki su ostali da stoje, a onda nastupi kratak muk.

“Prošle noći”, poče Arhimag, “okupili smo se da se posavetujemo. Dugo smo razgovarali, ali nismo došli ni do kakvog rešenja. Želim da i sada, pri dnevnoj svetlosti, čujem od vas da li ostajete pri onome što ste rekli sinoć, ili to pobijate.”

“To što nismo došli ni do kakvog zaključka”, primeti Veliki majstor Travarstva, zdepast, tamnopusi čovek mirnog pogleda, “već samo po sebi predstavlja nekakav zaključak. U Gaju se nalaze ustrojstva, ali mi tamo nismo našli ništa do rasprave.”

“Samo zato što nismo uspeali jasno da sagledamo ustrojstvo”, primeti sedokosi mag iz Enlada, Veliki majstor Pretvaranja. “Malo toga znamo. Glasine sa Vatorta, vesti iz Enlada. Čudne vesti koje treba proveriti. Ali ne treba izazivati kod ljudi strah koji se zasniva na tako klimavim nogama. Naša moć nije ugrožena zato što je nekolicina čarobnjaka zaboravila svoje čarolije.”

“To i ja tvrdim”, javi se mršavi muškarac oštra pogleda, Veliki majstor Vetrumeća. “Zar smo izgubili neku od naših moći? Zar je drveće u Gaju prestalo da raste i lista? Zar nebeske oluje ne slušaju naša naređenja? Ko može da strahuje za čarobnjačke sposobnosti, koje su najstarije od svih čovekovih sposobnosti?”

“Niko”, odvrati Veliki majstor Prizivanja, duboka glasa i visok, mlad, tamnog i plemenitog lica, “nijedan čovek, nikakva moć, nisu u stanju da zatome čarobnjaštvo ili zataškaju reči moći. Jer to su reči samog Stvaranja i onaj ko bi bio u stanju da ih učutka, mogao bi i da raščini svet.”

“Tako je, a taj koji bi to mogao ne bi se nalazio ni na Vatortu ni na Narveduenu”, dodade Veliki majstor Pretvaranja. “Nalazi bi se ovde kod kapija Rouka i smak sveta bio bi na pomolu! Dotle još nismo stigli.”

“Pa ipak nešto nije u redu”, javi se jedan novi glas, i svi se zagledaše u njega. Uvučenih prsa, krupan poput hrastovog bureta, sedeo je pored vatre, a iz njegova grla dopre glas blag i istinit poput odjeka velikog zvona. bio je to Veliki majstor Poezije. “Gde je kralj koji bi trebalo da se nalazi u Hevnoru? Rouk nije središte sveta. To je ona kula na kojoj stoji mač Eret Akbe, u kojoj se nalazi presto Seriada od Akambara, od Mahariona. Već osam stotina godina je središte sveta prazno! Imamo krunu ali ne i kralja koji bi je poneo. Vraćena nam je izgubljena runa, kraljevska runa, runa mira, ali da li vlada mir? Neka na presto zasedne kralj i imaćemo mir, pa će čak i u najudaljenijim

Prostranstvima čarobnjaci upražnjavati svoje umeće neopterećena uma, vladaće red i za sve će stvari postojati pravo vreme.”

“Tako je”, složi se Veliki majstor Rukoveština, jedan slabašan, hitar čovek, skromna držanja, ali jasnog i pametnog pogleda. “Uz tebe sam učitelju Poezije. Kakvo čudo što je čarobnjaštvo zastranilo, kada je i sve ostalo zastranilo? Ako celo stado odluta, hoće li naša crna ovca ostati u toru?”

Čuvar kapije se na te reči nasmeja, ali ništa ne reče.

“Znači, niko od vas”, javi se Arhimag, “ne smatra da se dešava nešto neuobičajeno, ili ako se već i dešava, onda je to stvar u tome da našim zemljama nema ko da upravlja ili da se njima loše upravlja, te su stoga sve čovekove umetnosti i veštine zapostavljene. Što se toga tiče, slažem se s vama. Moramo se oslanjati na glasine, zato što je Jug izgubljen za prijateljsku trgovinu, ko je dobio bilo kakvu pouzdanu vest iz Zapadnog Prostranstva, osim ove iz Narveduena? Da brodovi odlaze i vraćaju se bezbedno kao u stara vremena, da su kopna Zemljomorja čvrsto povezana, znali bismo kako stvari stoje u udaljenim mestima, te bismo mogli i da nešto preduzmemo. Mislim da bismo preduzeli! Jer, gospodo moja, knez Enlada nam poručuje da je izvodeći čaroliju izgovorio reči Stvaranja, ali nije bio svestan njihovog značenja dok ih je izgovarao, Veliki majstor Ustrojstva kaže da u korenima vlada strah i iz njega se ne može ništa više izvući, zar to nije dovoljno za uznemirenost? U početku oluje, na obzorju možemo primetiti samo kakav mali oblak.”

“Ti si sklon mračnim mislima, Jastrebe”, primeti Čuvar kapije. “Oduvek si bio. Kaži nam šta misliš da nije u redu.”

“Ne znam. Moć slabi, vlada oskudica rešenosti. Sunce slabi. Osećam, gospodo... osećam kao da smo svi mi koji smo se ovde okupili da razgovaramo, smrtno ranjeni, i da dok u nedogled vodimo razgovore iz naših vena lagano ističe krv...”

“I ti ćeš ustati i poći nešto da preduzmeš.”

“Hoću”, odvrati Arhimag.

“Pa”, poče Čuvar kapije, “mogu li sove sprečiti sokola da poleti?”

“Ali kuda bi mogao da pođeš?” upita Veliki majstor Pretvaranja, a Veliki majstor Poezije mu odgovori:

“Da pronade našeg kralja i dovede ga na presto!”

Arhimag prodorno pogleda učitelja Poezije, ali samo reče:

“Poći ću tamo gde ima nevolja.”

“Na jug ili na zapad”, javi se Veliki majstor Vetroumeća.

“I na sever i istok ako bude potrebe”, odvrati mu Čuvar kapije.

“Ali potrebni ste ovde, gospodaru”, reče Veliki majstor Pretvaranja. “Zar ne bi bilo mudrije ostati ovde, gde je magija jaka, i služeći se svojim umećem pronaći u čemu se sastoji to zlo ili nered, nego naslepo tražiti među neprijateljski raspoloženim narodima i po nepoznatim morima?”

“Moja veština mi nije ni od kakve koristi”, reče Arhimag. Nešto u njegovom glasu natera ih sve da se potpuno sabrano i sa nelagodnošću zagledaju u njega.

“Ja sam Upravitelj Rouka, ne odlazim sa Rouka laka srca. Voleo bih da smo došli do istog zaključka, ali tome se ne možemo nadati. Odluku moram sam doneti, moram poći.”

“Pokoravamo se toj odluci”, reče Veliki majstor Prizivanja.

“Poći ću sam. Vi sačinjavate veće Rouka, a veće mora ostati na okupu. Ipak ću nekoga povesti, ako bude hteo da pođe.” On pogleda u Arena. “Juče si mi ponudio svoje usluge. Prošle noći je Veliki majstor Ustrojstva rekao: ‘Nijedan čovek ne dospeva slučajno na obale Rouka. Niti je Moredov sin slučajno ovog puta bio glasnikom.’ Cele noći nije imao ništa više da nam kaže. Stoga te pitam, Arene, hoćeš li poći sa mnom?”

“Hoću, gospodaru”, odvrati Aren suva grla.

“Knez, tvoj otac, sigurno ne bi dozvolio da se izložiš tolikoj opasnosti”, primeti Veliki majstor Pretvaranja pomalo oštro, a zatim se obrati Arhimagu:

“Momak je mlad i nije obučeni vrač.”

“Imam dovoljno godina i čarolija za obojicu”, odvrati Jastreb suvim glasom. “Arene, kako stvari stoje s tvojim ocem?”

“Dopustio bi mi da pođem.”

“Otkud znaš?” upita ga Veliki majstor Prizivanja.

Aren nije znao gde to treba da pođe, niti kada, niti zašto. Zbunili su ga i doveli u nepriliku ovi ozbiljni, pošteni, užasni ljudi. Da je imao vremena da razmisli ne bi bio u stanju ništa da odgovori. Ali nije imao vremena za razmišljanje.

Arhimag ga je upitao:

“Hoćeš li poći sa mnom?”

“Pre no što me je otac poslao ovamo rekao mi je: ‘Plašim se da svetu prete mračna vremena, vremena puna opasnosti. Stoga šaljem tebe radije od bilo kog drugog glasnika, jer si u stanju da proceniš da li treba da tražimo pomoć od ostrva Mudrih po ovom pitanju, ili da im ponudimo pomoć Enlada. I tako ako sam potreban, zato sam i ovde.’”

Tada je prvi put ugledao osmeh na Arhimagovom licu. Iako kratak, taj je osmeh bio krajnje prijatan.

“Vidite?” upita on sedmoricu maga. “Mogu li godine ili čarobnjaštvo išta ovome dodati?”

Aren je osećao da ga gledaju sa odobravanjem, ali i sa izvesnom dozom zamišljenosti i nesigurnosti. Prvi progovori Veliki majstor Prizivanja, čije su izvijene obrve sada bile ispravljene i davale mu namršten izgled:

“Ne razumem, gospodaru. Jasno mi je zašto želiš da pođeš. Ovde si zatvoren već pet godina. Ali ranije si uvek bio sam, uvek si putovao sam. Zašto sada tražiš saputnika?”

“Nikada ranije mi pomoć nije bila potrebna”, odvrati Jastreba, sa izvesnom primesom pretnje ili ironije u glasu. “A pronašao sam pristalog saputnika.”

Oko njega se širila neka opasnost, tako da mu visoki Majstor Prizivanja nije postavio više nijedno pitanje, mada se i dalje mrštio.

Ali sa svog sedišta podigao se Veliki majstor Travarstva, mirnih crnih očiju, mudrih i strpljivih kao u vola, i ostao da stoji onako golem.

“Pođi, gospodaru”, reče on, “i povedi momka. Poklanjamo ti sve svoje poverenje.”

Jedan po jedan nemo se složiše i ostali, te se po dvojica ili trojica udaljše, dok od njih sedmoricice ne ostade samo Veliki majstor Prizivanja.

“Jastrebe”, počeo on, “ne nameravam da dovedim u pitanje tvoju odluku. Samo ti kažem, ako si u pravu, ako postoji neravnoteža i opasnost od velikog zla, onda neće biti dovoljno otputovati samo do Vatorta, u Zapadno Prostranstvo ili na kraj sveta. Možeš li povesti ovog saputnika tamo gde ćeš možda morati da pođeš, da li je to pravo prema njemu?”

Stajali su malo dalje od Arena, i Veliki majstor Prizivanja govorio je tiho, ali Arhimag otvoreno odvrati:

“Pravo je.”

“Nisi mi rekao sve što znaš”, primeti majstor Prizivanja.

“Kada bih još nešto znao, to bih ti i rekao. Ništa ne znam. Ali mnogo toga nagađam.”

“Dopusti da pođem s tobom.”

“Neko mora da čuva kapije.”

“To radi Čuvar kapije.”

“Ne samo kapije Rouka. Ostani ovde. Ostani ovde i prati izlaske sunca kako bi video da li će biti jarko i motri na kameni zid da bi video ko ga prelazi i na koju stranu su im lica okrenuta. Postoji raspuklina, Torione, pukotina, rana, nju idem da potražim. Ako se ja izgubim, možda ćeš je ti pronaći. Ali sačekaj. Naređujem ti da me sačekaš.”

Sada je govorio Prastarim Govorom, jezikom Stvaranja, na kome se bacaju sve prave čini, o kome zavise sva velika magijska dela, ali njime se retko razgovara, to čine samo zmajevi. Veliki majstor Prizivanja ne nastavi raspravu niti mu uputi bilo kakvu daljnju primedbu, već se s visine pokloni i Arhimagu i Arenu i ode. Vatra je pucketala u ognjištu. to je bio jedini zvuk. S druge strane prozora pritiskala je bezoblična i nejasna magla.

Arhimag je zurio u plamenove, kao da je zaboravio na Arenovo prisustvo. dečak je stajao na izvesnoj udaljenosti od ognjišta ne znajući da li treba da se udalji ili da sačeka da bude otpušten, neodlučan i pomalo tužan, osetivši se ponovo poput kakve sićušne prilike u mračnom, beskrajnom, zbunjujućem prostoru.

“Prvo ćemo poći do Grada Horta”, reče Jastreb, okrenuvši leđa vatri. “Tamo se gomilaju vesti iz celog Južnog Prostranstva, te tamo možemo naići na kakav trag. Tvoj brod još čeka u luci. Razgovaraj sa kapetanom, neka odnese poruku tvome ocu. Mislim da bi trebalo da krenemo što je pre moguće. Sutra u zoru. Budi kod stepeništa koje vodi u kućicu za čamce.”

“Gospodaru...” Glas ga na trenutak izdade. “Šta vi to tražite?”

“Ne znam, Arene.”

“Onda...”

“Kako ću onda da tražim? Ni to ne znam. Možda će ono potražiti mene.” On se kratko nasmeši Arenu, ali lice mu je i dalje bilo kao od čelika na svojoj svetlosti koja je dopirala kroz prozore.

“Gospodaru”, poče Aren, a glas mu je sada bio postojan, “istina je da potičem iz loze Moreda, ako se može slediti jedna tako stara loza. I ako mi se ukaže prilika da vam služim smatraću to najvećom prilikom i čašću u svom

životu, i nema ničega što bih radije činio. Ali plašim se da me vi greškom smatrate vrednijim nego što jesam.”

“Možda”, odvrati Arhimag.

“Ne posedujem nikakav veliki dar niti veštinu. Umem da baratam kratkim i dugačkim mačem. Umem da upravljam čamcem. Znam dvorske plesove i seoske igre. Umem da smirim svađu među dvoranima. Umem da se rvem. Slab sam strelac, ali sam vešt u prebacivanju lopte preko mreže. Lepo pevam, sviram harfu i lutnju. I to je sve. Ništa više ne znam. Od kakve ću vam koristi biti? Veliki majstor Prizivanja je u pravu...”

“Ah, primetio si, zar ne? Ljubomorani su. Traži da mu se prizna pravo prvenstva zbog duže vernosti.”

“I veće veštine, gospodaru.”

“Znači ti bi više voleo da on pođe sa mnom, a ti da ostaneš?”

“To ne! Ali plašim se...”

“Čega se plašiš?” Dečakove oči se napuniše suzama.

“Da vas ne izneverim”, odvrati on.

Arhimag se ponovo okrete ka vatri.

“Sedi, Arene”, reče on, i dečak priđe kamenom sedištu u uglu ognjišta. “Nisam se prevario i pomislio da si vrač, ratnik ili bilo šta već izgrađeno. Ne znam šta si, mada mi je drago što sam saznao da umeš da upravljáš čamcem... Šta ćeš postati, to niko ne zna. Ali ovo znam zasigurno, ti si Moredov i Seriadov sin.”

Arene je ćutao.

“To je tačno, gospodaru”, konačno reče. “Ali...” Arhimag je ćutao tako da je morao da završi rečenicu: “Ali ja nisam Mored. Ja sam samo ja.”

“Ne ponosiš se svojim poreklom?”

“Da, ponosim se... jer sam zahvaljujući njemu knežević, to podrazumeva odgovornost, nešto na šta se čovek mora naviknuti...”

Arhimag jednom oštro klimnu.

“Upravo sam na to mislio. Poricati prošlost, znači poricati budućnost. Čovek ne kroji sam svoju sudbinu, on je prihvata ili poriče. Ako oskorošino korenje ne prodre duboko u zemlju, drvo ostaje bez krošnje.”

Na te reči Arene podiže zapanjeno pogled, jer njegovo pravo ime, Lebanen,

bilo je ime za oskorušu. Ali Arhimag nije izgovorio njegovo ime.

“Tvoje korenje je duboko”, nastavi on. “Poseduješ snagu i moraš imati prostora, prostora za rast. Stoga ti nudim, umesto bezbednog povratka u Enlad, nesigurno putovanje sa neizvesnim krajem. Ne moraš da pođeš. Na tebi je da izabereš. Ali nudim ti da biraš. Umoran sam od bezbednih mesta, krovova i zidova oko mene.”

On iznenada ućuta, osvrnuvši se oko sebe pronicljivim očima koje ništa nisu videle. Aren primeti da je taj čovek strašno uznemiren i to ga uplaši. Ali strah podstiče veselost, tako da je on u tren oka odgovorio:

“Gospodaru, izabrao sam da pođem sa vama.”

Aren napusti Veliko zdanje sa osećanjem čuđenja u srcu i umu. Ubeđivao je sebe da je srećan, ali sve mu se činilo da ta reč baš nije bila najprikladnija. Ponašao je sebi kako je Arhimag rekao da je snažan, da je čovek čija je sudbina preodređena, i da se ponosi tom hvalom, ali nije bio ponosan. Zašto nije? Najmoćniji vrač na svetu mu je kazao: “Sutra ćemo isploviti prema ivici sudbine”, a on je klimnuo i pošao: zar ne bi trebalo da se oseća ponosnim zbog toga? Ali ipak nije. Ispunjavalog ga je jedino čuđenje.

Spustio se niz strme, zavojite ulice Grada Tvila, pronašao kapetana broda kojim je doplovio, na keju, i rekao mu:

“Sutra ću isploviti sa Arhimagom u pravcu Vatorta i Južnog Prostranstva. Reci knezu, mome ocu, da ću se vratiti kući u Berilu kada budem otpušten iz ove službe.”

Kapetan broda bio je krajnje ozbiljan. Znao je kako je knez Enlada mogao dočekati donosioca ovakvih vesti.

“Morate mi to, kneževiću, dati napismeno”, reče on.

Smatrajući da je to pravo, Aren pohita... osećao je da sve mora istog časa obaviti... te pronađe jednu čudnu malu prodavnicu u kojoj kupi mastionicu, četkicu, i list meke hartije, debele kao filc, zatim požuri nazad prema keju, te se smesti u blizini broda i poče da piše roditeljima. Kada se setio majke držeći taj list papira i čitajući šta je napisao, obuze ga nemir. Bila je puna radosti, strpljiva, ali Aren je znao da je on glavni razlog njenog zadovoljstva, da ona čezne za njegovim brzim povratkom. Nije bilo način da je uteši zbog dugog odsustvovanja. Pismo koje je napisao bilo je škrto i kratko. Potpisao ga je runom mača, zapečatio s malo katrana iz obližnjeg lonca za zatvaranje rupa, te predao kapetanu broda. A onda reče:

“Stanite!”, kao da je brod već bio spreman da isplovi i otrča

kaldrmisanom ulicom nazad do one male čudne prodavnice. Pomučio se da je pronađe, jer bilo je nečeg neodređenog u vezi s ulicama Tvila, gotovo da mu se činilo da su skretanja svaki put drugačija. Konačno je dospeo u pravu ulicu i sjurio se u radnju prošavši ispod niti sa kuglicama od crvene gline koje su ukrašavale ulazna vrata. Dok je kupovao mastilo i papir primetio je, na jednom poslužavniku sa kopčama i broševima, srebrni broš u obliku divlje ruže, a njegova se majka zvala Ruža.

“Kupiću ovaj”, reče on na svoj užurbani, kneževski način.

“Drevni rad u srebru s ostrva O. Vidim da ste poznavalac starih veština”, reče vlasnik radnje, posmatajući dršku Arenova mača koja nije bila lepa. “Četiri belokosna novčića.”

Aren plati tu prilično visoku cenu ne praveći pitanje, imao je u novčaniku dosta belokosnih kovanica koje su služile kao novac na Unutrašnjem kopnu. Bio je zadovoljan što se setio da majci kupi poklon, uživao je i u samom činu kupovanja, kada je izišao iz radnje spustio je šaku na balčak mača, šepureći se.

Otac mu je dao taj mač veče uoči polaska iz Enlada. Primio ga je svečano i nosio ga je kao da mu je dužnost da ga nosi, čak i na brodu. Bio je ponosan na njegovu težinu koju je osećao na boku, na težinu njegove velike starosti koja je pritiskala njegov duh. Jer to je bio Seriadov mač, a Seriad je bio sin Moreda i Elfaran, na svetu nije bilo starijeg sem mača Eret Akbe koji je bio postavljen na vrh Kule kraljeva u Hevnoru. Seriadov mač nikada nije bio odložen ili spreman, već samo nošen, pa ipak, vekovi na njemu nisu ostavili traga, njegova moć nije bila ništa manja, jer je bio iskovan pomoću velike čarolije. U njegovom istorijatu se navodi da nikada nije izvučen, niti se može izvući, sem kada je u pitanju spasavanje života. Jer nikakav cilj krvave požude, osvete ili žudnje, u nijednom ratu radi dobiti, ne bi dozvolio da se on upotrebi. Po njemu, tom velikom blagu njegove porodice, Aren je dobio svoje svakodnevno ime, dok je bio dete zvali su ga Arendek, Mačić.

On još nije upotrebio taj mač, nije ni njegov otac, niti njegov deda. Već dugo je u Enladu vladao mir.

A sada, na ulicama ovog čudnog grada ostrva vračeva, drška mača mu se učini čudna kada je dodirnu. Čudno je ležala u njegovoj ruci i bila je hladna. Onako težak, mač ga je ometao u hodu, vukao se za njim. Čuđenje koje je osećao nije ga napuštalo, ali se ohladilo. Vratio se na kej i predao broš kapetanu broda da ga odnese njegovoj majci, te mu zaželeo srećan put i bezbedan povratak kući. Okrenuvši se od njega, navukao je ogrtač preko

korica mača u kome se nalazilo to staro, nepovodljivo oružje, ta smrtonosna stvar koju je nasledio. Više mu nije bilo de šepurenja.

“Šta ja to činim?” upita sam sebe dok se peo uskim putem, ne žureći više, ka utvrđenom Velikom zdanju iznad grada. “Kako to da nisam pošao kući? Zašto tragam za nečim što ne razumem, sa čovekom koga ne poznajem?”

Nije umeo da odgovori na pitanja koja je sam sebi postavljao.

3. GRAD HORT

U tami pred svitanje Aren navuče odeću koju su mu dali, mornarski ogrtač, dosta iznošen, ali čist, te pohita kroz utihle dvorane Velikog zdanja ka istočnim vratima, izrezbarenim od roga i zmajevskog zuba. Čuvar kapije ga propusti kroz njih i pokaza mu kojim putem treba da krene, sa jedva vidljivim osmehom na usnama. On krenu najgornjom ulicom grada, a zatim stazom koja je vodila nizbrdo ka kućicama za čamce koje su pripadali školi, a nalazile se poređane južno duž obale, u zalivu, gledano u odnosu na tvilske dokove. Jedva je razaznavao put. Drveće, krovovi, brda nabubrela od nejasnih izraslina, sve se gubilo u tami, mračni vazduh bio je potpuno miran i veoma hladan, sve je mirovalo, držalo se povučeno i zatamnjeno. Samo se nad tamnim morem na istoku protezala jedna slaba, jasna pruga, obzorje, koje se tog časa okrenulo ka nevidljivom suncu.

On stiže do stepeništa koje je vodilo do kućice za čamce. Tamo nije bilo nikoga, ništa se nije pomerilo. Nije mu bilo hladno u glomaznom mornarskom kaputu i vunenoj kapi, ali ipak je drhtao, stojeći na kamenim stepenicama u tami, čekajući.

Kućice za čamce su se, onako crne, izdizale iznad vode, a onda iznenada iz njih dopre neki prigušeni, šupalj zvuk, prodorno kucanje, koje se ponovi tri puta. Arenu se kosa diže na glavi. Jedna dugačka senka kliznu tiho napolje na vodu. Bio je to čamac koji je meko nastavio da plovi prema doku. Aren potrča niz stepenice do doka i uskoči u čamac.

“Prihvati kormilo”, reče Arhimag, koga je video samo kao okretnu senku na pramcu, “Drži ga u tom položaju dok ne razvijem jedro.”

Već su bili isplovili, jedro se širilo sa jarbola poput kakvog belog krila, hvatajući sve jače svetlost.

“Gle, zapadni vetar koji će nas spasti veslanja do izlaska iz zaliva, to je, nema sumnje, oproštajni poklon Velikog majstora Vetroumeća. Pazi momče, ovim čamcem se veoma lako upravlja! Znači tako. Zapadni vetar i vedra zora za prolećnu ravnodnevicu.”

“Je li ovo Dalekovid?” Aren je iz pesama i priča čuo za Arhimagov čamac.

“Aha”, odvrati ovaj, poslušajući oko konopaca. Čamac se propinjao i ševrdao na sve jačem vetru, Aren stisnu zube i pokuša da ga smiri.

“Njime se odista lako upravlja, ali je pomalo samovoljan, gospodaru.”

Arhimag se nasmeja.

“Pusti mu na volju, mudar je. Čuj, Arene”, poče on, pa zastade kleknuvši na klupicu i zagledavši se u Arena, “sada nisam ničiji gospodar, niti si ti knežević. Ja sam trgovac po imenu Soko, a ti si moj nečak, koji sa mnom putuje da upozna mora, po imenu Aren, dolazimo sa Enlada. Iz kog grada? Nekog velikog, u slučaju da sretnemo nekog iz istog mesta.”

“Može li Temer, na južnoj obali? Oni trguju po svim Prostranstvima.”

Arhimag klimnu.

“Ali”, poče oprezno Aren, “naglasak vam baš nije enladski.”

“Znam. Imam gontski naglasak”, reče njegov saputnik i nasmeja se, pogledavši prema istoku na kome se sve više razdanjivalo. “Ali mislim da mogu od tebe pozajmiti ono što mi je potrebno. Znači stigli smo iz Temera našim čamcem Delfinom, a ja nisam ni gospodar, ni mag, ni Jastreb, već... kako se ono zovem?”

“Soko, gospodaru.”

Aren se ugrize za jezik.

“Potrebna ti je vežba, nećaće”, reče Arhimag. “Samo vežba. Nikada nisi bio ništa drugo do knežević. Dok sam ja bio mnogo toga, a poslednja moja uloga, u kojoj sam možda bio najslabiji, bila je uloga Arhimaga... Uputili smo se na jug u potrazi za alemkamenom, onom plavom bezvrednom materijom od koje prave talismane. Znam da je na ceni u Enladu. Prave od njega talismane protiv reume, iščašenja, ukočenih vratova i govornih mana.”

Aren se posle jednog trenutka nasmeja, i upravo kada je podigao glavu, čamac se prope na jednom dugačkom talasu i on ugleda obod sunca naspram ivice okeana, iznenadni zlatni blesak ispred njih.

Jastreb je stajao sa šakom položenom na jarbol, jer mali je brodić poskakivao na nemirnim talasima, licem okrenut prema suncu koje je izlazilo, tog dana prolećnog ekvinocija, i on zapeva. Aren nije znao Prastari govor, jezik vračeva i zmajeva, ali osetio je da iz tih reči izbija hvala i radost, ritam je bio nalik na ritam kakve koračnice, poput smenjivanja plime i oseke ili ravnoteže dana i noći koji bez prestanka slede jedno posle drugog. Galebovi su kreštali na vetru, a obale tvilskog zaliva promicale su levo i desno od njih, dok na kraju, nošeni dugim talasima punim svetlosti, ne zaploviše u Unutrašnje more.

Putovanje od Rouka do Grada Horta ne traje dugo, ali oni su tri noći proveli na moru. Arhimagu se žurilo da krene, ali kada se jednom otisnuo, bio je više nego strpljiv. Čim su se našli van domašaja začarenog vremena oko Rouka, vetar počeo da duva protiv njih, ali on ne dozva magijski vetar u njihovo jedro, što je mogao da učini i bilo koji vrač, vremenaš, umesto toga, on je mnoge časove utrošio da Arena nauči kako da upravlja čamcem pri snažnom pramčanom vetru, na moru punom stena istočno od Isela. Druge noći koju su proveli napolju počela je da pada kiša, hladna martovska kiša, ali on ne izgovori nikakvu čaroliju da je odvрати od njih. Naredne noći, dok su ležali neposredno pred ulazom u Luku Hort u mirnoj, hladnoj, maglovitoj tami, Aren je razmišljao o ovome i odjednom shvatio da za ovo kratko vreme koliko poznaje Arhimaga, ovaj još nijednom nije posegao za magijom.

Bio je nenadmašan mornar. U tri dana plovidbe s njim Aren je naučio više nego tokom deset godina vozikanja čamcem i trkanja u Zalivu Berile. A mag i mornar su dosta bliski jedan drugom, obojica koriste moći neba i mora i pokoravaju snažne vetrove tako da im ovi služe, približavajući ono što je udaljeno. Arhimag ili Soko pomorski trgovac, izlazilo je uglavnom na isto.

Bio je prilično ćutljiv čovek, mada savršeno dobroćudan. Nikakva Arenova nespretnost nije mogla da ga razbesni, bio je dobar saputnik, boljeg ne bi mogao da nađe, razmišljao je Aren. Ali predavao bi se vlastitim mislima i onda bi satima ćutao, a kada bi konačno progovorio glas bi mu zazvučao nekako oštro, i uopšte ne bi primećivao Arena iako bi mu pogled počivao na njemu. To nije moglo da oslabi ljubav koju je dečak osećao prema njemu, ali možda mu se zbog toga malo manje sviđao, bilo je pomalo strašno. Možda je Jastreb to osetio, jer je te maglovite noći nadomak obale Vatorta počeo Arenu, dosta isprekidano, da priča o sebi.

“Ne želim sutra ponovo da odem među ljude”, reče on. “Pretvarao sam se da sam slobodan... da je u svetu sve u redu. Da nisam Arhimag, čak ni čarobnjak. Da sam Soko iz Temera, bez ikakvih obaveza i privilegija, da nikome ništa ne dugujem... On zastade pa onda posle izvesnog vremena nastavi.

“Pokušaj pažljivo da biraš, Arene, kada budeš morao. U mladosti sam morao da biram između života koji se sastoji od postojanja i života koji se sastoji od deljenja. Uskočio sam u ovaj drugi kao što žaba skače na muvu. Ali svako delo koje izvršiš, svaki tvoj čin, vezuje te za sebe i za svoje posledice i tera te da stalno iznova delaš. Tada se vrlo retko možeš naći na nekom mestu, u nekom vremenu sličnom ovom, između dva čina, kada ti je dozvoljeno da se zaustaviš i jednostavno postojiš. Ili počneš da razmišljaš o tome ko si i šta si.”

Kakav je jedan ovakav čovek mogao da sumnja u to ko je i šta je? Verovao je da su slične sumnje primerene mladima, koji još ništa nisu učinili.

Čamac se ljuljuškao u velikoj, hladnoj tami.

“Zato volim more”, javi se Jastrebov glas iz tame.

Aren ga je razumeo, ali njegove misli hrlile su napred, kao što su to činile ova tri dana i noći, ka onome za čim su tragali, cilju njihovog puta. I pošto je njegov saputnik konačno bio raspoložen za priču, on upita:

“Mislite li da ćemo u Gradu Hortu naći ono što tražimo?”

Jastreb odmahnu glavom, što je moglo da znači ne, ali i da ne zna.

“Da nije možda posredi neka pošast, kuga, koja se širi sa kopna na kopno, desetkujući useve, stada i ljudski duh?”

“Pošast predstavlja kretanje velike Ravnoteže, samog Ravnotežja, ovo je nešto drugo. Zaudara na zlo. Dok se ravnoteža među stvarima ponovo uspostavlja, u stanju smo da osetimo posledice toga, ali ne gubimo nadu i ne odričemo se veština, ne zaboravljamo reči Stvaranja. Priroda nije neprirodna. Ovo nije uspostavljanje ravnoteže, već njeno narušavanje. Postoji samo jedno stvorenje sposobno za tako nešto.”

“Čovek?” upita nagađajući Aren.

“Mi ljudi.”

“Kako?”

“Ako neizmerno žudimo za životom.”

“Za životom? Ali šta ima loše u tome što neko želi da živi? “

“Ništa. Ali, kada čeznemo da ovladamo životom... beskrajnim bogatstvom, nepobitnom sigurnošću, besmrtnošću... onda ta želja prerasta u pohlepu, a na kraju postaje zlo. Tada dolazi do narušavanja ravnoteže u svetu, i uništavanje odnosi prevagu.”

Aren je malo razmišljao o ovome, a onda je konačno rekao:

“Znači vi smatrate da tragamo za nekim čovekom?”

“Za čovekom i magom. Da, mislim da tragamo za jednim takvim.”

“Ali mislio sam, na osnovu onoga u šta su moj otac i moji učitelji bili ubeđeni, da velika dela čarobnjaštva zavise o Ravnoteži, Ravnotežju, te se stoga ne mogu koristiti u zle svrhe.”

“O tome se”, reče Jastreb nekako bezvoljno, “može raspravljati. Beskrajne su rasprave maga... Svako kopno Zemljomorja zna za veštice koje bacaju nečiste čini, čarobnjake koji koriste svoje veštine za sticanje bogatstva. Ali ima i važnijih stvari. Gospodar vatre, koji se trudio da raščini tamu i zaustavi sunce u podne, bio je veliki mag, teško bi ga i Eret Akbe pobedio. Moredov Neprijatelj bio je još jedan od tih. Kad bi se on pojavio, celi gradovi bi pali ničice pred njim, vojske su se borile na njegovoj strani. Čarolija koju je istkao protiv Moreda bila je tako moćna da se nije mogla raščiniti čak ni kada je bio pogubljen, tako da je more progutalo ostrvo Soleu i sve na njemu. To su bili ljudi kojima su velika snaga i znanje služili da čine zlo i hrane se njime. Da li se čarobnjaštvo koje služi onome što je dobro mora uvek pokazati jačim, to ne znamo. Nadajmo se da je tako.”

Ako tamo gde očekuješ sigurnost, nađeš samo nadu, osećaćeš se nekako praznim. Aren oseti da ne želi da ostane na tim hladnim vrhovima. Posle izvesnog vremena, reče:

“Mislím da shvatam zašto kažete da su samo ljudi u stanju da čine zlo. Čak su i ajkule nevine, one ubijaju zato što moraju.”

“To je razlog zbog koga nam se ništa ne može odupreti. Samo jedna stvar na svetu u stanju je da se odupre zlom čoveku. A to je drugi čovek. U našoj sramoti nahodi se naša slava. Jedino naš duh, koji je sposoban na zlo, sposoban je i da ga prevaziđe.”

“Ali zmajevi”, poče Aren. “Zar oni ne čine velika zla? Zar su oni nevini?”

“Zmajevi su pohlepni, nezasićni, izdajice, nikog ne sažaljevaju, prema nikom nemaju milosti. Ali da li su oni zli? Ko sam ja da sudim o delima zmajeva?... Mudriji su od ljudi. S njima stvari stoje kao i sa snovima, Arene. Mi ljudi sanjamo, bavimo se magijom, činimo dobro, činimo zlo. Zmajevi ne sanjaju. Oni sami su snovi. Oni se ne bave magijom, ona je njihova suština, njihovo biće. Oni ništa ne čine, oni jesu.”

“U Serilonu”, reče Aren, “Nalazi se koža Bar Ota, koga je ubio Keor, knez Enlada, pre tri stotine godina. Od tog dana nijedan se zmaj više nije pojavio u Enladu. Video sam kožu Bar Ota. Teška je poput gvožđa i tako velika da bi, ako bi je raširili, prekrila ceo trg u Serilonu, bar tako kažu. Zubi su dugački kao moja podlaktica. A kažu i da je Bar Ot bio mladi, još neodrasli zmaj.”

“U tebi tinja želja”, primeti Jastreb, “da vidiš zmajeve.”

“Da.”

“Krv im je hladna i otrovna. Ne smeš ih gledati u oči. Stariji su od čovečanstva...” Trenutak je počutao, a onda nastavio:

“Kada bih zažalio zbog svega što sam ikada učinio ili sve to zaboravio, ipak bih se sećao da sam jednom video zmajeve kako u sumrak plove na vetru iznad zapadnih ostrva, i bio bih zadovoljan.”

Tada obojica učutaše, i više se nije čuo nikakav drugi zvuk do došaptavanja mora i čamca, i svuda oko njih vladao je mrak. I onda konačno, tamo na dubokoj vodi, oni zaspāše.

U svetloj izmaglici jutra uploviše u Luku Hort, u kojoj je bilo blizu stotinu brodica, što usidrenih što onih koje su se spremale da isplove, ribarskih čamaca, čamaca na vesla, putničkih brodova, trgovačkih brodova, dve galijske sa po dvadeset vesala, jedna velika galijska sa šezdeset vesala u lošem stanju, i nekoliko vitkih, dugačkih brodica sa visokim trouglastim jedrima, napravljenim da hvataju vazdušne struje u višim predelima kada se nađu u toplom mrtvomorju Južnog Prostranstva.

“Je li ono ratni brod?” upita Aren dok su prolazili pored jedne od galijske sa dvadeset vesala, a njegov mu saputnik odvrati:

“Njime se prevoze robovi, sudeći po alkama za lance u spremištu. Prodaju ljude u Južnom Prostranstvu.”

Aren je trenutak razmišljao o ovome, zatim ode do sanduka za opremu i iz njega izvadi mač koji je bio dobro umotao i odložio onog jutra kada su krenuli na put. Sada ga razmota, neodlučno je stajao, držeći obema rukama mač u koricama, sa kojih se klatio opasač.

“Ne liči na mač kakvog pomorskog trgovca”, reče on. “Korice su suviše fine.”

Jastreb, zaposlen oko kormila, samo ga okrznu pogledom.

“Opaši ga ako želiš.”

“Mislio sam da bi bilo mudro.”

“Što se mačeva tiče, taj je mudar”, primeti njegov saputnik, budno motreći da se ne sudari s nekim u prenatrpanoj luci. “Nije li to mač koji ne pristaje da olako bude upotrebljen?”

Aren klimnu.

“Tako kažu. Ipak je ubijao. Ubijao je ljude.” On spusti pogled na vitki, izlizani balčak.

“On jeste, ali ja nisam. Osećam se kao budala zbog toga. Toliko je stariji od mene... poneću nož”, završi on, ponovo umota mač i gurnu ga duboko u sanduk sa opremom. Na licu su mu se ogledala mnoga osećanja, a među njima je najizraženiji bio bes. Jastreb ništa ne reče, dok nije morao da ga upita:

“Bi l’ se prihvatio vesala, momče? Poći ćemo do onog tamo keja pored stepeništa.”

Grad Hort, jedna od sedam velikih luka Arhipelaga, uzdizao se iz svog bučnog vodenog pročelja na padinama tri strma brda u vašaru boja. Kuće su bile od gline, obojene crveno, narandžasto, žuto, belo, krovovi su bili od purpurno crvenih crepova, rascvetano pendik drveće ispunjavalo je tamnim crvenilom gornje ulice. Živopisna, prugasta platna protezala su se od krova do krova, zaklanjajući uska pijačna mesta. Dokovi su bili obasjani suncem, ulice koje su se vraćale nazad od vodenog pročelja nalikovale su crnim prorezima punim senki, ljudi i buke.

Kada su privezali čamac, Jastreb priđe Arenu tobože da proveriti čvor i reče:

“Arene, na Vatortu ima ljudi koji me jako dobro poznaju, zato me sad dobro pogledaj, kako bi me mogao kasnije prepoznati.” Kada se uspravio, lice mu više nije bilo u ožiljcima. Kosa mu je bila prilično seda, nos baburast i pomalo spljošten, a umesto štapa od tisovine njegove visine, nosio je palicu od slonovače, koju je sklonio u nedra.

“Upoznaj se sa mnom”, reče on Arenu uz široki osmeh, a govorio je s enlaskim naglaskom. “Zar nikad do sad nisi vid’o svog strica?”

Aren je sretao vračeve na dvoru u Berili koji su menjali izgled kada su mimikom dočaravali Dela Moredova, i znao je da je to samo privid, ostao je priseban i uspeo da prozbori:

“Svakako, striče Sokole!”

Ali dok se mag pogađao sa lučkim stražarem oko cene za ostavljanje i čuvanje čamca, Aren nije skidao pogled sa njega kako bi dobro upamtio njegov sadašnji izgled. Što je duže gledao, taj ga je preobražaj sve više mučio, umesto manje. Bio je suviše savršen, ovo uopšte nije bio Arhimag, to nije bio mudri vodič i vođa... Čuvar je tražio mnogo novca, i Jastreb je gundao dok mu je plaćao, a onda se udaljio sa Arenom, nastavivši da gundā.

“Kakav ispit za moje strpljenje”, reče on. “Morao sam da platim tom

debeloguzom lopovu da čuva moj čamac! A samo pola čarolije dvaput bi bolje obavilo taj posao! Eto to je cena prurušavanja... Ah, zaboravio sam na svoj naglasak, je l' tako, nećače?"

Koračali su pretrpanom, smrdljivom, šarolikom ulicom prepunom radnjica tek nešto većih od tezgi, čiji su vlasnici stajali na vratima među gomilama i nizovima lončarske robe, naglas hvaleći lepotu i jeftinoću svojih lonaca, pletene robe, šešira, lopata, pribadača, novčanika, korpi, žarača, noževa, konopa, zavrtaanja, krevetskih čaršava i svih mogućih metalnih predmeta i tekstilne robe.

"Je li vašar?"

"A?" upita čovek spljoštena nosa, povivši svoju posedelu glavu.

"Je li vašar, striče?"

"Vašar? Ne, ne. Ovde je tako preko cele godine. Zadržite svoje kolačiće od ribe, gospoja, već sam doručkov'o!" A Aren je pokušavao da se otrese čoveka sa poslužavnikom na kome su bile male mesingane posude, i koji ga je pratio zavijajući:

"Kupi, probaj, lepi mladi gospodine, neće te izneveriti, dah će ti biti sladak kao miris ruža iz Numina, privući će ti žene, probaj, mladi gospodaru mora, mladi kneževiću..."

Sasvim iznenada Jastreb se stvori između Arena i torbara, rekavši:

"Kakvi su to čarobni napici?"

"Nisu to čarobni napici!" zacvile čovek i stade da se udaljava od njega. "Ne prodajem ja nikakve čarobne napitke gospodaru, mora! Samo sirupe koji osvežavaju dah posle pića ili korena, hazije... samo sirupe, veliki kneže!" Skupio se na popločanom trotoaru, a posudice na poslužavniku su čegrtale i sudarale se, kada bi se nagnule, iz nekih bi iscurela po koja kap lepljive, ružičaste ili purpurne tečnosti, i prelila se preko ivice.

Jastreb se bez reči okrenu i krenu dalje sa Arenom. Uskoro se gužva proredi, a radnje postaše znatno siromašnije, izbor robe koji se u njima mogao naći svodio se na šaku savijenih eksera, slomljeni tučak, i stari češalj za grebanje, izložene u nečem nalik na kućicu za pse. Arenu se to siromaštvo gadilo manje od ostalog, na bogatom kraju ulice osećao je da će se udaviti, da će ga ugušiti stvari koje su bile na prodaju i glasovi koji su mu dovikivali da kupi, kupi. Zaprepastila ga je i torbareva snishodljivost. Setio se hladnih, svetlih ulica svog severnog grada. Razmišljao je kako nijedan čovek u Berili ne bi tako puzao pred jednim strancem.

“Ovo je ludi narod!” reče on.

“Ovuda, nećaće”, bilo je sve što mu je odgovorio njegov saputnik. Skrenuše u jedan prolaz između visokih zidova kuća bez prozora, koje su se pružale duž padine brda, prodoše kroz lučni prolaz ukrašen iscepanim stegovima, iziđoše ponovo na suncem obasjan strmi trg, još jednu pijacu pretrpanu tezgama i štandovima, sa mnoštvom ljudi i muva.

Oko ivica trga sedeo je i ležao nepokretno na leđima veliki broj muškaraca i žena. Usta su im imala neku neobičnu crnu boju, kao da su u modricama, a oko usana su im se rojile i skupljale muve poput grozdova sasušenih ribizla.

“Koliko ih je”, začu Jastrebov glas, prigušen i užurban, kao da je i on sam bio zaprepašćen, ali kada ga je Aren pogledao ugledao je zatupasto, blago lice mornara trgovca Sokola, koga to kao da se uopše nije ticalo.

“Šta je tim ljudima?”

“Hazija. Umiruje i omamljuje, oslobađa telo od uma. A um onda slobodno luta. Ali kada se vrati u telo traži još više hazije... Čežnja raste, a život se skraćuje, jer ta stvar je čist otrov. Prvo nastupa drhtavica, kasnije dolazi do ukočenostim, a na kraju se umire.”

Aren se zagleda u ženu koja je sedela leđima oslonjena o zagrejani zid, podigla je ruku kao da želi da otera muve sa licam, ali napravila je samo jedan isprekidani kružni pokret kroz vazduh kao da je u trenu potpuno zaboravila na ruku, pa je ova nastavila da se kreće jedino zahvaljujući kakvom grču ili drhtaju mišića. Taj gest je nalikovao bakanju lišenom svake svesne namerem, čaroliji bez značenja.

I Soko ju je bezizražajno posmatrao.

“Hajdemo!” reče on.

Povede ga zatim dalje preko pijace ka jednoj tezgi natkritoj gumiranim platnom. Pruge sunčeve svetlosti, zelene, narandžaste, limunžute, grimizne, azurnoplave, padale su preko izloženih tkanina, šaleva i pletenih opasača, i poigravale su u bezbroj sićušnih ogledala koja su krasila uzdignutu, perjem zakićenu frizuru žene koja je prodavala tu robu. Bila je krupna i zapevala je dubokim glasom:

“Svila, saten, platno, krzno, filc, vuna, runofilc sa Gonta, gaza sa Soula, svila sa Lorbanerija! Hej, vi Severnjaci, skinite svoje postavljene kapute, zar ne vidite da je sunce izgrejalo? Kako bi bilo da ponesete ovako nešto kući devojci u dalekom Hevnoru? Pogledajte samo, svila sa juga, nežna poput krila

vodenog konjica!” Odmotala je svojim spretnim rukama balu paučinaste svile, ružičaste sa srebrnim nitima.

“Ne, gospoja, nismo mi oženjeni kraljicama”, reče Soko, a žena zavrišta: “U šta onda odevate svoje žene, u grubo platno? Tkaninu za jedra? Tvrđica koja neće da kupi ni komad svile za jednu ženu koja se smrzava na severnjačkom snegu što se nikad ne topi! A šta kažete na ovaj gontijski runofilc, da je lakše zagreжете za vreme zimskih noći!” Ona rasprostire preko pulta veliki kvadrat drap, smeđe tkanine, istkane od svilaste dlake koza sa severnoistočnih ostrva. Tobožnji trgovac ispruži šaku, opipa tkaninu, pa se nasmeši.

“Aha, znači ti si Gontijac?” začu se ponovo onaj isti vrištavi glas, a kada je prodavačica nagnula glavu, hiljadu raznobojnih tačkica stade da se vrti po nadstrešnici i tkanini.

“Ovo je andradeanski rad, vidiš? Samo četiri podrezane niti na širinu prsta. Na Gontu koriste šest ili više. Ali reci mi, zašto si prestala da upražnjavaš magiju i prešla na prodavanje prnja. Kada sam bio ovde pre nekoliko godina, video sam te kako ljudima iz ušiju izvlačiš plamenove koje si zatim pretvarala u ptice i zlatna zvona, što je bila unosnija trgovina od ove.”

“To nije bila nikakva trgovina”, odvrati krupna žena, a Aren na trenutak postade svestan njenih očiju, tvrdih i nepokretnih poput ahata, koje su posmatrale njega i Sokola negde iz sjaja i neprestanog pokretanja perja i svetlucavih ogledala.

“Lepo si to radila, mislim na izvlačenje plamenova iz ušiju”, primeti Soko oporim, ali jednostavnim glasom. “Hteo sam da i moj nećak to vidi.”

“Slušaj ti”, poče žena malo manje oštro, nagnuvši svoje debele, tamne ruke i teška prsa na tezgju. “Više ne izvodimo takve trikove. Ljudi ih ne žele. Prozreli su ih. Ova ogledalca, mada mi je jasno da se sećaš mojih ogledalaca”, i ona zatrese glavom tako da odbijene tačkice raznobojne svetlosti vrtoglavo zaigraše oko njih.

“Pa, može se zbuniti čovekov um svetlucanjem ogledalaca, rečima i drugim stvarima koje vam neću otkriti, tako da pomisli kako vidi ono što, u stvari, ne vidi, ono čega nema. Poput plamenova i zlatnih zvona ili odela u koja sam nekada odevala mornare, u odeću od zlata sa dijamantima velikim kao kajsije, pa bi se oteturali kao da su kraljevi svih ostrva... ali to su bili trikovi, budalaštine. Ljude možeš namagarčiti. Oni su poput pilića koje općini zmija, veruju u prst koji im se turi pod nos. Ljudi su poput pilića. Ali na kraju ipak postanu svesni toga da su prevareni i omamljeni, pa se naljute i više ne

uživaju u takvim stvarima. Tako sam prešla na trgovinu ovim, i možda sva ova svila i nije svila, niti je sav filc sa Gonta, ali od njih se svejedno pravi odeća... pravi se odeća! Sve te tkanine su prave, a nisu samo puke laži i sanje poput odela od zlatne pređe.”

“Dobro, dobro”, reče Soko, “znači u Gradu Hortu nema više nikoga ko bi mogao da izvlači vatru iz ušiju ili prikaže bilo šta od magije koja se tu ranije izvodila?”

Čuvši njegove poslednje reči starica se namršti, ispravi se i poče pažljivo da slaže runofilc.

“Oni koji žele laži i vizije žvaću haziju”, reče ona. “Porazgovaraj s njima, ako hoćeš!” Ona pokaza glavom prema nepokretnim prilikama oko trga.

“Ovde je bilo i čarobnjaka, onih koji su dozivali vetar mornarima i bacali basme za dobru sreću na njihov teret. Zar su se svi okrenuli nekoj drugoj vrsti trgovine?”

Ali mu ona u iznenadnom naletu besa upade u reč:

“Ima jedan čarobnjak, ako ti takav baš treba, veliki čarobnjak, vrač sa štapom i svim tim... eno ga tamo! Plovio je sa samim Egrom, dozivao vetrove, pronalazio blagom natovarene galijske, bar tako priča, ali sve je to sigurna laž, jer ga kapetan Erg na kraju prema zaslugi nagradio, odsekao mu je desnu šaku. Eno ga gde sad tamo sedi, vidiš ga, s ustima punim hazije i stomakom punim vazduha. Vazduh i laži! Vazduh i laži! To je sve što ostaje od tvoje magije, kozji kapetane!”

“Dobro, dobro, gospodarice”, nastavi pomirljivo Soko, “samo sam pitao.”

Ona im okrete svoja široka leđa izazvavši tim pokretom vrtoglavi blesak u ogledalima, tačkicama, a on se lagano udalji, zajedno sa Arenom.

Namerno je išao sporo. Tako stigoše do čoveka na koga im je ukazala. Sedeo je oslonjen leđima o zid i zurio u prazno, nekada je to tamnoputo, u bradu obraslo lice bilo veoma lepo. Naborani patrljak sramno mu je počivao na pločniku, izložen jarkom suncu. Između tezgi iza njih došlo je do nekog komešanja, ali Aren nije mogao da odvoji od čoveka, ujedno mu se gadio i opčinjavao ga.

“Zar je odista nekada bio vrač”? upita on veoma tihim glasom.

“Možda je to onaj koga su zvali Zec, koji je radio kao vrač, vremenaš kod gusara Egra. Bili su to poznati lopovi... hej, skloni se, Arene!”

Jedan čovek koji je u punom trku izletao između tezgi umalo nije naletio

na njih dvojicu. Protrča još jedan, posrćući pod teretom poslužavnika na sklapanje punog konopca, gajtana i čipki. Jedna tezga sruši se uz tresak, užurbano su prebacivali ili skidani platneni krovovi, skupine ljudi pojaviše se na trgu i počеше da se tuku, čuli su se povici i vriska. Sve ih je nadjačavalo vrištanje žene čija je kosa bila ukrašena ogledalcima. Aren je na trenutak ugleda kako vitla nekom vrstom motke ili štapa preteći gomili muškaraca, odbijajući ih širokim zamasa poput kakvog mečevaoca sateranog uza zid. Da li je u pitanju bila svađa koja je prerasla u izgred, napad bande lopova ili tuča između dve supraničke grupe torbara, nije se moglo zaključiti. Ljudi su promicali pored njih s naručjima punim namirnica koje su mogle biti i plen, ali i njihova vlastita roba koju su spasli od pohore. Došlo je i do obračuna noževima, pesničenja u tučnjave na celom trgu.

“Onuda”, pokaza Aren prema jednoj sporednoj ulici u njihovoj blizini koja je vodila sa trga. On krenu prema toj ulici, jer bilo je jasno da će biti najbolje ako se smesta izgube, ali ga njegov saputnik uhvati za ruku. Aren se osvrnu i vide da Zec pokušava da ustane. Kada se uspravio, trenutak je ostao da stoji klateći se, a onda je, ni ne osvrnuvši se oko sebe krenuo oko trga, povlačeći preostalom šakom po zidovima kuća kao da mu je ona vodič ili potpora.

“Drži ga na oku”, reče Jastreb i oni krenuše za njim. Niko nije presreo ni njih čoveka koga su sledili i za tili čas nađoše se van pijačnog trga, te počеше da se spuštaju niz brdo, ćutke, jednom uskom krivudavom ulicom.

Tavani kuća iznad njihovih glava gotovo su se dodirivali, skrivajući svetlost, kamene ploče pod nogama bile su klizave od vode i otpadaka. Zec je dosta brzo napredovao iako je i dalje prevlačio šakom po zidovima kao da je slep. Morali su da ga prate na maloj udaljenosti kako ga ne bi izgubili na kakvoj raskrsnici. Arena iznenada obuze uzbuđenje zbog potere, sva čula bila su mu budna, kao da je u lovu na jelene u šumama Enlada, živo je zapažao svako lice pored koga bi prošli dok je udisao slatkasti msrad, miris đubreta, tamjana, crkotina i cveća. Dok su se probijali preko jedne široke, prepune ulice on začu udare bubnja i na trenutak ugleda niz nagih muškaraca i žena, međusobno okovanih lancima za zglobove i struk, zamršene kose koja im je prekrivala lica, već nerednog trenutka nije ih više bilo, jer je on krenuo dalje za Zecom koji je počeo da se spušta niz neke stepenice što su izlazile na jedan uski, prazni trg na kome je samo nekoliko žena ćeretalo kod fontane.

Tu Jastreb stiže Zeca i spusti mu šaku na rame, a ovaj se skupi kao da ga je neko ošurio, i trzajući se povuče u zaklon jednog Masivnog ulaza. Tu ostade da stoji podrhtavajući, buljeći u njih očima progonjenog koje ništa nisu

videle.

“Je l’ tebe zovu Zec?” upita Jastreb, svojim prirodnim, glasom koji je istovremeno bio i grub i nežan. Čovek ništa ne odgovori kao da nije mario ili možda nije čuo.

“Želim nešto da čujem od tebe”, reče Jastreb. Ponovo nije bilo odgovora.

“Platiću ti.”

Slaba reakcija:

“U belokosti ili zlatu?”

“Zlatu.”

“Koliko?”

“Vrač zna vrednost čarolije.”

Zečevo lice se iskrivi i promeni, na trenutak ožive, tako brzo kao da je samo zasvetlucalo, a onda ga opet prekori neprobojni oblik.

“Toga više nema”, reče on, “ničega nema.”

Kašalj ga natera da se presamiti, ispljuvak mu je bio crn. Kada se uspravio ostao je nepokretno da stoji, drhteći, kao da je zaboravio o čemu su razgovarali.

Aren se ponovo zadivljeno zagleda u njega. Ugao u kome je stajao obrazovale su dve džinovske figure što su stajale svaka sa po jedne strane vrata, kipovi čiji su vratovi bili povijeni pod težinom zabata i čija su se mišićava tela samo delimično pomaljala iz zida, kao da su pokušali da se oslobode kamena i počnu život, ali ih je snaga izdala na pola puta. Vrata koja su oni čuvali visila su na izjedanim šarkama, kuća, nekada palata, sada je bila napuštena. Mračna, ispupčena lica divova bila su izrovašena i obrasla lišajevima. između tih nezgrapnih prilika stajao je mlitav i krhak čovek zvani Zec očiju tamih poput prozora te prazne kuće. On podiže svoju osakaćenu ruku između sebe i Jastreba i zacvile:

“Udelite jadnom bogalju, gospodaru...”

Mag se namršti kao da ga je prostrelio bol i sram, Aren poseti da je na trenutak ugledao njegovo pravo lice pod krinkom. On ponovo položi šaku na Zečevo rame i izgovori nekoliko blagih reči, na jeziku vračeva, koje Aren nije razumeo.

Ali zato Zec jeste. On ščepa Jastreba onom preostalom šakom i promuca:

“Još možeš da govoriš... govoriš... Pođi, pođi sa mnom...”

Mag okrznu Arena pogledom, pa klimnu.

Nastaviše da se spuštaju strmim ulicama do jedne od dolina između tri postojeća brda na kojima se uzdizao Grad Hort. Prolazi su postojali uži, mračniji, tiši što su se više spuštali. Nebo je bilo uska traka između streha, a zidovi kuća sa obe strane bili su memljivi. Na dnu prevoja proticao je potok, koji je zaudarao kao kakav otvoreni odvodni kanal, između lučnih mostova, na obali, bile su nagomilane zgrade. U mračnom ulazu jedne od tih zgrada Zec skrenu i nestade poput ugašene sveće. Oni krenuše za njim.

Neosvetljeno stepenište škripalo je i ugibalo se pod njihovim stopalima. Na vrhu stepeništa Zec gurnu jedna vrata, i oni konačno videše gde se nalaze, pred njima je bila prazna soba sa dušekom od slame u jednom uglu i sa jednim nezastakljenim klimavim prozorima koji je propuštao malo prašnjave svetlosti.

Zec se okrenu prema Jastrebu i ponovo ga uhvati za ruku. Usne stadoše da mu se pomeraju. Konačno mucajući izusti:

“Zmaj... zmaj...”

Jastreb mu sasvim mirno uzvрати pogled ništa ne rekavši.

“Ne mogu da govorim”, reče Zec i pusti Jastrebovu ruku, te se šćućuri na golom podu, plaćući.

Mag kleknu pored njega i poče nešto nežno da mu govori na Prastarom govoru. Aren je stajao pored zatvorenih vrata, šake položene na dršku noža. Ta siva svetlost i prašnjava soba, dve prilike na kolenima, mek, čudan zvuk magova glasa, reči na jeziku zmajeva, sve je to ličilo na san koji nije imao nikakve veze sa onim što se događalo van njega ili sa vremenom koje je proticalo.

Zec lagano ustde. Istrese kolena onom jedinom šakom, a osakaćenu ruku sakri iza leđa. Osvrte se oko sebe, pa zagleda u Arena, sada je video ono u šta je gledao. Ubrzo se okrenuo i seo na dušek. Aren ostade da stoji, na straži, ali Jastreb, sasvim prirodno, kao da je odrastao bez nameštaja, sede prekrštenih nogu na goli pod.

“Ispričaj mi kako si ostao bez svoje veštine i zaboravio jezik te veštine”, reče on.

Zec mu nije odmah odgovorio. Počeo je osakaćenom rukom da udara po bedru, nervozno i trzavo, ali na kraju ipak reče, istiskujući reći u naletima:

“Odsekli su mi šaku. Ne mogu da izvodim čarolije. Odsekli su mi šaku. Krv je istekla, presušila.”

“Ali to je bilo tek pošto si izgubio moć, Zeče, jer inače to ne bi mogli da ti učine.”

“Moć.”

“Moć nad vetrovima, talasima, ljudima. Pozivao si ih po imenima i oni su te slušali.”

“Da. Sećam se da sam bio živ”, reče čovek, mekim, promuklim glasom. “Znao sam reči i imena...”

“Jesi li sada mrtav?”

“Ne. Živ sam. Živ. Samo nekada sam bio zmaj... nisam mrtav. Ponekad spavam. Svako zna da je san veoma blizak smrti. Mrtvi dolaze u sne i to svi znaju. Dolaze ti kao da su živi i govore razne stvari. Oni iz smrti odlaze u snove. Postoji put. Čitav put. Možeš ga pronaći ako znaš gde treba da tražiš. I ako si spreman da platiš za to određenu cenu.”

“Kakva je to cena?” Jastrebov glas je lebdeo na nejasnom vazduhu poput senke lista koji pada.

“Život... šta bi drugo moglo biti? Čime možeš da kupiš život, ako ne životom?” Zec se klatio napred nazad na svom dušeku, s tajanstvenim sjajem u očima.

“Vidiš, počeo on, “mogu da mi odseku šaku. Mogu da mi odseku glavu. Nije važno. Mogu da pronađem put nazad. Znam gde treba da ga tražim. Tamo mogu poći samo ljudi od moći.”

“Misliš na vračeve?”

“Da.” Zec je oklevao, kao da je nekoliko puta pokušao da izgovori tu reč, ali nije uspeo.

“Ljudi od moći”, ponovi on. “Ali moraju... moraju ga se odreći. Platiti.”

Potom se namrgodi, kao da je reč “platiti” konačno orobudila neke uspomene, pa je shvatio da dobrovoljno pruža obaveštenja umesto da ih prodaje. Iz njega se ništa više nije moglo izvući, čak ni nagoveštaji, ni mucanje o “povratku” koje je Jastreb izgleda smatrao za važne, pa mag stoga uskoro ustade.

“Poluodgovor je isto što i kao kakav opsenar,” baci samo jedan zlatni novčić na dušek ispred Zeca.

Zec ga pokupi. Zagleda se u njega, pa u Jastreba i Arenu, trzavo pokrećući glavu.

“Čekajte”, zamuca on. Čim se situacija izmenila on je ispustio uzde i sada se mučio da kaže ono što je želeo.

“Noćas”, konačno prozbori. “Stanite. Noćas. Imam haziju.”

“Nije mi potrebna.”

“Pokazaću vam... pokazaću vam put.Noćas. Povešću te. Pokazaću ti. Možeš stići tamo, jer si... jer si...” Mučio se da izgovori reč, sve dok ga Jastreb ne prekinu:

“Jer sam vrač.”

“Da! Zato možemo...možemo stići tamo. Na put. Dok sanjam. U snu. Shvataš? Povešću te. Poći ćeš sa mnom, na... na put.”

Jastreb ustade, onako čvrst i zamisli se, nasred polumračne sobe.

“Možda”, reče on konačno. “Ako rešimo da dođemo, bićemo ovde pre mraka.”

Zatim se okrete prema Arenu, koji istog časa otvori vrata, žudeći da što pre ode odatle.

Vlažna, natkrivena ulica ličila mu je na vrt posle Zečeve sobe. Uputiše se najkraćim putem ka gornjem delu grada, jednim strmim kamenim stepeništem između zidova kuća obraslih bršljanom. Aren je udisao i izdisao vazduh kao morž...

“Uh!... Hoćete li se vratiti tamo?”

“Pa, hoću, ako ne uspem da dobijem isto obaveštenje iz kakvog manje opasnog izvora. Verovatno će nam postaviti zasedu.”

“Zar niste zaštićeni protiv lopova i njima sličnih?”

“Zaštićen?” upita Jastreb. “Kako to misliš? Zar misliš da hodam unaokolo umotan u čarolije poput kakve starice koja se plaši reumatizma? Nemam ja vremena za tako nešto. Krijem lice, kako bih prikrio cilj našeg traganja, i to je sve. Možemo paziti jedan na drugoga. Ali činjenica je da na ovom putovanju nećemo moći da se klonimo neprilika.”

“Razume se da ne”, reče Aren kruto, ljutito, povredena ponosa. “Nisam to tražio.”

“Ispada na isto”, bio je i dalje uporan mag, pa ipak se u njegovom glasu

naziralo izvesno dobro raspoloženje što umiri Arena. I sam je bio iznenađen vlastitim besom, nikada nije ni pomislio da će ovako razgovarati sa Arhimagom. Ali ovo i jeste i nije bio Arhimag, ovaj Soko pljosnata nosa i četvrtastih, loše obrijanih obraza, čiji je glas u jednom trenutku pripadao jednom čoveku, a već u narednom nekom drugom, nepoznat, nepouzdan.

“Ima li ono što vam je rekao ikakvog smisla?” upita Aren, jer on se baš nije radovao povratku u onu mračnu sobu iznad smrdljive reke. “Sva ta trabunjanja o životu i smrti i vraćanju sa odesečenom glavom?”

“Ne znam da li ima smisla. Želeo sam da razgovaram sa vraćem koji je izgubio moć. On kaže da je nije izgubio, već da je se odrekao... da ju je trampio. Za šta? Život za život, rekao je. Moć za moć. Ne, ne razumem ga, ali vredi ga saslušati.”

Jastrebova postojanja razboritost još više posrami Arena. Osećao je da je drzak i razdražljiv, poput kakvog deteta. Zec ga je zadivio, ali sada kada je ta zadivljenost minula osećao je gađenje, kao da je pojeo nešto otrovno. Odlučio je da ćuti dok ne uspe da se savlada. Narednog trenutka izgubi korak na izjedenom, klizavom stepeništu, spotače se, ali se zadrža ogrebaвши pri tom šake i kamenje.

“Nek’ je proklet ovaj prljavi grad!” opsova on besno. A mag mu suvo odvrati:

“Mislim da to nije bilo potrebno.”

Nešto odista nije bilo u redu sa Gradom Hortom, sa samim vazduhom u njemu, tako da je čovek ozbiljno mogao pomisliti kako je pod nekom kletvom, pa ipak, nije se radilo o prisustvu nekog kvaliteta, već pre o odsustvu, o slabljenju svih kvaliteta, nečem nalik na bolest koja je brzo napadala duh svakog posetioca. Čak je i toplota popodnevnog sunca bila nezdrava, suviše jaka za mesec mart. Na trgovima i ulicama sve je ključalo od aktivnosti i poslova, ali nije bilo nikakvog reda ni napretka. Roba je bila siromašna, cene visoke, a pijace podjednako nesigurne i za prodavce i za kupce, jer su bile pune lopova i lutajućih bandi. Na ulicama nije bilo žena, a i onaj mali broj koji bi se pojavio išao je uglavnom u skupinama. Bio je to grad bez zakona i uprve. Razgovarajući sa ljudima, Aren i Jastreb su uskoro saznali da u Gradu Hortu nije više bilo ni veća, niti gradonačelnika, niti ijednog od gospodara. Neki od onih koji su nekada vladali gradom su umrli, neki su podneli ostavke, a neki su bili pogubljeni, razni zapovednici vladali su različitim četvrtima grada, lučki stražari upravljali su, na primer, lukom i punili džepove, i tako dalje.

Grad više nije imao centar. Uprkos svojoj rastrzanoj aktivnosti, ljudi kao da nisu imali nikakvog cilja. Zanatlijama kao da je nedostajalo volje da dobro obavljaju posao, čak su i kradljivci krali samo zato što su to jedino umeli da rade. Buka i sjaj velikog lučkog grada još su bili prisutni, ali svuda unaokolo sedeli su nepokretni uživaoci hazije. A ispod površine, stvari nisu izgledale baš potpuno stvarne, pa čak ni lica, zvuci, mirisi. Oni bi, s vremena na vreme, tokom tog dugog, toplog poslepodneva bledeli, dok su Jastreb i Aren išli ulicama i razgovarali s po kojim prolaznikom. Gotovo sasvim bi izbledeli. Prugaste nadstrešnice, prljava kaldrma, raznobojni zidovi i sva ova živost postojanja bi nestali, stvarajući od tog grada, grad iz snova, prazan i turoban na izmagličastoj sunčevoj svetlosti.

Tek se na vrhu grada gde su otišli da se malo odmore u kasno popodne, to bolesno raspoloženje snevanja na javi na trenutak razišlo.

“Ovo nije grad u kome treba tražiti sreću”, rekao je Jastreb pre nekoliko sati, i sada posle časova i časova besciljnog lutanja i beskorisnih razgovora vođenih sa strancima, izgledalo je umoran i turoban. Njegova maska se nekako pohabala, kroz tobožnje lice pomorskog trgovca mogle su se nazreti izvesna strogost i tama. Aren nikako nije mogao da se oslobodi jutrošnje razdražljivosti. Seli su na neobrađenu tratinu na vrhu brda, ispod lišća, u gaju pendik drveća, tamnih listova i sa gomilom crvenih pupoljaka, od kojih su neki bili otvoreni. Odatle su od grada videli samo mnoštvo krovova koji su se stepenasto spuštali ka moru. Zaliv je širio ruke, plave poput škriļjca pod prolećnom izmaglicom, dopirući do ivice vazduha. Nisu bile povučene nikakve linije, nikkve granice. Sedeli su zureći u to ogromno plavo prostranstvo. Arenu se um razbistrio i otvorio, spreman da prihvati i veliča svet.

Kada odoše da se napiju vode iz malog, obližnjeg potoka koji je bistar proticao preko smeđeg kamenja dolazeći iz nekog izvora u kakvoj kneževskoj bašti na brdu iznad njih, on se dobro napi i zaroni glavu u hladnu vodu. Zatim ustade i poče da recituje stihove iz Dela Moredovih:

“Slavljene su fontane Šeliata, srebrna harfa voda, Ali zauvek blagosiljam potok ovaj, koji mi ugasi žeđ!”

Jastreb mu se nasmeja, a Aren mu se pridruži. Otrese glavu kao pas i blistavi oreol finih kapi razlete se unaoklo na poslednjim zlatnim zracima sunca.

Morali su da napuste gaj i ponovo siđu među ulice, a pošto su večerali za tezgom na kojoj su se prodavali masni kolačići od ribe, noć se već uveliko

spustila. Mrak se brzo uvlačio u uske ulice.

“Biće bolje da pođemo, momče”, reče Jastreb, a Aren upita:

“Do čamca?” mada je znao da neće poći do čamca, već do kuće iznad reke i do one prazne, prašnjave, užasne sobe.

Zec ih je čekao na vratima.

Zapalio je uljanu lampu kako bi se lakše popeli mračnim stepeništem. Njena tanana svetlost sve vreme je treperila u njegovoj ruci, bacajući ogromne, hitre senke po zidovima.

Nabavio je još jednu vreću slame za svoje posetioce, ali Aren se ipak smestio na goli pod pored vrata. Vrata su se otvorila prema spolja, i da bi ih dobro čuvao trebalo je da se smesti ispred njih u hodniku, ali taj hodnik u kome je bilo mračno kao u rogu, bio je više no što je on mogao da podnese, a želeo je i da motri na Zeca. Jastrebova pažnja, a možda i njegove moći biće usredsređene na ono što će Zec imati da mu kaže ili pokaže, Arenova dužnost bila je da motri kako ne bi došlo do neke podvale.

Zec se sada držao uspravnije i manje se tresao, isprao je usta i oprao zube, u početku je govorio prilično suvislo, mada uzbuđeno. Oči su mu pri svetlosti lampe bile tako tamne da su ličile na oči kakve životinje, jer su mu se beonjače jedva nazirale. Ozbiljno je ubeđivao Jastreba.

“Moramo poći istim putem. Još malo pa ću poći, bilo da si spreman ili ne. Moraš uzeti haziju da bi mogao da me slediš.”

“Mislim da sam u stanju da te sledim.”

“Nisi tamo kuda ja idem. Ovo nije... bacanje čini.” Činilo se da nije u stanju da izgovori reči “čarobnjak” ili “čarobnjaštvo”.

“Znam da možeš stići do mesta... do mesta koje poznaješ, do zida. Ali to se ne nalazi tamo. Tamo se stiže drugim putem.”

“Ako ti pođeš, moćiću da te sledim.”

Zec odmahnu glavom. Njegovo nekada lepo, a sada propalo lice obli rumenilo, često je pogledavao prema Arenu, uključujući u razgovor i njega, mada se obraćao samo Jastrebu.

“Slušaj, postoje dve vrste ljudi, zar ne? Oni našeg soja i ostali. Z... Zmajevi i ostali. Ljudi koji ne poseduju moć samo su napola živi. Oni se ne računaju. Oni ne znaju ni šta sanjaju, plaše se mraka. Ali oni drugi, gospodari ljudi, oni se ne plaše da zakorače u mrak. Mi posedujemo snagu.”

“Sve dok znamo imena stvari.”

“Ali imena tamo nisu važna... u tome jeste stvar, u tome i jeste stvar! Nije ti potrebno ono što činiš, šta znaš. Čarolije nisu ni od kakve koristi. Sve to moraš zaboraviti, pustiti da nestanu oblici stvari, odlaziš pravo u stvarnost. Još malo pa ću otići, ako želiš da saznaš kuda, moraš učiniti ono što ti kažem. Ponavljam njegove reči. Moraš biti gospodar ljudi da bi postao gospodar života. Moraš otkriti tajnu. Mogao bih ti reći njeno ime, ali šta je to ime? Ime nije stvarno, stvarno, stvarno zauvek. Zmajevi tamo ne mogu poći. Zmajevi umiru. Svi umiru. Večeras sam toliko uzeo da me nikada nećeš uhvatiti. Neuhvatljiv sam. Kada se izgubim možeš me povesti. Sećaš se u čemu je tajna? Sećaš se? Nema smrti. Nema smrti... ne! nema znojavog kreveta, ni trulog kovčega, toga više nema, niti će ikada više biti. Nestala su imena, reči i strah. Povedi me kada se izgubim, povedi me, gospodaru...”

On nastavi, hropćući da izgovara reči koje su nalikovale na zapevanje prilikom bakanja, a opet nije bacao nikakve čini, nije govorio ništa suvislo, celovito. Aren je slušao, slušao, boreći se da razume. Kad bi samo mogao da razume! Jastreb bi trebalo da učini kao što mu je rečeno, da uzme drogu, samo ovaj put, kako bi saznao o čemu to Zec govori, da otkrije tajnu o kojoj nije želeo ili nije mogao da govori. Zašto su inače došli? Ali (Aren skrenu pogled sa Zečevog lica u ekstazi u zagleda se profil ovog drugog) možda je mag već shvatio... Taj je profil bio čvrst poput stene. Gde je nestao spljošten nos, dobroćudni izgled? Soko, pomorski trgovac je nestao, bio je zaboravljen. Tamo je sada sedeo mag. Arhimag.

Zečev glas se sada pretvorio u pevuckavo mrmljanje i on se njihao dok je sedeo skrštenih nogu. Lice mu je dobilo neki divlji izgled, a usta se opustila. Sučelice njemu, pri slaboj, postojanoj svetlosti uljane lampe, ostavljene na podu između njih, sedeo je onaj drugi koji nije izustio nijednu reč, ali je ispružio ruku i dohvatio Zečevu šaku. Aren nije primetio kada je ispružio ruku. Postojale su neke pukotine u poretku događaja, provalije nepostojanja... mora biti da je zadremao. Mora da je prošlo nekoliko časova, sigurno će uskoro ponoć. Ako zaspi hoće li i on moći da sledi Zeca u njegov san i stigne do tog mesta, tog tajnog puta? Možda bi mogao. Sada mu je to izgledao sasvim moguće. Ali on je trebalo da čuva vrata. On i Jastreb jedva da su o tome progovorili koju reč, ali obojica su bili svesni da je zec imao na umu neku zasedu kada ih je nagovorio da noću ponovo dođu kod njega, bio je gusar, poznavao je pljačkaše. Nisu o tome razgovarali, ali Aren je znao da je njegova dužnost da čuva vrata, jer dok mag bude na tom čudnom putovanju duha, biće bespomoćan. Međutim, poput kakve budale on je svoj mač ostavio u čamcu, a od kakve mu koristi može biti nož, ako se vrata odjednom iza

njega otvore? Ali to se neće dogoditi, mogao je da osluškuje i da čuje svakog ko bi im se primakao.

Zec je sada ćutao. Obojica su bili potpuno mirni, u celoj kući vladao je spokoj. Niko nije mogao da se popne tim škripavim stepeništem, a da ne izazove buku. Mogao je nešto da kaže, ako bilo šta čuje, glasno da zaviče, trans bi se prekinuo, Jastreb bi se okrenuo i dobranio sebe i Arena svom silinom čarobnjačkog osvetoljubivog besa... Kada je Aren seo na pod, Jastreb ga je pogledao, samo ga je okrznuo jednim pogledom slaganja, slaganja i poverenja. On je bio čuvar. Ako bude stražario ne preti im nikakva opasnost. Ali bilo je teško, veoma teško posmatrati ta dva lica i mali biser plamena iz svetiljke postavljene na pod između njih, sada su obojica bili nemi, nepokretni, oči su im bile otvorene ali nisu videle svetlost, niti primećivale prašnjavu sobu, nisu videle ovaj svet, već neki drugi svet snova ili smrti... gledati ih, a ne pokušati krenuti za njima...

Tamo, u nepreglednoj, suvoj tami, stajao je neko i pozivao. Dođi, govorio je, visoki gospodar senki. U šaci je držao sićušni plamen ne veći od bisera, pružio ga je prema Arenu, nudeći mu život. Aren lagano zakorači prema njemu, a zatim i krenu za njim.

4. MAGIJSKA SVETLOST

Suva, usta su mu bila suva. Osećao je u njima ukus prašine. Usne su mu bile prekrivene prašinom. Ne podižući glavu sa poda posmatrao je igru seniki. Video je neke velike senke koje su se kretale i saginjale, nadimale se i smanjivale, i slabije koje su žurno i glatko kružile po zidovima i tavanici, rugajući im se. U uglu se nalazila još jedna senka kao i jedna na podu, i te dve se nisu pokretale.

Poče da ga boli potiljak. U tom trenutku postade mu na tren jasno šta on to, u stvari, vidi, Zeca presamićenog u uglu sa glavom na kolenima, Jastreba ispruženog na leđima, nekog čoveka kako kleči nad Jastrebom, još jednog kako gura zlatne novčanice u vrećicu, trećeg kako stoji i posmatra. Taj treći čovek držao je u jednoj ruci svetiljku, a u drugoj bodež, Arenov bodež.

Ako su i razgovarali, on ih nije čuo. Čuo je samo vlastite misli koje su mu istog časa i bez oklevanja saopštile šta mu valja činiti. Smesta ih je poslušao, počeo je veoma polako da puzi napred i tako prešao nekoliko stopa, ispružio munjevito levu šaku i ščepao vrećicu sa plenom, skočio na noge, te pojurio prema stepenicama, promuklo vrisnuvši. Stuštio se niz mračno stepenište ne promašivši nijedan stepenik, kao da je leteo. Izleteo je na ulicu i što je brže mogao nestao u tami.

Kuće su ličile na crne klade naspram zvezda. Svetlost zvezda jedva vidljivo je svetlucala na površini reke s njegove desne strane, i mada nije mogao da vidi kuda ulice vode, nazirao je raskršća, pa je skretao i zavaravao trag. Sledili su ga, mogao je da ih čuje iza sebe, ne baš mnogo daleko iza sebe. Bili su bosih, tako da se jače čulo njihovo dahtavo disanje nego bat nogu. Da je imao vremena nasmejao bi se, konačno je otkrio kako to izgleda biti progonjen, a ne progonitelj, divljač, a ne predvodnik potere. To je značilo biti sam slobodan. On zavi nadesno i pognuvši se krenu preko jednog visokog mosta, skliznu u bočnu ulicu, zađe za ugao, vrati se do obale reke i nastavi duž nje izvesno vreme, a onda pređe preko drugog mosta. Bat njegovih cipela glasno je odzvanjao po kaldrmi, i to je bio jedini zvuk koji se čuo u gradu, zastao je kod ležišta mosta da ih razveže, ali uzice su se zapetljale, a progonioci su mu bili za petama. Na trenutak zasvetluca svetiljka na drugoj strani reke, bat bosih, teških stopala se nastavljao. Nije im mogao umaći. Mogao je samo da im beži, da nastavi dalje, napred, da ih odvuče što dalje od one prašnjave sobe, daleko od nje...

Kada su mu oduzeli bodež skinuli su mu i kaput, tako da je sada bio samo

u košulji, lakoj i toploj, a u glavi mu se sve mešalo, bol u potiljku probadao ga je pri svakom koraku, ali on je trčao i trčao... Vrećica mu je smetala. On je iznenada baci, a zlatnici se rasuše i počeše da zvekeću po kaldrmi.

“Evo vam vaš novac!” povika on promuklo i dahćući. Zatim nastavi da trči. A onda iznenada ulica se završi. Ne oklevajući, on se okrete i potrča prema progoniocima. Svetiljka mu se divlje ljuljala pred očima, dok im se primicao prkosno je vrištao.

Pred njim se napred nazad ljuljala svetiljka, ta slaba tačka svetlosti u velikom, pokretnom sivilu. Dugo ju je posmatrao. Postajala je sve slabija, dok konačno ispred nje ne prođe senka, a kada se ona sklonila svetlosti više nije bilo. Malo je žalio za njom, ili je možda žalio sam sebe, jer je znao da se sada mora probuditi.

Utuljenja svetiljka i dalje se ljuljala na jarbolu za koji je bila zakačena. Svuda unaokolo more je svetlelo od izlazećeg sunca. Čulo se bubnjanje. Vesla su snažno i ujednačeno škripala, drvo od koga je brod bio napravljen cvilelo je i škripalo oglašavajući se stotinama glasać, čovek na pramcu doviknu nešto mornarima iz sebe. Ljudi vezani lancima u spremištu, zajedno sa Arenom, bili su tihi. Svaki je imao gvozdeni obruč oko struka i okovane zglavke, a obe te veze bile su spojene kratkim, teškim lancem sa vezama narednog čoveka, gvozdeni obruč bio je još pričvršćen za kuku u podu, tako da je čovek mogao da sedi ili puzi, ali nije mogao da stoji. Bili su nagomilani i spremištu, suviše zbijeni jedni uz druge pa nisu mogli da legnu. Aren se nalazio u prednjem pramačnom uglu. Ako bi visoko podigao glavu, oči bi mu se našle u nivou sa palubom između spremišta i ograde, video bi je u širini od nekoliko stopa.

Nije se baš dobro sećao prošle noći jurnjave i ulice, ćorsokaka. Borio se i bio oboren, zatim podignut poput klade i nekuda odnet. Govorio je neki čovek koji je čudno šaputao, našao se na nekom mestu što je ličilo na kovačnicu, na kome su plamenovi vatre za talenje, onako crveni, visoko poskakivali... Nije mogao da ga se seti. Ali znao je da je ovo brod za prevoz robova i da su ga tu doveli da bi ga prodali.

To za njega nije imalo nekog većeg značaja. Bio je suviše žedan. Telo mu je bilo kao slomljeno, a glava ga je bolela. Kada je sunce izgrejalom, njegova svetlost stade da mu probada oči.

Negde oko podneva dobili su svaki četvrt vekne hleba i dozvolili su im da povuku po jedn dugačak gutljaj iz kožne mešine koju im je ustima prinosio neki čovek oštrog i tvrdokornog lica. Oko vrata je imao zlatom izvezenu kožnu traku nalik na pseću ogrlicu, a kada ga Aren ču kako govori

prepoznade njegov slabi, čudni, zviždukavi glas.

Piće i hranu za izvesno vreme olakšaše njegove telesne patnje i razbistriše mu um. Po prvi put se zagleda u lice robova sapatnika, trojice u njegovom redu i još četvorice odmah iza njega. Neki su sedeli glava oslonjenih o podognuta kolena, jedan je bio presamićen, možda bolestan ili drogiran. Momak pored Arena mogao je imati dvadesetak godina, lice mu je bilo široko i spljošteno.

“Kuda nas to vode?” upita ga Aren.

Momak se zagleda u njega... između njihovih lica nije bilo ni stope slobodnog prostora... isceri se, slegnu ramenima, te Aren pomisli kako želi time da mu stavi do znanja da ne zna, ali on zatim iznenada trgnu okovanim rukama kao da nešto pokazuje, te razjapi još više iscerena usta da mu pokaže kako mu je od jezika ostao samo crni patrljak.

“Sigurno u Šoul”, reče jedan iza Arena, a drugi:

“Ili na tržnicu u Amrunu”, ali onda se čovek sa ogrlicom, koji kao da je svuda istovremeno bio, nagnu nad otvor i prošišta:

“Umuknite, ako ne želite da postanete mamac za ajkule”, i svi ućutaše.

Aren pokuša da zamisli ta mesta, Šoul, tržnicu u Amrenu. Tamo su prodavali robove. Verovatno bi ih postrojili pred kupcima kao što izlažu volove i ovnove na tržnici u Berili. Stajaće tamo okovan. Neko će ga kupiti, povesti kući, izdati mu naređenja, a on će odbiti da ga izvrši. Ili će ga, pak, izvršiti i pokušati da pobegne. Ubiće ga, na ovaj ili onaj način. Nije da mu se duša bunila pri pomisli na ropstvo, bilo muje suviše muka i bio je previše zbunjen za tako nešto. Jednostavno je znao da on to ne bi mogao da podnese, da bi za nedelju ili dve ili umro ili bio ubijen. Mada je to uviđao i prihvatao kao neospornu činjenicu, plašilo ga je, pa je prestao da razmišlja o onome šta će se dogoditi. Zagledao se u pune, crne daske spremišta između svojih nogu i osetio je toplinu sunca na golim ramenima, žeđ koja mu je sve više sušila usta i ponovo skupljala grlo.

Sunce zađe. Spusti se jasna i hladna noć. Isijaše prodorne zvezde. odjeci bubnja podsećali su na usporene otkucaje srca, održavajući ritam veslanja, jer nije bilo ni daška vetra. Sada je hladnoća postala najveći jad. Arenova leđa dobijala su malo toplote od skupljenih nogu čoveka iza njega, a levi bok od mutavca pored njega koji je sedeo pogrbljen i pevušio mrmljajući i menjajući ritam jednoj jedinog noti. Veslači se promeniše, bubanj se ponovo oglasi. Aren je čeznuo za tamom, ali sada nije mogao da zaspi. Kostu su ga bolele, a nije mogao da promeni položaj tela. Sedeo je trpeći bol, drhteći, umirući od žeđi,

zureću u zvezde, koje bi poskočile na nebu sa svakim zaveslajem, zatim ponovo skliznule na svoje mesto, umirile se, ponovo poskočile, skliznule, zastale...

Čovek sa ogrlicom, zajedno sa još jednim, stajao je između skladišta i jarbola, mala svetiljka na jarbolu koja se ljuljala bacala je svetlost na njih, ocrtavala im glave, ramena.

“Magla, svinjske mu mešine”, začu se slabi, omrznuti glas čoveka sa ogrlicom, “otkud magla u Južnim Prostranstvima u ovo doba godine? Kakav baksuzluk!”

Čuo se bubanj. Zvezde su poskakivale, klizile, zastajale. Čovek bez jezika koji je sedeo pored Arena odjednom se strese i podigavši glavu ispusti košmarni vrisak, užasan, bezobličan krik.

“Tišina tamo!” zagrme onaj drugi čovek pored jarbola. Mutavac ponovo zadrhta i učuta, mljackajući vilicama.

Zvezde kradimice skliznuše napred u ništavilo.

Jarbol se zatalasa i nestade. Hladno, sivo ćebe kao da se spusti preko Arenovih leđa. Bubanj izgubi korak, povrati ga, ali sada je odzvanjao mnogo sporije.

“Gusta je kao zgrušano mleko”, začu se onaj promukli glas negde iznad Arena. “Održavaj ritam! Još dvadeset milja do plićaka!”

Jedno otvrdlo stopalo puno ožiljaka pojavi se iz magle, zaustavi se na trenutak blizu Arenovog lica, a ona zakoračivši, nestade.

U mgali nisu osećali da idu napred, već samo da se ljuljaju i da vesla udraju. Odjek bubnja bio je prigušen. Bilo je vlažno i hladno. Magla se kondenzovala u Arenovoj kosi i curila mu u oči, pokušavao je da uhvati kapljice jezikom i udisao je vlažni vazduh otvorenim ustima, pokušavajući da tako utoli žeđ. Ali zubi su mu cvokotali. Hladni metal lanca prislanjao mu se uz butine i pekao poput vatre mesto koje je dodirivao. Bubanj je udarao, udarao, pa prestao.

Nastupila je tišina.

“Nastavi sa bubnjanjem! Šta se desilo?” grmeo je promukli, zviždukavi glas sa pramca. Niko mu ne odgovori.

Brod još malo nastavi da se kreće po mirnom moru. Iza nejasne ograde nije bilo ničega, praznina. Nešto stade da grebe po boku broda. Ta buka poče da odzvanja kroz mrtvu, izopačenu tišinu i tamu.

“Nasukali smo se”, prošaputa jedan od zatvorenika, ali tišina proguta njegov glas.

Magla postade svetlija kao da je negde u njoj zasijala svetlost, Aren je jasno mogao da raspozna glave zatvorenika okovanih oko sebe, kao i sićušne kapi vlage koje su sijale u njihovoj kosi. Brod se ponovo zaljulja, a on se ispravi koliko su mu tolanci dozvoljavali, i istegnu vrat kako bi video ima li čega na pramcu. Magla koja je prekrivala palubu sijala je nalik na mesec iza tankih oblaka, hladna i zračea. Veslači su sedeli kao isklesani kipovi. Posada je stajala na sredini broda, sa očima koje su neznatno svetlucale.

Na levoj strani broda stajao je sasvim sam jedan čovek, svetlost je dopirala do njega, od njegovog lica, šaka i štapa koji je plameto poput otopljenog srebra. Kod stopala čoveka koji je zračio čučalo je neko tamno obličje.

Aren pokuša nešto da kaže, ali nije mogao. Odeven u tu veličanstvenu svetlost, Arhimag dođe do njega i kleknu na palubu. Aren oseti dodir njegove šake i začu njegov glas. Oseti kako se spona oko njegovih zglavaka i pasa raspadaju, kroz celo spremište začu se zveket lanca. Ali nijedan čovek se ne pomeri, samo je Aren pokušao da ustane, ali nije uspeo, jer se ukočio od dugog mirovanja. Arhimag ga snažno uhvati za mišicu i on, uz njegovu pomoć, ispuza iz spremišta za teret i posrćući iziđe na palubu. Arhimag se udalji od njega, a onaj magličasti sjaj obasja nepomična lica veslača. Zastao je pored čoveka sklupčanog pored ograde na levoj strani broda.

“Ja ne kažnjavam”, oglasi se čvrst, jasan glas, hladan na hladnoj magijskoj svetlosti u magli. “Ali zarad pravde, Egge, dopustiću sebi ovo, oduzeću ti glas dok ne nađeš reč vrednu da se čuje.”

On se vrati do Arena i pomože mu da se osovi na noge.

“Hajdemo, momče”, reče on, i uz njegovu pomoć Aren uspe da hramajući zakorači, da napola četveronoške i često padajući stigne do ograde i da se dokopa čamca koji se ljuljuškao pored broda, Dalekovid, sa jedrom nalik na krilo noćnog leptira u magli.

U istoj toj tišini i mrtvom miru ugasla je i svetlost, čamac se okrenuo i odvojio od broda. Gotovo istog časa galija, nejasna svetiljka na jarbolu, nepokretni veslači, ispupčeni crni bok, nestadoše. Arenu se učini da je čuo glasove kako se prolamaju u obliku krika, ali taj zvuk je bio veoma slab i ubrzo je utihnuo. Nešto kasnije i magla poče da se proređuje i cepa, da promiče pored njih u mraku. Izvukoše se iz nje i nadoše pod zvezdama, te noćni leptir Dalekovid nastavi da juri kroz jasnu noć preko mora.

Jastreb je Arena prekrio ćebadima i dao mu vode, sedeo je sa šakom položenom na dečakovo rame kada Aren iznenada zaplaka. Jastreb ništa ne reče, već svojim dodirrom pruži dečaku nežnost i uli mu volju da ustraje. Arena lagano preplavi lagodnost, toplina, lagano kretanje čamca, olakšanje. On podiže pogled prema svom saputniku. Tamno lice više nije obasjavalo nikakvo nezemaljsko zračenje. Jedva da ga je naizrao naspram zvezda.

Čamac je leteo nošen čarolijom. Talasi duž njegovih bokova iznenađeno su šaptali.

“Ko je onaj čovek sa ogrlicom?”

“Mirno lezi. Morski pljačkaš, Egr. Nosi ogrlicu da sakrije ožiljke od posekotine na vratu. Izgleda da je od gusarenja spao na trgovinu robljem. Ali ovoga puta je hteo da ukrade medveđe mladunče.”

U njegovom suvom, tihom glasu na trenutak zazvoni zadovoljstvo.

“Kako ste me pronašli?”

“Bajanjem, podmićivanjem... Gubio sam vreme. Nisam želeo da se sazna da se Arhimag i Upravnik Rouka muva oko šljama Grada Horta. Voleo bih da sam mogao i dalje da ostanem prerušen. Ali morao sam da sledim jednog pa drugog čoveka, i kada sam na kraju saznao da je brod sa robljem isplovio pre zore, izgubio sam strpljenje. Uzeo sam Dalekovidog dozvao vetar u jedro po potpunoj bonaci i slepio sva vesla na brodovima u zalivu za njihove otvore... na kratko. Kako će to objasniti, ako su čarolije samo trice i kućine, to je njihov problem. Ali u žurbi i besu promašio sam i pretekao Egerov brod koji je skrenuo na jugoistok da bi izbegao plićake. Sve što sam danas radio radio sam naopako. U Gradu Hortu nema sreće... I tako sam konačno izgovorio basmu pronalaženja i nabasao na brod po mraku. Zar ne bi trebalo sada da spavaš?”

“Dobro mi je. Osećam se mnogo bolje.” Laka groznica zamenila je Arenovu drhtavicu i on se odista dobro osećao, iako mu je telo bilo mlitavo, um mu je lako skakao s jedne stvari na drugu.

“Kada ste se probudili? Šta se dogodilo sa Zecom?”

“Probudio sam se u zoru, srećom imam tvrdu glavu, imam rasečenu čvorugu nalik na raspolučeni krastavac iza uveta. Zeca sam ostavio da drogiran spava.”

“Izneverio sam vas tamo na straži...”

“Ali ne zbog toga što si zaspao.”

“Ne.” Aren je oklevao. “Bilo je... ja sam bio...”

“Bio si ispred mene, video sam te,” reče Jastreb nekako čudno. “Tada su se ušunjali i obojici zadali udarac u glavu kako da smo jagnjad na klanici, uzeli zlato, dobru odeću, roba za prodaju i otišli. Tebe su tražili, momče. Za tebe bi dobili lepu paru na tržnici u Amrunu.”

“Nisu me dovoljno jako udarili. Probudio sam se. Pobegao sam im. Prosuo sam im i plen po ulici pre no što su me saterali u čošak.” Arenove oči su svetlucale.

“Probudio si se dok su još bili tamo... i pobegao? Zašto?”

“Da bih ih odvukao od vas.” Iznenadenje u Jastrebovom glasu pogodi Arenov ponos, i on vatreno dodade:

“Mislio sam da vas jure. Pomislio sam da bi vas mogli ubiti. Zgrabio sam im vrećicu da bi krenuli za mnom, vrisnuo i potrčao. I krenuli su.”

“Svakako da su krenuli!” To je bilo sve što je Jastreb rekao, nijedne reči pohvale, mada je izvesno vreme ostao da sedi i razmišlja. Zatim prozbori:

“Zar ti nije palo na pamet da sam možda već mrtav?”

“Nije.”

“Prvo ubij, onda pljačkaj, sigurnije je.”

“Nisam o tome razmišljao. Samosam mislio na to kako da ih odvučem od vas.”

“Zašto?”

“Zato što biste vi bili u stanju da nas odbranite, da nas obojicu izvučete iz nevolje, ako vam pružim priliku da se probudite. Ili bar sebe da izvučete. Ja sam bio na straži i ja sam taj koji je izneverio. Pokušao sam da se iskupim. Vas sam čuvao. Vi ste onaj koji je važan. Ja sam samo stražar, onaj koji čini ono što je potrebno... ali vi ste taj koji vodi, koji nas može dovesti do mesta do koga moramo stići, onaj koji je u stanju da ispravi ono što je pošlopo zlu.”

“Misliš?” upita mag. “I ja sam tako mislio do prošle noći. Mislio sam da imam sledbenika, ali ja sam sledio tebe, momče.” Glas mu je bio hladan i možda malo ironičan.

Aren nije znao šta da kaže. Bio je potpuno zbunjen. Mislio je da teško može popraviti to što je zaspao ili pao u trans na straži time što će odvući lopove od Jastreba, sada se pokazalo da je ovo drugo predstavljalo glupost,

dok je zapadanje u trans u pogrešnom trenutku bilo neverovatno pametno.

“Žao mi je, gospodaru”, izusti on konačno, prilično ukočenih usana jedva suzbijajući poriv da ponovo zaplače, “što sam vas izneverio. A vi ste mi spasili život...”

“Možda si i ti moj”, odvrati grubo mag. “Ko zna? Da su posao obavili do kraja mogli su mi prerezati grkljan... Nećemo više o tome, Arene. Drago mi je da si sa mnom.”

On ode do njihovog sanduka sa odloženim stvarima, upali malu peć na ćumur i stade da petlja oko nečega. Aren je ležao i posmatrao zvezde, splasnulih osećanja, i smirenog uma koji više nije jurio s jedne stvari na drugu. I tada shvati da Jastreb nikada neće izreći svoje mišljenje o onome što je učinio i o onome što nije učinio. Bilo je gotovo, Jastreb je to prihvatio kao gotovu stvar. “Ja ne kažnjavam”, reako je hladnim glasom Egru. Nije nagrađivao. Ali što je brže mogao došao je za Arenom preko mora, upotrebivši svoju čarobnjačku moć radi njega, on bi to ponovo učinio. Na njega se čovek mogao osloniti.

Bio je vredan ljubavi koju je Aren gajio prema njemu, kao i njegovog poverenja. Jer on je neosporno verovao Arenu. Aren je pravilno postupio.

Sada se vratio, i pružio Arenu šolju vrućeg vina koje se pušilo.

“Možda će te ovo uspavati. Pazi da ne opečeš jezik.”

“Odakle vino? Nikada nisam video mešinu sa vinom na...”

“Na Dalekovidom ima mnogo više stvari nego što oko može videti”, reče Jastreb dok se ponove smeštao pored njega i Aren ga ču kako se nasmeja, kratko i gotovo bezglasno, u tami. Aren se pridiže da popije vino. Bilo je odlično, tako da mu je osvežilo i telo i duh. On reče:

“Kuda ćemo sad?”

“Na zapad.”

“Kuda ste išli sa Zecom?”

“U tamu. Nisam ga ni u jednom trenutku izgubio, ali on se sam izgubio. Lutao je spoljašnjim granicama u beskrajnim goletima delirijuma i košmara. Duša mu je kreštalala poput kakve ptice natim užasnim mestima, poput galeba kad se nađe daleko od mora. Nije on nikakav vodič. Uvek se gubi. Bez obzira na svu njegovu čarobnjačku veštinu on nikada nije ugledao put pred sobom, jer je video samo sebe.”

Aren nije baš sve razumeo, niti je želeoda razume, bar ne sada. Bio je

nakratko odvučen u tu “tamu” o kojoj su vračevi govorili, ali nije želeo da je se seća, to nije imalo nikakve veze sa njim. Zato nije ni želeo da zaspi, da je opet ne ugleda u snu, da ne ugleda onu mračnu priliku, senku koja mu pruža biser i šapće: “Dođi.”

“Gospodaru”, reče on, a um mu istog časa odluta ka nečem drugom, “zašto...”

“Spavaj!” reče Jastreb pomalo razdražljivo.

“Ne mogu da spavam, gospodaru. Pitao sam se zašto niste oslobodili i ostale robove.”

“Jesam. Nisam ostavio nijednog okovanog na tom brodu.”

“Ali Egrovi ljudi su imali oružje. Da ste njih okovali...”

“Ah, da sam njih okovao? Bila su samo šestorica. Veslači su bili okovani robovi, poput tebe. Egr i njegovi ljudi su možda već mrtvi ili su ih drugi okovali da ih prodaju u roblje, ostavio sam ih slobodne da bi mogli da se bore ili pogađaju. Nisam ja nikakav robovlasnik.”

“Ali znali ste da su zli...”

“Zar je trebalo zbog toga da im se pridružim? Da dopustim da njihovo ponašanje upravlja mojim? Neću ja za njih donositi odluke, niti dozvoljavam da oni umesto mene donose moje!”

Aren ućuta i stade da razmišlja o ovome. Uskoro potom, mag nežno reče:

“Vidiš, Arene, ono što činiš nije kamen koji podigneš i baciš, a on pogodi cilj ili ga promaši i to je kraj, kao što mladi misle. Kada se taj kamen podigne, zemlja postaje lakša, šaka u kojoj se nađe teža. Kada je bačen, to utiče na kruženje zvezda, a gde udari ili padne vasseljena se menja. Ravnoteža celine zavisi od svakog pojedinačnog čina. Vetrovi i mora, moći vode, zemlje isvetlosti, sve što one čine, i sve što čine zveri i zelenilo, dobro jest, i pravedno je. Sve se to odvoja unutar Ravnotežja. Od orkana i glasanja velikog kita do pada sasušenog lista i leta mušice, sve što oni čine odvija se unutar ravnoteže celine. Ali mi, dokle god posedujemo moć nad svetom i jedni nad drugima, moramo učiti da činimo ono što čine list, kit, vetar sa svojom prirodom. Moramo naučiti da održavamo ravnotežu. Pošto posedujemo inteligenciju, ne smemo delati u neznanju. Pošto nam se pruža mogućnost izbora, ne smemo neodgovorno delati. Ko sam ja... iako posedujem moć da to učinim... da kažnjavam ili nagrađujem, da se poigravam ljudskim sudbinama?”

“Ali”, počeo dečak, namrštivši se na zvezde, “zar ravnotežu treba održavati

tako što ništa nećemo činiti? Nema sumnje da čovek mora delati, pa čak i ako ne zna sve posledice svoga delanja, ako želimo bar nešto da postignemo?”

“Bez brige. Čoveku je mnogo lakše da nešto učini, nego da se suzdrži od toga. Nastavićemo da činimo i zlo i dobro... Ali kada bi ponovo dobili kralja koji bi nama vladao, i ako bi on potražio savet maga, kao u davna vremena, a ja bio taj mag, rekao bih mu: Gospodaru, nemojte ništa činiti zato što je pravo, hvale vredno ili plemenito, ne činite nešto zato što vam izgleda da tako treba, činite samo ono što morate i ono što ne možete učiniti nikako drugačije.”

Boja njegova glasa naterala Arena da se okrene i zagleda u njega. Učini mu se da njegovo lice ponovo zrači svetlošću, da vidi orlovski nos i obraz pun ožiljaka, vatrene oči. I Aren ga pogleda s ljubavlju, ali i sa strahom, razmišljajući: “On je toliko iznad mene.” Ali dok je zurio u njega shvatio je konačno da to nije magijska svetlost, nikakva hladna slava čarobnjaštva koja obasjava, ne stvarajući senke, svaku crtu i površ čovekova lica, već sama svetlost, jutro, obična dnevna svetlost. Postojala je moć još veća od magove. Godine nisu bile ništa blaže prema Jastrebu nego prema bilo kom čoveku. To su bile boje starosti, izgledao je umoran, što se sve više primećivalo kako je svetlost postajala jača. Zevnuo je...

Zureći tako, pitajući se i razmišljajući, Aren na kraju ipak zaspa. A Jastreb ostade da sedi pored njega i posmatra rađanje novog dana, pojavljivanje sunca, kao neko ko gleda blago čiji je jedan deo izgubljen, kakav raspukli dragi kamen, bolesno dete.

5. MORSKI SNOVI

U kasno jutro Jastreb opozva magijski vetar i pusti čamac da plovi nošen zemaljskim vetrom koji je blago duvao ka jugozapadu. Daleko sa desne strane, promakoše brda južnog Vatorta i nestadoše s vidika, poplavevši i smanjivši se, te postavši slični talasima magle nad talasima mora.

Aren se probudi. More se sunčalo na toplom, zlatnom podnevnom suncu, beskrajna voda pod beskrajnom svetlošću. Jastreb je nag sedeo na krmi, na sebi je imao samo parče tkanine oko bedara i neku vrstu turbana napravljenog od platna za jedro. Tiho je pevushio, udarajući šakama po klupici kao da je bubanj, lakim, ujednačenim ritmom. Pesa koja je pevao nije imala nikakve veze sa kakvom čarolijom ili čarobnjaštvom, nije to bila nikakva bajalica ili delo junaka ili kraljeva, već pevuckao mrmljanje besmislenih reči, kakvo se može čuti od dečaka koji tera koze za vreme dugih letnjih poslepodneva, sam, u visokim brdima Gonta.

Iz mora iskoči riba i nastavi da klizi kroz vazduh još nekoliko jardi na ukrućenim, svetlucavim krilima nalik na krila konjica.

“Nalazimo se u Južnom Prostranstvu”, reče Jastreb kada završi pesmu. “Čudan deo sveta je to, tu ribe lete i delfini pevaju, bar tako kažu. Ali voda je baš prijatna za plivanje, a ja dobro stojim sa ajkulama. Speri sa sebe ostatke robovanja.”

Arena je boleo svaki mišić i u početku baš nije imao volje da se pokrene. Nije bio ni neki naročiti plivač, jer mora oko Enlada su dosta opasna, tako da se plivači više bore sa talasima nego što plivaju, pa se brzo umore. Kada je zaronio, ovo plavlje more mu se učini dosta hladno, ali nedugo potom bio je oduševljen. Bol istog časa kao da je rukom bio odnesen. Probijao se kroz vodu uz bok Dalekovidog poput kakve mlade morske zmije. Kapljice vode prštale su na sve strane. Jastreb mu se pridruži, njegovi zamasi bili su mnogo čvršći. Poslušan i zaštitnički, Dalekovidi ih je čekao, s belim krilom na svetlucavoj vodi. Iz mora u vazduh iskoči riba, Aren krenu za njom, ona zaroni, ponovo iskoči, nastavi da pliva kroz vazduh, leti kroz more, progoneći ga.

Zlatan i gibak, dečak se igrao i sunčao na vodi i svetlosti dok sunce nije dodirnulo more. A taman i štedljiv, strogo vodeći računa o pokretima i s jezgrovitom snagom koja dolazi s godinama, plivao je muškarac, održavao čamac na dobrom kursu, zatezao uštavljeno platno jedra, pazio na dečaka koji je plivao i ribu što je letela i sve to radio s istovetnom nežnošću.

“Kuda smo se uputili?” upita Aren kada su već dobrano spustio mrak, pošto se obilato najeo usoljenog mesa i tvrdog hleba i već ponovo tonuo u san.

“Na Lorbaneri”, odvrati Jastreba, i meki samoglasnici koji su sačinjavali tu reč bili su poslednje što je Aren čuo te noći, tako da su se njegovi prvi snovi vrteli oko nje. Sanjao je kako korača kroz nanose nečeg mekog, bledunjavog, nekih niti, kroz neki konac, ružičast, zlatan i azurno plav, i osećao je budalasto zadovoljstvo, neko mu je rekao: “To su lorbanersijka polja svile, na kojima se nikada ne smrkava.” Ali kasnije, pred mučan kraj noći, kada su jesenje zvezde sijale na prolećnom nebu, sanjao je da se nalazi u nekoj polusrušenoj kući. Posvuda je bila prašina i unaokolo su visile iskidne prašnjave mreže paučine kao kakvi venci. Arenu su noge bile uvezane paučinom koja mu se povlačila preko usta i nozdrva zaustavljajući mu dah. A najužasnije od svega bilo je to što je znao da je ta visoka, srušena odaja upravo ona dvorana u kojoj je doručkovao sa Velikim majstorima, u Velikom zdanju Rouka.

Probudio se potpuno pometen, srce mu je divlje udaralo, a noge bile zgrčene uz klupicu. Seo je, pokušavajući na taj način da umakne opakom snu. Na istoku se još nije nazirala svetlost, tama samo što je počela da se razređuje. Jarbol je škripao, jedro koje je još bilo napeto od povetarca što je duvao prema severoistoku, svetlucalo je visoko i jedva primetno iznad njega. Njegov saputnik je čvrsto spavao na krmi. Aren ponovo leže i nastavi da dremati dok ga ne probudi novi dan.

Toga dana more je bilo plavlje i mirnije no što je zamišljao da ono uopšte može biti, voda tako prijatna i bistra da je plivanje nalikovalo lebdenju ili kliženju kroz vazduh, bilo je čudno i slično snu.

U podne, on upita

“Da li vračevi obraćaju pažnju na snove?” Jastreba je pecao. Pažljivo je posmatrao udicu. Posle dužeg vremena, odvrati pitanjem:

“Zašto?”

“Pitao sam se ima li u njima uopšte istine.”

“Svakako da ima.”

“Da li oni govore istinu?”

Ali u tom trenutku mag je nešto upecao i deset minuta kasnije, kada je izvukao njihov ručak, divnog srebrnasto plavog brancina, potpuno je zaboravio na postavljeno mu pitanje.

Posle podne, dok su lenčarili ispod napetog platna koje je trebalo da ih zaštititi od nemilosrdnog sunca, Aren zapita:

“Šta ćemo tražiti u Lorbaneriju?”

“To što tražimo”, odvrati Jastreb.

“U Enladu”, primeti Aren posle izvesnog vremena, “postoji priča o dečaku čiji je učitelj bio kamen.”

“Stvarno?... Čemu ga je podučavao?”

“Da ne postavlja pitanja.”

Jastreb frknu kao da suzdržava smeh i sede.

“Pa dobro”, reče on. “Iako više volim da ćutim dok nisam siguran u ono što govorim. Zašto se u Gradu Hortu i Narveduenu, a možda i širom svih Prostranstava niko više ne bavi magijom? To je ono što želimo da otkrijemo, je li tako?”

“Tako je.”

“Da li ti je poznata ona strana izreka, U Prostranstvima vladaju drugačiji zakoni? Koriste je moreplovci, ali to je izreka vračeva, i znači da čarobnjaštvo, samo po sebi, zavisi od mesta na kome se izvodi. Istinska čarolija na Rouku može na Ifišu predstavljati prazne reči. Ne sećaju se svuda jezika Stvaranja, tu i tamo samo po koje reči. I samo tkanje čarolija je isprepletano sa zemljom i vodom, vetrovima i padanjem mraka, zavisi od mesta na kome se izvodi. Jednom sam plovio daleko na istok, tako daleko da više ni vetar ni voda nisu slušali moje naredbe, jer nisu znali svoja prava imena, ali mnogo je verovatnije da sam ja bio neznalica.

Svet je veoma velik. Otvoreno more se prostire tako daleko da o tome niko ništa ne zna, a postoje i svetovi pored ovog sveta. Preko provalija vremena i posle jako dugačkog razdoblja vremena, sumnjam da će bilo koja reč koja se može izgovoriti, posedovati, svuda i zauvek, težinu svog značenja i svoju moć, sem ako to nije ona Prva reč koju je izgovorio Segoj, reč koja je sve stvorila, ili Poslednja reč, koja ne sme biti niti će biti izgovorena dok sve stvari ne budu raščinjene... I tako, čak i unutar ovog našeg sveta našeg Zemljomorja, među malim ostrvima za koja znamo, postoje razlike, tajne i promene. A najmanje poznato mesto, ono za koje se vezuju najveće tajne jeste južno Prostranstvo. Tek nekoliko vračeva sa Unutrašnjeg kopna otišlo je među te ljude. Oni ne dočekuju dobrodošlicom vračeve, jer... kako se veruje... imaju neku svoju vrstu magije. Ali te glasine su krajnje neodređene i lako se može desiti da oni nikada i nisu upoznali magiju, niti je potpuno

razumeli. Ako je to tačno, onda bi je lako raščinio neko ko bi se postarao da to učini, i uskoro bi ona postala slabija od naše magije na Unutrašnjem kopnu. Tada bi do nas mogle dopreti priče o neuspesima magije na jugu.

Jer disciplina je kanal kojim naše delanje protiče žustro i zahvatajući duboke slojeve, gde ne postoji usmerenje, čovekovo delanje protiče po površini, luta i uzaludno je. Tako je i ona debela žena sa ogledalcima izgubila svoje umeće i misli da ga nikada nije ni posedovala. Zato i Zec uzima haziju i smatra da je otišao dalje od najvećih maga, a u stvari, jedva da je zakoračio na polja sna i već se na njima izgubio... Ali gde se nalazi mesto na koje on misli da odlazi? Šta je to za čim on traga? Šta je to progutalo njegovu čarobnjačku veštinu? Mislim da nam je grada Horta bilo dosta, i zato idemo dalje na jug, do Lorbanerija, da vidimo šta vračevi tamo rade, da saznamo šta to moramo da otkrijemo... Da li ovaj odgovor zadovoljava tvoju znatiželju?"

"Da, ali..."

"Pusti onda kamen da malo miruje!" reče mag. I on sede pored jarbola na žučkasti, svetlucavi hlad ispod platna i zagleda se prema pučini, ka zapadu, dok je čamac lagano jedrio prema jugu kroz popodne. Sedeo je uspravan i nepokretan. Prolazili su časovi. Aren je nekoliko puta odlazio na plivanje, skliznuvši nečujno u vodu sa krme, jer nije želeo da se nađe ispred tih tamnih očiju, zagledanih prema zapadu preko pučine, očiju koje su izgleda videle mnogo dalje od svetle linije obzorja, prodirale s druge strane plavetnila vazduha, iza granica svetlosti.

Jastreb se konačno trgnu iz tišine kojim se okružio i poče da govori, mada tek s vremena na vreme po koju reč. Arenov odgoj omogućavao mu je da brzo oseti lažno raspoloženje zakamuflirano učtivošću ili rezervom, znao je da je njegovom saputniku teško na srcu. Prestao je da postavlja pitanja, i tek uveče se odlučio na jedno:

"Da li bi vam moja pesma smetala pri razmišljanju?" Jastreb pokuša da se našali:

"To zavisi od pevanja."

Aren sede oslonivši se leđima o jarbol i zapeva. Glas mu više nije bio visok i sladunjav kao kada mu je učitelj muzike pre mnogo godina davao časove na dvoru u Berili, prateći ga na svojoj velikoj harfi, sada je više tonove izvodio promuklo, a one duboke kao da je izvlačio na violi, bili su tamni i jasni. Pevao je Tužbalicu za Belim čarobnjakom, pesmu koju je Elfaran spevala kada je saznala za Moredovu smrt i dok je čekala da i sama umre. Ta se pesma ne peva često, niti olako. Jastreb je slušao njegov mladički glas, jak,

siguran i tužan između crvenog neba i mora, i u očima mu se pojaviše suze koje ga zaslepiše.

Aren je izvesno vreme, pošto je završio pesmu, ćutao, zatim nežno zapeva kraće i lakše stihove, razbijajući veliku monotoniju nepomičnog vazduha, mora koje se mreškalo i sve slabije svetlosti, dok se noć spuštala.

Kada je prestao da peva sve je bilo mirno, vetar je prestao da duva, talasi su bili mali, jedva da se čulo pucketanje drveta i konopaca. Nad morem je vladao tajac, a nad njim su jedna za drugom izlazile zvezde. Na jugu se pojavi prodorni sjaj žute svetlosti i rasu nad vodom pregršt zlatnih čestica.

“Pogledajte! Zvezda vodilja!” A onda posle minute: “Zar je moguće da je to zvezda?”

Jastreb se nakratko zagleda u nju, a onda reče:

“Mislim da to mora biti zvezda Gobardon. Može se videti samo u Južnom Prostranstvu. Gobardon znači Kruna. To nas je Kurremkarmerruk naučio, ako nastavimo dalje na jug, na obzorju ispod Gobardona, jedna za drugom, pojaviće se još osam zvezda, koje sačinjavaju jednu veliku konstelaciju, neki kažu da liči na čoveka koji trči, drugi da predstavlja runu Agnen. Runu Svršetka.”

Posmatrali su je kako rasteruje tamu na nemirnom obzorju mora i postojano sija.

“Pevao si Elfaraninu pesmu”, primeti Jastreb, “kao da si u tom trenutku osećao njenu bol i naterao si i mene da je upoznam... Od svih istorija Zemljomorja, ta je na mene uvek ostavljala najsnažniji utisak. Velika Moredova hrabrost nasuprot očajanju, i Seriad koji je rođen van tog očajanja, taj blagi kralj. I ona, Elfaran. Kada sam počinio najveće zlo, mislio sam da se obraćam njenoj lepoti, i video sam je... na trenutak sam ugledao Elfaran.”

Žmarci prodoše Arenovim leđima. On proguta knedlu i ostade nemo da sedi, zagledan u predivnu, zlokobnu, topazno žutu zvezdu.

“Kog junaka najviše voliš?” upita mag, a Aren posle kratkog oklevanja odvrati:

“Eret Akbe.”

“Zato što je bio najveći?”

“Zato što je mogao da vlada celim Zemljomorjem, ali to nije prihvatio, već je otišao da samuje i sam umro, boreći se protiv zmaja Orma na obali Selidora.”

Izvesno vreme su sedeli, svaki prateći vlastiti sled misli, a onda Aren upita i dalje posmatrajući žuti Gobardon:

“Znači, tačno je da se pomoću magije mrtvi mogu vratiti među žive i naterati da se obrate živim dušama?”

“Basmama Prizivanja. Da, to je u našoj moći. Ali to se retko čini, i sumnjam da je to uopšte mudro činiti. Veliki majstor Prizivanja se, što se toga tiče, slaže sa mnom, on se ne koristi Predanjem o Palnu niti druge uči išta o njemu, jer ono sadrži takve čarobne formule. Najveću od njih stvorio je Sivi mag od Palna, pre hiljadu godina. Prizivao je duše junaka i maga, čak i Aret Akbe, da posavetuje Gospodare Palna u ratnim i državničkim poslovima. Ali saveti mrtvih nisu ni od kakave koristi živima. U Palnu je sve krenulo po zlu i Sivi mag je bio okrivljen za to, umro je bezimen.”

“Znači, to je nešto loše?”

“Poznavao sam samo jednog čoveka koji je te čarobne formule slobodno koristio, ne obazirući se na rizik što su ga one nosile u sebi. Jer te formule su rizičnije, opasnije od bilo kakve druge magije. Smrt i život su, kao što rekoh, nalik na suprotne strane moje šake, ali istina je samo to, da mi ne znamo ni šta je, u stvari, život, ni šta je smrt. Tvrditi da si gospodar nečega što, u stvari, ne razumeš nije nimalo mudro, niti sluti na dobro.”

“Ko je bio taj čovek koji se njima koristio?” upita Aren. Jastreb ranije baš nije bio voljan da mu ovako smireno i zamišljeno odgovara na pitanja, obojici je ovaj razgovor pružao veliku utehu, bez obzira što je njegov predmet bio tako mračan.

“Živeo je u Hevnoru. Smatrali su da je običan čarobnjak, ali što se tiče urođene moći bio je veliki mag. Svoju je veštinu koristio za zgrtanje novca, pokazujući svakome ko bi mu platio, duhove po želji, mrtve muževe, žene, decu, i tako je svoju kuću ispunjavao nemirnim senima iz prošlih vekova, lepim ženama iz dana Kraljeva. Video sam svojim očima kako je, iz čiste dosade, prizvao iz Suve zemlje duh mog starog učitelja Nemerla koji je bio Arhimag u mojoj mladosti. I ta velika duša došla je na njegov poziv, poput kakvog psa svome gospodaru. Razbesneo sam ga i izazvao ga... tada nisam još bio Arhimag... rekavši: ‘Prisiljavaš mrtve da ti dolaze u kuću, bi li ti sa mnom pošao u njihovu?’ I naterao sam ga da pođe sa mnom u Suvu zemlju, mada mi se suprostavljao ovom svojom voljom, menjao oblik i glasno plakao kada ništa nije pomoglo.”

“Znači ubili ste ga?” prošaputa Aren, kao začaran.

“Ne! Naterao sam ga da me sledi u zemlju mrtvih i da se iz nje sa mnom

vрати. Plašio se. On koji je tako olako pozivao mrtve k sebi, više se plašio smrti... vlastite smrti... od bilo kog drugog čoveka koga sam ikada upoznao. Kod kamenog zida... Ali ispričao sam ti više nego što šegrt treba da zna. A ti čak nisi ni šegrt.”

Njegov oštar pogled zadržava se na trenutak u tami, na Arenovom, zbunivši ga.

“Nije važno”, reče Arhimag. “Na određenom mestu, na potočiću, postoji jedan kameni zid. Posle smrti duh prelazi preko njega, i preko njega živ čovek može preći i ponovo se preko njega vratiti, samo ako je mag... Kod tog kamenog zida ovaj se čovek šćućurio, na strani živih, i pokušao da se odupre mojoj volji, ali nije uspeo. Šakama se hvatao za kamenje, psovao i vrištao. Nikada nisam video toliki strah, smučilo mi se. Već tada je trebalo da znam da sam pogrešio. Bio sam opsednut besom i taštinom. Jer on je bio veoma snažan, a ja sam žudeo da dokažem kako sam ja jači.”

“Šta je potom učinio... kada ste se vratili?”

“Gundao je i zakleo se da nikada više neće upotrebiti čarobne formule iz palnškog predanja, poljubio mi je ruku, a ubio bi me da se usudio. Napustio je Hevnor i otišao na zapad, možda u Paln, mnogo godina kasnije čuo sam da je umro. Imao je sedu kosu još kada sam ga ja upoznao, mada je imao dugačke ruke i bio hitar poput kakvog rvača. Šta mi bi da započnem priču o njemu? Ne mogu čak ni imena da mu se setim.”

“Njegovog pravog imena?”

“Ne! Njega ne mogu da se setim...” Zatim zastade i za vreme tri otkucaja srca uopšte se ne pomeri.

“U Hevnoru su ga zvali Kob”, reče on promenjenim, odmerenim glasom. Suvviše se smračilo, tako da mu Aren nije mogao videti izraz lica. Primeti samo kako se okrenuo i zagledao u žutu zvezdu, koja se sada popela visoko iznad talasa i bacala preko njih izlomljeni zlatni trag tanak poput paukove niti. Posle duge šutnje, on reče:

“Vidiš, ne suočavamo se samo u snovima o onome što je davno prošlo sa onim što će se tek desiti, i ne govorimo samo u njima tobožnje besmislice zato što ne želimo da shvatimo njihovo značenje.”

6. LORBANERI

Gledan s udaljenosti od deset milja, preko vode obasjane suncem, Lorbaneri je bio zelen, zelen kao sjajna mahovina na obodu fontane. Kada se priđe bliže, iz tog zelenila počinju da se izdvajaju pojedinačni listovi, debla senke, putevi, kuće, i lica i odeća ljudi, prašina, kao i sve ono što čini jedno naseljeno ostrvo. Pa ipak, pored svega toga, bilo je zeleno, jer svaki akr zemljišta na kome ništa nije bilo izgrađeno ili po kome se nije hodilo bio je prepušten niskom hurbah drveću sa zaobljenim krošnjama na vrhu, čijim su se lišćem hranili mali crvi koji su preli svilu, što su je opet muškarci, žene i deca Lorbanerija prerađivali u konac i tkanine. Vazduh je tamo u sumrak pun malih, sivih slepih miševa koji se hrane tim malim crvima. Mnoge pojedu, ali to im se dopušta i tkači svile ih ne ubijaju jer smatraju da predstavlja krajnje loš predznak ako neko ubije sivokrilog slepog miša. Ako mogu ljudi da žive samo od onoga što naprave crvi, kažu oni, onda neosporno na to imaju pravo i mali slepi miševi.

Kuće su čudno izgledale, sa malim nasumično ugrađenim prozorima i krovovima od hurbah grančica, zelenim od mahovine i lišajeva. To je nekad bilo bogato ostrvo, kao uglavnom i sva ostrva u tom prostranstvu, a njegovo bogatstvo se ogledalo u lepo omalanim i lepo nameštenim kućama, u velikim točkovima i razbojima u kolibama i radionicama, kao i u kamenim gatovima male luke u Sosari u kojoj se moglo usidriti nekoliko trgovačkih galija. Ali sada u luci nije bilo nijedne. Boja na kućama je izbledela, nigde se nije mogao naći nijedan komad novog nameštaja, a većina točkova i razboja je mirovala, pokrivena prašinom i paučinom rastegnutom između papučica, između podloge i rama.

“Čarobnjaci?” upita gradonačelnik sela Sosare, jedan oniži muškarac lica otvrdlog i tamnog kao i njegovi bosu tabani. “U Lorbaneriju nema čarobnjaka. Niti ih je ikad bilo.”

“Ko bi to mogao i da pomisli?” primeti zadivljeno Jastreb.

Sedeo je sa osmoricom ili deveticom seljana i pio vino od bobica hurbah drveta, slabo i kiselo. Pošto je bio primoran na to, kazao im je da je došao u Južno Prostranstvo zarad alemkamenja, ali se ni na koji način inače nije prurušio niti je to učinio sa svojim saputnikom, sem što je Aren ostavio svoj mač sakriven u čamcu, kao i obično, a ako je Jastreb negde kod sebe i imao svoj štap, niko ga nije mogao videti. Seljani su u početku bili mrzovoljni i neprijateljski raspoloženi i mogli su svakog časa ponovo da postanu

mrzovoljni i neprijateljski raspoloženi, samo zahvaljujući Jastrebovoj veštini i njegovom autoritetu uspeli su da ih, makar i nerado prihvate.

“Mora da ovde imate obične ljude koji se brinu o drveću”, upravo je govorio. “Kako brane voćnjake od kasnog mraza?”

“Nikako”, odgovori jedan mršavi čovek na kraju reda seljana. Sedeli su u nizu leđima oslonjeni o zid krčme, ispod strehe krova od grančica. Nešto malo dalje od njihovih bosih stopala, po tlu su dobovale krupne, meke kapi aprilske kiše.

“Opasna je kiša, a ne mraz”, reče gradonačelnik. “Zbog nje trule čaure crva. Niko nikada neće zaustaviti kišu. Niti je to iko ikada učinio.” Imao je nešto protiv čarobnjaka i njihove veštine, neki od ostalih su ozbiljnije razmišljali o tom problemu.

“Nikada ranije nije kišilo u ovo doba godine”, primeti jedan od njih, “dok je stari bio živ.”

“Ko? Stari Mildi? E pa, on više nije među živima. Mrtav je”, reče gradonačelnik.

“Zvali smo ga Voćar”, dodade mršavko.

“Da. Zvali smo ga Voćar”, složi se još jedan.

Nad njih se spusti tišina, slično kiši.

Aren je sedeo s druge strane prozora u krčmi koja se sastojala od samo jedne prostorije. Na zidu je našao obešenu jednu staru lutnju dugog vrata, sa tri žice, na kakvima su svirali na Ostrvu Svile i sada ju je isprobavao, pokušavajući da iz nje izvuče muziku ne mnogo glasnije od dobovanja kiše po krovu od grančica.

“Na tržnicama u Gradu Hortu”, poče Jastreb, “video sam robu za koju su tvrdili da je svila iz Lorbanerija. Nešto od toga je odista bila svila. Ali nijedna bala nije poticala sa Lorbanerija.”

“Imali smo nekoliko siromašnih sezona”, odvrati mršavko.” Ovo je četvrta, peta loša godina.”

“Pet godina od Uoči Ugara”, reče jedan starac unjkavim, samozadovoljnim glasom, “od dana kada je stari Mildi umro, da, umro je, a nije dostigao ni približno moju starost. Umro je Uoči Ugara.”

“Što je robe manje, to su cene više”, reče gradonačelnik. “Jer sada za jednu balu polufine plave svile dobijamo koliko smo ranije dobijali za tri.”

“Ako je dobijemo. Gde su brodovi? A i plava boja je lažna”, opet se javi mršavko, otvorivši na taj način polučasovnu raspravu o kvalitetu boja koje se koriste u velikim radionicama.

“Ko spravlja boje?” upita Jastreb i pokrenu novu prepirku.

Tokom nje je saznao da je ceo proces bojenja nadgledala porodica koja je svoje članove, u stvari, smatrala za vračeve, ali ako su nekada i bili vračevi, izgubili su svoju moć, a niko drugi je nije pronašao, kako je zovoljno primetio mršavko. Jer svi su se oni, sem gradonačelnika, slagali da čuvene lorbanerijske nijanse plave i nedostižne grimizne, koju su zvali “vatra zmajeva” i koju su davno nosile kraljice u Hevnoru, nisu više onakve kakve su nekada bile. Nešto im je nedostajalo. Krivicu su svaljivali na kiše koje su padale kad im vreme nije, na zemlju iz koje se dobijala boja i na prerađivače.

“Ili su krive oči”, reče mršavko, “oči ljudi koji više ne razlikuju pravu azurnu boju od plavog blata”, i tu se on zagleda u gradonačelnika. Gradonačelnik ne prihvati izazov, ponovo svi ućutaše.

Retko vino kao da im je samo još više ukiselilo raspoloženje, tako da su izgledali natmureni. Sada se još samo čulo rominjanje kiše po nebrojenom lišću u voćnjacima u dolini, šapat mora tamo dole na kraju ulice i šaputanje lutnje u mraku kuće.

“Ume li da peva, taj tvoj ženkasti momčić?” upita gradonačelnik.

“Da, ume da peva. Arene! Otpevaj nam nešto, momče.”

“Ne mogu iz ove lutnje da izvučem mol”, reče Aren kroz prozor, osmehujući se. “Samo hoće da plače. Šta biste želeli da čujete, domaćini?”

“Nešto novo”, progundā gradonačelnik.

Lutnja malo zadrhta, već je uspeo da ovlada njome.

“Ovo bi ovde moglo biti novo”, reče on i zapeva.

Pored belih brzaka Solee
i povijenih crvenih grana
čiji se cvetovi nadnose
nad njenu pognutu glavu, otežalu
od tuge za izgubljenim dragim,
crvenim i belim granama

i tom neiscrpnom boli
kunem se, Serijade,
sine moje majke i Moreda,
da nikad neću zaboraviti nepravdu
nikada, nikada.

Bili su nepokretni, ogorčenih lica, pronicljiva pogleda, te namučenih šaka i tela. Sedeli su nepomični u toplom, kišovitom južnjačkom sumraku i slušali tu pesmu nalik na vapaj sivog labuda sa hladnih mora Eje, puni čežnje, ucveljeni.

“To je neobična muzika”, primeti jedan od njih nesigurno.

Jedan drugi, koji je izgleda bio ubeđen da je ostrvo Lorbaneri apsolutno središte kako vremena tako i prostora, reče:

“Muzika stranaca je uvek čudna i mračna.”

“Da čujemo nešto vaše”, javi se Jastreb. “I sam bih voleo da čujem nešto veselo. Ovaj momak će pevati samo o davno mrtvim junacima.”

“Evo ja ću”, prijavi se poslednji govornik, poče prvo malo da pevuši, a zatim zapeva o žednom, mednom buretu vina, dodajući posle svakog stiha haj i ho, i tako to! Ali niko ne prihvati pesmu i tako njegov glas ostade usamljen čak i dok je pevao refren.

“I pevanje više nije kakvo je nekad bilo”, reče on ljutito. “Zato su krivi mladi, stalno menjaju poredak stvari i ne uče stare pesme.”

“Nije u tome stvar”, reče mršavko, “već u tome što ništa više nije kao što je nekad bilo. Ništa više nije kako treba.”

“Da, da, da”, soptao je najstariji od njih, “iskoristili smo svu sreću. Eto šta je. Nema više sreće.”

Posle toga nije ostalo više mnogo šta da se kaže. Seljani stadoše da odlaze po dvojica, trojica zajedno, dok Jastreb nije ostao sam s jedne, a Aren s druge strane prozora. A onda se Jastreb, konačno, nasmeja. Ali to nije bio veseo smeh.

Stidljiva žena vlasnika krčme uđe i prostre im na podu postelje, a zatim se udalji. Legoše. Ali visoke zabatne grede bile su pune slepih miševa. Preko cele noći slepi miševi su uletali i izletali kroz nezastakljen prozor prodorno

cijukajući. Tek u zoru su se svi vratili i primirili, smestivši se u obliku malih, sivih, urednih paketa koji su naglavačke visili sa greda.

Možda Aren nije mogao spokojno da spava zbog nemirnih slepih miševa. A možda i zbog toga što je posle dužeg vremena prvi put spavao na suvom, telo mu se odviklo da počiva na nepokretnom tlu i zbog toga je sve vreme, kada bi utonuo u san, osećao kao da se ljulja, ljulja... i kao da će se zbog tog ljuljanja svet ispod njega izmaknuti i on će se iznenada probuditi. Kada je konačno zaspao, sanjao je da se nalazi okovan u spremištu broda za prevoz robova, i drugi su bili okovani s njim, ali svi su bili mrtvi. Dok je to sanjao, probudio se više no jednom, boreći se da se oslobodi tog sna, ali čim bi zaspao, ponovo bi se obreo u njemu. Na kraju mu se činilo da je ostao potpuno sam na brodu, ali i dalje je bio okovan tako da nije mogao da se pokrene. Onda mu u uho progovori neki čudan, lagani glas. "Oslobodi se veza", reče mu. "Oslobodi se veza." On tada pokuša da se pokrene, i to mu pođe za rukom, ustade. Nalazio se na nekoj nepreglednoj, nejasnoj pustopoljini, pod natmurenim nebom. Iz zemlje je izbijao užas, osećao se u gustom vazduhu, neizmerna količina užasa. Samo ovo mesto predstavljalo je strah, suštinu straha, i on se nalazio u njemu, a nigde nijedne staze. Mora pronaći put, ali staza nije bilo, a on je bio sićušan poput deteta, poput mrava, a mesto je bilo ogromno, beskonačno. Pokušao je da korača, sapleo se, probudio. Sada kada je bio budan, taj strah je bio u njemu, a ne obrnuto, mada nije bio ništa manji niti konačniji. Osećao je da ga guši crna tama sobe, te je pogledao kroz kvadrat koji je obrazovao prozor, tražeći zvezde, ali, iako je kiša prestala, zvezda nije bilo. Ležao je budan i plašio se, a slepi miševi su izletali i uletali na svojim kožnatim krilima koja nisu stvarala buku. Povremeno bi čuo njihove piskutave glasiće na samoj ivici čujnosti.

Osvanulo je vedro jutro i oni rano ustadoše. Jastreb se ozbiljno raspitivao o alemkamenju. Iako niko od meštana nije znao kako izgleda alemkamen, svi su naširoko raspredali o tome i svađali se, on ih je slušao da bi saznao druge stvari, a ne nešto o alemkamenu. Konačno se on i Aren uputiše putem koji im je gradonačelnik predložio, prema kamenolomima u kojima se vadila zemlja za spravljanje plave boje. Ali Jastreb skrenu s tog puta.

"Biće da je to ova kuća", reče on. "Rekoše da porodica bojadžija i vračeva koji su izgubili ugled stanuje na ovom putu."

"Ima li svrhe razgovarati s njima?" upita Aren, kome je Zec još bio u živom sećanju.

"Postoji središte iz koga izvire ta huda sreća", odvrati grubo mag. "Postoji mesto na kome sreća ističe. Potreban mi je vodič do tog mesta!"

I on nastavi dalje, a Aren bi primoran da ga prati. Kuća je stajala po strani, okružena vlastitim voćnjacima, bila je lepa, kamena, ali i na njoj kao i na zemljištu oko nje jasno se primećivalo da već dugo niko o njima ne vodi računa. Neobrane čaure svilenih crva visile su između pokidanih grana, a tle ispod njih bilo je posuto papirnatim đubretom od mrtvih larvi i noćnih leptira. Svuda oko kuće, ispod gusto zasađenog drveća, osećao se miris raspadanja, a kada su došli do nje, Aren se iznenada seti užasa koji ga je okružavao tokom noći.

Pre no što su i stigli do vrata, ona se širom otvoriše. Kroz njih nahrupi neka sedokosa žena, sevajući zakrvavljenim očima i vičući.

“Napolje, prokleti da ste, lopovi, klevetnici, bezumnici, lažovi i bezvredne budale! Gubite se, gubite, odlazite! Zauvek neka vas prati nesreća!”

Jastreb zastade, zagleda se u nju pomalo zadivljeno, a onda brzo podiže šaku napravivši njom čudan pokret. Izgovorio je samo jednu reč:

“Odbij!”

Žena tada prestade da viče. Zagleda se u njega.

“Zašto si to učinio?”

“Da bih otklonio tvoju kletvu.”

Još malo je zurila u njih, a onda konačno promuklo upita:

“Stranci?”

“Sa severa.”

Ona im priđe. U početku Aren samo što je nije ismejao, tu staricu što vrišti na svom pragu, ali kada se našao blizu nje osetio je samo poniženje. Bila je luda, loše odevena, zaudaralo joj je iz usta, a u očima joj se nazirao užasan bol.

“Nisam u stanju nikoga da prokunem”, reče ona. “Ne posedujem moć.” Ona ponovi Jastrebovu kretnju. “Tamo odakle dolaziš još rade te stvari?”

On klimnu. Nije skidao pogled s nje i ona mu ga uzvratila. Ubrzo s njenim licem počeo nešto da se događa, počeo da se menja i ona upita:

“Gde ti je štap?”

“Ne pokazujem ga ovde, sestro.”

“I ne treba. Držao bi te podalje od života. Isto je bilo i sa mojom moći. Ona me je delila od života. Pa sam je izgubila. Izgubila sam sve što sam

znala, sve reči i sva imena. Izišle su mi iz očiju i usta niz tanke niti nalik na paučinu. Postoji rupa u svetu kroz koju ističe svetlost. A reči odlaze sa svetlošću. Jesi li to znao? Moj sin po vasceli dan sedi i zuri u mrak, tražeći rupu u svetu. Kaže da bi jasnije video da je slep. Izgubio je osećaj za boje. Bili smo lorbanerijske bojadžije. Pogledaj!”

Ona pred njim zamlatara svojim mišićavim, mršavim rukama, do ramena obojenim nekom blagom, prugastom mešavinom neverovatnih boja.

“Ne može da se skine s kože”, reče ona, “ali um se sasvim ispere. On ne želi da zadrži boje. Ko ste vi?”

Jastreb ništa ne odgovori. Njegove oči ponovo zarobiše ženine, Aren koji je stajao po strani, posmatrao ih je s nelagodnošću.

Sasvim iznenada ona zadrhta i prošaputa:

“Poznajem te...”

“Da. Slični se međusobno prepoznaju, sestro.”

Bilo je neobično videti kako se u užasu povlači pred magom, želeći da mu umakne, a u stvari žudi da mu priđe i klekne pred njim.

On je uhvati za ruku i zadrža.

“Da li bi volela da ponovo zadobiješ svoju moć, da povратиš svoju veštinu, da opet vladaš imenima? Mogu ti to dati.”

“Ti si Veliki Čovek”, prošaputa ona. “Ti si Kralj Senki, Gospodar Mračnog mesta...”

“Nisam. Nisam ja nikakav kralj. Ja sam čovek, smrtnik, tvoj brat, tebi sličan.”

“Ali ti nećeš umreti?”

“Hoću.”

“Ali vratićeš se i živeti zauvek.”

“Ja ne. Niti bilo koji drugi čovek.”

“Znači ti nisi... nisi Veliki iz Tame”, reče ona, namrštivši se i gledajući ga malo postrance, s manje straha. “Ali ipak si ti neki Veliki. Zar postoje dvojica? Kako se zoveš?”

Jastrebovo ozbiljno lice na trenutak smekša.

“To ti ne mogu reći”, reče on blago.

“Otkriću ti jednu tajnu”, nastavi ona. Sada je stajala uspravljena, licem okrenuta prema njemu, a u glasu i držanju naziralo se staro dostojanstvo.

“Ne želim da živim, živim i živim zauvek. Radije bih da mi se vrate imena stvari. Ali njih više nema. Imena sada nisu važna. Više nema tajni. Želiš li da saznaš moje ime?” Oči joj se ispuniše svetlošću, pesnice stegnuše, ona se nagnu napred i prošaputa:

“Zovem se Akaren.” Zatim glasno viknu: “Akaren! Akaren! Zovem se Akaren! Sada svi znaju moje tajno ime, moje pravo ime i više nema tajni, nema istine, nema smrti... smrti... smrti!” Izvikivala je tu reč jecajući, a sa usana joj je štrcala pljuvačka.

“Smiri se, Akaren!”

Smirila se. Niz lice su joj se slivale suze, niz njeno prljavo lice ispresecano loknama neočešljane, sede kose.

Jastreb dohvati to izborano, suzama zamrljano lice, među šake i ovlaš, veoma nežno, poljubi je u oči. Stajala je nepokretno, zatvorenih očiju. Primakavši zatim svoje usne njenom uvetu on progovori nekoliko reči na Prastarom govoru, još jednom je poljubi, a onda je pusti.

Ona otvori oči koje su sada bistro gledale i zagleda se u njega, zamišljenim, upitnim pogledom. Tako tek rođeno dete posmatra majku, tako majka gleda svoje dete. Lagano se okrenula i otišla do vrata, ušla i zatvorila ih za sobom. Sve je to uradila ćutke, sa začuđenim izrazom lica.

Ćutke se i mag okrenuo i pošao nazad ka putu. Aren ga je sledio. Nije se usuđivao ništa da ga pita. Uskoro mag zastade, tamo u zapuštenom voćnjaku i reče:

“Uzeo sam joj ime i dao joj novo. Tako se na neki način ponovo rodila. Drugačije joj nisam mogao pomoći, to je bila jedina preostala nada.”

Glas mu je bio napet i prigušen.

“Bila je žena od moći”, nastavi on. “Nije bila tek obična veštica ili spravljačica napitaka, već žena koja je poznavala umetnost i veštinu magije, koja je svoje umeće koristila za stvaranje lepote, bila je ponosna i časna žena. Takav je bio njen život. Uludo utrošen život.” On se iznenada okrenu i uputi u aleje voćnjaka, te zastade pored jednog debla, okrenut leđima.

Aren ga je čekao na toplom suncu koje je poigravalo po lišću. Znao je da se Jastreb stidi da Arena optereti svojim osećanjima i, zaista, dečak ništa nije mogao ni da učini ni da kaže. Ali njegovo je srce u tom trenutku potpuno

pripadalo njegovom saputniku, ne više s onim romantičnim žarom i obožavanjem, već s bolom, kao da je izvučena neka nit iz same njegove unutrašnjosti i iskovana u neraskidivu vezu. Jer sada je osećao da u toj ljubavi ima samilosti, bez samilosti ljubav nije prekaljena, nije celovita i nije trajna.

Ubrzo se Jastreb vratio do njega kroz zeleni hlad voćnjaka. Nijedan od njih ništa ne reče i nastaviše put rame uz rame. Već je bilo dosta toplo, kiša od prošle noći se osušila, tako da su stopalima podizali prašinu s puta. Ranije se Arenu taj dan činio turobnim i dosadnim, kao da je bio zaražen njegovim snovima, ali sada je uživao u suncu koje je žarilo i olakšanju koje bi osetio u hladu, uživao je da korača ne razmišljajući o tome kuda su se uputili.

A i inače je bilo svejedno, jer ništa nisu postigli. Poslepodne su proveli u razgovoru sa ljudima koji su vadili rude za boje i u cenkanju oko nekih komadića za koje su ovi tvrdili da predstavljaju alemkamenje. Dok su se polako vraćali u Sosaru, a kasno sunce im grejalo glavu i vratove, Jastreb primeti:

“To je plavi malahit, ali sumnjam da će i u Sosari znati razliku.”

“Čudni su ovdašnji ljudi”, primeti Aren. “Tako je i sa svim ostalim, ne prave razliku. Kao što je sinoć jedan od njih rekao glavnome: ‘Ti ne bi uočio razliku između prave azurne boje i plavog blata...’ Žale se na loša vremena, ali ne znaju kada su ta loša vremena nastupila, kažu da posao slabo ide, ali se ne trude da ga poboljšaju, čak ne prave razliku ni između zanatlije i čarobnjaka, između ručnog rada i veštine vraćanja. Kao da im u glavama nije sve u redu sa granicama, razlikama i bojama. Njima je sve isto, sve je sivo.”

“Da”, odvrati mag zamišljeno. Izvesno vreme je koračao glave uvučene u ramena, nalik na sokola, iako je bio nizak, pravio je velike korake.

“Šta im to nedostaje?”

Aren bez razmišljanja odvrati:

“Životna radost.”

“Da”, ponovi Jastreb, prihvativši Arenovu tvrdnju i malo potom razmislivši o njoj. “Drago mi je”, reče on konačno, “da možeš umesto mene da razmišljaš, momče... osećam se tako umornim i glupim. Još od jutros mi je srce bolesno, od kada smo razgovarali sa onom koja je bila Akaren. Ne volim traćenje i uništavanje. Ne želim da imam neprijatelje. Ako već moram da imam neprijatelja, ne želim da ga tražim i nađem, sretnem se s njim... ako već mora da se lovi, nagrada bi trebalo da bude bogatstvo, a ne neka odvratna stvar.”

“Neprijatelj, gospodaru?” upita Aren.

Jastreb klimnu.

“Kada je govorila o Velikom Čoveku, Kralju Senki...”

Jastreb ponovo klimnu.

“Da, tako bar mislim”, odvrati on. “Mislim da nam cilj nije da stignemo do tog mesta, već i do određene osobe. Ovo što se događa na ovom ostrvu je zlo, pravo zlo, ovo gubljenje umešnosti i ponosa, ova smrknutost, ovo traćenje. To je delo neke zle volje. Ali volje koja čak ni ne nagine ovamo, koja čak ni ne primećuje Akaren ili Lorbaneri. Trag koji sledimo je trag pukotine, kao da pratimo kola koja su izgubila kontrolu i survavaju se niz padinu brda i izazivaju odron.”

“Da li bi ona... Akaren mogla nešto više da vam kaže o tom neprijatelju... ko je on i gde se nalazi, ili šta je on?”

“Više ne, momče”, odgovori mag blagim ali prilično bezbojnim glasom. “Bez sumnje je mogla. U njenom ludilu još je bilo tragova čarobnjaštva. Odista, njeno ludilo je i bilo njeno čarobnjaštvo. Ali nisam mogao da je zadržim da bi mi odgovorila. Suviše je patila.”

I on nastavi da korača s glavom delimično uvučenom među ramena, kao da i sam trpi i žudi da izbegne neku bol.

Aren se okrenu kada začu bat na putu iza njih. Za njima je trčao neki čovek, bio je još dosta daleko, ali im se brzo približavao. Prašina sa puta i njegova dugačka kosa stvarale su oko njega, pri svetlosti što je dolazila sa zapada, oreole crvenila, a njegova dugačka senka pomamno je poskakivala duž debala i aleja voćnjaka pored puta.

“Čujte!” povika on. “Stanite! Pronašao sam je! Pronašao sam je!”

U trku stiže do njih. Arenova šaka polete kroz vazduh prema mestu gde je trebalo da se nalazi drška njegova mača, zatim ka mestu gde se ranije nalazio sada izgubljen nož, a onda se steže u pesnicu i sve to u deliću sekunde. On se namršti i krenu napred. Taj je čovek za celu glavu bio viši od Jastreba i imao je široka ramena, dahtao je, besneo, ludački sevao očima.

“Pronašao sam je!” nastavljao je da ponavlja, dok je Aren pokušao da ovlada njime odlučnim, pretećim glasom i držanjem, te je rekao:

“Šta želiš?” Čovek pokuša da ga zaobiđe i stigne do Jastreba. Aren se ponovo nađe ispred njega.

“Ti si bojadžija iz Lorbanerija”, reče Jastreb.

Aren shvati da je ispao budala kada je pokušao da zaštiti svog saputnika, zato sada koraknu u stranu, sklonivši se s puta. Jer tih pet magovih reči bilo je dovoljno da ludak prestane da dahće i opusti velike šake stegnute u pesnice, pogled mu se primiri, klimnu u znak odgovora.

“Bio sam bojadžija”, izusti on, “ali sada ne mogu da bojim.”

Tada iskosa pogleda Jastreba i razvuče usta u osmeh, zatrese glavom sa prašnjavom ćubom crvenkaste kose.

“Oduzeo si mojoj majci ime”, reče on. “Sada je ne poznajem, a ne poznaje ni ona mene. I dalje me veoma voli, ali me je napustila. Mrtva je.”

Arenu se steže srce, ali primeti da je Jastreb samo neznatno odmahnuo glavom.

“Ne, ne”, reče on, “nije ona mrtva.”

“Ali biće. Umreće.”

“Hoće. To je posledica življenja”, odvrati mag.

Bojadžija je, izgleda, trenutak mozgao o tome, a zatim priđe sasvim blizu Jastrebu, uhvati ga za ramena i nagnu se nad njim. Učinio je to tako brzo da ga Aren nije mogao sprečiti, ali im je ipak prišao tako blizu da je čuo njegov šapat:

“Pronašao sam rupu u tami. Tamo je stajao Kralj. Posmatrao ju je, upravljao je njome. Imao je mali plamen, malu sveću u ruci. Dunuo je i ugasio ju je. Onda je ponovo dunuo i ona se rasplamsala! Rasplamsala se!”

Jastreb ničim nije pokazao da mu smeta što ga ovaj drži za ramena i što mu šapuće. On jednostavno upita:

“Gde si ti bio kada si to video?”

“U krevetu.”

“Sanjao si?”

“Ne.”

“Video si je na zidu?”

“Ne”, odvrati bojadžija odjednom jecavim glasom i kao da mu je nelagodno. Zatim pusti maga i zakorači unazad, udaljivši se od njega. “Ne, ja... ne znam gde se nalazi. Pronašao sam je, ali ne znam gde.”

“To je ono što bih voleo da znam”, primeti Jastreb.

“Mogu vam pomoći.”

“Kako?”

“Imate čamac. U njemu ste pristigli ovamo i u njemu ćete krenuti dalje. Idete li na zapad? Tamo treba poći. To je put koji vodi do mesta na kojem on izlazi. Tamo mora da je to mesto, mesto ovde jer on je živ... nisu u pitanju nekakve duše, duhovi, koji prelaze preko zida, već telo, to je besmrtno telo. Video sam plamen kako se izvija naviše u tami podstaknut njegovim dahom, plamen koji je prethodno bio ugašen. Video sam to.” Čovekovo lice se preobrazilo, u njemu se sad nazirala neka divlja lepota pri dugoj crvenozlatnoj svetlosti.

“Znam da je prevazišao smrt. Znam to. Žrtvovao sam svoju veštinu vraćanja da bih to saznao. Nekada sam bio vrač. Vi to znate i vi ćete poći tamo. Povedite me sa sobom.”

Ista svetlost zračila je i sa Jastrebovog lica, ali ono je ostalo nepromenjeno i strogo.

“Pokušavam da stignem tamo”, reče on.

“Dopustite mi da pođem s vama!”

Jastreb kratko klimnu.

“Ako budeš spreman kada isplovimo”, reče on isto onako hladno kao i ranije.

Bojadžija se povuče od njega još za jedan korak, a zanos na njegovom licu počeo lagano da tamni dok ga ne zameni neki čudni mračni izraz, kao da se neka razumna misao borila da prodre kroz oluju reči, osećanja i vizija koje su ga zbunjivale. Na kraju se bez reči okrenu i potrča nazad putem, nestajući u izmaglici prašine koja se još nije slegla od njegovog prvog prolaska. Aren duboko i s olakšanjem uzdahnu.

Jastreb takođe uzdahnu, mada njegov uzdah nije bio uzdah olakšanja.

“E pa”, zausti on. “Na čudnim putevima čovek ima čudne vodiče. Hajdemo.”

Aren uhvati korak s njim.

“Nećete ga povesti sa nama?” upita on.

“To zavisi od njega.”

Aren ljutito pomisli, i od mene takođe. Ali ništa ne reče i oni nastaviše zajedno dalje u tišini.

Nisu ih ljubazno primili kada su se vratili u Sosaru. Na tako malom ostrvu kao što je Lorbaneri stvari se brzo proćuju, a i nema sumnje da ih je neko video kako skreću prema Kući bojadžija i kako razgovaraju sa ludakom na putu. Vlasnik krćme ih je osorno poslužio, a njegova žena se ponašala kao da ih se na smrt plaši. Uveće kada su muškarci iz sela došli da posede ispred strehe krćme, trudili su se da pokažu strancima kako ne žele s njima da razgovaraju i kako su u međusobnom razgovoru veoma pametni i veseli. Ali to nije dugo potrajalo, tako da je njihova veselost ubrzo splasnula. Dugo su svi sedeli ćutke, dok se na kraju gradonaćelnik nije obratio Jastrebu:

“Jeste li pronašli to vaše plavo kamenje?”

“Pronašao sam neko plavo kamenje”, odvrati ućtivo Jastreb.

“Sopli vam je, nema sumnje, pokazao gde da ga potražite.”

“Ha, ha, ha”, nasmejaše se ostali kako bi pohvalili ovaj majstorski zadat ironićan udarac.

“Sopli je sigurno onaj crvenokosi?”

“Ludak. Jutros ste svratili do njegove majke.”

“Tražim vraća”, odvrati vrać.

Mršavko koji je sedeo najbliže njemu pljunu u tamu.

“Zbog ćega?”

“Mislio sam da bih mogao pronaći ono što tražim.”

“Ljudi dolaze na Lorbaneri zbog svile”, reće gradonaćelnik, “a ne zbog kamenja. Ne dolaze zbog ćarolija. Ili zbog mlataranja rukama, hokus pokusa i ćarobnjaćkih trikova. Ovde živi pošten svet koji se bavi poštenim poslom.”

“Tako je. U pravu je”, složiše se ostali.

“I mi ovde ne želimo drugaćije ljude, strance koji njuškaju unaokolo i mešaju se u naše poslove.”

“Tako je. U pravu je”, zaćuše se ponovo ostali u horu.

“Da se u okolini pojavio kakav ćarobnjak koji nije lud, ponudili bismo mu ćastan posao u spremištima, ali oni ne znaju da obavljaju poštene poslove.”

“Mogli bi, da ih ima”, odvrati Jastreb. “Vaša spremišta su prazna, o voćnjacima niko ne vodi raćuna, svila u skladištima je istkana još pre mnogo godina. Šta, u stvari, radite vi ovde u Lorbaneriju?”

“Gledamo svoja posla”, odbrusi gradonaćelnik, ali se tada uzbućeno

umeša mršavko.

“Zašto brodovi ne dolaze, recite nam! Šta rade oni tamo u Gradu Hortu? Da nije to zbog toga što su naši radovi bili loši?”

Prekinuše ga ljutiti povici. Vikali su jedni na druge, svi su poustajali, gradonačelnik je mahao pesnicom Jastrebu ispred nosa, jedan je potegao nož. Podivljali su. Aren smesta skoči na noge. Posmatrao je Jastreba očekujući da ga vidi iznenada obasjanog magijskom svetlošću, a sve prisutne da zaneme kada otkriju njegovu moć. Ali on to nije učinio. Ostao je da sedi i prelazi pogledima s jednog na drugog i sluša njihove pretnje. Postepeno su se smirili, kao da nisu mogli da ustraju ni u ljutnji ništa duže nego u veselju. Nož je vraćen u korice, pretnje su se pretvorile u frktanje. Počeli su da se razilaze poput pasa koji napuštaju bitku, neki kočopereći se, a neki podvijenih repova.

Kada njih dvojica ostaše sami, Jastreb ustade, uđe u krčmu i otpi jedan poveći gutljaj vode iz krčaga pored vrata.

“Idemo, momče”, reče on. “Dosta mi je ovoga.”

“U čamac?”

“Da.”

On spusti dva srebrna novčića kojima se trgovalo na sims prozora kao naknadu za prenoćište, te podiže njihov laki smotuljak odeće. Aren je bio umoran i pospan, te se osvrnuo po sobi krčme, zagušljivoj i sumornoj, po kojoj su lepršali slepi miševi čiji je dom bio među gredama podno krova, prisetio se prošle noći provedene u toj sobi, te je voljno krenuo za Jastrebom. Takođe je pomislio, dok su se spuštali jednom mračnom ulicom Sosare, da će ako sada krenu umaći ludaku Sopliju. Ali kada su stigli u luku, on ih je već čekao na doku.

“Tu si”, reče mag. “Ukrcavaj se ako želiš da pođeš.”

Sopli bez ijedne reči siđe u čamac i sklopča se pored jarbola poput kakvog velikog neočešljanog psa. Aren se pobuni.

“Gospodaru!” počeo on. Jastreb se okrenu, stajali su, licem u lice, na doku iznad čamca.

“Na ovom su ostrvu svi ljudi, ali ja sam mislio da vi niste. Zašto ga vodite sa sobom?”

“Da mi bude vodič.”

“Vodič... u još veće ludilo? U smrt davljenjem ili udarcem noža u leđa?”

“U smrt, ali kojim putem, to ne znam.”

Aren je govorio uzbuđeno i mada mu je Jastreb tiho govorio, u njegovom glasu osećao se nekakav divlji prizvuk. Nije bio navikao da ga neko ispituje. Ali otkako je Aren pokušao tog popodneva da ga na putu zaštiti od ovog ludaka i uverio se da je njegov čin bio uzaludan i nepotreban, osećao je gorčinu i sav onaj nalet odanosti što ga je osetio jutros, sada je nestao i bio izgubljen. Nije bio u stanju da zaštiti Jastreba, nije mu bilo dozvoljeno da donosi bilo kakve odluke, nije bio u stanju ili mu nije bilo dozvoljeno, čak ni da shvati prirodu njihove potrage. Jednostavno ga je vukao za sobom kao kakvo dete. Ali on nije bio dete.

“Neću se svađati s vama, gospodaru”, reče on što je hladnije mogao. “Ali ovo... ovo je van pameti!”

“To je van svake pameti. Idemo onamo kuda nas neće razum odvesti. Ideš li ili ne?”

U Arenovim očima pojavile se suze besa.

“Rekao sam da ću vas pratiti i služiti. Ja ne kršim datu reč.”

“To je dobro”, primeti mag smrknuto i napravi pokret kao da će se okrenuti. A onda se ponovo zagleda u Arena.

“Potreban si mi, Arene, kao i ja tebi. Jer evo sada ću ti reći, verujem da je ovaj put kojim ćemo poći, put kojim moraš poći, ne zato što si poslušan ili meni odan, već stoga što ti je bilo suđeno da ga slediš još pre no što si me i ugledao, pre no što si kročio na Rouk, pre no što si otplovio sa Enlada. Ne možeš skrenuti s njega.”

Glas mu nije postao nimalo mekši. Aren mu odgovori isto tako smrknuto:

“Kako da se vratim, bez čamca, sa kraja sveta gde se sada nalazimo?”

“Misliš da je ovo kraj sveta? Ne, to se nalazi još dalje. Možda ćemo stići i do njega.”

Aren klimnu i prebaci se u čamac. Jastreb odveza konopac i dozva lagani vetar u jedro. Kada su napustili prazne dokove Lorbanerija koji su se sada ocrtavali u daljini, dunu hladan i čisti vazduh sa mračnog severa i pojavi se srebrni mesec iz glatkog mora pred njima, te poče da se diže s njihove leve strana kada su krenuli prema jugu kako bi obišli ostrvo.

7. LUDAK

Ludak, bojadžija iz Lorbanerija, sedeo je sklopčan pored jarbola, obuhvativši rukama kolena i glave uvučene u ramena. Šuma njegove kose činila se crnom na mesečini. Jastreb se umotao u ćebe i zaspao na krmu. Nijedan od njih dvojice nije se ni pomerio. Aren je sedeo na pramcu, zakleo se sam sebi da će cele noći ostati na straži. Ako je mag odlučio da veruje kako njihov ludi putnik neće tokom noći napasti ni njega ni Arena, u redu, međutim, Aren je donosio vlastite zaključke i izvršavao vlastite dužnosti.

Ali noć je bila veoma duga i veoma mirna. Mesečina ih je obasjavala bez prestanka. Sklopčan kod jarbola, Sopli je hrkao, polako i duboko. Čamac je lagano klizio napred, Aren postepeno utonu u san. Jednom se naglo trgnuo i video da se mesec neznatno podigao na nebu, tada odustade od samonametnutog stražarenja, udobno se smesti i zaspao.

Ponovo su ga pohodili sni, kao i svake noći na ovom putovanju, u početku su opet na trenutke bili neobično prijatni i umirujući. Na mestu gde se nalazio jarbol Dalekovidog raslo je drvo, sa bogatom krošnjom, labudovi su plivali ispred čamca, zamahujući snažno krilima, daleko napred, preko berilnozelenog mora, presijavao se grad sa belim kulama. Zatim se našao u jednoj od tih kula, peo se stepenicama koje su zavojito vodile naviše, trčao je uz njih s lakoćom i požudno. Ti prizori bi se potom promenili, ponovo vratili, zatim prerasli u druge, koji bi se opet gubili bez traga, a onda odjednom, našao bi se u zastrašujućem, neprozirnom sumraku pustopoljine, užas u njemu postajao je sve jači, dok na kraju više nije mogao da diše. Ali nastavio je da se kreće napred, jer on mora da ide napred. Posle dugo vremena shvatio je da je ići napred na tom mestu značilo ići ukrug i vraćati se na sopstveni trag. Pa ipak, on mora uteći, mora izići. I to što hitnije. Počeo je da trči. Dok je trčao krugovi su se sužavali, a zemljište je postajalo sve strmije. Trčao je po sve većoj tami, brže i brže, oko strme unutrašnje ivice jame, jednog ogromnog vrtloga čije je dno nestajalo u tami, u trenutku kada je postao toga svestan, okliznuo se i pao.

“Šta je, Arene?”

To mu se obraćao Jastreb sa krme. Sivo svitanje, mirno nebo i more.

“Ništa.”

“Košmar?”

“Ništa.”

Arenu je bilo hladno, a desna ruka na kojoj je ležao ga je bolela. On zatvori oči pred sve jačom svetlošću i pomisli: “Nagoveštaj ili dva s vremena na vreme, ali on mi nikada jasno neće reći kuda smo se to uputili i zašto, kao ni to zašto ja treba tamo da pođem. A sada je još poveo i ovog ludaka. Ko je od nas dvojice luđi što je pošao s njim, taj ludak ili ja? Njih dvojica bi se možda razumela, sada su vračevi ti koji su ludi, rekao je Sopli. Do sada sam već mogao da stignem kući, kući na berilski dvor, da budem u svojoj sobi sa izrezbarenim zidovima, crvenim tepesima na podu i vatrom u ognjištu, da se budim ujutru sa jednim jedinim ciljem, da pođem sa ocem u lov sa sokolima. Zašto sam pošao s njim? Zašto li me je poveo? Zato što je to put koji moram prevaliti, tako bar kaže, ali tako govore vračevi, upotrebljavajući značajne reči kako bi same stvari učinili značajnim. Ali pravo značenje tih reči uvek je drugačije. Ako postoji ijedno mesto kuda moram poći, onda je to moj dom, a ne besciljno lutanje po Prostranstvima. Zanimario sam obaveze koje me čekaju kod kuće. Ako odista smatra da postoji neki neprijatelj koji želi da uništi čarobnjaštvo, zašto je pošao sam, povevši samo mene? Mogao je povesti još kog maga da mu pomogne... stotine njih. Mogao je povesti vojsku ratnika, flotu brodova. Zar se ovako suočava sa velikom opasnošću, pošalju joj se u susret jedan starac i jedan dečak u čamcu? Ovo je prava ludost. I on je lud, upravo je onako kao što je kazao, on traži smrt. On traži smrt i želi mene da povede sa sobom. Ali ja niti sam lud niti sam star, neću da umrem, neću dalje s njim.”

On se podignu na lakat i zagleda ispred sebe. Mesec koji se pred njima uzdizao dok su napuštali zaliv Sosare, još je bio tu, ali je sada zaranjao. Iza njih, na istoku, pomaljao se bled i bezbojan dan. Nije bilo oblaka, ali dan je bio neznatno i bolesno tmuran. Kasnije toga dana izgrejalo je sunce, ali od njega ih je štitila koprena, tako da je sijalo bez sjaja.

Celog dana obilazili su oko Lorbanerija, niskog i zelenog koji im se protezao s desne strane. Blagi vetar duvao je s kopna i napinjao im jedra. Predveče su prošli pored poslednjeg dugačkog rta. Povetarac zamre. Jastreb dozva magični vetar u jedro i Dalekovidi, poput sokola puštenog sa zglavka, žurno pojuri napred, ostavivši za sobom ostrvo svile.

Sopli bojadžija proveo je ceo dan na istom mestu, očigledno se plašeći čamca i mora, pateći od morske bolesti i tuge. Tada promuklo upita:

“Idemo li na zapad?”

Sunce koje je zalazilo, udaralo mu je pravo u lice, ali Jastreb, koji je strpljivo odgovarao i na najgluplja njegova pitanja, samo klimnu.

“U Obehol?”

“Obehol leži zapadno od Lorbanerija.”

“Daleko na zapadu. Možda se to mesto tamo nalazi.”

“Kakvo je to mesto?”

“Otkud znam? Kako sam mogao da ga vidim? Ne nalazi se na Lorbaneriju! Godinama sam hodao za njim, četiri, pet godina, po mraku, noću, zatvorenih očiju, a on je stalno prisutan i dozivao me, dođi, dođi, ali ja nisam mogao da dođem. Nisam nikakav gospodar vračeva koji ume da razaznaje put po mraku. Ali postoji mesto na koje se može stići po danu i obasjano je suncem. To je ono što Mildi i moja majka nisu hteli da shvate. Nastavili su da traže po mraku. A onda je stari Mildi umro, a moja majka je sišla s uma. Zaboravila je čarolije koje smo koristili pri bojenju i to je uticalo na njen um. Želela je da umre, ali sam joj ja kazao da sačeka. Sačeka dok ne pronađem to mesto. Mesto mora postojati. Ako mrtvi mogu da ožive i vrate se na ovaj svet, onda u svetu mora postojati mesto na kome se to događa.”

“Zar se mrtvi vraćaju u život?”

“Mislio sam da su vam poznate takve stvari”, odvrati Sopli posle izvesne pauze, gledajući postrance u Jastreba.

“Tragam za njima.”

Sopli ništa ne reče. Mag mu iznenada uputi jedan direktan, iznuđujući pogled, mada mu glas ostade nežan:

“Tragaš li ti to, Sopli, za načinom da večno živiš?”

Sopli mu na trenutak uzvрати pogled, a onda obuhvati rukama svoju čupavu, smeđecrvenu glavu, te poče da se blago ljulja napred nazad. Izgleda da je svaki put kada se uplašio zauzimaio taj položaj, a kada je bio u njemu, ne bi govorio, niti obraćao pažnju na ono što se govori. Aren, očajan, okrenu glavu od njega s gađenjem. Kako da nastave ovako da putuju, danima ili nedeljama, sa Soplijem u čamcu, dugačkom osamnaest stopa? To je bilo kao da deliš telo sa obolelom dušom...

Jastreb piđe Arenu koji se nalazio na krmu i kleknu, oslonivši se jednim kolenom o klupicu, te se zagleda u žučkasto veče. Zatim reče:

“Taj čovek ima dobru dušu.”

Aren ništa na to ne odgovori. Samo hladno upita:

“Šta je to Obehol? Nikada nisam čuo za to ime.”

“Poznato mi je njegovo ime, položaj na kartama, ništa više... Pogledaj tamo, Gobardonovi sadruzi!”

Velika topazna zvezda sada je bila više na jugu, a ispod nje, obasjavajući nejasnu površinu mora, nalazile su se s leve strane jedna bela zvezda, a sa desne jedna plavičastobela, tako da su sve tri obrazovale trougao.

“Imaju li imena?”

“Veliki Majstor Imenovanja ih nije znao. Možda ljudi sa Obehola i Velogija imaju za njih imena. Ne znam. Sada ulazimo u čudna mora, Arene, mora pod Znakom Svršetka.”

Dečak ništa ne reče, već nastavi sa izvesnom mržnjom da promatra sjajne, bezimene zvezde iznad beskrajne vode.

Pošto su iz dana u dan plovili sve dalje na zapad, na vodi je počela da se oseća toplota osobena za proleća na jugu, a nebo je bilo vedro. Pa ipak se Arenu činilo da je svetlost nekako prigušena. Kao da pada iskosa kroz staklo. More je bilo mlako dok je u njemu plivao i nije pružalo neko naročito osveženje. Njihova usoljena hrana bila je bezukusna. Ni u čemu nije mogao da nađe makar malo svežine niti sjaja, sem noću, u neobično jakom sjaju zvezda, kakav nikada nije ni sanjao da postoji. Ležao bi i posmatrao ih dok ne bi zaspao. A kada bi zaspao počeo bi da sanja, i to uvek isti san o pustopoljini ili jami ili o dolini okruženoj stenama ili o dugačkom putu koji se spušta ispod uske trake neba, uvek ista nejasna svetlost, užas koji ga ispunjava i beznadežni napor da pobegne.

Nikada nije Jastrebu ispričao o ovome. Ni o čemu važnom nije razgovarao s njim, ni o čemu drugom do o sitnim dnevnim dogodovštinama s njihovog puta, a Jastreb koga je uvek trebalo naterati da progovori, sada je sve vreme ćutao što je bilo osobeno za njega.

Aren je sada shvatio kakva je budala bio kada se telom i dušom predao tom nemirnom i tajanstvenom čoveku koji je dozvoljavao da ga pokreću nagoni i koji se uopšte nije trudio da upravlja svojim životom, pa čak ni da ga sačuva. Jer sada je zapao u takvo raspoloženje da je jedino želeo da umre, a to je bilo stoga, mislio je Aren, jer se nije usuđivao da se suoči sa vlastitim neuspehom... neuspehom čarobnjaštva kao velike sile koja upravlja životima ljudi.

Sada je bilo jasno da za one koji su poznavali tajne, nije bilo mnogo tajni u toj veštini magije iz koje su Jastreb i sva pređašnja pokolenja čarobnjaka i vračeva crpila veliku slavu i moć. Sva ta veština sastojala se u korišćenju vetrova i vremena, poznavanju lekovitih trava i veštom prikazivanju iluzija

kao što su magla, svetlo, promena oblika, kojima su mogli da zaplaše neznalice, ali koje su predstavljale samo obične trikove. Stvarnost je ostala nepromenjena. U čarobnjaštvu nije bilo ničega što je čoveku davalo pravu moć nad ljudima, niti je ono imalo ma kakvu moć nad smrću.

Na čarobnjaštvo nije trebalo računati ni kada su u pitanju bile sitnice. Jastreb je uvek škrtario kada je trebalo da se posluži svojim umećem, kad god su to mogli, koristili su svetski vetar, lovili ribu kako bi došli do hrane i štedeli vodu kao svi mornari. Posle četiri dana neprekidnog menjanja smera, zbog hirovitog vetra koji im je stalno duvao u pramac, Aren ga upita zašto ne dozove makar i slab vetar koji će napeti jedro, a kada Jastreb odmahnu glavom, upita:

“Zašto nećete?”

“Nikada ne bih od bolesnog čoveka tražio da učestvuje u trci”, odvrati Jastreb, “niti bih dodao još jedan kamen na već ionako pretovarena leđa.”

Nije bilo jasno da li je pri tome mislio na sebe ili na svetu celinu. Nerado je odgovarao, i te škrte odgovore teško je bilo razumeti. U tome je sama suština čarobnjaštva, nagovestiti moćne stvari praznim rečima i stvoriti nešto ne radeći ništa, izgleda da je u tome suština mudrosti.

Aren je pokušao da ne obraća pažnju na Soplja, ali to je bilo nemoguće, u svakom slučaju, uskoro je uhvatio sebe da je sklopio neku vrstu saveza sa tim ludakom. Soplji nije bio baš toliko lud, ili bar nije bio baš jednostavno lud, što bi se možda dalo zaključiti na osnovu njegove razbarušene kose i nepovezanog govora. U stvari, njegova se ludost možda najviše ogledala u tome što se užasno plašio vode. Za njega je ulazak u čamac predstavljao čin neopisive hrabrosti i nikada nije uspeo da prebrodi taj strah, stalno je držao pognutu glavu da ne bi morao da gleda vodu koja se oko njega uzdizala i poskakivala. Ako bi se uspravio u čamcu, zavrtelo bi mu se u glavi, odmah bi se hvatao za katarku. Kada je Aren prvi put odlučio da se okupa i skoči sa pramca, Soplji je užasno kriknuo, kada se Aren uspeo nazad na čamac, jadnik je sav bio zelen od šoka koji je doživeo.

“Mislio sam da hoćeš da se udaviš”, rekao je, na šta je Aren morao da se nasmeje.

Tog poslepodneva, dok je Jastreb meditirao i bio potpuno odsutan, Soplji je, držeći se klupa, pažljivo došao do Arena. Upitao ga je tihim glasom:

“Ti ne želiš da umreš, zar ne?”

“Razume se da ne želim.”

“On želi”, kaza Sopli isturivši malo donju vilicu prema Jastrebu.

“Zašto to kažeš?”

Aren mu je postavio to pitanje kao da se obraća kakvom slugi, nimalo izveštačeno, a Sopli je njegovo držanje prihvatio kao sasvim prirodnu stvar, iako je bio nekih deset petnaest godina stariji od Arena. Odvratio je spremno i učtivo, mada na svoj isprekidani način:

“Želi da dospe na to tajno mesto. Ali ne znam zašto. Ne želi da... On ne veruje u... u obećanje.”

“Kakvo obećanje?”

Sopli ga oštro pogleda i u očima mu se pojavi nešto od narušene muževnosti, ali Arenova volja bila je jača. On odvrati veoma tihim glasom:

“Znaš već. Život. Večni život.”

Arenovim telom prođe drhtaj. Setio se svojih snova, pustopoljine, jame, nejasne svetlosti. To je bila smrt, on mora pronaći načina da joj umakne. A u do vratku je stajala prilika okrunjena senkom koja je prema njemu pružala sićušnu svetlost, ne veću od bisera, plamčak besmrtnog života.

Aren po prvi put uhvati Sopljev pogled, svetlosmeđe, potpuno bistre oči, u njima je video da je konačno shvatio i da je Sopli s njim delio to saznanje.

“On”, reče bojadžija, ponovo isturivši donju vilicu prema Jastrebu, “on ne želi da se odrekne svoga imena. Niko ne može njegovo ime da prenese na drugu stranu. Put je suviše uzak.”

“Jesi li ga video?”

“U tami, u svom umu. To nije dovoljno. Želim da stignem tamo, želim da ga vidim. Pri svetlu, vlastitim očima. Šta ako... šta ako umrem i ne uspem da pronađem taj put, to mesto? Većina ljudi nije u stanju da ga pronađe, čak ni ne znaju da on postoji. Samo neki od nas poseduju moć. Ali teško je jer se moraš odreći moći da bi tamo stigao... To znači da više nema reči. Nema imena. To je jako teško učiniti u umu. A kada... umreš, tvoj um... umire.” Kod te reči bi svaki put zastao.

“Želim da budem siguran da ću se vratiti. Želim da se nađem tamo. Na strani života. Želim da živim, da budem bezbedan. Mrzim... mrzim ovu vodu...”

Bojadžija privuče udove poput pauka u padu i uvuče svoju čupavu crvenokosu glavu među ramena, kako bi odvratio pogled od mora.

Ali posle toga Aren više nije izbegavao da razgovara sa Soplujem, jer je znao da Sopli ima ne samo iste vizije kao i on već i da ga razdire istovetni strah, znao je i to da mu, ako dođe do onog najgoreg, Sopli može pomoći protiv Jastreba.

Plovili su bez prestanka, lagano po zatišju, nošeni povoljnim povetarcem, ka zapadu, Jastreb se pretvarao da ih Sopli vodi u tom pravcu. Ali Sopli ih nije vodio, jer nije znao ništa o moru, nikad nije video nijednu kartu, nikad ranije nije kročio u čamac, a vode se užasavao. Mag je bio taj koji ih je vodio i to namerno pogrešnim putem. Aren je to sada uvideo, a shvatio je i njegove razloge za tako nešto. Arhimag je znao da oni i drugi slični njima tragaju za večnim životom, da im je on obećan, da ih on privlači i da bi ga mogli pronaći. Zbog ponosa, osornog ponosa koji ide uz titulu Arhimaga, plašio se da bi ga mogli i steći, zavideo im je i plašio ih se i nije želeo da nijedan čovek bude veći od njega. Nameravao je da plovi sve dalje i dalje na Otvoreno more, dalje od najdaljeg kopna dok se ne izgube i dok ne budu tako daleko da se više ne mogu vratiti u svet i dok tu ne umru od žeđi. Jer on će radije i sam umreti nego da im dozvoli da postanu besmrtni.

S vremena na vreme Jastreb bi porazgovarao s Arenom o kakvoj sitnici vezanoj za upravljanje čamcem ili bi plivao s njim u toplom moru ili mu pozeleo laku noć pod prekrivačem od velikih zvezda i u tim trenucima sve te ideje bi se dečaku činile potpuno besmislenima. Zagledao bi se u svog saputnika i pred sobom video to ozbiljno, strogo, strpljivo lice i pomislio bi: "Ovo je moj gospodar i prijatelj." Prosto nije mogao da poveruje da je uopšte posumnjao u to. Ali malo kasnije ponovo bi počeo da sumnja, pa bi on i Sopli izmenjali poglede, upozoravajući jedan drugog na njihovog zajedničkog neprijatelja.

Sunce je svakog dana pržilo iako je njegov sjaj bio nekako mutan. Njegova svetlost počivala je poput sjaja na površini mora koje se lagano izdizalo i spuštalo. Voda je bila plava, nebo stalno isto plavo, bez oblaka. Povetarac bi povremeno prestajao i oni bi onda okretali jedro da ga uhvate i lagano nastavljali da puze prema nepostojećem kraju.

Jednog poslepodneva, konačno, dunu slabi krmeni vetar, Jastreb pokaza uvis negde u vreme zalaska sunca i reče:

"Pogledaj." Visoko iznad jarbola niz morskih gusaka lebdeo je poput crne rune nacrtane na nebu. Guske su letele na istok, sledeći ih, Dalekovidni narednog dana stiže u blizinu nekog velikog ostrva.

"Evo ga", reče Sopli. "Ono kopno tamo. Tamo moramo poći."

“Mesto koje tražiš se tamo nalazi?”

“Da. Moramo pristati. Dalje ne možemo.”

“Biće da je to kopno Obehol. Iza njega, u Južnom Prostranstvu, nalazi se još jedno ostrvo, Velogi. A u Zapadnom Prostranstvu nalaze se ostrva koja leže još zapadnije od Velogija. Jesi li siguran, Sopli?”

Bojadžija sa Lorbanerija počeo da se ljuti i pogled mu ponovo postade preplašen, ali nastavio je da govori razumno, pomisli Aren, isto onako kao što je prvi put s njim razgovarao pre mnogo dana na Lorbaneriju.

“Da. Moramo tamo pristati. Dovoljno smo daleko otišli. Ovde je mesto koje tražimo. Želite li da se zakunem da sam siguran? Da se zakunem svojim imenom?”

“Ne možeš”, odvrati Jastreb kruto, podigavši pogled prema Soplju koji je bio viši od njega, Sopli je bio ustao i čvrsto se uhvatio za jarbol kako bi video kopno ispred njih, “ne pokušavaj, Sopli.”

Bojadžija ga mrko pogleda kao da je besan ili kao da ga nešto boli. Zatim se zagleda u planine plavkaste usled udaljenosti koje su se protezale ispred čamca, iznad vode koja se uzdizala i podrhtavala i reče:

“Kunem se imenom. Svojim imenom”, ponovio je to mnogo puta, namršten kao da ga razdire bol.

Približili su se ostrvu nošeni severnim vetrom, a zatim stali da obilaze oko njega tražeći kakav zaliv ili deo kopna pogodan za pristajanje, ali celu severnu obalu zapljuskivali su snažni talasi na toplom suncu. U unutrašnjosti su se na toj svetlosti kupale zelene planine, prekrivene drvećem do samih vrhova.

Zaobišavši rt konačno su ugledali jedan duboki zaliv u obliku polumeseca sa plažama od belog peska. Talasi su ga lagano zapljuskivali, jer je njihovu snagu zadržavao rt, tako da je čamac mogao u njemu pristati. Na plaži nije bilo ni traga nekom ljudskom biću, isto kao ni u šumi iznad nje, nisu ugledali niti kakav čamac, krov, pramen dima. Blagi povetarac utihnu čim je Dalekovid uplovio u zaliv. Sve je bilo mirno, tiho i vladala je velika vrućina. Aren se prihvati vesala, Jastreb krme. Jedini zvuk koji se čuo bila je škripa vesala u ležištima. Iznad zaliva uzdizali su se sa svih strana zeleni vrhovi. Sunce je obasjavalo vodu prugama tople bele svetlosti. Aren je slušao kako mu krv tutnji u ušima. Sopli je napustio sigurnost jarbola i otpuzao do pramca, držeći se za ivicu čamca, zureći i istežući se prema kopnu. Jastrebovo tamno lice puno ožiljaka sijalo se od znoja kao da je premazano uljem, pogled mu je sve vreme prelazio sa malih talasa na stenovitu obalu iznad njih,

obraslu zelenilom.

“Sada”, reče on Arenu i čamcu. Aren triput snažno zamahnu veslima i Dalekovidi se s lakoćom zarije u pesak. Jastreb iskoči da još malo pogurne čamac i iskoristi zaostalu snagu talasa. Kada je ispružio ruku da gurne čamac, sapleo se i gotovo pao, uhvativši se za pramac. Jednim snažnim zamahom on povuče čamac nazad u vodu na talasu koji se povlačio, a zatim se prebaci preko ivice čamca koji je plutao između mora i obale.

“Veslaj!” dahćući izgovori i nastavi da puzi četvoronoške dok se sa njega cedila voda, a on pokušavao da povrati dah. U ruci je držao koplje... koplje sa bronzanim vrhom, dugačko dve stope. Odakle mu? Pojavilo se još jedno dok je Aren zbunjeno zapinjao veslima, pogodilo je klupicu postrance, otkinuvši komad drveta i odbivši se s jednog kraja na drugi. Među niskim stenjem iznad plaže, ispod drveća, neke prilike stadoše da se kreću, nišane i puze. Vazduh je paralo slabo šištanje, zujanje. Aren iznenada pognu glavu i uvuče je između ramena, povi leđa i stade da vesla snažnim zamasima, dva zaveslaja da se oslobodi plićaka, tri da okrene čamac i potom krenuše.

Sopli, koji se nalazio na pramcu, Arenu iz leđa, poče da viče. Iznenada je ščepao Arena za ruku tako da su vesla poletela iz vode. Drška jednog vesla udari ga u stomak, pa je na trenutak ostao zaslepljen i bez daha.

“Vrati se! Vrati se!” vikao je Sopli. Čamac odjednom poskoči iz vode i zaljulja se. Čim je ponovo ščepao vesla, Aren se okrenu, bio je besan. Sopli nije bio u čamcu.

Svuda oko njih uzdizala se i svetlucala na suncu duboka voda zaliva.

Aren se, ništa ne shvatajući, ponovo osvrnu i ovog puta se zagleda u Jastreba koji je puzio po pramcu.

“Tamo”, reče Jastreb, pokazavši pored broda, ali tamo nije bilo ničeg sem mora i zaslepljujućeg sunca. Bačeno koplje je za nekoliko jardi palo iza čamca, bučno uronivši u vodu i nestalo. Aren napravi nekih deset ili dvanaest snažnih zaveslaja, zatim okrenu leđa vodi i još jednom se zagleda u Jastreba.

Jastrebove šake i leva mišica bile su krvave, na rame je pritiskao smotuljak od tkanine za jedra. Na dnu čamca ležalo je koplje sa bronzanim vrhom. Kada ga je Aren prvi put ugledao, on ga nije držao, stršalo je iz njegovog ramena u koje se zabo šiljak. Osmatrao je vodu između njih i bele obale, na kojoj su nekakve sićušne prilike poskakivale i ljuljale se gledane kroz ustalasani i vreo vazduh. Konačno reče:

“Hajdemo.”

“Sopli...”

“Nije isplivao...”

“Je li se utopio?” s nevericom upita Aren.

Jastreb klimnu.

Aren nastavi da vesla dok se obala nije pretvorila u belu crtu ispod šuma i visokih zelenih vrhova. Jastreb je sedeo pored kormila, držeći smotanu tkaninu prislonjenu uz rame, ali ne obraćajući na to pažnju.

“Da li ga je koplje pogodilo?”

“Skočio je.”

” Ali... ali on nije umeo da pliva. Plašio se vode!”

“Da. Užasno se plašio. Želeo je... Želeo je da stigne na obalu.”

“Zašto su nas napali? Ko su oni?”

“Sigurno su mislili da smo neprijatelji. Hoćeš li... da mi pomogneš na trenutak?” Aren tada vide da je tkanina koju je držao na ramenu bila natopljena krvlju.

Koplje ga je pogodilo između zgloba ramena i ključne kosti, razderalo jednu od velikih vena, tako da je jako krvario. Slušajući Jastrebova uputstva, Aren iscepa jednu lanenu košulju na trake i primače se da mu prepovije ranu. Jastreb ga zamoli da mu doda koplje i kada mu ga Aren položi preko kolena, on spusti desnu šaku na oštricu, dugačku i usku, nalik na vrbin list, napravljenu od grubo iskovane bronzne, činilo se da će nešto da kaže, ali posle minute od odmahnu glavom.

“Nemam snage za čarolije”, reče on. “Kasnije. Sve će biti u redu. Možeš li nas izvesti iz ovog zaliva, Arena?”

Dečak ćutke nastavi da vesla. Zdušno se trudio i uskoro je, jer bilo je snage u tom glatkom, gipkom telu, izveo Dalekovidog iz zaliva u obliku polumeseca, na otvoreno more. Po površini vode plegao je dugački podnevni mir Prostranstva. Jedro je mlitavo visilo. Sunce je sijalo kroz izmaglicu i činilo se da zeleni vrhovi podrhtavaju i odzvanjaju na velikoj vrućini. Jastreb se ispružio na dnu čamca, glave oslonjene na klupicu pored kormila, nepokretno je ležao, polurastvorenih usana i kapaka. Arenu se nije dopadalo da zuri u njegovo lice, pa je gledao preko pramca čamca. Iznad vode lelujala se izmaglica koju je stvarala vrućina, tako da se činilo kao da su preko neba razapeta vela paučine. Ruke su mu se tresle d umora, ali nastavljao je da vesla.

“Kuda nas to vodiš?” upita promuklo Jastreb, malo se uspravivši. Okrenuvši se Aren ugleda kako zaliv u obliku polumesaca još jednom svija svoje zelene ruke oko čamca, a planine se gomilaju u vazduhu iznad njih. Okrenuo je čamac a da toga uopšte nije bio svestan.

“Ne mogu više da veslam”, reče on, odloži vesla i ode da čučne na pramac. Stalno je mislio da se Sopli nalazi iza njega u čamcu, pored jarbola. Proveli su zajedno dosta dana, a umro je tako iznenada, tako bezrazložno da mu nikako nije išlo u glavu kako ga više nema. Ništa mu više nije bilo jasno.

Čamac nastavi da se ljulja na vodi, sa mlitavim jedrom na oblici. Plima, koja je počela da nadire u zaliv, okrenu Dalekovidog lagano postrance u odnosu na struju i, malo po malo, stade da ga gura prema udaljenoj beloj liniji obale.

“Dalekovid”, prozbori umilno mag i doda još reč ili dve na Prastarom govoru, brod se malo zaljulja, okrenu se od zaliva i poče da klizi preko gorućeg mora sve dalje od zagrljaja zaliva. Ali isto tako lagano i meko, za manje od jednog sata, poče da usporava i jedro se ponovo opusti. Aren se osvrnu i ugleda svog saputnika kako leži u istom položaju kao i ranije, ali mu je sada glava malo bila zabačena nazad, a oči zatvorene.

Sve ovo vreme Arena je prožimao težak, bolestan užas, koji je sve više rastao u njemu i onemogućavao mu da bilo šta preduzme i koji mu je telo i um pretvarao u fine niti što se upliću. Nije imao hrabrosti da se bori protiv tog straha, osećao je samo neku vrstu nejasne zlovolje vezane za usud koji ga je snašao.

Ne bi trebalo da dozvoli čamcu da se na ovom mestu približi stenovitoj obali kopna čiji stanovnici napadaju strance, to mu je bilo sasvim jasno, ali mu ništa nije značilo. Šta je trebalo da učini? Veslajući vrati čamac na Rouk? Bio je izgubljen, potpuno i beznadežno izgubljen, u nepreglednosti Prostranstva. Nikada mu ne bi pošlo za rukom da vrati čamac do nekog prijateljskog kopna, jer to je značilo nedelje putovanja. To bi mogao da učini samo ako bi ga mag vodio, ali Jastreb je bio ranjen i bespomoćan, isto onako iznenada i bezrazložno kao što je i Sopli umro. Lice mu se izmenilo, bilo je opuštено i žučkasto, možda je umirao. Aren pomisli kako bi ga trebalo skloniti sa sunca ispod nadstrešnice i napojiti ga, kad čovek izgubi dosta krvi, treba mu dati da pije. Ali već danima su kuburili s vodom, bure je bilo gotovo prazno. Ali kakve to veze ima? Ništa više nije bilo dobro, ništa ih nije moglo spasti. Potrošili su svoju sreću.

Prošli su časovi, sunce je neumoljivo sijalo, sivkasta toplina omotala se

oko Arena. Nepokretno je sedeo.

Preko čela mu pređe talas svežine. On podiže pogled. Bilo je večer, sunce je zašlo, zapad se nejasno crveneo. Dalekovidni se lagano kretao nošen blagim povetarcem sa istoka, zaobilazeći strme, pošumljene obale Obehola.

Aren se vrati na dno čamca i počeo da se stara o svom saputniku, namestivši mu ispod nadstrešnice slamaricu i napojivši ga. Sve je to obavio užurbanim pokretima, trudeći se da ne gleda u zavoj koji je već trebalo promeniti, jer rana nije prestala sasvim da krvari. Iznemogli Jastreb ništa ne reče, još dok je pohlepno pio, oči mu se sklopiše i on ponovo utonu u san, za kojim je osećao veću potrebu nego za vodom. Mirno je ležao, a kada je u tami povetarac uminuo, nije ga zamenio nikakav magijski vetar, tako da je čamac ponovo počeo lenjo da se ljuška na glatkoj, potištenoj vodi. Ali planine koje su se sada ocrtavale desno od njih spram veličanstvenog neba posutog zvezdama, bile su crne i Aren je dugo zurio u njih. Njihovi obrisi su mu izgledali poznati, kao da ih je već ranije video, kao da ih je znao celog života.

Kada je legao da spava, licem se okrenuo prema jugu, a tamo, daleko na nebu, iznad površine praznog mora, gorela je zvezda Gobardon. Ispod nje nalazile su se i druge dve koje su zajedno s njom obrazovale trougao, a ispod ovih pojavile su se još tri u jednoj pravoj liniji, obrazujući još veći trougao. Oslobodivši se različenih površina crnog i srebrnog, pojavile se još dve, dok je noć bila na izmaku, bile su žute kao i Gobardon, mada slabije i naginjale su se zdesna nalevo od desne osnovice trougla. Tako je video osam od devet zvezda za koje se smatralo da obrazuju priliku čoveka ili hardijsku runu Agnen. Aren u tom ustrojstvu nije nazirao nikakvog čoveka, sem, kao što je to uobičajeno s likovima koje tvore zvezde, ako on nije bio neobično izobličeno, ali runa se jasno videla, sa rukom u obliku kuke i sa unakrsnim potezom, kome je nedostajalo samo stopalo, poslednji potez pa da bude završeno, a njega je činila zvezda koja još nije izišla.

Tražeci je pogledom, Aren zaspa.

Kada se u zoru probudio, Dalekovidni se još više udaljio od Obehola. Magla je skrivala obale i sve ostalo sem vrhove planina, a stanjivala se u izmaglicu iznad ljubičastih voda juga, prigušujući sjaj poslednjih zvezda.

On pogleda svog saputnika. Jastreb je neravnomerno disao, kao da bol koja ga je mučila izbija do ispod same površine sna, ne prekidajući ga. Lice mu je izgledalo staro i bilo je oivičeno hladnom svetlošću bez senki. Aren u njemu vide čoveka koji je izgubio moć, sposobnost vraćanja, snagu, mladost, sve. Nije spasio Soplja, niti je skrenuo koplje od sebe. Doveo ih je u

opasnost i nije ih spasao. Sada je Sopli bio mrtav, on sam je umirao, a i Aren će umreti. I to zbog ovog čoveka, i to uzalud, bez ikakvog razloga.

I tako ga je Aren sav očajan posmatrao i ništa nije video.

U njemu se ne probudiše nikakva sećanja na fontanu ispod oskоруše, na belu magijsku svetlost na brodu sa robovima u magli ili na zapuštene voćnjake Kuće bojadžija. U njemu se ne probudiše čak ni ponos ni tvrdoglavost. Posmatrao je zoru kako sviće na mirnom moru, po kome su promicali niski, veliki talasi boje bledog amatista i sve je to bilo kao san, bled, bez ikakve veze sa stvarnošću. A u dubinama sna i mora nije bilo ničega... samo provalija, praznina. Dubina nije bilo.

Čamac je napredovao nepravilno i lagano, prateći hirovito raspoloženje vetra. Iza vrhova Obehola kvrčila se tama naspram izlazećeg sunca, iz koje je dopirao vetar, odnoseći čamac sve dalje od kopna, dalje od sveta, ka otvorenom moru.

8. DECA OTVORENOGA MORA

Negde sredinom dana Jastreb se pomeri i zatraži vode. Kada je utolio žeđ, on upita:

“Kuda idemo?” Jer jedro nad njegovom glavom bilo je napeto i čamac je uranjao poput lastavice u duge talase.

“Na zapad ili na sever preko zapada.”

“Hladno mi je”, reče Jastreb. Sunce je pržilo, ispunjavajući čamac toplotom.

Aren ništa ne reče.

“Probaj da se držiš zapada. Velogi, zapadno od Obehola. Pristani tamo. Potrebna nam je voda.”

Dečak se zagleda ispred sebe, preko praznog mora.

Ponovo ništa ne odgovori.

Jastreb pokuša da sedne, a kada mu to ne uspe, pokuša da dohvati štap koji je ležao pored kutije sa opremom, ali bio je van njegovog domašaja, a kada je pokušao ponovo da progovori, reči mu zastadoše na suvim usnama. Krv opet probi natopljeni i skoreli zavoj, oblikujući grimiznu paučinu na tamnoj koži njegovih grudi. On oštro udahnu i sklopi oči.

Aren se tek na trenutak zagleda u njega, pri tom ništa nije osećao. Zatim je otišao na pramac i tamo ponovo čučnuo, pogleda uprtog ispred sebe. Usta su mu bila veoma suva. Istočni vetar koji je sada postojano duvao preko otvorenog mora bio je suv poput kakvog pustinjskog vetra. U buretu im je ostalo još svega dve do tri pinte vode, a one su bile, prema Arenovom mišljenju, za Jastreba, ne za njega, uopšte mu nije palo na pamet da popije makar i gutljaj. Postavio je udice, naučivši otkad su otplovili iz Lorbanerija da sirova riba može da utoli žeđ i glad, ali nikada se na udice ništa nije uhvatilo. To i nije bilo važno. Čamac je napredovao preko vodene pustinje. Iznad čamca, lagano, kao večiti pobednik u trci, pred kojim se prostiralo svo prostranstvo neba, kretalo se sunce, takođe sa istoka na zapad.

Arenu se jednom učinilo da je ugledao neku plavu uzvisinu na jugu koja je mogla predstavljati kopno, a možda i kakav oblak, brod je već satima hitao prema severozapadu. Nije pokušavao da ga skrene, već ga je pustio da i dalje plovi u tom pravcu. To kopno je moglo, ali nije moralo biti stvarno, nije bilo važno. Njemu je sva ta neizmerna, plamena slava vetra, svetlosti i okeana bila

nejasna i lažna.

Spustila se tama i ponovo pojavila svetlost, zatim je naišla nova tama, pa opet svetlost i svo to njihovo smenjivanje nalikovalo je udarima bubnja po čvrsto zategnutom platnu neba.

Vukao je šaku kroz vodu pored čamca. Na trenutak mu se učini da je oživela, njegova šaka bila je bledozelena pod živom vodom. On se saže i posisa vlažne prste. Bili su gorki i bolno su mu pekli usne, ali on to ponovi. Onda mu je bilo muka i puzao je povraćajući, ali u grlu ga je peklo tek nešto malo žuči. Više nije imao vode koju bi dao Jastrebu, a i plašio se da mu priđe. Ovaj je ležao drhteći, uprkos vrućini. Svuda unaokolo vladali su mir, suša i jarka svetlost, užasno jarka. On sakri oči pred tom svetlošću.

Stajali su u čamcu, njih trojica, mršavi poput trske, nekako četvrtasti, krupnooki, nalik na čudne mračne čaplje ili ždralove. Imali su tanke glasiće kao kakve ptice. Nije ih razumeo. Jedan kleknu nad njim sa tamnom mešinom pričvršćenom za ruku i poče da sipa kap po kap vode Arenu u usta. Aren je pohlepno pio, davio se, nastavljao da pije dok nije ispraznio celu mešinu. Zatim se obazreo oko sebe i posrćući uspravio na noge, upitavši:

“Gde je, gde je on?” Jer s njim u Dalekovidom bila su samo tri čudna, vitka čoveka.

Ne shvativši šta ih pita, zagledaše se u njega.

“Onaj drugi”, zakrešta on, jer grlo mu je bilo nadraženo a usne skorene i spaljene tako da je s mukom obrazovao reči: “moj prijatelj...”

Jedan od njih shvati zbog čega je zabrinut, ako i nije razumeo reči, te mu spusti mršavu šaku na mišicu, a drugom pokaza:

“Tamo”, reče on smirujući ga.

Aren pogleda u tom pravcu. I ugleda severno ispred čamca splavove, neki su bili zbijeni jedni uz druge, a drugi su bili razbacani po širokom vodnom prostranstvu. Ugledao je toliko splavova da su ga podsetili na jesenje lišće razbacano po kakvom ribnjaku. Na svakom od njih nalazio se jedan do dva reda koliba, smeštenih blizu sredine, a na nekoliko su čak bili pobodeni i jarboli. Plutali su poput lišća, uzdižući se i spuštajući veoma meko dok su pod njima promicali neizmerni talasi zapadnog okeana. Voda između njih i iznad njih sijala je poput srebra, protežući se prema velikim ljubičastim i zlatnim kišnim oblacima, koji su zamračivali zapad.

“Tamo”, ponovi čovek, pokazujući prema jednom velikom splavu blizu Dalekovidog.

“Živ?”

Gledali su u njega dok konačno jedan nije shvatio.

“Živ. Živ je.” Kad to ču, Aren poče da plače, suvo da jeca, a jedan od ove trojice uhvati ga za zglavak svojom snažnom uskom šakom i povede ga iz Dalekovidog na splav za koji je čamac bio privezan. Splav je bio tako veliki i stabilan da nimalo nije utonuo pod njihovom težinom. Čovek povede Arena preko njega, a jedan drugi dohvati teški harpun sa zakrivljenim zubom kitoajkule na kraju i stade da privlači obližnji splav dok razmak između njih nije bio tako mali da su mogli da ga premoste u jednom jedinom koraku. On zatim povede Arena do zaklona ili kabine na tom splavu koja je s jedne strane bila otvorena, a na ostale tri je imala istkane zastore.

“Lezi”, reče on i posle toga Aren se više ničeg nije sećao.

Ležao je na leđima, potpuno ispružen, zureći u grubi zeleni krov prošaran sitnim tačkama svetlosti. Zamišljao je da se nalazi u voćnjacima jabuka u Semerminu, u kojima prinčevi Enlada provode leta, u brdima iza Berile, zamišljao je kako leži u gustoj travi Semermina, zagledan u sunčavu svetlost između grana jabuka.

Posle izvesnog vremena začu pljeskanje i udaranje vode u šupljinama ispod splava i piskutave glasove ljudi sa splavova koji su govorili jednostavnim hardijskim koji se upotrebljavao u Arhipelagu, ali veoma izmenjenim kako u glasovima, tako i u ritmu, pa ga je bilo teško razumeti, i tako je saznao gde se nalazi... izvan Arhipelaga, izvan Prostranstva, dalje od svih ostrva, izgubljen na otvorenom moru. Ali ni to ga nije brinulo i ostao je da leži udobno smešten kao da je ispružen u travi voćnjaka svoga doma.

Posle izvesnog vremena pomisli kako bi trebalo da ustane i učini tako, te ugleda svoje veoma mršavo i izgorelo telo i drhtave noge koje su ipak mogle da koračaju. Odgurnu istkani zastor koji je obrazovao zidove zaklona i iziđe napolje, bilo je poslepodne. Dok je spavao padala je kiša. Velika, glatko izdeljena četvrtasta debla splava, priljubljena jedna uz druga, sa rupama zapušenim kudeljom i smolom, bila su tamna od vlage, a kosa mršavih, polugolih ljudi bila je crna i opuštена od kiše. Ali polovina neba na zapadu na kojoj je boravilo sunce, bila je vedra i oblaci su sada plovili ka krajnjem severoistoku u obliku srebrnastih gomilica.

Jedan od muškaraca oprezno pride Arenu i zaustavi se na nekoliko stopa od njega. Bio je vitak i oniži, ne viši od kakvog dvanaestogodišnjaka, oči su mu bile izdužene, velike i tamne. Nosio je koplje sa nazubljenom glavom od slonovače. Aren mu se obrati:

“Tebi i tvom narodu dugujem život.”

Čovek klimnu.

“Hoćeš li me odvesti do mog saputnika?”

Okrenuvši se, splavar ispusti jedan visoki, prodoran krik nalik na glasanje galeba. Zatim čučnu s osloncem na pete kao da se sprema na čekanje i Aren učini to isto.

Splavovi su imali jarbole, mada na splavu na kome su se nalazili, jarbol nije bio postavljen. Jedra na njima su se mogla podizati i izgledala su sićušna u poređenju sa ogromnošću splava. Jedra su bila napravljena od nekog smeđeg materijala, ne od platna ili lana već od neke vlaknaste materije koja kao da i nije bila tkana, već presovana, onako kako se pravi filc. Jedan splav, udaljen nekih četvrt milje od njih, spusti pomoću konopca smeđe jedro sa poprečne katarke i stade lagano da se probija, pomažući se harpunima i motkama, između drugih splavova dok se nije našao uz onaj na kome je bio Aren. Kada je među njima bilo samo tri stope vode, čovek pored Arena ustade i s lakoćom preskoči taj razmak. Aren učini isto i dočeka se nespretno na sve četiri, kolena su mu bila strašno kruta. On se diže i ugleda malog čoveka kako ga posmatra, ne s podsmehom, već s odobravanjem, očigledno ga je poštovao a tome je naročito doprineo njegov stas.

Ovaj splav bio je veći i izdignutiji iz vode od svih ostalih, napravljen od debala dugačkih po četrdeset stopa i pet šest stopa širokih, pocrneo i uglačan od upotrebe i delovanja vremena. Čudno izrezbareni drveni kipovi bili su postavljeni oko nekoliko zaklona ili ograđenih prostora na njemu, a u četiri ugla uzdizale su se visoke motke okićene perjem galebova. Vodič ga odvede do najmanjeg zaklona i on u njemu ugleda usnulog Jastreba.

Aren sede unutar zaklona. Njegov vodič vrati se na drugi splav i ostaviše ga na miru. Posle otprilike jednog sata jedna žena mu donese hranu, neku vrstu hladnog ribljeg gulaša s komadićima izvesne zelene prozračne tvari, slan ali dobar, i malu šolju vode, ustajale, sa ukusom katrana kojim je bure bilo premazano. Po načinu na koji mu je pružala vodu video je, da je ona za nju pravo bogatstvo, nešto što treba ceniti. Popio ju je s dužnim poštovanjem i nije zatražio još, mada je mogao da popije desetostruko više.

Jastrebovo rame bilo je vešto prepovijeno, spavao je dubokim i mirnim snom. Kada se probudio, pogled mu je bio jasan. Pogledao je Arena i nasmešio se ljupko i veselo što je uvek delovalo zapanjujuće na njegovom strogom licu. Aren iznenada ponovo oseti želju da zaplače. On bez reči položi svoju šaku na Jastrebovu.

Jedan od splavara priđe i čučnu u hlad obližnjeg zaklona, taj zaklon je ličio na nekakav hram, iznad vrata se nalazio veoma složen četvrtasti crtež, a okvir vrata bio je napravljen od trupaca izrezbarenih u obliku sivih, jecavih kitova. Čovek je bio nizak i mršav kao i ostali, dečakog tela, ali lice mu je bilo odlučno i na njemu su se ogledale njegove godine. Na sebi je imao samo tkaninu obmotanu oko bedara, ali zato je dostojanstvo bilo to koje ga je bogato krasilo.

“Mora spavati”, reče on i Aren ostavi Jastreba te pređe kod tog čoveka.

“Ti zapovedaš ovim narodom”, reče Aren, odmah u njemu prepoznavši kneza.

“Da”, odvrati čovek, kratko klimnuvši. Aren je stajao pred njim, uspravan i nepokretan. Uskoro čovekove tamne oči sretoše na trenutak njegove:

“I ti si poglavica”, primeti on.

“Jesam”, odgovori Aren. Veoma bi voleo da je mogao da sazna otkud je to splavar znao, ali ništa nije preduzeo. “Ali ja služim mom gospodaru, onom tamo.”

Poglavica splavara reče nešto što Aren uopšte nije razumeo. Pojedine reči su bile toliko izmenjene da su bile neprepoznatljive, a za imena nije znao na koga se odnose, on zatim upita:

“Zašto došli vi u Balatran?”

“U potrazi...” Ali Aren nije bio siguran da li sme da kaže, niti šta uopšte da kaže. Činilo mu se da je sada ono što se dogodilo, pa i sama njihova potraga, daleko za njima i bio je potpuno zbunjen. Konačno reče:

“Došli smo do Obehola. Kada smo stigli do obale, napali su nas. Moj gospodar je bio ranjen.”

“A ti?”

“Ja nisam bio ranjen”, reče Aren, a hladnokrvnost kojom je naučio da se vlada u svakoj prilici, tokom detinjstva provedenog na dvoru, sada mu je bila dobro došla. “Ali bilo je nečeg... nekog ludila. Jedan koji je bio s nama, utopio se. Osećao se neki strah...”

On učuta i ostade nemo da stoji. Poglavica ga je posmatrao crnim, ograničenim pogledom. Konačno reče:

“Znači, ovamo ste slučajno stigli.”

“Da. Jesmo li još u Južnom Prostranstvu?”

“Prostranstvu? Ne. Ostrva...” Poglavica napravi svojom mršavom, crnom šakom luk, ne veći od četvrtine kompasa, sa severa na istok. “Ostrva su tamo”, reče on. “Sva ostrva.”

Pokazavši zatim prema večernjem moru ispred njih, od severa preko zapada sve do juga reče:

“More.”

“S kog ste kopna, gospodaru?”

“Ni sa jednog. Mi smo Deca otvorenog mora.”

Aren se zagleda u njegovo usko lice. Zatim se obazre oko sebe po velikom splavu sa hramom i visokim idolima, od kojih je svaki bio izdeljan od jednog jedinog komada drveta i predstavljao velike figure bogova koji su bili mešavina delfina, ribe, čoveka i galeba, video je ljude zaposlene tkanjem, rezbarenjem, ribarenjem, kuvanjem na izdignutim platformama, čuvanjem beba, druge splavove, kojih je ukupno bilo najmanje sedamdeset, razbacane po vodi u velikom krugu čiji je prečnik iznosio možda čak i čitavu milju. Bio je to grad, iz udaljenih kuća dizali su se tanki pramenovi dima, piskutave glasove dece donosio je vetar. Bio je to grad, a ispod njegovog poda nalazila se provalija.

“Zar se nikada ne iskrcate na neko kopno?” upita dečak tihim glasom.

“Jedanput godišnje. Idemo na Dugačku Dinu. Tamo sečemo drva i popravljamo splavove. To pada u jesen, a posle toga pratimo sive kitove na sever. Zimi se razdvajamo i svaki splav plovi za sebe. U proleće odlazimo u Balatran i tamo se okupljamo. U to doba ljudi prelaze s jednog splava na drugi, venčavaju se, održava se Dugački Ples. To su staze Balatrana, odavde velika struja ide na jug. Leti plovimo nošeni velikom strujom ka jugu dok ne primetimo velike, sive kitove, koji skreću ka severu. Zatim krećemo za njima i konačno se vraćamo na plaže Emaha na Velikoj Dini, bar na kratko.”

“Pa to je divno, gospodaru”, reče Aren. “Nikad još nisam čuo ni za jedan narod sličan vašem. Moj dom se nalazi daleko odavde. Pa ipak i tamo, na ostrvu Enlad, priređujemo Dugački Ples uoči Ivandana.”

“Vi nogama poravnavate zemlju i ona postaje bezbedna”, primeti suvo poglavica. “Mi plešemo u dubokom moru.” Posle izvesnog vremena, on upita:

“Kako mu je ime, tvom gospodaru?”

“Jastreb”, odvrati Aren.

Poglavica ponovi tu reč po slogovima, ali bilo je jasno da oni za njega

nemaju nikakvo značenje. I to više od bilo čega drugog uveri Arena da je njegova priča istinita, da ovi ljudi preko cele godine žive na moru, na otvorenom moru, na otvorenom moru daleko od svakog kopna, ili nagoveštaja kopna, van domašaja ptica sa kopna, daleko od očiju ljudi.

“U njemu je bila smrt”, reče poglavica. “Mora spavati. Ti se vrati na Zvezdani splav, poslaću po tebe.”

On ustade. Mada je bio savršeno siguran u ono što on jeste, očigledno nije bio načisto sa Arenom, da li je trebalo da se prema njemu odnosi kao prema sebi ravnom ili kao prema dečaku. Arenu se više dopadalo ovo drugo, u ovoj situaciji, te prihvati način na koji ga je otpustio, ali onda se nađe pred velikim problemom. Splavovi su se ponovo razdvojili i stotine jardi sjajne vode razdvajalo je ta dva splava.

Poglavica Dece otvorenog mora mu se još jednom kratko obrati.

“Plivaj”, reče on.

Aren se odvažno baci u vodu. Njena hladnoća prijala je njegovoj suncem opaljenoj koži. Preplivao je tu razdaljinu i popeo se na drugi splav na kome je zatekao skupinu od petoro šestoro dece i mladića koji su ga posmatrali sa neskrivenim zanimanjem. Jedna malena devojčica mu reče:

“Plivaš kao riba na udici.”

“Kako bi trebalo da plivam?” upita Aren, pomalo smrknuto, ali učtivo, on nikako nije mogao da bude grub prema jednom tako malom ljudskom biću. Ličila je na ispoliranu statuetu od mahagonija, bila je nežna, živahna.

“Ovako!” povika ona i zaroni poput foke u svetlucavu i uzburkanu vodu. Tek posle dužeg vremena i na neverovatnoj udaljenosti, začuo je njen kreštav vrisak i ugledao njenu crnu, glatku kosu iznad površine.

“Hajde”, reče dečak koji je verovatno bio Arenovih godina, mada po visini i građi čovek ne bi rekao da ima više od dvanaest. Bio je to momak ozbiljna lica koji je preko celih leđa imao istetoviranu krabu. On zaroni, svi zaroniše, čak i jedan trogodišnjak, tako je i Aren morao, pa je to i učinio, pokušavši da ne podigne mlaz vode.

“Kao jegulja”, reče dečak, doplivavši do njega.

“Kao delfin”, reče jedna lepa devojčica prijatnog osmeha i nestade u dubinama.

“Kao ja!” zakrešta trogodišnjak praveći mehuriće kao da izlaze iz boce.

Tako je toga dana sve do mraka i ceo naredni dugački zlatni dan kao i

naredne dane, Aren plivao, razgovarao i radio sa mladima sa Zvezdanog splava. I od svih događaja sa njegovih putovanja od onog jutra ekvinocija kada su on i Jastreb napustili Rouk, ovo mu je na neki način izgledalo najčudnije, jer nije imalo baš nikakve veze sa svim onim što se zbilo ranije, za vreme putovanja ili tokom celog njegovog života, a još manje je imalo veze sa onim što će tek uslediti. Ležeći među ostalima pod zvezdanim nebom, cele noći je razmišljao: “Kao da sam umro, pa je ovo sada život posle smrti, ovde na suncu, s druge strane ivice sveta, među sinovima i kćerima mora...”

Pre no što bi zaspao pogledao u daljinu prema jugu, tražeći žutu zvezdu i Runu Svršetka, uvek bi ugledao Gobardona i manji ili veći trougao, ali sada je izlazila kasnije tako da nije mogao da ostane budan dok se celo ustrojstvo ne bi oslobodilo obzorja. I noću i danju splavovi su grabili prema jugu, ali more je stalno bilo isto, jer ono koje se stalno menja, nije se menjalo, prošle su majske kišne oluje, noći su sada bile zvezdane, a preko celog dana sijalo je sunce.

Znao je da nisu stalno živeli ovako lagodno, kao u snu. Raspitivao se o zimama i oni mu ispričaše o kišama koje dugo padaju, o moćnim talasima, usamljenim splavovima, razdvojenim, koji plove i zaranjaju kroz sivilo i tamu nedelju za nedeljom. Prošle zime, za vreme jednomesečne oluje, videli su talase koji su bili tako veliki da su ličili na “olujne oblake”, rekoše, jer nikada nisu videli brda. Kako bi jedan talas prošao odmah bi ugledali drugi, ogroman, miljama udaljen, kako se valja prema njima. Da li splavovi mogu da plove takvim morem? upita on, a oni odgovoriše da mogu, ali ne uvek. U proleće kada se okupljaju kod Staza Balatrana nedostajalo bi po dva, tri ili šest splavova...

Ženili su se veoma mladi. Plavakraba, dečak koji je na leđima imao istetoviranu životinju po kojoj je dobio ime i lepa devojčica Albatros bili su muž i žena, iako je njemu bilo tek sedamnaest, a njoj dve godine manje, bilo je mnogo sličnih brakova među mladima na splavovima. Mnogo beba je puzalo i gegalo se po splavovima, zavezane dugačkim uzicama za četiri motke oko središnjeg zaklona, sve bi upuzale u njega za vreme dnevne žege i spavale u gomilama koje su se sve vreme uvijale. Starija deca brinula su se o mlađoj, a muškarci i žene zajednički su obavljali sve poslove. Na svakoga bi došao red da sakuplja morsku travu velikih, smeđih listova, nilgu sa Staze, sa rubovima kao u paprati i dugačku od osamdeset do sto stopa. Svi su zajedno radili na pravljenju tkanina od nilgua i uplitanja grubih vlakana u konopce i mreže, zajedno su lovili i ribu, sušili je i od kitovih kostiju oblikovali oruđa i obavljali sve druge poslove kojima su se bavili na splavovima. Ali uvek su imali vremena za plivanje i razgovor i nikada nisu postavljali rokove do kojih

bi neki zadatak valjalo završiti. Časovi nisu postojali, samo celi dani, cele noći. Posle nekoliko takvih dana i noći, Arenu se činilo da je na splavu proveo neizmerno dugo vremena, Obehol mu je ličio na san, a ono što se desilo pre njega ličilo je na još bleđi san, u nekom drugom svetu živeo je na kopnu i bio princ u Enladu.

Kada su ga konačno pozvali na splav poglavice, Jastreb ga je izvesno vreme posmatrao, da bi zatim rekao:

“Sada ponovo ličiš na onog Arena koga sam ugledao u Dvorištu sa Fontanom, sjajiš se poput pečata od zlata. Prija ti ovde, momče.”

“Da, gospodaru.”

“Ali gde je to ovde? Mesta smo ostavili za sobom. Isplovili smo izvan karti... Veoma davno čuo sam priče o Narodu sa splavova, ali smatrao sam da je to samo još jedna priča o Južnom Prostranstvu, puka izmišljotina. Pa ipak nas je ta izmišljotina spasla, a živote nam je spasao mit.”

Govorio je osmehujući se, kao da se i sam prepustio tom bezvremenom lagodnom življenju tokom leta, ali lice mu je bilo ispijeno, a u očima mu se nazirala neraskidiva tama. Aren to primeti i suoči se s njom.

“Izdao sam...”, poče on i zastade. “Izdao sam vaše poverenje u mene.”

“Kako to, Arene?”

“Tamo... kod Obehola. Kada sam vam konačno bio potreban. Bili ste ranjeni i bila vam je potrebna moja pomoć. Ništa nisam preduzeo. Čamac je krivudao, a ja sam ga pustio da krivuda. Bolelo vas je, a ja ništa nisam za vas učinio. Video sam kopno... video sam kopno, ali nisam čak ni pokušao da okrenem čamac...”

“Smiri se, momče”, reče mag tako odlučno da ga Aren poslušao. A zatim: “Ispričaj mi šta si u to vreme osećao.”

“Ništa, gospodaru... ništa! Mislio sam da nema smisla bilo šta preduzimati. Mislio sam da ste izgubili moć vračanja... ne, da je nikada niste ni posedovali. Da ste me prevarili.” Arenovo lice orosi se znojem i on je morao sam sebe da prisiljava da nastavi.

“Plašio sam vas se. Plašio sam se smrti. Toliko sam je se plašio da nisam smeo da vas pogledam jer ste mogli umreti. Ni o čemu nisam mogao da mislim, sem o tome da postoji... da postoji način da ne umrem, trebalo ga je samo pronaći. Ali život je sve vreme isticao, kao da postoji neka velika rana iz koje ističe krv... onakva kakvu ste vi zadobili. Ali ona je postojala u

svemu. I ja ništa, baš ništa nisam činio, već sam samo pokušavao da se sakrijem od umiranja.”

On zastade, jer glasno izreći istinu bilo je neizdrživo teško. Nije zastao zbog srama, već iz straha, istog onog straha. Sada je shvatio zašto mu je ovaj miran život na moru i na suncem obasjanim splavovima ličio na život posle smrti ili na san, na nešto nestvarno. Bilo je to stoga što je u srcu znao da je stvarnost prazna, bez života, topline, boje, zvuka, bez značenja. Nije bilo ni visina ni dubina. Sva ova ljupka igra oblika, svetlosti i boje na moru i u očima ljudi, nije bila ništa više od toga, poigravanje iluzija na plitkoj praznini.

Nestale su i iza njih je ostalo samo bezobličje i hladnoća. Ništa drugo.

Jastreba ga je posmatrao i on obori oči da bi izbegao taj pogled. Ali u Arenu se iznenada javi jedan tanani glas hrabrosti ili izrugivanja, bio je arogantan i nemilosrdan i reče mu: “Kukavice! Kukavice! Zar ćeš i ovo odbaciti?”

I tako on podiže pogled, s velikim naporom volje i sreće oči svog saputnika.

Jastreba ispruži ruku i čvrsto mu stisnu šaku, tako da se dodirnuše i pogledima i telom. On izgovori Arenovo pravo ime, koje mu ovaj nikada nije rekao:

“Lebanene.” Zatim ga ponovi: “Lebanen, zoveš se. Ti i tvoje umeće. Nema sigurnosti i nema kraja. Reč se mora saslušati u tišini, da bi se videle zvezde mora pasti tama. Ples se uvek pleše iznad šupljine, iznad užasne provalije.”

Aren ga čvrsto uhvati za šake i stade da povija glavu dok čelom ne dodirnu Jastrebovu šaku.

“Izneverio sam vas”, reče on. “I ponovo ću vas izneveriti isto kao i sebe samog. Nemam dovoljno snage!”

“Imaš ti dovoljno snage.” Glas maga bio je nežan, ali ispod nežnosti krila se ista ona strogost koja se izdigla iz dubina Arenovog vlastitog srama i rugala mu se. “Ono što voliš, to ćeš i voleti. Sve čega ćeš se latiti to ćeš i ispuniti. Ti si dokaz da nada postoji, na tebe se treba osloniti. Ali sedamnaest godina nisu baš neki naročiti štit protiv očajanja... Razmisli, Arene. Odbiti smrt znači odbiti život.”

“Ali ja sam išao za tim da umremo i vi i ja!” Aren podiže glavu i zagleda se u Jastreba. “Kao i Sopli koji se utopio...”

“Sopli nije tražio smrt. On je tražio način da umakne i njoj i životu. Tražio je sigurnost, mogućnost da se oslobodi straha... straha od smrti.”

“Ali postoji... postoji takva mogućnost. S druge strane smrti. Povratak u život. U život posle smrti, život bez smrti. To je ono... za čim oni tragaju. Zec i Sopli, oni koji su nekada bili vračevi. To je ono za čim mi tragamo. Vi... vi pre svih... morate znati u čemu se sastoji ta mogućnost...”

Magova snažna šaka i dalje je počivala na njegovoj.

“Ne znam”, reče Jastreb. “Da, poznato mi je šta oni misle da traže. Ali svestan sam da je to laž. Čuj me, Arene. Umrećeš. Nećeš večno živeti. Kao što neće nijedan čovek niti stvar. Ništa nije besmrtno. To je veliki dar, dar ličnosti. Jer posedujemo samo ono što znamo da moramo izgubiti, ono što smo voljni da izgubimo... Ta ličnost koja je naše mučenje, naše blago i naše čovečanstvo, ne traje. Menja se, nestaje, poput morskih talasa. Da li bi dozvolio da se more umiri i nestanu plime, da bi spasao jedan talas, da bi spasao sebe? Da li bi se odrekao umešnosti svojih prstiju, strasti svoga srca i svetlosti izlaska i zalaska sunca da bi sebi kupio sigurnost... večnu sigurnost? To je ono za čim tragaju na Vatoru, Lorbaneriju i drugde. To je poruka koju su čuli oni koji umeju da slušaju. Odrekavši se života, možeš se odreći smrti i živeti večno! Tu poruku ja ne čujem, Arene, jer ne želim da je čujem. Ne želim da primim savet očajnika. Gluv sam, slep sam. Ti si moj vodič. Ti koji si nevin, hrabar, nerazborit i odan, ti si moj vodič... dete koje šaljem da pre mene zakorači u tamu. Sledim tvoj strah, tvoj bol. Smatrao si da sam grub prema tebi, Arene, ali nisi bio svestan koliko sam bio grub. Koristim tvoju ljubav, kao što neko koristi sveću. Dopušta da ona sagori kako bi mu osvetlila put. Ali moramo poći dalje. Moramo. Moramo preći ceo put. Moramo stići do mesta na kome more presušuje i nestaje radosti, do mesta ka kome te vuče tvoj smrtni užas.”

“Gde se ono nalazi, gospodaru?”

“Ne znam.”

“Ne mogu vas tamo povesti. Ali poći ću sa vama.”

Mag ga je posmatrao mračnim pogledom bez ljubavi.

“Ali šta ako ponovo zakažem i izdam vas...”

Zatim obojica učutaše.

Iznad njih su se visoki, izrezbareni idoli lagano ljuljali naspram plavog južnog neba, tela delfina, smotana krila galeba, ljudska lica sa buljavim očima u obliku školjki.

Jastreb ukrućeno ustade, jer još se ni izdaleka nije oporavio od zadobijene rane.

“Dosadilo mi je da sedim”, reče on, “Ugojiću se lenčareći.”

Zatim poče da korača gore dole po splavu i Aren mu se pridruži. Malo su razgovarali dok su koračali. Aren je ispričao Jastrebu kako je proveo ove dane, s kim se od splavara družio. Jastrebov nemir bio je veći od njegove snage koja ga ubrzo izdade. Zaustavio se pored devojke iz Kuće Velikih koja je tkala nilgu na razboju, zamolivši je da umesto njega potraži poglavicu, a onda se vratio u svoj zaklon. Tu ga poseti i poglavica splavara, učtivo ga pozdravivši, i mag mu s istom učtivošću odvrati i sva trojica sedoše zajedno na tačkaste prostirke od fokine kože rasprostrte u zaklonu.

“Razmišljao sam”, poče poglavica, lagano i sa učtivim poštovanjem, “o stvarima o kojima ste mi govorili. O tome kako ljudi misle da mogu da se vrate u život posle smrti, i to u vlastita tela, te tragajući za tom mogućnošću zaboravljaju da odaju počast bogovima, zapostavljaju svoja tela i na kraju polude. To je veliko zlo i velika ludost. Takođe sam razmišljao o tome kakve to ima veze sa nama. Mi se ne mešamo sa ostalim ljudima, ne idemo na njihova ostrva, ne živimo kao oni, ne činimo i ne raščinjujemo ono što i oni. Mi živimo na moru i naši životi vezani su za more. Ne nadamo se da ćemo ih spasti, ne čeznemo da ih izgubimo. Ludost nas ne pohodi. Ne izlazimo na kopno, niti narod sa kopna dolazi kod nas. Dok sam bio mlad, ponekad smo razgovarali sa ljudima koji su čamcima dolazili na Dugačku Dinu dok smo mi tamo boravili da bi se snabdeli deblima za splavove i sagradili zaklone za zimu. Često smo viđali jedra iz Ohola i Velvalija (tako je on nazivao Obehol i Velogi) kako s jeseni slede sive kitove. Često su izdaleka pratili naše splavove jer nama su poznati morski putevi i sastajališta Velikih. Jedino sam tada viđao narode s kopna, sada više ne dolaze. Možda su svi poludeli, te se međusobno bore. Pre dve godine na Dugačkoj Dini, usmerivši poglede prema severu i Velvaliju tri dana smo gledali dim neke velike paljevine. Pa i da je sve tako, šta se to nas tiče? Mi smo Deca otvorenog mora. Mi sledimo morske puteve.”

“Pa ipak, kada ste ugledali čamac čoveka sa kopna koji je skrenuo s puta vi ste mu prišli”, primeti mag.

“Neki od nas su rekli da to nije mudro i hteli su da puste čamac da otplovi do kraja mora”, odvrati poglavica svojim piskutavim, ravnodušnim glasom.

“Ti nisi bio među njima.”

“Nisam. Rekoh, iako su sa kopna, ipak ćemo im pomoći, i tako je bilo. Ali nemamo nikakve veze sa vašim poduhvatom. Ako među ljudima sa kopna

vlada ludilo, s njim se ukoštac moraju uhvatiti ljudi sa kopna. Mi sledimo put Velikih. Ne možemo vam pomoći u vašoj potrazi. Ostanite s nama koliko god želite. Nije još mnogo dana ostalo do Dugačkog Plesa, posle njega vraćamo se na sever, sledeći istočnu struju koja će nas do kraja leta ponovo dovesti u mora koja okružavaju Dugačku Dinu. Ako hoćete da ostanete s nama i zalečite ranu, lepo. Ako hoćete da uzmete čamac i odete, i to će biti lepo.”

Mag mu zahvali i poglavica ustade, vitak i ukrućen kao čaplja, te ih ostavi same.

“U nevinosti nema snage koja bi se oduprla zlu”, reče Jastreb, pomalo smrknuto. “Ali zato u njoj ima snage za dobro... Mislím da ćemo izvesno vreme ostati s njima, bar dok ne prebrodim ovu slabost.”

“To je mudro”, reče Aren. Jastrebova fizička nemoć ga je zaprepastila i dirnula, čvrsto je odlučio da tog čoveka štiti od njegove vlastite energije i poriva da krene dalje, da uporno zahteva da sačekaju sa polaskom bar dok ne prestane da ga muči bol.

Mag ga pogleda, pomalo zbunjen ovim komplimentom.

“Ovde su svi ljubazni”, nastavi Aren ni ne primetivši to. “Izgleda da ne pate od bolesti duše koju smo sretali kod ljudi iz Grada Horta i kod ljudi sa drugih ostrva. Možda ne postoji ostrvo gde bi nam pomogli i gde bi nas dočekali sa takvom dobrodošlicom, kao ovi izgubljeni ljudi.”

“Verovatno si u pravu.”

“Leti vode zaista prijatan život...”

“Da. Mada bi mi na kraju ipak dosadilo da celog života moram jesti hladnu ribu, nikada da ne ugledam krušku u cvatu ili okusim vodu sa izvora!”

I tako se Aren vratio na Zvezdin splav, radio, plivao i sunčao se sa ostalim mladim ljudima, razgovarao sa Jastrebom u sveža predvečerja i spavao pod zvezdama. A dani su proticali i sve se više približavao Dugački Ples uoči Ivandana, a veliki splavovi lagano su se kretali prema jugu nošeni strujama otvorenog mora.

9. ORM EMBAR

Preko cele noći, najkraće noći u godini, gorele su baklje na splavovima okupljenim u velikom krugu ispod neba gusto posutog zvezdama, tako da je izgledalo kao da se na moru svetluca vatreni prsten. Narod sa splavova je plesao, bez pratnje bubnjeva, frula ili bilo kakve druge muzike, dajući ritam golim stopalima po velikim splavovima koji su se ljuljali, a piskutavi glasovi njihovih pevača žalobno su odzvanjali kroz prazninu njihovog staništa, mora. Te noći nije bilo mesečine, tako da su tela igrača bila nejasna, obasjana samo svetlošću zvezda i baklji. Svaki čas bi se po neki mladić praćaknuo poput ribe i preskočio s jednog splava na drugi, pravili su dugačke, visoke skokove u međusobnom nadmetanju, pokušavajući da obiđu sve splavove i da na svakom igraju, te na taj način završe obilazak pre svanuća.

Aren je igrao sa njima, jer Dugački Ples se održava na svakom ostrvu u Arhipelagu, mada koraci i pesma nisu istovetni. Ali što je noć više odmicala, sve je više igrača odustajalo, ostajali bi da sede i posmatraju ili bi zadremali, a glasovi pevača postajali su sve promukliji, Aren sa skupinom igrača koji su visoko skakali stiže do poglavičinog splava i na njemu se zaustavi, dok oni nastaviše dalje.

Jastreb je sedeo sa poglavicom i poglavičine tri žene blizu hrama. Između izrezbarenih kitova koji su uokvirivali ulaz, sedeo je pevač čiji piskutavi glas nije zadrhtao cele noći. Neumorno je pevao, dobjući šakama po drvenoj palubi kako bi održao ritam.

“O čemu on to peva?” upita Aren maga, jer nije mogao da prati reči, koje je pevač razvučeno i treperavo izgovarao, čudno prateći note.

“O sivim kitovima, albatrosu i oluji... Oni ne znaju pesme o junacima i kraljevima. Nije im poznato ime Eret Akbe. Malopre je pevao o Seguju, o tome kako je on ustanovio zemlje usred mora, samo toliko se sećaju gospodara ljudi. Ali sve ostale su o moru.” Aren je slušao, čuo je pevača kako oponaša zviždukavo glasanje delfina, pletući oko toga svoju pesmu. Posmatrao je Jastrebov profil naspram svetlosti baklje, taman i čvrst kao iz kamena isklesan, primetio je razvodnjeni sjaj u očima poglavičinih žena dok su prijatno čavrljale, osetio je dugačko, lagano poniranje splava na mirnom moru i lagano počeo da tone u san.

Iznenada je ustao, pevač je ućutao. Ne samo onaj u čijoj su blizini sedeli, već i svi ostali, na obližnjim i udaljenim splavovima. Piskutavi glasovi su zamrli poput udaljenog zviždukanja morskih ptica i zavladao je muk.

Aren pogleda preko ramena prema istoku, očekujući da vidi kako sviće. Ali ugleda samo stari mesec kako nisko plovi nebom, upravo izlazeći, zlatan među letnjim zvezdama.

Osvrnuvši se prema jugu ugleda, visoko na nebu, žuti Gobardon, a ispod njega osam pratilaca, sve do jednog. Runa Svršetka videla se jasno i plamtela je iznad mora. Pogledavši Jastreba, vide da se i njegovo tamno lice okrenulo ka tim istim zvezdama.

“Zašto si stao?” upita poglavica pevača. “Još nije dan, nije čak ni svanulo.”

Čovek zamuca i odvraća:

“Ne znam.”

“Nastavi! Dugački Ples još nije završen.”

“Ne znam reći”, reče pevač, a glas mu postade vrištav kao da se od nečeg užasnuo. “Ne mogu da pevam. Zaboravio sam pesmu.”

“Pevaj onda neku drugu!”

“Nema više pesama. Kraj je”, povika pevač i savi se unapred i ostade tako šćućuren na palubi, a poglavica je zaprepašćeno zurio u njega.

Splavovi su se ljuljali pod bakljama koje su cvrčale i na svima je vladao muk. Tišina okeana opkoljavala je ovo maleno komešanje života i svetlosti na sebi i progutala ga. Nijedan plesač nije se pokrenuo.

Arenu se tada učini da je potamneo sjaj zvezda, ali dan se još nije pomaljao na istoku. Obuze ga užas i on pomisli: “Sunce neće izići. Neće svanuti.”

Mag ustade. Kada je to učinio, slaba bela svetlost, hitro pređe preko njegovog štapa, najjasnije zasvetlevši na srebrnoj runi koja je bila umetnuta u drvo.

“Ples još nije gotov”, reče on, “niti je noć prošla. Arene, zapevaj.”

Aren je želeo da kaže: “Ne mogu, gospodar!”... ali umesto toga pogleda prema devet zvezda na jugu, duboko uzdahnu i zapeva. Glas mu je bio mek i promukao u početku, ali što je duže pevao, postajao je sve snažniji, a pevao je najstariju od svih pesama, o Stvaranju Eje, o ravnoteži između tame i svetlosti, o tome kako je onaj koji je izgovorio prvu reč stvorio zelena prostranstva, o Najstarijem Gospodaru, o Seguju.

Pre no što je završio pesmu, nebo je postalo sivkastoplavo i na njemu su

još blede sijali samo mesec i Gobardon. Baklje su cvrčale na jutarnjem vetru. Kada je završio pesmu, Aren ućuta, plesači koji su se okupili da ga čuju bez reči stadoše da se vraćaju na svoje splavove, dok je zora rudela na istoku.

“Lepa pesma”, reče poglavica. Glas mu je bio nesiguran, mada se trudio da zvuči ravnodušno. “Ne bi bilo dobro da se Dugački Ples okonča pre vremena. Narediću da lenje pevače išibaju nilgu bičevima.”

“Bolje ih uteši”, reče Jastreb. I dalje je stajao, a glas mu je bio odlučan. “Nijedan pevač svojevoljno ne ućuti. Pođi sa mnom, Arene.”

On se okrenu da pođe prema zaklonu, a Aren krenu za njim. Ali to nije bila jedina neobičnost ovog svitanja, jer upravo tada, kada je istočni obod mora pobeleo, sa severa dolete neka velika ptica, letela je tako visoko da se u njenim krilima uhvatila svetlost sunca koja još nije obasjala svet, tako da se ona prelivala u vazduhu kao zlato. Aren povika, uprevši prstom prema njoj. Mag zbunjeno podiže pogled. Lice mu se tada zgrči od besa i on glasno viknu:

“Nam hietha arv Ged arkvaissal!” što na Govoru stvaranja znači: “Ako Geda tražiš, našao si ga.”

I poput ispuštenog zlatnog viska, sa visoko raširenim krilima, ogroman, tutnjeći kroz vazduh, sa kandžama koje su mogle da šćepaju vola kao da je miš, sa plamenim dahom koji mu je sukljao iz dugačkih nosnica, zmaj se zaustavi poput sokola na splavu koji se ljuljao.

Splavari počеше da vrište. Neki su se šćućurili, neki poskakali u vodu, a neki ostali nepomično da stoje jer su od prevelikog čuđenja zaboravili na strah.

Zmaj je lebdeo iznad njih. Promer njegovih opnastih krila iznosio je, otprilike, devedeset stopa i ona su sijala na tek rođenoj svetlosti sunca poput zlatastog dima, ni dužina tela mu nije bila ništa manja, bilo je vitko i izvijeno kao u sivog hrta, kandže kao u guštera, krljušt zmijska. Duž uske kičme protezao se niz nazubljenih strelica, poput poređanih ružinih trnova, na pregibu leđa njihova dužina iznosila je tri stope, a zatim su se smanjivale tako da ona poslednja, na vrhu repa, nije bila duža od oštrice kakvog malog noža. Bodlje su bile sive, a zmajeva krljušt čelično siva, pa ipak sa izvesnim zlatnim odsjajem u sebi. Imao je zelene sitne oči.

Podstaknut strahom za svoj narod i zaboravivši na vlastitu bezbednost, poglavica naroda sa splavova izađe iz svog zaklona sa harpunom kakav su koristili u lovu na kitove, bio je duži od njega samog, a na vrhu je imao veliki nazubljeni šiljak od kosti. Kada ga je doveo u ravnotežu u svojoj maloj,

mišićavoj ruci, on se zaleti, kako bi stekao dodatnu snagu, da ga zavitla naviše u zmajev uzak, slabo oklopljen stomak koji je visio iznad splava. Povrativši se iz obamrlosti, Aren vide šta ovaj smera i bacivši se napred uhvati ga za ruku, te se obojica zajedno sa harpunom nađoše na gomili.

“Zar želite da ga razljutite svojim smešnim iglama?” dahtao je on. “Dopustite da Gospodar, Zmaju prvo da kaže šta ima!”

Poglavica, koji je gotovo ostao bez daha kada ga je Aren oborio, glupavo je zurio u Arena, maga i zmaja. Ništa nije rekao. A onda zmaj progovori.

Niko od prisutnih, sem Geda, nije mogao da ga razume jer zmajevi se služe jedino Prastarim govorom, koji je, u stvari, njihov jezik. Glas mu je bio mek i šištav, gotovo kao u besne mačke, ali puniji i odzvanjao je nekom užasnom muzikom. Ko god da je čuo taj glas ukočio bi se i ostao da ga sluša.

Mag mu nešto kratko odgovori, a onda zmaj nastavi da govori, održavajući se iznad njega laganim mahanjem krila, gotovo da liči na vilinog konjica dok tako lebdi u vazduhu, pomisli Aren.

Mag mu odgovori samo jednom rečju:

“Memeas” doći ću, i podiže svoj štap od tisovine. Zmajeve čeljusti se razjapiše i iz njih uteče nešto dima u obliku dugačke arabeske. Zlatna krila gromovito zalepetaše, podigavši snažan vetar koji se osećao na paljevinu, on se okrenu i istog časa nestade u pravcu severa.

Na splavovima je vladao muk, čulo se samo kreštanje i zavijanje dece i glasovi žena koje su ih umirivale. Ljudi se ispeše na slavove pomalo posramljeni, a zaboravljene baklje nastaviše da gore i pri prvim zracima sunca.

Mag se okrenu ka Arenu. Lice mu je blistalo možda od radosti, a možda usled velikog besa, ali glas mu je bio miran:

“Moramo počti, momče. Pozdravi se i dođi.”

On se okrenu da se zahvali poglavici naroda sa splavova i zaželi mu sreću, a zatim napusti veliki splav i preko drugih, koji su i dalje bili na okupu radi plesa, stiže do onoga za koji je bio privezan Dalekovidi.

Čamac je, tako privezan, pratio grad od splavova na njegovom dugom, laganom putu ka jugu, ljuljuškajući se prazan iza njega, ali Deca otvorenog mora napunila su njegovo prazno spremište sakupljenom kišnicom i popunila zalihe, želeći tako da iskažu poštovanje svojim gostima, jer mnogi od njih su verovali da je Jastreb jedan od Velikih, koji je uzeo na sebe oblik čoveka

umesto kita. Kada mu se Aren pridružio, upravo je podizao jedro. Aren odveza konopac i skoči u čamac i u tom trenutku čamac se odvoji od splava, jedro mu se nape kao da duva snažan vetar, mada se osećao samo jutarnji povetarac. Nagnuo se na jednu stranu i okrenuo, a zatim ubrzao prema severu zmajevim tragom, lak poput lista na vetru.

Kada se Aren osvrnuo, video je grad splavova još samo kao sitne komade drveta i iverke razbacane po površini, zaklone i baklje. Uskoro su i oni nestali u izmaglici rane sunčeve svetlosti koja je obasjavala površinu vode. Dalekovidni je grabio napred. Kada bi pramcem udario u kakav talas, oko njega bi se razletele kristalne kapi, a vetar koji je izazivao svojim kretanjem zabacivao je Arenovu kosu unazad i terao ga da čkilji.

Nijedan zemaljski vetar nije mogao tako brzo da goni taj mali čamac, a i da je mogao, verovatno bi ga poklopili olujni talasi. Ovo nije bio nikakav zemaljski vetar, već su ga tako žustro pokretali reč i moć maga.

Dugo vremena proveo je stojeći pored katarke, budno motreći. Konačno je seo na svoje staro mesto pored rude kormila, položivši jednu šaku preko nje i zagledao se u Arena.

“To je bio Orm Embar”, reče on ” Selidorov zmaj, rod velikog Orma koji je pogubio Eret Akbu i sam pritom bio pogubljen.”

“Da li je bio u lovu, gospodaru?” upita Aren jer nije bio siguran da li se mag obratio zmaju dobrodošlicom ili mu je pretio.

“Lovio je mene. Zmajevi nađu ono što love. Došao je da zatraži moju pomoć.” Kratko se nasmeja.

“Da mi je to neko rekao, ne bih mu poverovao, da će se jedan zmaj obratiti čoveku za pomoć. I od svih njih baš ovaj! Nije najstariji, mada je veoma star, ali je najmoćniji od svog roda. Ne krije svoje ime, kao što to zmajevi i ljudi moraju činiti. Ne boji se da bi iko mogao da ga nadvlada. Niti vara, kao što to čini njegova vrsta. Veoma davno, na Selidoru, podario mi je život i otkrio mi veliku istinu, kazao mi je kako se Runa Kraljeva može ponovo pronaći. njemu dugujem prsten Eret Akbe. Ali nikada mi nije palo na pamet da ću moći vratiti dug takvom jednom darodavcu!”

“Šta je tražio?”

“Da mi pokaže put za kojim tragam”, reče mag još oštrije. A posle izvesne pauze: “Rekao je: ‘Na zapadu živi još jedan Gospodar Zmaj, on nas uništava, a njegova moć je veća od naše.’ Ja sam upitao: ‘Čak i od tvoje, Orm Embare?’ a on je odvratio: ‘Čak i od moje. Potreban si mi, pohitaj za mnom.’ Poslušao

sam njegovu zapovest.”

“To je sve što znate?”

“Saznaću i više.”

Aren smota uže za vezivanje, odloži ga i postara se za još neke sitnice u čamcu, ali sve vreme treperio je od uzbuđenja poput zategnutog luka, što se osetilo i u njegovom glasu kada je na kraju progovorio:

“Ovo je bolji vodič”, reče on, “od ostalih!”

Jastreb ga pogleda i nasmeja se:

“Da”, reče on. “Ovog puta, mislim da nećemo skrenuti s puta.”

I tako njih dvojica otpočеше svoju veliku trku preko okeana. Od mora kojima je plovio narod sa splavova i koja nisu bila na kartama, do ostrva Selidora koje je ležalo najdalje na zapadu od svih kopna Zemljomorja, imalo je više od hiljadu milja. Dan za danom ruža je sijala sa jasnog obzorja i uranjala u crveni zapad i pod zlatnim lukom sunca i srebrnim okretanjem zvezda čamac je hitao na sever, sasvim sam na moru.

Ponekad bi se u daljini nagomilali letnji olujni oblaci, bacajući purpurne senke na obzorje, Aren bi tada posmatrao maga koji bi ustao i glasom i pokretima šake pozivao te oblake da dođu do njih i istresu svoju kišu na čamac. Među oblacima bi poskočila munja i grom bi zarikao. Mag bi i dalje stajao podignute ruke, sve dok kiša ne bi počela da se sliva po njemu i Arenu, da dobuje po veslima koja bi isturili, da puni čamac i pljušti po moru, ublažujući talase svojom žestinom. On i Aren bi se osmehivali od zadovoljstva, jer hrane su imali dovoljno, mada ne i za razbacivanje, ali voda im je bila potrebna. Oduševljavala ih je žestina divote te oluje koja je slušala magove reči.

Arenu nije nešto bilo jasno kada je u pitanju bila moć koju je njegov saputnik sada sa lakoćom koristio, pa je jednom primetio:

“Na početku našeg putovanja niste izvodili čarolije.”

“Prva i poslednja lekcija na Rouku glasi: Čini ono što je potrebno i ništa više od toga!”

“Onda se lekcije između verovatno sastoje u učenju onoga što je potrebno.”

“Tako je. Uvek se mora voditi računa o Ravnoteži. Ali kada je sama

Ravnoteža narušena... onda se vodi računa o drugim stvarima, a iznad svega o hitnji.”

“Ali kako to da su svi vračevi na Jugu... a sada već i drugde... čak i pevači na splavovima... izgubili svoju veštinu, a vi ste svoju zadržali?”

“Jer ja ne čeznem ni za čim drugim osim za svojom umetnošću”, odvrati Jastreb.

Posle izvesnog vremena, veselije dodade:

“A ako uskoro treba da je izgubim, iskoristiću je najbolje što umem dok još traje.”

Sada je u njemu zaista bilo izvesne lake srdačnosti, čistog uživanja u prikazivanju veština, koje Aren nije mogao ni da nasluti, viđajući ga ranije uvek veoma pažljivog kada su u pitanju bile te stvari. Um vračeva uživa u trikovima, mag je tvorac trikova. Jastrebovo prerušavanje u Gradu Hortu, koje je toliko namučilo Arena, predstavljalo je za njega običnu igru, takođe i laku igru za onoga ko je bio u stanju ne samo da po želji preoblikuje svoj lik i glas već i telo i samo svoje biće, te postane kad zaželi riba, delfin, soko. Jednom je rekao:

“Pogledaj, Arene,” pokazaću ti Gont i dao mu da pogleda površinu vode u njihovom buretu za vodu, koje je otvorio i koje je bilo puno do ivice. Mnogi obični čarobnjaci u stanju su da stvore sliku u vodenom ogledalu, pa je i on to učinio, jedan visoki vrh ovenčan oblacima, koji se izdiže iz sivog mora. A onda se slika izmenila i Aren je jasno mogao da vidi jednu stenu na toj planini ostrvu. Kao da je bio ptica, galeb ili soko, koji lebdi na vetru dalje od obale i preko vetra posmatra tu stenu koja se nadnosi nad snažnim talasima sa dve hiljade stopa visine. Visoko na njoj nalazila se jedna kućica.

“To je Re Albi”, reče Jastreb, “i tamo živi moj gospodar Ogion, onaj koji je davno umirio zemljotres. Čuva koze, sakuplja trave, čuva svoj mir. Pitam se da li još hodi planinom, sada je veoma star. Ali ja bih znao, nema sumnje da bih znao, čak i sada, da je Ogion umro...” U glasu mu se nije osećala sigurnost, slika na trenutak zatreperi, kao da je sama stena počela da pada. Ubrzo se razbistrila, kao uostalom i njegov glas:

“Često je odlazio sam gore u šume u pozno leto i u jesen. Tako je prvi put naišao i na mene, dok sam još bio deran u planinskom selu i dao mi moje ime. A s njim i život.”

Slika u vodenom ogledalu sada je pokazivala okolinu kao da je posmatrač ptica među šumskim granama, koja posmatra strme, suncem obasjane livade

ispod stene i sneg na vrhu, te strmi put kako se spušta u zelenoj, zlatom prošaranoj tami.

“Nema mira kao što je onaj koji vlada u tim šumama”, reče Jastreb čeznutljivo.

Slika izblede i od nje ne ostade ništa sem zaslepljujućeg diska podnevnog sunca čiji se odraz video u vodi bureta.

“Tamo”, reče Jastreb, zagledavši se u Arena nekim čudnim, rugajućim pogledom, “tamo, ako ikada budem mogao tamo da se vratim, čak ni ti nećeš moći da me pratiš.”

Pred njima je bilo kopno, nisko i plavo u popodnevnoj svetlosti, nalik na obalu magle.

“Je li to Selidor?” upita Aren i srce mu brže zakuca, ali mag odgovori:

“Ob, bar mislim da je to Ob, ili možda Džesag. Nismo još ni na pola puta, momče.”

Te noći su prošli kroz tesnac koji je delio ta dva ostrva. Nisu videli nikakvu svetlost, ali u vazduhu se osećao miris dima, toliko težak da su ih pluća bolela od udisanja. Kada je svanulo i oni se osvrnuli, istočno ostrvo, Džesag, izgledalo je spaljeno i crno dokle god im je pogled dopirao u unutrašnjost od obale, a iznad njega je visila plava i prigušena izmaglica.

“Spalili su polja”, reče Aren.

“Da. I sela. Već sam ranije imao prilike da udišem takav dim.”

“Zar ovde na zapadu žive divljaci?”

Jastreb odmahnu glavom:

“Seljaci, građani.”

Aren je zurio u crnu razrovašenu zemlju, osušena stabla po voćnjacima koja su se ocrtavala spram neba, lice mu se smrknu.

“Kakvo zlo im je drveće nanelo?” upita on. “Zar moraju travu da kažnjavaju za vlastite greške? Čovek je divljak, ko bi drugi zapalio zemlju samo zato što se posvađao s drugim čovekom.”

“Niko njima ne vlada”, reče Jastreb. “Nemaju kralja, i ljudi kraljevskog roda i čarobnjaci, svi su se povukli u vlastite umove, tragajući za vratima koja vode kroz smrt. Tako je bilo na Jugu, a pretpostavljam da je tako i ovde.”

“I to sve je delo jednog čoveka... onoga o kome je zmaj govorio. Izgleda

nemoguće.”

“Zašto? Da postoji kralj svih ostrva, to bi bio jedan čovek. I on bi vladao. Jedan čovek može s istom lakoćom i uništavati i upravljati, budi kralj ili antikralj.”

U glasu mu se ponovo pojavi ono poznato ismevanje ili izazivanje koje je žestilo Arena.

“Svaki kralj ima sluge, vojnike, glasnike, poručnike. On vlada kroz svoje sluge. Gde su sluge ovog... antikralja?”

“U našim umovima, momče. U našim umovima. Izdajnik je naša prava priroda, prava priroda koja vapi ‘Želim da živim, neka svet sagori, samo da ja ostanem živ!’ Taj mali izdajnik rovari u nama, u tami, poput crva u jabuci. On se obraća svima nama. Ali samo ga pojedinci razumeju. Vračevi i čarobnjaci. Pevači, stvaraoci. I junaci, oni koji čeznu da budu ono što jesu. Biti onakav kakav si, ovih je dana retkost i vrlina. Biti ono što jesi zauvek, zar to nije ipak bolje?”

Aren pogleda Jastreba u oči.

“Vi biste rekli da nije. Ali recite mi zašto nije? Bio sam dete kada sam krenuo na ovaj put, dete koje nije verovalo u smrt. Vi me i dalje smatrate detetom, ali nešto sam naučio, možda to nije mnogo, ali je ipak nešto, naučio sam da smrt postoji i da ću umreti. Ali nisam naučio da se radujem zbog tog saznanja, da dobrodošlicom pozdravljam svoju ili vašu smrt. Ako volim život, neću li mrzeti njegov kraj? Zašto ne treba da čeznem za besmrtnošću?”

Arenov učitelj mačevanja u Berili bio je jedan šezdesetogodišnjak, nizak, ćelav i hladan. Aren ga godinama nije voleo, mada je znao da je ovaj neobično dobar mačevalac. Ali jednog dana za vreme časa iskoristio je trenutak kada se učitelj otkrio i gotovo ga razoružao, nikada nije zaboravio neverovatnu, neprimerenu sreću koja je odjednom obasjala hladno lice učitelja, nadu, radost... konačno sam naišao na sebi ravna, sebi ravna! Od tog trenutka, pa nadalje, učitelj mačevanja ga je izlagao nemilosrdnim vežbanjima i uvek kada su se mačevali, isti onaj nemilosrdan osmeh zatreperio bi na starčevom licu, postajući sve sjajniji što bi ga Aren više potiskivao. Isti takav osmeh ugledao je sada na Jastrebovom licu, bljesak čelika na suncu.

“Zašto ne bi čeznuo za besmrtnošću? Kako da ne čezneš za njom? Za njom žudi svaka duša, a njeno zdravlje je u jačini želje... Ali budi pažljiv, ti si onaj koji bi mogao da ostvari svoju želju.”

“A onda?”

“Onda bi se dogodilo ovo, vladao bi lažni kralj, zanati ljudi bili bi zaboravljeni, pevači bi ostali bez reči, slepi. Ovo! Taj korov i tu kugu na zemlji, tu ranu tražimo kako bismo je zatvorili. Postoji, Arene, dvojstvo, koje sačinjava celinu, svet i senka, svetlost i tama. Dva pola Ravnotežja. Život se izdiže iz smrti, smrt se izdiže iz života, pošto su u suprotnosti, čeznu da postanu jedno, rađaju jedno drugo i večito se iznova rađaju. A sa njima ponovo se rađa i sve drugo, cvet jabukova drveta, svetlost zvezda. Šta je onda život bez smrti? Nepromenljiv, večni život koji ne prestaje da traje... šta je on drugo do smrt... smrt bez ponovnog rađanja?”

“Ako se toliko toga vrti oko nje, to jest, gospodaru, ako život jednog čoveka može uništiti Ravnotežje Celine, to nije moguće... to ne bi dozvolili...” On zbunjen zastade.

“Ko dozvoljava? Ko zabranjuje?”

“Ne znam.”

“Ne znam ni ja. Ali zato znam koliko zla može da počini jedan čovek, jedan život. Suviše dobro to znam. Znam jer sam i sam tako nešto i učinio. Izazvao sam isto takvo zlo, zbog ludog ponosa. Otvorio sam vrata između svetova, samo sam ih odškrinuo, samo malo, da bih pokazao kako sam jači od same smrti... bio sam mlad i nisam se suočio sa smrću, poput tebe... Da bi se ta vrata zatvorila, bili su potrebni snaga Arhimaga Nemerela, njegova veština i njegov život. Prepoznaješ znak koji je ta noć ostavila na meni, na mom licu, ali njega je ubila. Oh, vrata između svetlosti i tame mogu se otvoriti, Arene, potrebna je snaga, ali može se izvesti. Ali da bi se ona zatvorila, to je već druga priča.”

“Ali gospodaru, to o čemu govorite sigurno se po mnogo čemu razlikuje od ovog...”

“Zašto? Zato što sam ja dobar?” U Jastrebovim očima ponovo se pojavi ona čelična hladnoća osobena za pogled sokola. “Kakav je to dobar čovek, Arene? Da li je dobar uvek onaj koji neće počinuti nikakvo zlo, koji neće otvoriti vrata koja vode u tamu, onaj koji u sebi ne krije mračna mesta? Razmisli ponovo, momče. Pođi malo dalje, biće ti potrebno ono što naučiš da podeš tamo kuda moraš poći. Zaviri u sebe! Zar nisi čuo glas koji te poziva: Dođi? Zar ga nisi sledio?”

“Jesam. Nisam... nisam zaboravio. Ali mislio sam... mislio sam da taj glas pripada... njemu.”

“Da, pripadao je njemu. Ali i tebi. Kako je drugačije mogao da ti se obrati, preko tolikih mora, do tvojim vlastitim glasom? Kako to da se obraća

samo onima koji znaju da slušaju, magima, stvaraocima, tragačima, onima koji mare za unutrašnji glas? Kako to da se nije obratio meni? Zato što ga ja ne bih poslušao, ja neću ponovo čuti taj glas. Rođen si da poseduješ moć, Arene, isto kao i ja, moć nad ljudima, nad ljudskim dušama, a to nije ništa drugo do moć nad životom i smrću. Mlad si, nalaziš se na granicama mogućeg, na zemlji senki, u kraljevstvu snova i čuješ glas kako te doziva: Dođi. Ali ja, ja koji sam star, ja koji činim ono što moram, ja koji stojim na dnevnoj svetlosti suočen sa vlastitom smrću, krajem svake mogućnosti, ja znam da postoji samo jedna stvarna moć vredna posedovanja. To je moć prihvatanja, a ne uzimanja.”

Džesag je sada već bio daleko za njima, tek jedna plava tinjajuća vatra na moru. Mrlja.

“Onda sam ja njegov sluga”, reče Aren.

“Jesi. A ja sam tvoj.”

“Ali ko je onda on? Šta je on?”

“Mislim da je čovek... čak sličan tebi i meni.”

“Čovek o kome ste mi jednom govorili... vrač iz Hevnora, koji je prizivao mrtve? Je li to on?”

“Mogao bi biti. Posedovao je veliku moć, koju je koristio uglavnom za poricanje smrti. Znao je i Velike Čarolije Predanja Palna. Kada sam upotrebio to predanje, bio sam mlad i blesav i uništio sam samog sebe. Ali ako se njime koristi jedan star i jak čovek, ne vodeći računa o posledicama, mogao bi uništiti sve nas.”

“Zar vam nisu rekli da je taj čovek mrtav?”

“Da”, odvrati Jastreb, “jesu”.

Zatim začutaše.

Te noći celo more je gorelo. Britki talasi koje je zabacivao pramac Dalekovidog kao i kretanje svih riba koje su promicale tik ispod površine bili su oivičeni svetlošću koja ih je činila živima. Aren je sedeo ruke položene na rub čamca i glave oslonjene o ruku, posmatrajući te zavijutke i spirale srebrnastog zračenja. Spustio je šaku u vodu, te je ponovo izvukao, a svetlost meko poteče iz njegovih prstiju.

“Pogledajte”, reče on, “i ja sam vrač.”

“Taj dar ne poseduješ”, reče njegov saputnik.

“Baš ću vam biti od neke pomoći bez njega”, primeti Aren, zagledan u nemirno svetlucanje talasa, “kad sretnemo našeg neprijatelja.”

Jer on se nadao... od samog početka se nadao... da je razlog što ga je Arhimag izabrao, i to baš samo njega za ovo putovanje, to što poseduje neku urođenu moć koja potiče od njegovog pretka Moreda, a koja će se u krajnjoj nuždi i u najcrnjem času otkriti, i tako će on spasiti sebe i svog gospodara i ceo svet od neprijatelja. Ali nedavno je još jednom razmislio o toj nadi i učinilo mu se da sad na nju gleda iz velike udaljenosti, kao da se sećao epizoda iz vremena kad je bio jako mali i kad je strašno želeo da proba očevu krunu, te plakao kad su mu zabranili. Ova nada rodila se u jednom isto tako neprimerenom vremenu, bila je isto tako detinjasta. Nije posedovao nijednu od osobina potrebnih vračevima. Nikad ih ni neće posedovati.

Vreme je odista moglo doći kada bi mogao, kada će morati da ponese očevu krunu i počne da vlada kao knez Enlada. Ali sada mu je to izgledalo ništavno, a na svoj dom gledao je kao na sićušno i udaljeno mesto. To nije značilo da mu nije odan. Njegova je odanost samo porasla, vezala se za jedan veći model i obuhvatniju nadu. Takođe je spoznao i vlastite slabosti i naučio da prema njima određuje svoju snagu, a znao je da je snažan. Ali od kakve koristi mu je i mogla biti ta snaga kada nije posedovao dar, kada svom gospodaru nije imao ništa više da ponudi do svoje postojane ljubavi i kada je mogao samo da mu služi? Da li će to biti dovoljno tamo kuda su se uputili?

Jastreb je samo rekao:

“Da bi video svetlost sveće, čovek je mora odneti na neko mračno mesto.” Aren pokuša da u tome nađe utehu, ali ipak nije smatrao da je to stvarno utešno.

Kada su se narednog jutra probudili i vazduh i voda bili su sivi. Iznad jarbola nebo se razvedrilo i dobilo opalno plavu boju, jer magla je bila nisko poglela. Severnjaci, kakvi su bili Aren od Enlada i Jastreb od Gonta, dočekali su maglu dobrodošlicom, kao starog prijatelja. Lagano je obavila ceo čamac tako da nisu mogli nadaleko da vide i njima se učini da se posle mnogo nedelja nalaze u poznatoj sobi, posle mnogo nedelja sjajnog i bleštavog prostora kojim je duvao vetar. Vraćali su se u klimu na koju su navikli i sada su se možda nalazili na geografskoj širini Rouka.

Nekih sedam stotina milja od ovih u maglu zaodenutih voda kojima je plovio Dalekovid, žarko sunce obasjavalo je lišće drveća u Gaju Suštine, na zelenom Okruglom brdu Rouka i visoke škriljcem prekrivene krovove Velikog zdanja.

U jednoj odaji u južnoj kuli, radnoj sobi vračeva, pretrpanoj retortama, aparatima za destilaciju, bocama sa velikim stamacima i savijenim vratovima, pećima debelih zidova, malim lampama za zagrevanje, mašicama, mehovima, držačima, kleštima za žicu, cevima, hiljadama kutija i posuda, te krčazima zapušanim staklenim zapušačima obeleženih hardijskim ili nekim još tajnijim runama i drugim sličnim delovima alhemijske opreme za duvanje stakla, prečišćavanje metala i vidarstvo, u toj odaji između pretrpanih stolova i klupa stajali su Veliki majstor Pretvaranja i Veliki majstor Prizivanja sa Rouka.

Sedokosi Veliki majstor Pretvaranja držao je u rukama veliki kamen nalik na nebrušeni dijamant. Bio je to dragi kamen, kristal, čije se središte blago prelivalo u boju amatista i ruže, a inače je bio bistar poput vode. Pa ipak, kada bi se oko zagledalo u tu bistrinu, uočilo bi da ona i nije tako čista i u njemu ne bi videlo ni odraz niti sliku okolne stvarnosti, već samo ravnine i dubine sve dalje i sve dublje, dok ga to ne bi odvelo u dubine sna kojih nije moglo da se oslobodi. To je bio Šeliatov kamen. Dugo je pripadao Kneževima od Puta, ponekad je bio samo jedan kamen više u njihovoj riznici, ponekad je služio kao talisman za san, a ponekad se upotrebljavao u korisnije svrhe, oni koji bi suviše dugo i bez razumevanja gledali u tu neizmernu dubinu kristala mogli su da polude. Arhimag Genšer od Puta doneo je sa sobom Šeliatov kamen kada je došao na Rouk, jer u rukama maga on je pokazivao istinu.

Ali ta istina se menjala od čoveka do čoveka.

Stoga je Veliki majstor Pretvaranja, držeći kamen i gledajući kroz njegovu izbočinu, neravnu površinu u beskrajne, blede obojene, svetlucave dubine, naglas govorio ono što vidi.

“Vidim zemlju, kao da stojim na brdu On u središtu sveta i vidim sve ispod sebe, čak tamo do najudaljenijeg ostrva u najudaljenijim delovima Prostranstva, pa čak i dalje. Sve je sasvim jasno. Vidim brodove na morskim putevima oko Iliena, ognjišta Torhevena, kao i krvove ove kule u kojoj se sada nalazimo. Ali posle Rouka nema ničeg. Na jugu nema nijednog kopna. Ni na zapadu. Ne vidim Vatort tamo gde bi trebalo da bude, kao nijedno drugo ostrvo zapadnog prostranstva, čak ni ona najbliža kao što je Pendor. A gde su Oskil i Eboskil? Enlad je prekriven maglom i sivilom nalik na paukovu mrežu. Svaki put kada pogledam, ima sve manje ostrva, a more je na mestima gde su se ona nalazila prazno i nerastvoreno kakvo je bilo pre stvaranja...” kod poslednje reči on se zagrcnu kao da ju je s mukom izgovorio.

On spusti kamen na držač od belokosti i odmaknu se od njega. Njegovo ljubazno lice bilo je izmučeno. Reče:

“Reci mi šta ti vidiš?”

Veliki majstr Prizivanja uze kristal i lagano ga okrenu kao da traži na njegovoj gruboj staklastoj površini ulaz u viziju. Dugo ga je obrtao, napetog izraza lica. Na kraju ga spusti i reče:

“Pretvaraču, vidim sasvim malo. Delove, nagoveštaje, ništa što sačinjava celinu.”

Sedokosi Majstor stade da krši prste.

“Nije li to čudno?”

“Kako to misliš?”

“Da li te često hvata slepilo?” Povikao je kao podivljao Pretvarač. “Zar ne vidiš da tamo...” i on nekoliko puta zamuca pre nego što uspe da izgovori: “Zar ne vidiš da ti neka ruka prekriva oči isto kao što meni prekriva usta?”

Prizivač reče:

“Premoren si, majstore.”

“Prizovi mi Prisustvo Kamena”, reče pretvarač, savladavši se, ali govor mu je bio nekako ukrućen.

“Zašto?”

“Zato, zato što te ja to molim.”

“Ma hajde, Pretvaraču, ne čekaj me... ponašamo se kao dečaci pred medveđim brlogom? Zar smo deca?”

“Jesmo! Pred onim što vidim u Šeliatovom kamenu ja sam dete... zaplašeno dete. Prizovi Prisustvo Kamena. Moram li da te preklinjem, majstore?”

“Ne moraš”, odvrati visoki Majstor, ali se namršti i okrenu leđa starijem čoveku. Zatim raširi ruke i u velikom stilu započe basmu koristeći se svojom veštinom, zatim podiže glavu i jasno izgovori slogove prizivanja. Dok je govorio, unutar Šeliatovog kamena pojavi se svetlost. Odaja se zamračila, nagomilaše se senke. Kada su senke postale veoma mračne, a kamen počeo jako da svetli, on sklopi šake, podiže kristal pred svoje lice i zagleda se u njegovo zračenje.

Izvesno vreme je ćutao, a onda progovori:

“Vidim fontane Šeliata”, reče on blago. “Jezerca, ribnjake i vodopade, pećine sa srebrnim zavesama od kapljica, u kojima raste paprat na obalama

prekrivenim mahovinom, namreškani pesak, poskakivanje i proticanje vode, izviranje vode iz dubine zemlje, tajanstvo i dražest izvora, vrela..." On ponovo učuta i izvesno vreme ostade nemo da stoji, lica bledog poput srebra obasjanog svetlošću kamena. Zatim nemušto kriknu, pade na kolena, sakrivši šakama lice.

Senki više nije bilo. Letnja sunčava svetlost ispunjavala je pretrpanu odaju. Veliki kamen ležao je neoštećen u prašini i pilevini ispod stola.

Prizivač naslepo ispruži ruku, hvatajući se za šaku drugog muškarca poput kakvog deteta. Zatim duboko udahnu. Konačno ustade, pomalo se oslanjajući na Pretvarača, te reče nesigurnim glasom pokušajući čak da se osmehne:

"Drugi put neću dozvoliti da me izazoveš, majstore."

"Šta si to video Torione?"

"Video sam fontane. Video sam kako se gase, potoke kako presušuju, a izvori kako se povlače nazad u zemlju. Ispod je sve bilo crno i suvo. Ti si video more pre Stvaranja, a ja sam video... ono što dolazi na kraju... ja sam video Raščinjavanje." On ovlaži usne. "Voleo bih da je Arhimag ovde", reče on.

"Ja bih voleo da smo mi sada tamo s njim."

"Gde? Nema toga ko bi sada mogao da ga pronađe." Prizivač podiže pogled ka prozorima kroz koje se videlo plavo, vedro nebo.

"Nikakva poruka na može stići do njega. Nikakvo prizivanje ne može ga naći. On je tamo negde gde si ti video prazno more. Ide prema mestu na kome izvori presušuju. Nalazi se tamo gde naše veštine nisu ni od kakve koristi... Pa ipak, možda još i sada ima čarolija koje bi mogle dopreti do njega, neke od onih iz Predanja o Palnu."

"A to su basne kojima se mrtvi dovode među žive."

"Neke od njih odvode žive među mrtve."

"Ne misliš valjda da je mrtav?"

"Mislim da ide ka smrti, da ga nešto privlači k njoj. Kao i nas sve. Ponestaje nam moći i sages, nade i sreće. Vrela presušuju."

Pretvarač je izvesno vreme zurio u njega zabrinutog izraza lica.

"Nemoj težiti da odeš k njemu, Torione", reče on konačno. "On je davno pre nas znao šta traži. Za njega je svet sličan ovom Šeliatovom kamenu, on gleda i vidi ono što jeste i ono što mora biti... Ne možemo mu pomoći. Velike

čarolije postale su vrlo opasne, a najopasnije od svih su one iz Predanja koje si pomenuo. Moramo biti čvrsti kao što je to on od nas tražio i čuvati zidine Rouka i pamtili Imena.”

“Da”, odvrati Prizivač. “Ali ja moram poći i razmisliti o tome.” I on napusti odaju u kuli, pomalo ukrućenog koraka i držeći visoko uzdignutu svoju plemenitu crnokosu glavu.

Ujutru ga potraži Veliki majstor Pretvaranja. Pošto je ušao u njegovu sobu posle uzaludnog kucanja, nađe ga ispruženog na kamenom podu, kao da ga je unazad odbacio neki snažni udarac. Ruke su mu bile širom razmaknute kao za vreme prizivanja, šake hladne, a otvorene oči ništa nisu videle. Iako je Veliki majstor Pretvaranja kleknuo pored njega i obratio mu se autoritetom maga, izgovorivši njegovo ime Torino, i to tri puta, on je i dalje ostao nepomično da leži. Nije bio mrtav, ali u njemu je bilo samo toliko života da mu je srce usporeno kucalo, a pluća se jedva primetno nadimala. Veliki majstor Pretvaranja uhvati ga za šake i prošaputa:

“O, Torione, primorao sam te da pogledaš u Kamen. Ja sam za ovo kriv!” A onda žurno napusti sobu i svima koje je sreo, Učiteljima i đacima, glasno je govorio:

“Neprijatelj je stigao među nas, na dobro branjeni Rouk i napao je samo središte naše snage!” Iako je bio nežan čovek, izgledao je kao da je na samrti i bio je tako hladan da su se oni koji su ga videli uplašili.

“Pogledajte Velikog majstora Prizivanja”, reče on. “Ko će prizvati njegov duh da se vrati, kad više nema njega koji je najbolje vladao tom veštinom?”

Uputio se ka vlastitoj odaji, a svi su se povukli da ga propuste.

Pozvan je Veliki majstor Travarstva. Naredio im je da polože Toriona Prizivača na krevet i dobro ga utople, nije mu pripremio nikakve trave za ozdravljenje, niti je otpevao ijednu od pesama koje pomažu bolesnom telu ili napaćenom umu. Sa njim je bio jedan od njegovih učenika, mladić koji još nije postao vrač, ali koji se iskazao u travarstvu, i on ga upita:

“Gospodaru, zar se za njega ne može ništa učiniti?”

“Ne sa ove strane zida”, odgovori Veliki majstor Travarstva. Setivši se zatim s kim razgovara, on dodade: “Nije on bolestan, momče, ali čak i da je bila u pitanju groznica ili kakva druga bolest tela, ne znam da li bi mu naše umeće bio od kakve koristi. Izgleda da u poslednje vreme moje trave ne deluju, te iako izgovaram reči naših čarolija, one nemaju nikakvu vrednost.”

“To isto rekao je juče i Veliki majstor Poezije. Zastao je usred pesme koju

nas je učio i rekao: ‘Ne znam šta ta pesma znači.’ Potom je izašao iz prostorije. Neki od dečaka su se smejali, ali ja sam se osećao kao da mi se tlo izmaklo pod nogama.”

Veliki majstor Travarstva pogleda prvo u dečakovo otvoreno, pametno lice, a zatim spusti pogled na lice Velikog majstora Prizivanja, hladno i ukočeno.

“Vratiće nam se on”, reče. “Pesme neće biti zaboravljene.”

Te noći je Veliki majstor Pretvaranja napustio Rouk. Niko nije video na koji način je to učinio. Spavao je u svojoj sobi sa prozorom koji gleda na baštu, ujutru je prozor bi otvoren, a njega nije bilo. Mislili su da se vastitim umećem pretvorio u neku pticu ili životinju, ili možda u maglu, pa čak i vetar, jer nijedan oblik niti tvar nisu bili nedostižni njegovoj veštini, i tako utekao sa Rouka, možda da potraži Arhimaga. Neki, znajući kako se onaj ko menja oblik može uhvatiti u kolo vlastitih čarolija, ako ga izda veština ili volja, strahovali su za njega, ali nikom nisu pominjali svoje bojazni.

Tako je Veće Mudrih ostalo bez tri Majstora. Dani su prolazili, od Arhimaga nije bilo nikakvih vesti. Veliki majstor Prizivanja i dalje je ležao kao mrtav, a Pretvarač se nije vraćao, tako da su u velikom zdanju sve više maha uzimale jeza i mračno raspoloženje. Dečaci su šaputali između sebe, neki su čak pominjali da će napustiti Rouk jer ih ne uče onome zbog čega su došli.

“Možda”, reče jedan, “su to sve od samog početka bile laži, te priče o tajnom umeću i moćima. Od svih Veliki majstora jedino još Veliki majstor Rukoveštine izvodi svoje trikove, a oni su, to nam je svima poznato, čiste iluzije. Ostali se kriju i odbijaju bilo šta da čine jer su njihovi trikovi otkriveni.” Jedan od njih koji su ga slušali upita:

“Pa dobro, šta je to čarobnjaštvo? U čemu se sastoji ta magijska veština, sem što je prikazivanje prividnosti? Da li je ona ikada spasla kog čoveka od smrti, ili bar kome podarila dug život? Nema sumnje da bi magi, kada bi posedovali moć za koju tvrde da poseduju, živeli večno!” I tada on i onaj drugi dečak počеше da prepričavaju smrti velikih maga, kako je Mored bio ubijen u bici, kako je Neregera ubio Sivi mag, Eret Akbu zmaj, a Genšera, poslednjeg Arhimaga, savladala je obična bolest i smrt ga je zatekla u krevetu kao svakog drugog čoveka. Neki od dečaka su sa zadovoljstvom ovo slušali, bili su to oni čija su srca zavidna, ostali su slušali s tugom u srcima.

Sve to vreme Veliki majstor Ustrojstva nije izlazio iz Gaja Suštine, niti je kome dozvoljavao da uđe u njega.

Ali Veliki majstor Čuvar kapije, mada su ga retko viđali, nije se izmenio. U očima mu se nije nazirala senka. Smešio se i bio spreman da otvori vrata Velikog zdanja kada se njegov gospodar vrati.

10. STAZA ZMAJEVA

Gospodar Ostrva Mudrih probudio se zgrčen i ukočen u malom čamcu u hladno, vedro jutro, na moru na krajnjim granicama Zapadnog Prostranstva, seo i zevnuo. Posle jednog trenutka, pokazavši prema severu, on reče svom saputniku koji je zevao:

“Tamo! Dva ostrva, vidiš li ih? Na krajnjem jugu, ostrva Staze zmajeva.”

“Imate oko sokolovo, gospodaru”, reče Aren, pospano se zagledavši preko mora, ali ništa ne uspe da vidi.

“Zato me i zovu Jastreb”, odvrati mag, i dalje je bio veseo, kao da je odbacio opreznost i zle slutnje. “Zar ih ne vidiš?”

“Vidim galebove”, odvrati Aren pošto je protrljao oči i pogledom pretražio celo plavosivo obzorje ispred čamca.

Mag se nasmeja.

“Može li soko videti galebove na udaljenosti od dvadeset milja?”

Kada je sunce jače zasijalo iznad magli na istoku, sićušne tačke koje su se vrtele u vazduhu i koje je Aren posmatrao, kao da su zasvetlucale, poput zlatnog praha pretresenog u vodi, ili poput čestica prašine na sunčevom zraku. Aren tada shvati da su to zmajevi.

Dok se Dalekovidi približavao ostrvima, Aren je gledao zmajevе kako lebde i kruže na jutarnjem vetru i njegovo srce stade snažno da kuca od radosti, radosti ispunjenja, koje je ličilo na bol. U tom letu video je svu slavu smrtnosti. Njihova lepota poticala je od užasne snage, krajnje neobuzdanosti i kreposti razuma. Jer ovo su bila stvorenja koja misle, s darom govora i koja su posedovala drevnu mudrost, u ustrojstvima njihova leta nazirao se divlji, željni sklad.

Aren ništa ne reče, ali je mislio, nije me briga šta će biti posle, video sam zmajevе na jutarnjem vetru.

Povremeno bi ta ustrojstva bila narušena, krugovi se raskidali i često bi koji zmaj u toku leta ispustio kroz nozdrve dugački zavojiti mlaz vatre koji bi ostao trenutak da visi u vazduhu oponašajući zavojite linije i jasnoću zmajevog dugačkog, lučnog tela. Videvši to, mag reče:

“Ljuti su. Igrom na vetru iskazuju svoj bes.” Posle kraćeg vremena nastavi:

“Sada se nalazimo u stršljenovom gnezdu.”

Jer zmajevi su primetili malo jedro na talasima, pa su prvo jedan, a zatim i drugi napustili vrtoglavi ples i krenuli ispruženi u vazduhu i mašući krilima, pravo prema čamcu.

Mag pogleda u Arena koji je sedeo kod kormila, dok su talasi postajali sve veći i brojniji. Dečak ga je držao čvrsto, mirne ruke, mada su mu oči bile uprte u lepet tih krila. Kao da je nečim zadovoljan, Jastreb se ponovo okrete na drugu stranu i stojeći tako pored jarbola, oduze jedru magijski vetar. Zatim podiže svoj štap i glasno progovori.

Kad mu začuše glas i reči Prastarog govora, neki od zmajeva, okrenuše se usred leta, raštrkaše se i vratiše na ostrva. Ostali se zaustaviše i ostadoše da lebde sa ispruženim kandžama na prednjim nogama, nalik na mačeve, ali obuzdavajući se. Jedan se spustio nisko nad vodu i lagano poleteo prema njima, pošto je samo dva puta zamahnuo krilima našao se nad čamcem. Oklopljeni stomak nalazio mu se tik iznad jarbola. Aren je video naborano, nezaštićeno meso u predelu unutrašnjeg dela ramenog zgloba i prsa koje je, pored očiju, predstavljalo zmajevo jedino ranjivo mesto, osim ako koplje za napad nije moćno začarano. Gušio ga je dim što je izbijao iz dugačkih nazubljenih usta, a sa njim je izišao i smrad raspadanja od koga se trgao i pripala mu muka.

Senka se udalji. Zatim se vrati, leteći isto onako nisko kao i ranije i ovog puta Aren oseti njegov ognjeni dah pre dima. Začu Jastrebov glas, jasan i besan. Zmaj se udalji. Zatim svi odoše uputivši se prema ostrvima nalik na užareno ugljevlje, na žestokim udarima vetra.

Aren zadrža dah i obrisa čelo koje je bilo prekriveno hladnim znojem. Pogledavši svog saputnika vide da mu je kosa pobelela, zmajev dah spalio mu je i oprljio krajeve. A debela tkanina jedra je duž jedne strane potamnela od njegove vreline.

“Glava ti je malo osmuđena, momče.”

“Kao i vaša, gospodaru.”

Jastreb iznenađeno prođe šakom preko kose.

“Znači tako!... to je bilo drsko, ali ne želim da se svađam sa tim stvorenjima. Izgleda da su besni ili zbunjeni. Ništa nisu rekli. Nikada još nisam sreo zmaja koji nije ništa rekao pre no što je napao, ako ni zbog čega drugog a ono da bi mučio svoj ulov... Sada moramo dalje. Ne gledaj ih u oči Arene. Ako ne možeš drugačije, okreni glavu. Dalje ćemo ploviti koristeći

zemaljski vetar, dolazi sa dalekog juga, a moja veština mi može zatrebati za druge stvari. Zadrži ovaj pravac.”

Dalekovid i krenu napred i uskoro se s njegove leve strane nađe jedno udaljeno ostrvo, a sa desne ostrva blizanci koja su prva ugledali. Ona su se uzdizala iz mora svojim niskim stenama i svo to čvrsto kamenje bilo je belo od izmeta zmajeva i malih, crnoglavih čigri koje su bez straha svijale gnezda između njih.

Zmajevi su odleteli daleko u visinu i sada su kružili u gornjim slojevima vazduha kao što to čine lešinari. Nijedan se nije ponovo obrušio na čamac. Povremeno su se dozivali, kričavim i promuklim glasovima preko struja vazduha, ali ako su ti krici i krili neke reči, Aren nije mogao da ih razabere.

Čamac zaobiđe jedan manji rt i on na obali ugleda nešto za šta je na trenutak pomislio da je razrušena tvrđava. Bio je to zmaj. Jedno crno krilo ležalo je savijeno pod njim, a drugo je bilo ispruženo u svoj svojoj veličini preko peska sve do vode, tako da su ga talasi koji su nadolazili i povlačili se pomalo pomerili napred, nazad u tobožnjem letu. Dugačko zmijsko telo opružilo se preko stena i peska u svoj svojoj veličini. Nedostajala mu je jedna prednja noga, veliki komad oklopa i mesa bio mu je otrgnut sa rebara, stomak rasporen, tako da je okolni pesak, nekoliko jardi u prečniku, bio crn od otrovne crne zmajevske krvi. Stvorenje je ipak još bilo živo. Zmajevi su u toj meri puni života da im ga jedino isto tako jaka magija može oduzeti. Zelenozlatne oči bile su otvorene i dok je čamac promicao, uska, ogromna glava se malo pomeri i uz krkljavo šištanje iz nozdrva pokulja puno pare između sa kapima krvi.

Plaža između umirućeg zmaja i ivice mora bila je puna tragova stopala i teških telesa njegove vrste, a njegova utroba bila je ugažena u pesak.

Ni Aren ni Jastreb ne progovoriše ni reči dok se nisu dobro odmakli od tog ostrva i uputili se kroz uzburkan, nemirni kanal Staze zmajeva, pun grebena, vrhova i raznolikih stena, prema severnim ostrvima koja su se prostirala u duplom nizu. Tada Jastreb reče:

“To je bio grozan prizor”, glas mu je bio bezbojan i hladan.

“Zar se oni... međusobno proždiru?”

“Ne. Ne više od nas. Poludeli su. Oduzet im je dar govora. Oni koji su govorili još pre ljudi, oni koji su stariji od bilo kog živog bića, Segojeva deca... svedeni su na nemi užas zveri. Ah! Kalesine! Gde su te tvoja krila odnela? Da li si poživio da vidiš svoju vrstu posramljenu?”

Njegov glas je odzvanjao kao udari čekića po nakovnju, a onda se zagleda u visinu, pretražujući nebo. Ali zmajevi su ostali za njima, sada su kružili na maloj visini iznad stenovitih ostrva i plaže poprskane krvlju, a iznad njihovih glava nije bilo ničeg drugog sem plavog neba i podnevnog sunca.

Sem Arhimaga nije postojao nijedan živ čovek koji je prešao Stazu zmajeva ili je bar video. Pre više od dvadeset godina, on ju je prešao po dužini, sa istoka na zapad i nazad. Za mornara je to istovremeno bio i košmar i čudo. Voda je bila lavirint sastavljen od plavih kanala, zelenih plićaka, a između njih, zaveslajima, rečju i s najvećom pažnjom, on i Aren su određivali put kojim će proći njihov čamac između stenja i grebena. Neki od njih ležali su u dubini, ispod talasa ili su ih oni ostavljali delimično otkrivene kada bi prešli preko njih, bili su prekriveni anemonama, luparima i trakastom morskom paprati, poput vodenih čudovišta, zaklonjeni ili ispupčeni. Ostali su se uzdizali kao stene ili uspravni vrhovi iz mora i to u obliku lukova, polulukova, izrezbarenih kula, u fantastičnim životinjskim oblicima, nalik na medveđa leđa i zmijske glave, svi ogromni, deformisani, rasuti, kao da se život napola svesno uvijao u steni. Morski talasi su ih zapljuskivali uz zvuke koji su podsećali na disanje i oni su bili mokri od sjajnih, gorkih kapi. U jednoj od tih stena, kada bi se posmatrala sa juga, mogla su se jasno raspoznati pogrbljena ramena i krupna, plemenita glava čoveka, pognutog i zamišljenog nad morem, ali kada je čamac prošao pored nje i kada su je pogledali sa severa, u njoj više nisu mogli razabrati nikakvog čoveka, a veliko kamenje im je otkrilo pećinu u kojoj se nivo mora podizao i spuštao potmulo tutnjeći. Taj zvuk podsećao je na neku reč, slog. Kada su se odmakli od nje, iskrivljeni odjeci su oslabili i slog se čuo jasnije, tako da Aren upita:

“Kakav se to glas čuje iz te pećine?”

“To je glas mora.”

“Ali on izgovara reč.”

Jastreba počeo pažljivo da osluškuje, pogleda Arena, pa onda opet pećinu.

“Šta čuješ?”

“Kao da izgovara ahm .”

“Na Prastarom govoru to znači početak ili davno prošlo vreme. Ali ja ga čujem kao ohb, što je jedna od reči koja označava kraj... Gledaj napred!” on naglo pređe na nešto drugo, upravo u trenutku kada ga Aren upozori:

“Plićak!”

Mada se Dalekovid i kretao poput mačke, izbegavajući opasnosti, izvesno

vreme bili su zabavljeni krmanjenjem, te je stena koja stalno tutnjeći izgovara svoju zagonetnu reč, ostala iza njih.

Sada je voda postala dublja i oni konačno iziđoše iz opsene od stena. Ispred njih uzdizalo se jedno ostrvo nalik na kulu. Njegove su stene bile crne i sastojale su se od mnogobrojnih cilindara i velikih stubova zbijenih jedan uz drugi, pravih ivica i glatkih površi, sve se to okomito uzdizalo tri stotine stopa iz vode.

“To je Kalesinova Tvrđava”, reče mag. “Tako su mi zmajevi rekli da se zove, kada sam davno ovde bio.”

“Ko je Kalesin?”

“Najstariji...”

“Je li on sagradio ovo mesto?”

“Ne znam. Ne znam ni da li je sagrađeno. Niti koliko je on star. Kažem ‘on’ ali čak ne znam ni da li... Za Kalesina je Orm Embar poput kakvog jednogodišnjaka. A ti i ja lokvanji.”

On osmotri te užasne klisure, pa i Aren nevoljko podiže pogled ka njima, razmišljajući o tome kako bi se zmaj mogao stušiti sa te daleke, crne ivice i naći se iznad njih gotovo istog časa kada i njegova senka. Ali nije se pojavio nikakav zmaj. Lagano su prošli mirnim vodama zaklonjenim stenom, čuo se samo šapat i udari talasa po bazaltnim stubovima u senci. Voda je ovde bila duboka i u njoj nije bilo ni grebena ni stenja, Aren je upravljao čamcem, a Jastreb je stajao na pramcu pogledom pretražujući stene i vedro nebo ispod njih.

Čamac konačno napusti senku Kalesinove Tvrđave i izbi na kasno popodnevno sunce. Preplovili su Stazu zmajeva. Mag podiže glavu, kao neko ko je ugledao ono što je pogledom tražio i preko tog ogromnog zlatnog prostora pred njih stiže na zlatnim krilima zmaj Orm Embar.

Aren ču kako mu Jastreb dovikuje:

“Aro Kalesin?”

Pretpostavio je šta to znači, ali nikakav zaključak nije mogao da izvede iz onoga što mu je zmaj odgovorio. Pa ipak, uvek kada bi čuo reči Prastarog govora osećao je da je na pragu razumevanja, da ga gotovo već sad razume, kao da je to bio jezik koji je zaboravio, a ne jedan od onih koje nikada nije znao. Kada je mag govorio tim jezikom, glas mu je bio mnogo jasniji nego kada je govorio hardijski i činilo se kao da stižava sve oko sebe, kao što je to

u stanju da učini i najnežniji dodir sa velikim zvonom. Ali zmajev glas je odzvanjao kao udari gonga, bio je istovremeno i dubok i rezak ili nalik na siktavo zveckanje cimbala.

Aren je posmatrao svog saputnika kako stoji na uskom pramcu i razgovara sa čudovišnim stvorenjem koje je lebdelo iznad njega ispunjavajući pola neba i dečakovo srce ispuni se nekom vrstom veselog ponosa, kada je video kako je čovek mali, krhak, a ipak užasan. Jer zmaj je mogao otrgnuti čoveku glavu sa ramena jednim udarcem svog stopala sa kandžama, mogao je razbiti i potopiti čamac kao što kamen potapa list koji pliva na vodi, ako bi bila u pitanju samo veličina. Ali Jastreb je bio isto onako opasan kao i Orm Embar i zmaj je to znao.

Mag okrenu glavu.

“Lebanene”, reče on i dečak ustade i priđe, mada nije želeo ni za stopu da se približi tim čeljustima od petnaest stopa i izduženim žutozelenim očima u obliku proreza sa zenicom, koje su ga iz vazduha vatreno posmatrale.

Jastreb mu ništa ne reče već samo položi šaku na njegovo rame i ponovo se nakratko obrati zmaju.

“Lebanen”, začu se snažan glas bez strasi. “Agni Lebanen !”

On podiže pogled, stisak magove šake podseti ga i on izbegnu pogled zelenozlatnih očiju. Nije znao Prastari govor, ali nije bio glup.

“Pozdravljam te Orm Embare, Zmaju gospodare”, reče on jasno, kao što jedan knez pozdravlja drugog.

Zatim nastupi tišina, a Arenovo srce stade užurbano i s mukom da kuca. Ali se Jastreb, koji je stajao pored njega, osmehnu.

Posle toga zmaj ponovo progovori, a Jastreb mu odgovori, sve je to Arenu izgledalo jako dugo. Konačno se završilo, iznenada zmaj je poskočio uvis samo jednom mahnuvši krilima, usled čega se čamac nagnuo, i odleteo. Aren pogleda u sunce i vide da ono gotovo ni za dlaku nije niže nego ranije, u stvari, nije prošlo dugo vremena. Ali magovo lice je imalo boju mokrog pepela, a oči su mu sijale kada se okrenuo ka Arenu. Zatim je seo na klupicu.

“Odlično si to obavio, momče”, reče on promuklo: “Nije lako... razgovarati sa zmajevima.”

Aren donese malo hrane, jer celog dana nisu ništa jeli, mag je ćutao sve dok nisu završili da jedu i piju. Tada je sunce već bilo dosta nisko na obzorju, mada se, na ovim severnim geografskim širinama, u vreme kada je tek prošla

sredina leta, noć kasno i lagano spušta.

“Pa”, poče on konačno, “Orm Embar mi je, po svojoj navici, mnogo toga rekao. Prvo da se onaj koga tražimo i nalazi i ne nalazi na Selidoru... Zmaju je teško da se jasno izražava. Njihovi umovi nisu otvoreni. Čak i kada neki od njih govori čoveku istinu, što se retko dešava, on ne zna kako ta istina izgleda čoveku. Stoga sam ga upitao: ‘Da li je otac Orm na Selidoru?’ Jer kao što ti je poznato, tamo su Orm i Eret Akbe poginuli deleći megdan. A on mi je odgovorio: ‘I jeste i nije. Naći ćeš ga na Selidoru, ali ne na Selidoru.’ Jastreb je zastao i zamislio se, žvaćući koricu tvrdog hleba.

“Možda je hteo da kaže da iako taj čovek nije na Selidoru, ipak moram poći tamo da bih stigao do njega. Možda...”

Onda sam ga pitao za ostale zmajeve. Rekao je da je taj čovek otišao među njih, bez straha, jer iako je mrtav, on se vraća iz mrtvih u svom telu, živ. Stoga ga se i boje jer misle da to stvorenje ne pripada prirodi. Njihov strah daje njegovom čarobnjaštvu moć nad njima, a on im onda oduzima dar Govora Stvaranja, ostavljajući ih da varaju svoju vlastitu divlju prirodu. Tako oni proždiru jedni druge ili sami sebi oduzimaju život, uranjajući u more... što je grozna smrt za vatrenu zmiju, zver vetra i vatre. Onda ja upitah: ‘Gde je gospodar Kalesin?’ A on je odgovorio samo: ‘Na zapadu’, što je moglo da znači da je Kalesin odleteo u druge zemlje, za koje zmajevi kažu da leže dalje no što je ijedan brod ikad doplovio, ili to možda uopšte to ne znači.

Onda sam prestao da mu postavljam pitanja, a on je počeo da iznosi svoja, prvo je glasilo: ‘Preleteo sam preko Kaltuela leteći na sever a i iznad Toringejta. Na Kaltuelu sam video kako seljani ubijaju bebu na kamenom oltaru, a na Ingatu sam video kako građani kamenuju svog čarobnjaka. Šta misliš, Gede, hoće li pojesti bebu? Hoće li se čarobnjak vratiti iz mrtvih i kamenovati svoje građane?’ Mislio sam da mi se ruga i upravo sam se spremao da mu ljutito odgovorim, ali on mi se nije rugao. Dodao je: ‘Stvari su izgubile smisao. U svetu postoji rupa kroz koju ističe more. Svetlost se gasi. Ostaćemo na suvoj zemlji. Niko više neće govoriti i niko više neće umreti.’ Tada sam konačno shvatio šta mi je govorio.”

Aren nije shvatio, a i bio je strašno zabrinut. Ponavljajući zmajeve reči, Jastreb je izgovorio vlastito pravo ime, u to nije bilo sumnje. To je Arena podsetilo na mučnu scenu sa poremećenom ženom sa Lorbanerija koja je vikala: “Zovem se Akaren!” Ako su čarobnjaštvo, muzika, govor i poverenje gubili moć i venuli među ljudima, ako se u njih uvlačio ljudi strah, tako da su poput zmajeva gubili razum, onda će se okrenuti jedni protiv drugih i uništavati se međusobno, ako je sve to bilo tačno, hoće li njegov gospodar

moći to da izbegne? Da li je bio toliko jak?

Nije izgledao jak dok je pogrbljen sedeo nad svojom večerom što se sastojala od hleba i dimljene ribe, posedele kose oprljene vatrom, vitkih ruku i umorna lica.

Zmaj ga se ipak bojao.

“Šta te jedi, momče?”

Nije vredelo da okoliša.

“Gospodaru, izgovorili ste svoje ime.”

“Ah, da. Zaboravio sam da to još nisam učinio. Biće ti potrebno moje pravo ime ako pođemo tamo gde moramo poći.” On podiže pogled, žvaćući, i zagleda se u Arena. “Zar si pomislio da sam posenilio i počeo unaokolo da brbljam svoje ime poput kakva stara krmeljiva čoveka koji je izgubio i razum i sram? Nisam još, momče!”

“Ne”, odvrati Aren toliko zbunjen da ništa više nije mogao da kaže. Bio je veoma umoran, dan je bio dugačak i pun zmajeva. A put pred njima se smračio.

“Arene”, oslovi ga mag. “Ne, Lebanene, tamo gde idemo nema skrivanja. Tamo sve nosi svoje pravo ime.”

“Mrtve ne možete povrediti”, primeti mračno Aren.

“Ali ne koriste se ljudi svojim imenima samo tamo, ne samo u smrti. Oni koji mogu najviše biti povređeni, oni najranjiviji, oni koji su dali svoju ljubav i nisu je uzeli natrag, oni se oslovljavaju svojim imenima. Oni odana srca, oni koji daruju život... Iscrpljen si, momče. Lezi i spavaj. Sada se ništa ne može učiniti već samo cele noći održavati pravac. Negde pred jutro ugledaćemo poslednje ostrvo sveta.”

U glasu mu se očitavala neizmerna nežnost. Aren se sklopčao na pramcu i san ga je istog časa savladao. Čuo je maga kako počinje nežno, gotovo šapatom da peva, ne na hardijskom jeziku već na jeziku Stvaranja, upravo kada je konačno počeo da razabire značenje reči i da se priseća njihovog značenja, tek trenutak pre no što će u potpunosti shvatiti taj jezik, on zaspao.

Mag tiho skloni hleb i meso, izvrši sve pripreme u čamcu i onda, uzevši nit kojom se upravljalo jarbolom u ruke i spustivši se na stražnju klupicu, dozva jak magijski vetar u jedro. Neumorni Dalekovid i pohita ka severu, poput strele odapete preko mora.

Pogleda u Arena. Dečakovo usnulo lice bilo je obasjano zlatnim

rumenilom kasnog zalaska sunca, a valovitu kosu mrsio mu je vetar. Nežan, prinčevski izgled dečaka koji je sedeo pored fontane velikog zdanja pre nekoliko meseci, nestao je, ovo lice bilo je mršavije, tvrđe i mnogo jače. Ali ništa manje lepo.

“Nisam našao nikog ko bi me pratio na mom putu”, reče glasno Ged, Arhimag, usnulom dečaku ili ispraznom vetru. “Nikoga sem tebe. A ti moraš poći svojim putem, a ne nastavljati mojim. Ipak će ta kraljevska počast biti delimično i moja. Jer ja sam te prvi prepoznao. Prvi sam te prepoznao! Više će me zbog toga poštovati onda kada me više ne bude nego zbog bilo čega što sam kao mag uradio... Ako bude tog posle. Jer nas dvojica prvo moramo stati na tačku ravnoteže, sam oslonac sveta. Ako ja padnem i ti padaš, kao i sve ostalo... Za izvesno vreme, samo za izvesno vreme. Nikakva tama ne traje večno. Čak i tamo, i tamo ima zvezda... Oh, ali ja bih voleo da te vidim s krunom na glavi u Hevnoru i kako sunce obasjava Kulu Mača i Prsten koji smo za tebe doneli iz Atuana, iz mračnih grobnica, Tenar i ja, pre no što si bio rođen!”

On se tada nasmeja i okrenu lice prema severu, te reče sam sebi, na običnom jeziku:

“Čuvar koza postavlja Moredovog naslednika na presto! Zar nikad ništa neću naučiti?”

Ubrzo potom, dok je sedeo sa konopcem za navođenje u ruci i gledao napeto jedro obasjano rumenilom poslednjih tragova svetlosti na zapadu, ponovo tiho progovori:

“Neću poći ni u Hevnor, a neću otići ni na Rouk. Sastati se sa Tenar. Otići ću da posetim Ogiona i porazgovaram s njim pre no što umre, u kući na steni Re Albi. Čeznem da hodam po planini, gontskoj planini, kroz šume, u jesen, kada je lišće sjajno. Nema kraljevstva do kraljevstva šuma. Vreme je da pođem tamo, u miru i sam. I možda ću tamo konačno i naučiti ovo što me nikakav čin, umetnost niti mač ne mogu naučiti, ono što nikad nisam naučio.”

Ceo zapad plamteo je u besu i slavi rumenila, tako da je more bilo grimizno, a jedro iznad njega svetlo kao krv, a onda se tiho spustila noć. Cele te noći dečak je spavao, a muškarac bdeo, sve vreme uporno zagledan ispred sebe. Zvezda nije bilo.

11. SELIDOR

Probudivši se ujutru Aren ispred čamca, duž plavetnila na zapadu, ugleda nejasne i niske obale Selidora.

U Dvorani u Berili nalazile su se stare karte napravljene u danima Kraljeva, kada su se trgovci i istraživači otiskivali dalje od Unutrašnjeg kopna i kada su Prostranstva bila poznatija. Jedna velika karta Severa i Zapada, izrađena u mozaiku, prekrivala je dva zida kneževske dvorane sa prestolom iznad koga je bilo prikazano ostrvo Enlad u zlatnim i sivim tonovima. Arenu se ona pojavi pred očima isto onako jasno kao što ju je hiljadama puta gledao u detinjstvu. Severno od Enlada nalazio se Oskil, zapadno od njega Eboskil, a južno od ovoga Semel i Paln. S njima se završavalo Unutrašnje kopno i posle njih se prostirao samo bled plavozeleni mozaik koji je dočaravao prazno more iz koga je tu i tamo izvirivao kakav delfin ili kit. A onda, na samom kraju, iza ugla u kome su se sretali severni i zapadni zid, nalazio se Nerveduen, a iza njega tri manja ostrva. Onda se opet prostiralo prazno more unedogled, sve do same ivice zida i ivice karte gde se nalazio Selidor a iza njega praznina. Mogao je zorno da ga dozove u sećanje, njegov zakrivljen oblik i veliki zaliv u samom središtu koji se jednim uskim prolazom otvarao prema istoku. Oni još nisu otišli toliko na sever, već su sada krmanili prema dubokom malom zalivu na najjužnijem rtu ostrva i tamo su se, dok je sunce još bilo nisko pri jutarnjoj izmaglici, iskcali na kopno.

Tako se završilo njihovo veliko putovanje od Puteva Balatrana do ovog zapadnog ostrva. Nepokretnost kopna učinila im se jako čudnom kada su izvukli Dalekovidog na plažu i počeli po njoj da koračaju, našavši se posle toliko vremena na čvrstom tlu.

Ged se pope na jednu nisku dinu čiji je vrh bio obrastao travom, a njen greben nastavlja se u strmu padinu, izdeljenu u vence čvrstim korenjem trave. Kada je stigao na vrh, on zastade i poče da se osvrće na zapad i sever. Aren se zaustavi kod čamca da izvadi cipele koje nije nosio dosta dugo, pa iz spremišta izvadi svoj mač, te ga opasa, uopšte se ovog puta ne zapitavši da li treba to da čini ili ne. Zatim se pope do Geda da razgleda kopno.

Dine su se prostirale u unutrašnjost kopna otprilike pola milje, bile su niske i prekrivene travom, za njima su nastupale lagune, bogate šašom i morskom trskom, a iza njih ležala su niska žutosmeđa i prazna brda dokle god je pogled dosezao. Selidor je bio divan i pust. Nigde nije bilo ni traga od čoveka, njegovog rada ili nastambine. Nisu ugledali ni zveri, a u blizini jezera

ispunjenih trskom nije bilo jata galebova, divljih gusaka niti bilo kojih drugih ptica.

Spustiše se niz dinu onom stranom koja je vodila u kopno i ta padina peska zakloni ih od buke snažnih talasa i hućanja vetra tako da namah nastupi tišina.

Između ove pogranične dine i naredne nalazila se udolina od čistog peska, zaklonjena, a jutarnje sunce obasjavalo je svojim tolim zracima njenu zapadnu padinu.

“Lebanene”, oslovi Arena mag njegovim pravim imenom što je sada stalno činio, “noćas nisam mogao da spavam, pa moram sada. Ostani sa mnom i stražari.”

On leže na sunce pošto je u hladovini bilo dosta sveže, rukom pokri oči, uzdahnu i zaspao. Aren sede pored njega. Ništa drugo nije video do bele padine udoline i trave na dinamama koja se pojavila na vrhu naspram maglovitog plavetnila neba i žutog sunca. Nije se čuo nikakav zvuk osim prigušenog mrmorenja talasa i ponekog naleta vetra koji bi malo uskovitlao pesak uz tihi šapat.

Aren ugleda u visini nešto što je mogao biti orao, ali to ipak nije bio orao. Prvo je kružio, a onda se strelovito obrušio i spustio uz grmljavinu i prodorni lepet raširenih zlatnih krila. Dočekao se na ogromne kandže na vrhu dine. Naspram sunca mu je ogromna glava izgledala crna i bila prošarana divljim odsajima. Zmaj se puzeći spusti malo niz padinu dine i progovori:

“Agni Lebanen“, reče on.

Stojeći između njega i Geda, Aren odvrati:

“Orm Embare.” U ruci je držao mač.

Sada mu nije bio težak. Glatka, izlizana drška udobno se smestila u njegovoj šaci, kao da je za nju bila napravljena. Sečivo je sasvim lako, čak željno izišlo iz korica. Njegova moć i starost bili su na Arenovoj strani, jer on je sada znao da ga iskoristi. To je bio njegov mač.

Zmaj se ponovo oglasi, ali Aren ga nije razumeo. On se osvrnu na svog usnulog saputnika, koga nije probudio ovaj iznenadni dolazak zmaja i grmljavina koja ga je propratila, te reče zmaju:

“Moj gospodar je umoran, spava.”

Orm Embar tada spuza niz dinu i sklopča se na dnu udoline. Na tlu je izgledao nezgrapno i težak, ne onako okretan i slobodan kao kad je leteo, ali u

tom sporom spuštanjem velikih stopala sa kandžama i uvijanju bodljikavog repa bilo je izvesne zlokobne gracioznosti. Kada je stigao na dno podigao je noge pod sebe, podigao svoju ogromnu glavu i umirio se, ličio je na zmaja urezanog na šlemu kakvog ratnika. Aren je bio svestan njegovog žutog oka, ni deset stopa udaljenog, i slabog mirisa paljevine koji ga je obavijao. To nije bio smrad raspadanja, suv i metalni, slagao se sa slabim mirisima mora i slanog peska, bio je to čist divlji miris.

Sunce koje se pelo po nebu obasja bokove Orm Embara i on zaplamte poput kakvog zmaja napravljenog od gvožđa i zlata. Ged je i dalje spavao, ne primećujući zmaja kao što ni usnuli seljak ne primećuje svog psa.

Prošao je jedan sat, Aren se odjednom trže i vide maga kako sedi pored njega.

“Zar si se toliko navikao na zmajeve da im spavaš između šapa?” upita ga Ged i nasmeja se zevnuvši. Ustavši, obrati se Orm Embaru na zmajevskom jeziku.

Pre no što je Orm Embar odgovorio i on zevnu... možda usled pospanosti, a možda radi takmičenja... a to je bio prizor koji je malo ljudi doživelo i mogao da ga se seća, nizovi žutobelih zuba dugačkih i oštrih poput mačeva, rašljasti, crveni, plameni jezik dvaput duži od visine čovečijeg tela, pećina grla iz koje se pušilo.

Orm Embar nešto reče i Ged se upravo spremao da mu odgovori, kad se obojica okrenuše i zagledaše u Arena. Čuli su, jasno u tišini, šuplji šapat čelika koji se tare o korice. Aren je gledao prema pregibu dine iza magove glave, a mač mu je već bio spreman u ruci.

Tamo je stajao, okupan jarkim suncem, neki čovek kome je povetarac zanosio ogrtač. Stajao je nepomično kao isklesam, sem što su mu lepršali porub i kapuljača na lakom ogrtaču. Imao je dugačku, crnu kosu, koja je padala u gustim, sjajnim kovrdžama, imao je široka ramena, bio je visok i snažan, jednom rečju zgodan čovek. Ali činilo se da mu je pogled upravljen negde preko njih, prema moru. Smešio se.

“Orm Embara poznajem”, reče on, “a znam i tebe, mada si ostario od kada sam te poslednji put video, Jastrebe. Kažu mi da si sada Arhimag. Postao si velik, ali i star. Sa tobom je mladi sluga, mag šegrt, bez sumnje jedan od onih koji se uče mudrosti na Ostrvu Mudrih. Šta ćete vas dvojica ovde, tako daleko od Rouka i nesavladivih zidina koje štite Majstore od svih zala?”

“Pojavila se pukotina u većim zidinama od tih”, reče Ged, obuhvativši svoj štap obema šakama i zagledavši se u tog čoveka. “Ali zar nećeš stati pred

nas kao stvorenje od krvi i mesa kako bismo mogli da pozdravimo onoga koga već dugo tražimo?”

“Krv i mesa?” ponovi čovek i ponovo se osmehnu. “Zar je puko meso, telo, kasapsko meso, toliko važno za dva maga? Nije, hajde da se sretnemo umovima, Arhimaže.”

“Mislim da to ne možemo učiniti. Momče, odloži mač. Ovo je samo poslanik, prikaza, nije pravi čovek. Takođe preseći sečivom vetar. U Hevnoru, kada ti je kosa bila seda, zvali su te Kob. Ali to je bilo samo ime kojim si se koristio. Kako da te sada oslovljavamo kada te sretnemo?”

“Oslovljavaćete me sa Gospodarom”, odvrati visoka prilika na ivici dine.

“Dobro, i kako još?”

“Kralju i Majstore.”

Na to Orm Embar zašišta, glasno i preteći, a njegove velike oči zasvetlucaše, ipak je okrenuo glavu od tog čoveka i šćućurio se na istom mestu na kome je prethodno ležao, kao da nije mogao da se pomeri.

“A gde to treba da dođemo da bismo te našli i kada?”

“U moje kraljevstvo i na moje zadovoljstvo.”

“U redu”, reče Ged i pogledavši štap malo ga pomeri u pravcu visokog čoveka... i čoveka nestade. Kao da je plamen sveće koju je neko ugasio.

Aren je zurio, moćni zmaj se podiže na sve četiri svinute noge, oklop mu zazveča, a usne se povukoše i ogoliše zube. Mag se ponovo osloni na svoj štap.

“Bio je to samo glasnik. Prikaza ili slika tog čoveka. U stanju je da govori i da čuje, ali ne poseduje nikakvu moć, osim one koju joj daje naš strah. Ne mora čak ni da bude istinita, sem ako to onaj ko je šalje ne želi. Pretpostavljam da nismo videli kako on sada u stvari izgleda.”

“Šta mislite, je li blizu?”

“Glasnici ne prelaze preko vode. On je na Selidoru. Ali Selidor je veliko ostrvo, šire je od Rouka ili Gonta i gotovo isto onako dugačko kao Enlad. Mogli bismo dugo da ga tražimo.”

Tada se oglasi zmaj. Ged ga sasluša, a onda se okrenu ka Arenu.

“Ovo izjavljuje Gospodar Selidora: ‘Vratio sam se u svoju zemlju i neću je napustiti. Pronaći ću Rastvoritelja i odvesti vas k njemu da ga zajedno dokrajčimo.’ Nisam li ti već rekao da zmaj uvek pronade ono šta traži?”

Tada se Ged spusti na jedno koleno ispred tog velikog stvorenja, kao što vitez klekne pred kralja, i zahvali mu se na njegovom jeziku. Dah zmaja koji se nalazio tako blizu zapahnuo je toplotom njegovu pognutu glavu.

Omar Embar izvuče još jednom svoju krljušastu telesinu do vrha dine, zamahnu krilima i polete.

Ged očetka pesak sa svoje odeće i reče Arenu:

“Video si me kako klečim. Možda ćeš me pre kraja još jednom videti kako klečim.”

Aren nije zatražio da mu objasni te svoje reči, tokom njihovog dugog druženja naučio je da mag ima razloga za svoju suzdržanost. Pa ipak mu se učinilo da se u tim rečima krije neki loš predznak.

Ponovo predoše preko dine do obale da provere da li je čamac van dometa plime ili oluje i da iz njega uzmu ogrtače kojima će se ogrnuti po noći, kao i ostatke hrane. Ged na trenutak zastade kod vitkog pramca koji ga je tako dugo nosio preko čudnih mora i odneo tako daleko, položi šaku na njega, ali ne baci nikakve čini niti izgovori bilo koju reč. Zatim krenuše ka unutrašnjosti kopna, prema severu, ponovo prema brdima.

Hodali su čitavog dana, a uveče su se ulogorili pored jednog potoka koji je krivudao naniže prema jezerima i močvarama bogatim trskom. Iako je bilo leto, duvao je ledeni vetar, koji je dolazio sa zapada, sa beskrajnih, beskrajnih morskih prostranstava. Nebo je sakrila magla i nijedna zvezda nije sijala iznad brda na kojima nikad nije bila zapaljena nijedna vatra na kakvom ognjištu niti je zasijala svetlost kroz kakav prozor.

Aren se probudio kada je zavladala potpuna tama. Njihova mala vatra se ugasila, ali je mesec koji se kretao prema zapadu osvetljavao tlo sivom, magličastom svetlošću. U dolini kroz koju je proticao potok i na padini brda oko nje stajalo je mnoštvo ljudi, nepomičnih, nemih, lica okrenutih prema Gedu i Arenu. U njihovim očima nije se zadržavala mesečeva svetlost.

Aren se nije usuđivao da progovori, već je samo spustio šaku na Gedovu mišicu. Mag se promeškolji i sede, upitavši:

“Šta je bilo?” Krenuo je za Arenovim pogledom i ugledao neme ljude.

Svi su bili odeveni u tamnu, istovetnu odeću, i muškarci i žene. Lica im se nisu jasno videla pri slaboj svetlosti, ali se Arenu učini da se među onima koji su stajali najbliže njima u dolini, s druge strane malog potoka, nalaze i neki koje je poznavao, mada nije mogao da izgovori njihova imena.

Ged ustade, a ogrtač spade sa njega. Lice, kosa i košulja svetleli su mu bledosrebrnim sjajem, kao da se sva mesečina slila ka njemu. On ispruži ruku i napravi njome jedan široki pokret, a zatim glasno reče:

“O, vi koji ste živeli, budite slobodni! Raskidam veze koje vas sapinju! Anvassa mane harv pennodathe!”

To mnoštvo nemih ljudi još je trenutak ostalo ukočeno da stoji. Zatim su se lagano okrenuli i kao da su počeli da odlaze u sivu tamu, a onda su nestali.

Ged sede. Duboko udahnu. Pogleda u Arena i spusti šaku na dečakovo rame, a dodir mu je bio topao i čvrst.

“Nema mesta strahu, Lebanene”, reče on nežno, pomalo se izrugujući. “To su bili samo mrtvi.”

Aren klimnu, iako su mu zubi cvokotali, a on osećao kako ga jeza prožima do samih kostiju.

“Kako su”, poče on, ali ga vilice i usne izdadoše.

Ged ga je razumeo.

“Došli su na njegov poziv. To je ono što obećava, večni život. Mogu se vratiti kada on to kaže. Na njegovu zapovest moraju hoditi po brdima života, mada nisu u stanju da zalelujaju ni vlat trave.”

“Je li... je li onda i on mrtav?”

Ged odmahnu glavom, prepustivši se mračnim mislima.

“Jedan mrtvac ne može da pozove drugog mrtvaca u svet. Ne, on poseduje moć živog čoveka, i više od toga... ako je neko i pomislio da ga sledi, on ga je nadmudrio. On svoju moć čuva za sebe. Igra se Kralja Mrtvaca, i ne samo mrtvaca... Ali ovo su bile samo seni.”

“Ne znam zašto ih se plašim”, priznade posramljeno Aren.

“Plašiš ih se zato što se plašiš smrti, i to s pravom, jer smrt je užasna i treba je se plašiti”, odvrati mag. On dodade na vatru nove grane i stade da duva u male komade ugljena ispod pepela. Mali svetli plamen zaigra po grančicama šipražja i Aren mu bi zahvalan na toj svetlosti.

“I život je užasna stvar”, dodade Ged, “i čovek ga se mora plašiti i ceniti ga.”

Obojica ponovo sedošu, umotavši se u ogrtače. Izvesno vreme su ćutali. Tada Ged krajnje smrknuto progovori:

“Lebanene, ne znam kako dugo nas može izazivati šaljući glasnike i seni. Ali poznato ti je kuda će na kraju poći.”

“U zemlju tame.”

“Da, među njih.”

“Sada sam ih video. Poći ću s vama.”

“Da li te pokreće vera u mene? Možeš imati poverenja u moju ljubav, ali ne i u moju snagu. Jer čini mi se da sam naišao na sebi ravnog.”

“Poći ću s vama.”

“Ali ako budem poražen, ako mi ponestane moći ili izgubim život, neću moći da te odvedem nazad, sam se ne možeš vratiti.”

“Vratiću se s vama.”

Na to Ged reče:

“Na kapiji smrti postaćeš muškarac.” A onda izgovori onu reč ili ime kojim je zmaj dva puta nazvao Arena, i to veoma tiho: “Agni... Agni Lebanen.”

Posle toga ne rekoše više ništa i uskoro osetiše da su ponovo pospani, te legoše pored male i kratkotrajne vatre.

Narednog jutra krenuše dalje na severozapad, tako je odlučio Aren, a ne Ged koji mu je kazao:

“Izaberi put kojim ćemo ići, momče, meni su svi putevi nalik jedan na drugi.”

Nisu žurili jer nisu imali nikakav cilj, već su čekali da im Omar Embar uputi neki znak. Sledili su najniži i najistureniji lanac brda i sve vreme im je okean uglavnom bio na vidiku. Trava je bila sasušena i kratka i sve vreme se povijala na vetru. Sa njihove desne strane uzdizala su se zlatna i osamljena brda, a sa leve su ležale slane močvare i zapadno more. Jednom su videli labudove u letu, daleko na jugu. Celog tog dana nisu videli nijedno drugo stvorenje što diše. Tokom dana Aren je bivao sve umorniji od užasa, od čekanja da se dogodi ono najgore. Obuzimali su ga nestrpljenje i prijatni bes. Posle nekoliko časova ćutanja, on reče:

“Ova zemlja je mrtva isto koliko i zemlja mrtvih!”

“Ne govori tako”, opomenu ga oštro mag. Nastavio je izvesno vreme da korača, a zatim promenjenim glasom nastavio:

“Pogledaj ovu zemlju, osvrni se oko sebe. Ovo je tvoja besmrtnost. Pogledaj ta brda, smrtna brda. Ona neće trajati večno. Ta brda prekrivena živom travom i potocima koji kroz njih protiču... U celom svetu, na svim svetovima, u svoj ogromnosti vremena, nema potoka kao što su ovi, što hladni izviri iz zemlje tamo gde ih ničije oko ne vidi, protiču kroz suncem obasjane predele i one prekrivene tamom na svom putu do mora. Izvori bića su duboki, dublji od života, od smrti...”

On zastade, a u očima mu se, dok je gledao u Arena i u suncem obasjana brda, nazirala velika, neiskazana ljubav puna tuge. Aren to primeti, a primetivši to sagledao je njega, po prvi put ga je sagledao celog, onakvim kakav odista jeste.

“Ne umem da iskažem ono što mislim”, reče nesrećno Ged.

Aren se priseti prvog časa koji je proveo u Dvorištu sa fontanom, čoveka koji je klečao pored vode što je žuborila u fontani, i radost, bistra poput te vode koje se sećao, uzavre u njemu. On pogleda svog saputnika i reče:

“Ja sam svoju ljubav podario onome što je vredno ljubavi. Zar to nije kraljevstvo i nepresušni izvor?”

“Da, momče”, odvrati blago i s bolom Ged.

Nastaviše put ćutke. Ali Aren je sada svet gledao očima svoga saputnika, te je primećivao divotu života koja mu se otkrivala unaokolo u toj tihoj, pustoj zemlji, a za to kao da je bila zaslužna moć magije koja je premašivala sve druge, u svakoj vlati trave povijene na vetru, svakoj senci, svakom kamenu. Znači, kada se neko nađe na kakvom poštovanju vrednom mestu poslednji put pred putovanje bez povratka, on sve vidi kao celinu, onakvo kakvo jeste, njemu drago, onako kako stvari nikada ranije nije video i kako ih nikada ponovo neće videti.

Veče se spustilo na gusto zbijene nizove oblaka pristigle sa zapada, koje su naduvali snažni vetrovi sa mora i koji su sada žarko goreli ispred sunca, prekrivajući ga crvenilom dok je zalazilo. Dok je sakupljao grančice za vatru u jednoj dolini sa rečnim rukavcem, pri toj crvenoj svetlosti, Aren je podigao pogled i ugledao čoveka koji je stajao na manje od deset koraka od njega. Crte čovekova lica bile su neodređene i čudne, ali Aren ga je prepoznao. Bio je to bojadžija sa Lorbanerija Sopli, koji je bio mrtav.

Iza njega stajali su drugi, tužna lica, zagledani u jednu tačku. Činilo se da nešto govore, ali Aren nije mogao da čuje reči, samo neki šapat koji je sa sobom odnosio zapadni vetar. Neki od njih polako krenuše prema njemu.

Ostao je da stoji zagledan u njih, a onda je ponovo vratio pogled na Soplja, potom im je okrenuo leđa, sagnuo se i podigao još jednu grančicu, iako su mu se šake tresle. Stavio ju je zajedno sa ostalima, a onda podigao još jednu, pa još jednu. Tada s uspravio i osvrnuo. U dolini nije bilo nikoga, samo je crvena svetlost gorela u travi. Vratio se do Geda i spustio naramak grančica za vatru, ali nije ni pomenuo ono što je video.

Cele te noći, u maglovitoj tami te zemlje kojoj su nedostajale žive duše, kada se budio iz trzavog sna, oko sebe je čuo šaputanje mrtvih duša. Uporno se trudio da ih ne sluša i ponovo tonuo u san.

I on i Ged su se kasno probudili, kada je sunce već za širinu šake odskočilo iznad brda, konačno se oslobodivši magle, te obasjavši hladnu zemlju. Kada su pojeli svoj skromni jutarnji obrok, pojavio se zmaj, kružeći iznad njih u vazduhu. Iz čeljusti mu je sukljala vatra, a iz crvenih nozdrva izlazio je dim i vrcale varnice, zubi su mu sijali na tom plamenom sjaju poput belokosnih sečiva.

Ali ništa ne reče, iako ga je Ged pozvao i upitao, vičući na njegovom jeziku:

“Jesi li ga pronašao, Orm Embare?”

Zmaj zabaci glavu i čudno izvi telom, parajući vazduh kandžama oštrim poput žileta. Zatim odlete brzo prema zapadu, gledajući ih dok se udaljavao.

Ged ščepa svoj štap i udari njime po tlu.

“Ne može da govori”, reče on. “Ne može da govori! Oduzete su mu reči Stvaranja, ostavljen je da bitiše kao zmija, kao crv bez jezika, bezglasnog uma. Ali može da nas vodi, a mi možemo da ga sledimo!”

Prebacivši svoje lake zavežljaje preko ramena, krenuše na zapad preko brda, u pravcu u kome je odleteo Orm Embar.

Prešli su osam, možda i više milja, ne usporavajući. Sada se i levo i desno od njih nalazilo more i oni nastaviše niz dugačku padinu grebena koja se na kraju spuštala kroz sasušenu trsku i preko krivudavih korita potoka do peščane plaže boje slonovače koja je zadirala daleko u more. To je bio najzapanjniji rt svih ostrva, kraj kopna.

Orm Embar je čučao na beličastom pesku, nisko spuštene glave, nalik na kakvu besnu mačku, a iz usta je rigao plameni dah. Nedaleko ispred njega, između njega i dugačkih morskih talasa, stajalo je nešto nalik na kolibu ili izbledeo zaklon koji kao da je bio sagrađen od davno izbledelog naplavljenog drveta. Ali na ovoj obali nije bilo naplavljenog drveta jer ona nije bila

okrenuta prema nijednom drugom kopnu. Kada su prišli bliže Aren uvide da su trošni zidovi bili podignuti od velikih kostiju, u prv mah je pomislio da su to kitove kosti, a onda je ugledao bele trouglove oštih ivica kao da su oštrice noževa i bi mu jasno da su to zmajevske kosti.

Stigli su na pravo mesto. Sunčava svetlost sa mora svetlucala je kroz pukotine između kostiju. Gornja greda dovratka bila je od bedrene kosti čija je dužina premašivala čovekovu visinu. Na njoj je stajala ljudska lobanja koja je zurila praznim dupljama u brda Selidora.

Zaustaviše se, dok su posmatrali lobanju, kroz vrata ispod nje, iziđe neki čovek. Na sebi je imao starinski oklop od pozlaćene bronzne, bio je rascepljen kao da je neko po njemu udarao sekirom, a korice za mač optočene draguljima, bile su mu prazne. Lice mu je bilo strogo sa izvijenim crnim obrvama i uskim nosom, oči tamne, prodorne i pune tuge. Ruke su mu bile izranjavljene kao i grlo i bok, više nisu krvarile, ali to su bile smrtne rane. Stajao je uspravan i miran i posmatrao ih.

Ged koraknu prema njemu. Bili su pomalo slični, kada su se ovako našli licem u lice.

“Ti si Eret Akbe”, reče Ged. Ovaj drugi nije skidao pogleda sa njega i jednom je klimnuo, ali nije progovorio.

“Čak i ti, čak i ti moraš izvršavati njegova naređenja.” U Gedovom glasu osećao se bes. “O moj gospodar, najbolji i najhrabriji među nama, počivaj u časnoj smrti!”

Podigavši ruke, Ged ih spusti opisavši veliki polukrug, ponovo izgovarajući reči koje je uputio i prethodnom mnoštvu mrtvaca. Njegove šake ostaviše za sobom u vazduhu, na trenutak, široki, svetli trag. Kada je nestao, više nije bilo ni čoveka u oklopu i samo je još sunce treperilo na pesku tamo gde je on prethodno stajao.

Ged udari po kući od kostiju svojim štapom i ona se sruši i nestade. Ništa od nje nije ostalo do jednog velikog rebra koje je iskočilo iz peska.

On se vrati Orm Embaru.

“Je li to ovde, Orm Embare? Je li to ono mesto?”

Zmaj otvori usta i snažno dahćući zašišta.

“Ovde na poslednjoj obali sveta. To je dobro!” Držeći svoj crni štap od tisovine u levoj ruci, Ged raširi ruke u gestu prizivanja i progovori. Iako je govorio jezikom Stvaranja, Aren ga je ipak razumeo. Konačno ga je razumeo,

kao što ga svi koji čuju prizivanje moraju razumeti, jer ono ima moć nad svime što postoji:

“A sada prizivam tebe da dođeš ovamo, moj neprijatelju, pred moje oči i u svom telesnom odličju i naređujem ti rečju koja neće biti izgovorena do svršetka vremena, dođi!”

Ali na mestu na kome je trebalo da izgovori ime onog koga priziva, Ged je samo rekao: “Moj neprijatelju.”

Usledila je tišina, kao da se utišalo i hućanje mora. Arenu se učinilo da je sunce oslabilo i postalo nejasno, mada je stajalo visoko na vedrom nebu. Plažu prekri tama kao da čovek gleda kroz staklo boje dima, neposredno ispred Geda postalo je veoma mračno i teško je bilo videti šta se tamo nalazi. Činilo se kao da nema ničega, ničega na šta bi svetlost mogla pasti, sama bezobličnost.

Iz nje iznenada iziđe čovek. Bio je to onaj isti čovek koga su videli na dini, crne kose i dugih ruku, gibak i visok. Sada je držao dugačku šipku ili sečivo od čelika, celom dužinom izgravirano runama, a kada se licem okrenuo prema Gedu, sečivo je nagnuo prema njemu. Ali bilo je nečeg čudnog u pogledu njegovih očiju, kao da ih je zaslepilo sunce, pa ne mogu da vide.

“Došao sam”, reče on, “po vlastitoj volji, na vlastiti način. Živ sam. Samo sam ja živ! Ti misliš da si ti živ, ali ti umireš, umireš. Znaš li šta je ovo što držim u ruci? To je štap Sivog maga, onog koji je učutkao Neregera, Majstora moje veštine. Ali sada sam ja Gospodar. I dosta mi je poigravanja s tobom.”

Rekavši to, on iznenada ispruži čeličnu oštricu da dodirne Geda, koji je stajao kao da ne može ni da se pomeri ni da bilo šta kaže. Aren se nalazio korak iza njega i svu raspoloživu volju ulagao je u to da se pomeri, ali nije mogao ni da se promeškolji, nije čak mogao ni da spusti šaku na dršku mača, a glas mu je zastajao u grlu.

Ali iznad Geda i Arena, iznad njihovih glava, ogromno i besno, našlo se veliko telo zmaja, i to u jednom izvijenom skoku, a onda se obrušilo punom snagom na ovog drugog, tako da se začarana čelična oštrica celom dužinom zarila u zmajeva oklopljena prsa, čovek je pao pod njegovom težinom, ostao slomljen i ugljenisan.

Ponovo se podigavši sa peska, izvivši leđa u luk, počevši da maše krilima, Orm Embar stade da bljuje vatru i vrišti. Pokušao je da poleti, ali nije mogao. Poguban i hladan metal bio mu je zariven u srce. Zgurio se, iz usta mu je pokuljala crna, otrovna krv koja se pušila, a u nozdrvama mu je zamrla vatra tako da su sada ličile na jame pepela. Zatim je položio svoju veliku glavu na

pesak.

I tako je umro Orm Embar tamo gde je umro i njegov predak Orm, nad Ormovim kostima zakopan u pesak.

Ali na mestu gde je Orm zalepio svog neprijatelja na zemlju ležalo je nešto ružno što se grčilo, nalik na telo velikog pauka sasušenog u svojoj mreži. Spalio ga je zmajev dah, a smlavilo njegovo stopalo sa kandžama. Pa ipak, dok ga je Aren promatrao, to nešto se pomerilo. Otpuzalo je malo dalje od zmaja.

Prema njima se podiže lice. U njemu nije ostalo nimalo one prethodne pristalosti, sada je ono bilo samo ruševina, starost koja je nadživela starost. Usta su mu bila sasušena. Očne duplje prazne, i to odavno prazne. I tako su Ged i Aren konačno ugledali živo lice njihovog neprijatelja.

Okrenulo se u stranu. Spaljene, pocrnele ruke se ispružiše i u njima se skupi tama, ona ista bezoblična tama koja je zaklonila i smanjila sunčevu svetlost. Ruke Rastvoritelja podsećale su na lučni prolaz ili kapiju, mada nejasnu i bezobličnu i kroz njih nije nestajao ni bleđi pesak niti okean, već dugačka padina tame koja je ponirala u tamu.

Tamo je otišla i slomljena, puzava prilika, a kada je ušla u tamu, na trenutak im se učinilo da se podigla i počela hitro da se kreće, a onda je iščezla.

“Hajdemo, Lebanene”, reče Ged, spustivši desnu šaku na dečakovu mišicu i oni se uputiše u suhu zemlju.

12. SUVA ZEMLJA

Štap od tisovine u magovoj ruci sijao je srebrnim sjajem u neprobojnoj tami koja se spuštala. Aren zapazi još neki blago svetlucavi pokret, treptaj svetlosti duž oštrice mača koji je isukan držao u ruci. Kada su zmajev čin i njegova smrt raskinuli čaroliju koja ih je sputavala, isukao je, tamo na obali Selidora, svoj mač. A ovde, iako nije bio ništa više do senka, ipak je bio živa senka i u ruci je držao senku svoga mača.

Nigde drugde nije se pomaljao nikakav drugi sjaj. Kao da je bio kasni sumrak negde pri kraju novembra, nebo oblačno, a vazduh gust, hladan, zagušljiv, kroz koji se moglo gledati, ali se nije videlo jasno i ne daleko ispred sebe. Aren je prepoznao to mesto, pustopoljine i goleti iz njegovih beznadežnih snova. Ali izgledalo mu je kao da je zašao dublje, mnogo dublje, no što je to ikada činio u svojim snovima. Nije ništa oko sebe mogao jasno da razabere, sem da se on i njegov saputnik nalaze na padini brda i da se ispred njih nalazi nizak kameni zid koji je čoveku dopirao do kolena.

Ged je i dalje držao svoju desnu šaku na Arenovoj mišici. Sada je krenuo napred, a Aren za njim, preskočiše kameni zid.

Bezoblična, dugačka padina pred njima prešla je u tamu koja se spuštala naniže.

Ali iznad njihovih glava, na mestu na kome je Aren mislio da vidi težak pokrov od oblaka, nebo je bilo crno i videle su se zvezde. On se zagleda u njih i učini mu se da mu se srce odjednom smanjilo i sledilo u grudima. Te zvezde još nikada nije video. Bile su nepomične, sijale su, ali nisu treperile. Bile su to zvezde koje niti izlaze niti zalaze, zvezde koje nikada ne zaklanja nikakav oblak, niti ih pomračuje izlazak bilo kojeg sunca. Male i nepomične one obasjavaju suhu zemlju.

Ged se uputi niz suprotnu stranu brda Postojanja, a s njim je uporedo koračao i Aren. Obuzimao ga je užas, ali srce mu je bilo toliko odlučno, a volja toliko nepokolebljiva, da strah nije vladao njime, niti ga je on jasno bio svestan. Izgledalo mu je samo kao da je nešto duboko u njemu žalosno, osećao se poput životinje zatvorene u sobi i okovane lancima.

Izgleda da su se dugo spuštali niz padinu toga brda, a možda je put bio i sasvim kratak, jer tu gde vetar nije duvao i zvezde se nisu kretale, vreme nije proticalo. Onda izbiše na ulicu jednog od tamošnjih gradova i Aren vide kuće sa prozorima koje nikada ne obasjava svetlost i mrtve kako nepomičnih lica i

praznih šaka stoje u pojedinim ulazima.

Svi trгови bili su prazni. Ovde se ništa nije ni prodavalo ni kupovalo, niko nije zarađivao, niti je iko trošio. Ništa se nije koristilo, ništa se nije pravilo. Ged i Aren su sami prolazili uskim ulicama, mada su nekoliko puta ugledali neku priliku na kakvom skretanju, udaljenu i jedva vidljivu u mraku. Kada je ugledao prvu od njih, Aren je hitro podigao mač spreman da ubode, ali Ged je odmahnuo rukom i nastavio dalje. Aren je tada primetio da je ta prilika neka žena koja se sporo kretala i nije bežala pred njima.

Svi oni koje su videli... a nisu ih videli mnogo, iako su mrtvi mnogobrojni, ali ta zemlja je prostrana... stajali su nepomično ili su se sporo i besciljno kretali. Nijedno od njih nije bilo izranjavljeno, kao što je to bilo sa prikazom Eret Akbe pozvanog da iziđe na dnevnu svetlost na mestu svoje pogibije. Na njima nije bilo ni tragova bolesti. Bili su celi i izlečeni. Bili su izlečeni od bola i života. Nisu bili onako odvratni kao što se Aren plašio da će biti, nisu izgledali zastrašujuće na način na koji je on mislio da će izgledati... Lica su im bila spokojna, oslobođena besa i želje, a u njihovim očima koje je prekrivala senka nije se mogla nazreti nada.

Strah u Arenu tada zameni jako sažaljenje, a ako ga je strah samo još pojačavao, to je značilo da on više ne sažaljeva sebe, već sve ljude. Jer video je majku i dete koji su umrli zajedno, pa su i u ovoj zemlji tame bili zajedno, samo ovo dete nije trčalo, niti je plakalo, a majka ga nije držala u naručju, niti bi ga ikada pogledala. Čak i oni koji su umirali zbog ljubavi, prolazili su jedni pored drugih na ulici kao da se ne primećuju.

Grnčarski točak je mirovao, tkalački razboj bio je prazan, peć hladna. Nikada tu nijedan glas nije zapevao.

Mračne ulice između mračnih kuća protezale su se unedogled, a oni su prolazili njima. Zvuk njihovih stopala bio je jedini zvuk koji se čuo. Bilo je hladno. Aren u početku nije primetio koliko je hladno, ali hladnoća mu se uvukla u duh, koji je ovde istovremeno predstavljao i njegovo telo. Bio je veoma umoran. Mora da su daleko odmakli. Zašto da idu dalje, pomisli on i koraci mu malo otežaše.

Ged iznenada stade i okrenu se kako bi se suočio sa čovekom koji je stajao na raskršću dve ulice. Bio je vitak i visok, a videvši mu lice, Aren pomisli kako ga je negde već sreo, mada nije mogao da se seti gde. Ged mu se obrati, i to je bio prvi glas koji se čuo od kada su prešli preko kamenog zida:

“O Torione, prijatelju, kako si dospeo ovamo?”

Torion ne napravi nikakav pokret kojim bi im odgovorio. Stajao je

nepokretno, nepokretna lica, ali srebrnasta svetlost sa Gedovog štapa prodrila je duboko u njegove oči u kojima nije bilo senke, izazvavši u njima mali odblesak ili možda se susrevši s njim. Ged ga uhvati za šaku koju mu ovaj nije ponudio i ponovi:

“Šta ćeš ovde, Torione? Još ne pripadaš ovom kraljevstvu. Vрати se!”

“Pošao sam za neumirućim. Izgubio sam se.” Glas Velikog majstora Prizivanja bio je mek i prigušen, kao u čoveka koji govori u snu.

“Gore, prema zidu”, reče Ged, ukazujući na put kojim su on i Aren stigli dotle, na dugačku, mračnu ulicu koja se spuštala naniže. U tom trenutku drhtaj pređe preko Torionovog lica, kao da se u njega zarila nada, nepodnošljiva poput oštrice mača.

“Ne mogu pronaći put”, reče on. “Gospodaru, ne mogu da pronađem put.”

“Možda hoćeš”, odvrati Ged, zagrli ga i pođe dalje. Torion ostade nepomično da stoji na raskršću, iza njega.

Što su dalje odmicali, Arenu se sve više činilo da u ovom bezvremenom mraku, uistinu nije postojalo ni napred ni nazad, ni istočno ni zapadno, da nije bilo puta kojim bi trebalo poći. Da li je postojao izlaz? Razmišljao je o njihovom silasku niz brdo, niz koje su se uvek spuštali bez obzira u kom su pravcu krenuli, a i u gradu tame ulice su se stalno spuštale, tako da je trebalo samo stalno da se penju ako su želeli da se vrate do kamenog zida koji će naći kada dospeju do vrha brda. Ali nisu krenuli nazad. Nastavili su dalje, jedan pored drugoga. Je li on sledio Geda? Ili ga je vodio?

Izišli su iz grada. Predeo u kome su obitavali nebrojeni mrtvi bio je prazan. Nije bilo drveća, niti trnja, nijedna vlat trave nije rasla iz kamenitog tla pod zvezdama koje nikada nisu zalazile.

Nije bilo obzorja, jer pogled nije mogao da prodre tako daleko u tamu, ali ispred njih, nad velikim delom tla, na nebu nije bilo malih, nepokretnih zvezda, ovaj predeo bez zvezda bio je izrovašen i valovit tako da je podsećao na lanc planina. Kada su krenuli dalje, obrisi postadoše određeniji, visoki vrhovi koje nije šibao vetar niti ih je prala kiša. Na njima nije bilo snega koji bi svetlucao na svetlosti zvezda. Bili su crni. Ugledavši ih, Arena spopade usamljenost. Skrenu pogled na drugu stranu. Ali bili su mu poznati, prepoznao ih je, ponovo su mu privukli pogled. Svaki put kada bi pogledao u te vrhove osetio bi u grudima neki hladan teret, a živci ga umalo nisu izdali. Ipak je nastavio da korača i dalje se spuštajući, jer tle je poniralo, silazeći ka podnožju planina. Na kraju reče:

“Gospodaru, šta su...” On upre prst u planine, jer ništa više nije mogao da kaže, grlo mu je bilo suvo.

“Odvajaju ovaj svet od sveta svetlosti”, odvrati Ged, “isto kao i onaj kameni zid. Zovu ih jednostavno Bol. Preko njih vodi put. Mrtvima je zabranjeno da njime hode. Nije dugačak, ali je gorak.”

“Žedan sam”, reče Aren, a njegov mu saputnik odgovori:

“Ovde piju prašinu.”

Nastaviše dalje.

Arenu se učini da je njegov saputnik usporio i da ponekad okleva. On sam više nije osećao potrebu da okleva, mada je bivao sve umorniji i umorniji. Moraju sići dole, moraju poći dalje. I pošli su.

S vremena na vreme prošli bi kroz grad mrtvih, u kome su tamni krovovi iskošeno stajali spram zvezda, što su večno počivale na istom mestu iznad njih. Kada bi izišli iz grada, ponovo bi se našli u praznom prostoru, na kome ništa nije raslo. Čim bi napustili koji grad, on bi nestajao u tami. Ništa se nije moglo razabrati, bilo ispod ili iza njih, sem planina koje su se stalno sve više približavale, uzdižući se pred njima. S njihove desne strane bezoblična padina je i dalje ponirala kao i pre koliko ono vremena kada su prešli preko kamenog zida.

“Šta se nalazi u onom pravcu?” promrmlja Aren upitavši Geda, jer je uspeo da povрати sposobnost govora, ali mag odmahnu glavom:

“Ne znam. Mogao bi biti i put bez kraja.”

U pravcu u kome su se kretali činilo se da padina postaje sve blaža i blaža. Tle pod njihovim nogama jako je škripalo, kao da hodaju po prašini od lave. Išli su sve dalje i Aren više nije pomišljao na to da se vrati, niti je razmišljao o tome kako će se vratiti. Nije pomišljao ni da se zaustavi, mada je bio strašno umoran. U jednom trenutku pokušao je da malo osvetli neprobojnu tamu, da rastera umor i ublaži užas u sebi misleći na dom, ali nije mogao da se seti kako izgleda sunčeva svetlost, niti je mogao da se priseti majčinog lika. Preostalo mu je samo da nastavi dalje. I nastavio je.

Osetio je kako se tle izravnilo pod njegovim stopalima, Ged koji je bio pored njega trenutak je oklevao. Zatim je i on stao. Dugo silaženje se okončalo, ovo je bio kraj, dalje nije bilo puta, nije bilo potrebe da idu dalje.

Nalazili su se u dolini neposredno ispod Planina Bola. Pod nogama im je bilo kamenje, a čitave gromade nalazile su se razbacane unaokolo, grube na

dodir poput šljake. Kao da je ova uska dolina bila presahlo korito neke vodene reke koja je nekada ovuda proticala ili put kojim je prošla vatrena reka, što se odavno ohladila, izlivši se iz vulkana čiji su se crni, nemilosrdni vrhovi uzdizali iznad nje.

Stajao je nepomično, tamo u uskoj dolini u mraku, a Ged je nepomično stajao pored njega. Stajali su tako nalik na one besciljne mrtve, zureći u prazno, bez reči. Aren je mislio, pomalo strahujući, ali ne preterano: “Otišli smo suviše daleko.”

To kao da uopšte nije bilo važno.

Ged naglas izreče Arenovu misao:

“Suviše smo daleko otišli da bismo se sada vratili.”

Glas mu je bio mek, ali njegov odjek nije sasvim uspela da priguši velika, mračna ispraznost oko njih, tako da se, začuvši ga, Aren malo povratio iz mračnog raspoloženja. Zar nisu ovamo došli da pronađu onoga koga traže?”

Jedan glas iz tame reče:

“Dospeli ste suviše daleko. “

Aren mu odvrati:

“Samo je suviše daleko dovoljno daleko.”

“Došli ste do Suve reke”, reče glas. “Ne možete se vratiti do kamenog zida. Ne možete se vratiti u život.”

“Ne tim putem”, reče Ged, obrativši se tami. Aren ga je jedva video, mada su stajali jedan pored drugog, jer su planine ispod kojih su se nalazile zaklanjale pola svetlost zvezda i činilo se kao da je tok Suve reke i sam tama. “Ali saznaćemo kojim ti putem izlaziš.”

Odgovora nije bilo.

“Ovde smo se sreli kao jednaki. Ti si, Kobe, slep, a mi smo u mraku.”

Odgovora nije bilo.

“Ovde te ne možemo povrediti, ne možemo te ubiti. Čega se bojiš?”

“Ničega se ja ne bojim”, javi se glas iz tame. A onda lagano, pomalo svetlucajući kao da ga prati svetlost slična onoj koja ponekad obasjava Gedov štap, pojavi se čovek, stajao je malo uzvodno od Geda i Arena, između velikih gromada nejasnih ivica. Bio je visok, širokih ramena i dugačkih ruku, sličan onoj prilici koja im se ukazala na dini na obali Selidora, ali stariji, kosa

mu je bila seda i gusto mu je padala na visoko čelo. Tako im se on prikazao kao duša, u kraljevstvu smrti, kao da ga nije sagoreo zmaj svojim dahom, kao da ga nije osakatio, ali ipak nije bio ceo. Očne duplje bile su mu prazne.

“Ničega se ne bojim”, ponovi on. “Čega bi to trebalo da se plaši mrtav čovek?” On se nasmeja. Smeh je tako lažno i neugodno odzvanjao, tu u toj uskoj, kamenoj udolini ispod planina, da Arena na trenutak izdade dah. Ali ščepao je mač i nastavio da sluša.

“Ne znam čega bi mrtav čovek trebalo da se plaši”, odgovori Ged. “Sigurno ne smrti? Pa ipak, čini mi se da je se ti plašiš? Iako si pronašao način da je izbegavaš.”

“Jesam. Živim, moje telo živi.”

“Ne baš najugodnije, primeti suvo mag. “Iluzija može da prikrije godine, ali Orm Embar nije bio baš nežan s tim telom.”

“Mogu ga popraviti. Poznate su mi tajne isceljenja, mladosti, koje nisu puke iluzije. Za koga me to smatraš? Misliš da sam obični seoski čarobnjak samo zato što tebe zovu Arhimagom? Mene, koji sam jedini od svih maga pronašao Put Besmrtnosti što ga niko ranije nije otkrio!”

“Možda ga nismo tražili”, primeti Ged.

“Tražili ste ga. Svi vi. Tražili ste ga, ali niste mogli da ga pronađete, pa ste zato izmislili mudre reči o prihvatanju, ravnoteži, Ravnotežju života i smrti. Ali to su bile samo reči... laži kojima ste prikrivali svoj neuspeh... svoj strah od smrti! Koji čovek ne bi odabrao večno da živi ako mu se ukaže prilika? A meni se ukazala. Besmrtan sam. Učinio sam ono što vi niste mogli i stoga sam ja vaš gospodar, i ti to znaš. Zanima li te da saznaš kako sam to postigao, Arhimaže?”

“Zanima.”

Kob mu priđe jedan korak. Aren primeti da se taj čovek, iako nije imao očiju, nije kretao kao pravi slepac, kao da je tačno znao gde se Ged i Aren nalaze, kao da je bio svestan obojice, mada nikada nije okrenuo glavu u Arenovom pravcu. Možda je posedovao neki čarobnjački drugi vid, kao što su sluh i vid onih glasnika i predstava, nešto što ga je činilo svesnim njihovog prisustva, mada to nije morao biti pravi vid.

“Bio sam u Palnu”, obrati se on Gedu, “posle onog s tobom kada je do izražaja došao tvoj ponos, mislio si da si me ponizio i očitao mi lekciju. Oh, da, dobru si mi lekciju očitao, ali ne onu koju si nameravao! Tamo, rekoh sebi, sada sam video šta je to smrt i neću se nikad pomiriti s njom. Neka sva

glupava priroda ide svojim glupim putem, ali ja sam čovek, bolji sam od prirode, ja sam iznad prirode. Neću poći tim putem, neću prestati da budem ono što jesam! Odlučivši to, ponovo sam posegnuo u palnško predanje, ali pronašao sam samo nagoveštaje i oskudno znanje o onome što mi je bilo potrebno. Stoga sam ga ponovo istkao i prepravio i napravio čaroliju... najveću čaroliju ikada stvorenu. Najveću i poslednju!”

“Radeći na toj čaroliji, umro si.”

“Da! Umro sam. Bio sam dovoljno hrabar da umrem, da pronađem ono što vi kukavice ne možete da pronađete... put nazad i smrt. Otvorio sam vrata koja su bila zatvorena od samog početka vremena. I sada slobodno dolazim na ovo mesto i slobodno se vraćam u svet živih. Ja jedini od svih ljudi postojim u celokupnom vremenu, ja sam Gospodar Obe Zemlje. A vrata koja sam otvorio nisu otvorena samo ovde već i u umovima živih, u dubinama i nepoznatim mestima njihovog bića, na kojima smo svi sjedinjeni u tami. Oni to znaju i dolaze k meni. I mrtvi moraju doći k meni, svi, jer sam zadržao sposobnost da baratam vradžbinama živih, moraju preći preko kamenog zida kada im ja to naredim, sve duše, svi gospodari, magi, ponosite žene, moraju prelaziti iz života u smrt na moju zapovest. Svi moraju doći k meni, živi i mrtvi, k meni koji sam umro i oživeo!”

“Kuda to oni dolaze, Kobe? Gde je to mesto na kome se nalaziš?”

“Između svetova.”

“Ali to nije ni život ni smrt. Šta je život, Kobe?”

“Moć.”

“Šta je ljubav?”

“Moć”, ponovi polagano slepac, povivši ramena.

“Šta je to svetlost?”

“Tama!”

“Kako se zoveš?”

“Nemam imena.”

“Sve u ovoj zemlji ima pravo ime.”

“Reci mi onda svoje!”

“Dobio sam ime Ged, a ti?”

Slepac je malo oklevao, a onda reče:

“Kob.”

“To je ime koje si upotrebljavao, ali to nije tvoje pravo ime, gde je tvoje ime? Gde je istina o tebi? Jesi li je ostavio u Palnu gde si umro? Mnogo toga si zaboravio. O, Gospodaru Dvaju Zemalja. Zaboravio si svetlost i ljubav i svoje vlastito ime.”

“Ja sada imam tvoje ime i moć nad tobom, Gede Arhimaže... Ged koji je bio Arhimag dok je bio živ!”

“Moje ti ime nije ni od kakve koristi”, reče Ged. “Nada mnom nemaš nikakvu moć. Ja sam živ, moje telo leži na obali Selidora, sunce ga greje, na zemlji koja se okreće. A kada to telo umre, naći ću se ovde, ali samo po imenu, jedino po imenu, u obliku senke. Zar ne razumeš? Zar nikada nisi shvatio, ti koji si prizvao toliko mrtvih duša, ti koji si pozvao svo mnoštvo onih koji su odavna umrli, pa čak i mog gospodara Eret Akbe, najmudrijeg među nama? Zar nisi shvati da ni on, čak ni on, nije ništa drugo do senka i ime? Njihova smrt nije umanjila vrednost životu. Niti je umanjila njega. On je tamo... tamo, ne ovde! Ovde nema ničega do prašine i senki. Tamo je on zemlja i sunčeva svetlost, lišće drveća, let orla. Živ je. I svi koji su ikada umrli, žive, ponovo se rađaju do u beskraj, a tom beskraju nikada neće doći kraj. Svi, sem tebe. Jer ti nećeš iskusiti smrt. Ti si izgubio smrt, izgubio si život da bi spasio sebe. Sebe! Svoje besmrtno ja! Šta je? Ko si ti?”

“Ja sam ja. Moje telo se neće raspasti i umreti...”

“Živo telo trpi bol, Kobe, živo telo stari, umire. Smrt je cena koju plaćamo za svoj život i za celokupni život.”

“Ja je neću platiti! Mogu umreti i u istom trenutku ponovo oživeti! Niko me ne može ubiti, ja sam besmrtnan. Samo ću ja zauvek ostati ono što jesam!”

“Ko si onda ti?”

“Besmrtnik.”

“Reci mi svoje ime.”

“Kralj.”

“Ponovi kako je meni ime. Rekao sam ti ga pre samo jedan trenutak. Kako se ja zovem?”

“Ti nisi stvaran. Nemaš imena. Samo ja postojim.”

“Postojiš, bez imena, bez oblika. Ne možeš videti dnevnu svetlost, ne možeš videti tamu. Prodao si zelenu zemlju, sunce i zvezde da bi spasio sebe. Ali ti nemaš sebe. Sve ono što si prodo, to si bio ti sam. Trampio si sve za

ništa. I stoga sada težiš da privučеш svet k sebi, sav onaj život i svetlost koje si izgubio da bi ispunio svoje ništavilo. Ali ono se ne može ispuniti. Niti sve pesme na svetu, niti sve zvezde sa neba ne bi mogle da ispune tvoje ništavilo.”

Gedov glas je odzvanjao poput udaraca čekića po nakovnju, tamo u hladnoj dolini pod planinama, a slepac se skupio i počeo da udaljava od njega. Podigao je glavu i njegovo lice obasja prigušena svetlost zvezda, izgledalo je kao da je plakao, ali on nije imao suza ni očiju. Usta mu se otvoriše i zatvoriše, puna tame, ali iz njih ne iziđe nijedna reč, samo mrmljanje. Konačno je uspeo da izgovori samo jednu reč, i to jedva je oblikujući svojim iskrivljenim usnama, a ta reč je bila

“Život”.

“Podario bih ti život, Kobe, da mogu. Ali ne mogu. Ti si mrtav. Ali mogu ti dati smrt.”

“Ne!” zavrišta slepac, a zatim ponovi: “Ne, ne” i sklopča se na tlu jecajući, mada su mu obrazi bili suvi poput kamenog korita reke kojom je tekla samo noć, a ne i voda.

“Ne možeš. Niko me nikada ne može osloboditi. Otvorio sam vrata između dva sveta i ne mogu da ih zatvorim. Niko ne može da ih zatvori. Nikada neće ponovo biti zatvorena. Privlače me, privlače. Moram se vratiti. Moram proći kroz njih i vratiti se ovamo u prašinu, hladnoću i tišinu. Vuku me ka sebi, vuku, ne mogu ih se osloboditi. Ne mogu ih zatvoriti. Usisaće na kraju svu svetlost sa sveta. Sve će reke biti nalik na Suvu reku. Ne postoji takva moć koja bi mogla zatvoriti vrata koja sam ja otvorio!”

Bila je veoma čudna ta mešavina očajanja i osvetoljubivosti, užasa i taštine, u njegovim rečima i glasu.

Ged samo upita:

“Gde se nalaze?”

“U onom pravcu. Nisu daleko. Možeš tamo otići. Ali ništa ne možeš učiniti. Ne možeš ih zatvriti. Da utrošiš i svu svoju moć na samo taj jedan čin, ni to ne bi bilo dovoljno. Ništa nije dovoljno.”

“Možda”, odvrati Ged. “Ti si izabrao očajanje, ali nemoj zaboraviti da mi još nismo. Povedi nas do tog mesta.”

Slepac podiže lice na kome se jasno videlo kakvu borbu u njemu vode strah i mržnja. Nadvladala je mržnja.

“Neću”, reče on.

Tada Aren koraknu napred i reče:

“Hoćeš.”

Slepac se ukoči. Okruži ih ledena tišina i tama kraljevstva mrtvih, okruži i njih i njihove reči.

“Ko si ti?”

“Zovem se Lebanen.”

Ged progovori:

“Ti koji sebe nazivaš Kraljem, zar ne znaš ko je ovo?”

Kob se ponovo ukoči. A onda reče, pomalo dahtavo:

“Ali on je mrtav... Ti si mrtav. Ne možete se vratiti. Nema izlaza. Uhvaćeni ste ovde!” Dok je govorio, treperava svetlost oko njega poče da nestaje i oni začuše kako se okreće u tami i udaljava od njih, žurno nestajući u njoj.

“Dajte mi malo svetlosti, gospodaru!” povika Aren, a Ged podiže svoj štap iznad glave, puštajući belu svetlost da razbije tu staru tamu, punu stena i senki, između kojih je visoka, pogurena prilika slepca hitala i uzmicala, uzvodno od njih, nekim čudnim, slepim, sigurnim korakom. Aren pođe za njim, s mačem u ruci, a za njim Ged.

Aren je uskoro dosta odmakao svom saputniku, tako da je svetlost bila veoma slaba i često je sasvim nestajala kada bi je zaklonila kakva gromada ili zavoj rečnog korita, ali zvuk Kobovih koraka, njegovo prisustvo pred njim koje je osećao, bili su mu dovoljni da ne zaluta. Aren se lagano sve više primicao što je put postajao strmiji. Peli su se uz strmi prevoj zatrpan kamenjem, Suva reka, koja je bila sve uža što su se više približavali njenom izvoru, krivudala je između uspravnih obala. Kamenje je odzvanjalo pod njihovim nogama i šakama, jer morali su da se uspinju. Aren oseti da će uskoro doći do potpunog sužavanja obala i bacivši se unapred stiže do Koba i uhvati ga za ruku, zaustavivši ga, zaustavio ga je u nekoj vrsti bazena od stena širokom pet do šest stopa, koji je nekada mogao biti ribnjak ako je ovuda voda ikada proticala, a iznad njega nalazila se jedna prevrnuta stena i vulkanska lava. U toj se steni nalazio crni otvor, izvor Suve reke.

Kob nije pokušao da mu se otme. Stajao je sasvim miran, dok mu je svetlost sa Gedovog štapa, dok se on približavao, obasjavala lice bez očiju. On to lice okrenu ka Arenu.

“Ovo je to mesto”, reče on konačno, dok mu se oko usana obrazovao izvestan osmeh. “Ovo je mesto koje tražite. Vidite? Tamo se možete ponovo roditi. Treba samo da krenete za mnom. Živećete večno. Zajedno ćemo kraljevati.”

Aren pogleda u to suvo, tamno vrelo, usta od prašine, mesto gde se mrtva duša, upuzavši u zemlju i tamu, ponovo mrtva rađala, njemu je to izgledalo izopačeno i on reče oštrim glasom, boreći se protiv smrtonosnog gađenja:

“Neka bude zatvoren!”

“Biće zatvoren”, reče Ged, prišavši mu. Sada iz njegovih ruku i lica suknu svetlost kao da je on zvezda što je te beskrajne noći pala na zemlju. Pred njim je zjapio suvi izvor, zjapila su vrata. Bio je širok i prazan, ali da li je bio dubok ili plitak, ni po čemu se nije moglo naslutiti. U njemu nije bilo ničega na šta bi svetlost pala, što bi oko videlo. Bio je prazan. U njemu nije bilo ni svetlosti ni tame, ni života ni smrti. Predstavljao je ništa. Predstavljao je put koji nikud nije vodio.

Ged podiže ruke i progovori.

Aren je i dalje držao Koba za ruku, slepac je položio slobodnu šaku na stenu zid. Obojica su nepomično stajala, uhvaćeni u mrežu moćne čarolije.

Pomoću celokupne veštine koju je sticao tokom celog života i pomoću sve snage koju je posedovalo njegovo žestoko srce, Ged se upinjao da zatvori ta vrata, da svet još jedanput objedini. Pod dejstvom njegova glasa i naredbom njegovih podignutih ruku, stene stadoše da se primiču jedna ka drugoj, bolno, pokušavajući da postanu jedno, da se sretnu. Ali istovremeno, svetlost je sve više slabila, nestajući iz njegovih šaka i sa njegovog lica, nestajući iz njegovog štapa od tisovine, sve dok se nije pretvorila tek u slabo svetlucanje. Ali i pri toj slaboju svetlosti Aren vide da su vrata gotovo zatvorena.

Slepac je pod šakom osetio da se stene pomeraju, osetio je kako se primiču jedna drugoj, takođe je osetio kako se veština i moć smanjuju, kako se troše, kako se potrošiše... Iznenada on povika:

“Ne!” otrže se Arenu, baci se napred i ščepa Geda u svoj slepi, moćni zagrljaj. Oborivši ga svojom težinom, obuhvati mu vrat šakama u želji da ga zadavi.

Aren podiže Seriadov mač i snažno zamahnuvši spusti oštricu pravo na povijeni vrat pod zamršenom kosom.

Živi duh poseduje težinu u svetu mrtvih, a senka njegova mača ima oštricu. Sečivo je napravilo veliku ranu, povredivši Kobovu kičmu. Iz nje

pokulja crna krv, osvetljena svetlošću samog mača.

Ali nema nikakve koristi od ubijanja već mrtvog čoveka, a Kob je bio mrtav, mrtav već mnogo godina. Rana se zatvorila, progutavši svoju krv. Slepac ustade onako visok i posegnu svojim dugačkim rukama prema Arenu, dok mu se lice krivilo od besa i mržnje: kao da je tek sada postao svestan ko mu je pravi neprijatelj i takmac.

Užasno je bilo posmatrati ovo oporavljanje posle smrtonosnog udarca, ovu nemogućnost da se umre, mnogo užasniju od bilo kakvog umiranja, i Aren oseti kako u njemu rastu bes i gnušanje, kako se pretvaraju u berserkersku pomahnitalost, te zavitlavši mačem, on ponovo udari, zadavši mu jedan izravan, užasan udarac iz velike visine. Kob pade sa raspolovljenom lobanjom i lica umrljanog krvlju, a Aren se smesta nađe nad njim, kako bi ga ponovo udario pre no što se rana zatvori i nastavio da udara dok ne ubije... Podigavši se na kolena pored njega, Ged izgovori jednu reč.

Začuvši njegov glas, Aren zastade, kao da ga je neka ruka uhvatila za šaku u kojoj je držao mač. Slepac koji je počeo da ustaje ostao je potpuno nepomičan. Ged takođe ustade, malo se zanosio. Kad je već mogao uspravno da stoji, okrenuo se licem prema steni.

“Neka bude cela!” reče on jasnim glasom, te svojim štapom iscrta pomoću vatrenih linija i preko kapije od stena neku šaru, runu Agnen, Runu Svršetka, koja zatvara puteve i iscrtava se na poklopcima kovčega. Više nije bilo ni pukotine ni praznine između gromada. Vrata su bila zatvorena.

Tle Suve zemje zadrhta pod njihovim nogama i preko nepromenljivog, golog neba pređe dugačka grmljavina koja potom uminu.

“Pozivam te rečju koja neće biti izgovorena pre kraja vremena. Rečju koja je izgovorena pri stvaranju svega, sada te oslobađam. Pođi slobodan!” i pognuvši se nad slepcem koji se šćućurio na kolenima, Ged mu nešto prošapta u uvo, pod belom zamršenom kosom.

Kob ustade. Lagano pređe pogledom oko sebe, očima koje su videle. Pogleda u Arena, a onda u Geda. Nije izgovorio ni jednu jedinu reč, već je samo zurio u njih svojim tamnim očima. Na licu mu se nije ogledao bes, niti mržnja, niti žaljenje. Lagano se okrenuo i otišao nizvodno prateći tok Suve reke, te im uskoro nestao s vidika.

Svetlost više nije dopirala ni iz Gedovog štapa od tisovine ni sa njegovog lica. Ostao je da stoji u tami. Kada mu je Aren prišao, on se uhvati za mladićevu mišicu kako bi ostao uspravan. Na trenutak ga protrese grč usled suvog jecaja.

“Gotovo je”, reče on. “Ničeg više nema.”

“Gotovo je, dragi gospodaru. Moramo poći.”

“Da. Moramo poći kući.”

Ged je izgledao kao neko ko je zbunjen ili iscrpljen. Krenuo je za Arenom nazad, nizbrdo, sledeći tok reke, polako i sa teškoćom zaobilazeći stene i kamene gromade. Aren je stalno bio uz njega. Kada su obale Suve reke postale niže, a tle manje strmo, on se okrenuo unazad u pravcu iz koga su došli, prema dugačkoj, bezobličnoj padini koja je vodila naviše u tamu. Zatim se okrenuo od nje. Ged ništa ne reče. Čim su zastali, on se spusti na jednu gromadu od lave, iscrpljen, a glava mu je klonula na grudi.

Aren je znao da je put kojim su došli za njih zatvoren. Mogli su samo da nastave dalje. Moraju preći ceo put. “Čak ni suviše daleko nije dovoljno daleko”, pomisli on. Podigao je pogled prema crnim vrhovima, hladnim i tihim naspram nepomičnih zvezda, užasnim, i ponovo mu se neumoljivo obrati onaj ironični, rugajući glas njegove volje: “Hoćeš li stati na pola puta, Lebanene?”

On priđe Gedu i veoma nežno reče:

“Moramo poći dalje, gospodaru.”

Ged ništa ne odvrati, ali ustade.

“Mislim da moramo poći preko planina.”

“Ti vodi, momče”, reče Ged promuklim šapatom. “Pomozi mi.”

I tako se oni uputiše uz padine prašine i okamenjene lave ka planinama, Aren je pomagao svom saputniku što je bolje umeo. U dubokim uskim dolinama i ždrelima vladala je potpuna tama, tako da je morao da opipava put pred sobom, pa mu je bilo teško da u isto vreme pomaže Gedu. Hodanje je bilo naporno, svaki čas su se saplitali, a kada su padine postale strmije, morali su da se penju četvoroonoške, što je bilo još teže. Kamenje je bilo oštro i žarilo im je šake poput otopljenog gvožđa. Bilo je hladno i postajalo sve hladnije što su se više uspinjali. U dodiru ove zemlje osećala se patnja. Pržila je kao živi ugalj, u planinama je gorela vatra. Ali vazduh je stalno bio hladan i uvek mračan. Nije bilo zvuka. Vetar nije duvao. Oštre stene lomile su se pod njihovim šakama i klizile pod njihovim nogama. Crni i tanki, izdanci brda i ponori uzdizali su se ispred njih i propadali pored njih u crnilo. Iza njih, ispod njih, gubilo se kraljevstvo mrtvih. Ispred, iznad, vrhovi i stenje uzdizali su se

naspram zvezda. Ništa se nije pokretalo čitavom dužinom i širinom tih crnih planina sem dve smrtne duše.

Ged se često saplitaio ili gubio korak od iscrpljenosti. Sve je teže i teže disao, a kada bi šakama snažno pritisnuo o stenje, zadahtao bi od bola. Kada bi ga začuo kako diše, Arenu bi se cepalo srce. Pokušavao je da ga zadrži da ne pada. Ali put je često bio suviše uzak za njih dvojicu da njime idu uporedo ili je Aren morao da pođe napred kako bi pronašao siguran prolaz. I na kraju, na jednoj visokoj padini koja se uzdizala do zvezda, Ged se okliznuo, pao licem prema tlu i više nije ustao.

“Gospodaru”, pozva ga Aren kleknuvši pored njega, a onda izgovori njegovo ime: “Gede.”

Nije se ni pomerio ni odgovorio. Aren ga podiže u naručje i iznese ga uz tu visoku padinu. Na njenom kraju počinjalo je ravno tle koje se prostiralo dosta u daljinu. Aren spusti svoj teret, pa i sam iscrpljen pade pored njega trpeći bolove, bez nade. Ovo je bio vrh prolaza između dva crna vrha do koga je želeo da stigne. Ovo je bio prolaz i kraj. Dalje nije bilo puta. Kraj ravnog dela puta predstavljao je ivicu jedne stene, ispod nje se tama protezala zauvek, a male zvezde visile su nepokretne u crnoj struji neba.

Izdrživost može da nadživi nadu. On nastavi da puzi napred, u trenucima kada je za to bio sposoban, i to četvoronoške. Zatim pogleda preko ivice tame. A ispod njega, sasvim malo ispod njega, ugleda plažu sa peskom boje belokosti, beli i ćilibarni talasi kovitlali su se i udarali peneći se o nju, a na drugoj strani mora sunce je zalazilo u zlatnoj izmaglici.

Aren se ponovo okrenu ka tami. Vрати se. podiže Geda što je bolje umeo i teškom mukom krenu napred, noseći ga dokle god je mogao da korača. Tada sve prestade da postoji, žeđ, bol, tama, sunčeva svetlost i huk mora.

13. KAMEN BOLA

Kada se Aren probudio, siva magla zaklanjala je more, dine i brda Selidora. Iz magle su se mrmljajući pojavljivali gromoviti talasi, da bi se zatim, isto tako mrmljajući, ponovo povlačili u nju. Bilo je vreme plime, tako da je plaža sada bila mnogo uža nego kada su stigli na nju, oni najmanji penušavi talasi koji su najdalje zalazili u kopno lizali su Gedovu ispruženu levu šaku dok je on ležao licem okrenut prema pesku. Odeća i kosa bili su mu mokri, a Arenova odeća ledeno se pripijala uz njegovo telo, kao da je more konačno i zauvek uspelo da se sklopi nad njima. Nigde nije bilo ni traga Kobovom mrtvom telu. Možda su ga talasi odvukli u dubinu. Ali je zato Aren, kada je okrenuo glavu, ugledao, ogromno i nejasno zbog magle, sivo telo Orm Embara, nalik na srušenu kulu.

Aren ustade, tresući se od zime, jedva je stajao na nogama usled studeni, ukočenosti i slabosti sa vrtoglavicom koja je posledica dugog i nepotrebnog ležanja. Posrtao je poput kakvog pijanca. Čim je uspeo da ovlada svojim udovima, uputio se ka Gedu i uspeo da ga odvuče malo dalje od vode, van domašaja talasa, ali to je ujedno bilo sve što je mogao da uradi. Činilo mu se da je Ged potpuno hladan i veoma težak, preneo ga je preko granice, izneo iz smrti u život, ali možda je to uzalud uradio. Prisionio je uvo uz Gedove grudi, ali nije uspeo da obuzda podrhtavanje vlastitih udova i cvokotanje zuba da bi proverio čuju li se otkucaji srca. Ponovo se podigao i pokušao da korača ne bi li vratio nešto topline u noge, te je na kraju, drhteći i vukući noge poput kakvog starca, krenuo da pronade njihove zavežljaje. Spustili su ih pored jednog malog potoka koji se spuštao sa grebena brda, dosta davno, kada su stigli do kuće od kostiju. Taj potok je sada tražio jer ni o čemu drugom nije mogao da razmišlja do o vodi, svežoj vodi.

Do potoka je stigao pre no što je očekivao, jer on se spuštao do plaže i zbunjeno je vijugao i granao se poput kakvog srebrnog drveta do ivice mora. Tu je pao i počeo da pije, zagnjurivši lice i šake u vodu, zahvatajući vodu ustima i napajajući njome duh.

Konačno je seo, kada se ispravio, ugledao je na suprotnoj obali potoka jednog ogromnog zmaja.

Njegova glava, boje čelika, na kojoj su se oko nozdrva, očnih duplji i čeljusti nalazile crvene mrlje koje kao da su poticale od rđe, bila je okrenuta prema njemu i gotovo da se nadosula nad njim. Kandže su mu bile duboko zarivene u mekani, mokri pesak na ivici potoka. Sakupljena krila delimično su

se nazirala, nalik na jedra, ali se zato njegovo dugačko tamno telo gubilo u magli.

Bio je potpuno miran. Kao da je tamo čučao satima, godinama, vekovima. Kao iskesan od gvožđa, oblikovan u steni... ali oči u koje se nije usuđivao da pogleda, oči nalik na ulje koje vijuga po vodi, poput žutog dima iza stakla, te neprozirne, duboke, žute oči posmatrale su Arena.

Ništa nije mogao da učini, stoga je ustao. Ako zmaj bude hteo da ga ubije, ubiće ga, a ako to ne učini, pokušaće da pomogne Gedu, ako je za njega još bilo nade. Ustao je i krenuo uz potočić tražeći njihove zavežljaje.

Zmaj ništa ne učini. Nepomično je čučao i posmatrao. Aren pronađe zavežljaje, napuni obe mešine na potoku i preko peska se vrati do Geda. Pošto se svega nekoliko koraka udaljio od potoka, zmaj se igubio u gustoj magli.

Napojio je Geda, ali nije mogao da ga podigne. Ležao je onako mlitav i hladan, teške glave oslonjene o Arenovu ruku. Tamnoputo lice sada mu je bilo sivkasto i na njemu su se jako isticali nos, jagodične kosti i stari ožiljak. Čak mu je i telo izgledalo nekako mršavo i spaljeno, kao da se prepolovio.

Aren je sedeo na vlažnom pesku, držeći glavu svog saputnika u krilu. Magla je stvorila neku neodređenu, meku kuglu oko njih, koja je pri vrhu bila svetlija. Negde u magli nalazio se mrtvi zmaj Orm Embar i živi zmaj koji je čekao pored potoka. A s druge strane Seliora, na jednoj drugoj plaži, nalazio se čamac Dalekovidi, bez zaliha. Istočno se prostiralo more. Možda nekih tri stotine milja bilo je udaljeno prvo kopno u Zapadnom Prostranstvu, hiljadu najbliže u Unutrašnjem moru. Dugačak put. U Enladu su imali običaj da kažu: "Daleko kao Selidor." Stare priče za decu, mitovi, počinjali su: "Veoma, veoma davno i daleko kao što je daleko Selidor, živeo je princ..."

On je bio princ. Ali u drevnim pričama to je bio početak, a ovo je izgleda sada bio kraj.

Nije klonuo. Iako je bio veoma umoran, iako je žalio svog saputnika, nije osećao ni najmanje gorčine niti žaljenje. Samo što ništa više nije mogao da učini. Sve je već bilo učinjeno.

Kada mu se snaga vratila, počeo je da razmišlja o tome da pokuša nešto da upeca upotrebivši pribor iz zavežljaja, jer kada je utolio žeđ, počeo je da oseća užasnu glad, a svu hranu su potrošili, ostao im je samo jedan paket tvrdog hleba. To je nameravao da sačuva jer ga je natopljenog vodom i razmekšalog mogao dati Gedu.

Jedino mu je još to preostalo da uradi. Dalje nije znao šta bi, svuda oko

njega bila je magla.

Dok je sedeo onako sklupčan sa Gedom u magli, počeo je da opipava džepove, ne bi li našao nešto korisno. U džepu tunike napipao je neki tvrd predmet oštih ivica. Izvukao ga je i zbunjeno se zagledao u njega. Bio je to jedan mali kamen, crn, šupljikav, tvrd. Umalo ga nije bacio. A onda je u šaci opipao njegove ivice, grube i spržene, osetio je njegovu težinu i prepoznao ga, bio je to kamenčić sa Planine Bola. Upao mu je u džep dok se peo ili dok je puzao sa Gedom prema ivici. Držao je u ruci tu nepromenljivu stvar, kamen bola. Sklopio je oko njega šaku i zadržao ga u njoj. Tada se nasmešio, i mračno i veselo u isti mah, spoznavši, po prvi put u životu, ovako sam, ni od koga pohvaljen, i na kraju sveta, pobeđu.

Magla se proredila i razišla. Kroz njene ostatke ugledao je, daleko na pučini, sunčevu svetlost. Dine i brda su se pojavljivali i nestajali, bezbojni i uvećani velovima magle. Sunce je bleštavo obasjavalo telo Orm Embara, koje je i tako mrtvo veličanstveno izgledalo.

Čeličnocrni zmaj i dalje je nepomično čučao na suprotnoj strani potoka.

Kada je prošlo podne, sunce je postalo jasno i toplo, spalivši iz vazduha i poslednje pramenove magle.

Aren je zbacio sa sebe mokru odeću i ostavio je da se suši, te je unaokolo šetao nag, opasan samo mačem. Isto je učinio i sa Gedovom odećom, ali iako su jaka, okrepljujuća, prijatna toplina i svetlost dodirivali Geda, on je i dalje nepomično ležao.

Začula se buka koja je dopirala od dodira dva metala, škripavi šapat ukrštenih mačeva. Zmaj boje čelika podigao se na svoje povijene noge. Pokrenuo se, prešao preko potočića uz meki šištavi zvuk dok je vukao dugačko telo kroz pesak. Aren je ugledao bore na ramenom zglobu, okolopljene bokove izbrazdane ožiljcima kao i okop Eret Akbe, dugačak požuteli, tupi zub. U svemu tome kao i u njegovom sigurnom, promišljenom kretanju, u dubokoj i zastrašujućoj mirnoći, nazirao je znak starosti, velike starosti, godina koje nadmašuju sećanja. Stoga je, kada se zmaj zaustavio, na nekoliko stopa od mesta na kome je Ged ležao, Aren ustao i stao između njih dvojice, te upitao na hardijskom jer nije znao Prastari govor:

“Jesi li ti Kalesin?”

Zmaj ništa ne odvrati, ali kao da se nasmešio. Zatim spusti svoju ogromnu glavu i istegnu vrat, pa se zagleda u Geda i izgovori njegovo ime.

Glas mu je bio dubok i nežan, a dah mirisao na kovačevu peć.

Ponovo je nešto rekao, a onda još jednom, posle trećeg pokušaja Ged otvori oči. Posle izvesnog vremena pokušao je da se pridigne, ali nije mogao. Aren kleknu pored njega i pridržava ga. Tada Ged reče:

“Kalesine”, počeo on, “senvansai’n ar Rouk!” Pošto je to izgovorio, snaga ga je izdala, spustio je glavu na Arenovo rame i zatvorio oči.

Zmaj ništa ne odvrati. Nepomično je čučao kao i ranije. Magla je opet počela da se spušta, zaklonivši sunce nad morem po kome je pogoleda.

Aren obuče Geda i umota ga u svoj ogrtač. Plima koja se daleko povukla sada je ponovo nadolazila i on je razmišljao o tome da svog saputnika ponese do suvljeg tla na dinamama, jer je osetio kako mu se snaga vraća.

Ali u trenutku kada se sagnuo da podigne Geda, zmaj ispruži svoje veliko oklopljeno stopalo i gotovo ga dodirnu. Na stopalu je imao četiri kandže, a pozadi ostan kao u petla, ali to su bili čelični ostani, dugački poput sečiva kose.

“Sobriost”, reče zmaj, poput januarskog vetra što duva kroz smrznuti šaš.

“Poštedi mog gospodara. On nas je sve spasao i čineći to utrošio je svoju snagu, a možda dao i život. Poštedi ga!”

Tako je govorio Aren, besno i odlučno, osećao je suviše veliko poštovanje i strah, strah ga je celog ispunjavao, bilo mu je muka od njega i želeo je da ga se otarasi. Bio je besan na zmaja zbog njegove sirove snage i veličine, tih nepravednih prednosti. Video je smrt, okusio je smrt, tako da nikakva pretnja nije mogla da ovlada njime.

Stari zmaj Kalesin posmatrao ga je jednim izduženim, užasnim, zlatnim okom. U dubinama tog oka krili su se mnogi, mnogi vekovi, duboko u njemu nalazio se osvit sveta. Mada se Aren nije zagledao u njega, bio je svestan da ga ono posmatra istinskim i blagim veseljem.

“Arv sobriost”, reče zmaj, a zarđale nozdrve mu se raširiše tako da duboko u njima zasija omeđena i prigušena vatra.

Arenova ruka bila je podmetnuta pod Gedova ramena, jer se upravo spremao da ga podigne kada ga je u tome prekinulo Kalesinovo kretanje, i sada oseti da se Gedova glava malo pomerila i začu njegov glas:

“To znači, ovde se popni.”

Izvesno vreme Aren je ostao nepomičan. To je bilo ludo. Ali to ogromno stopalo sa kandžama i dalje je bilo podignuto i poput stepenika je stajalo pred njim, a iznad njega, pregib zglavka u laktu, a iznad ovoga, izbočeno rame i

muskulatura krila na mestu gde je ono izbijalo iz lopatice ramena, četiri stepenika, stepenište, a tamo, ispred krila i prve velike čelične bodlje kičmenog oklopa, u vratnom udubljenju, bilo je mesta za jednog čoveka da ga opkorači ili možda dvojicu. Ako su ludi, bez nade i skloni ludorijama.

“Penji se!” reče Kalesin na jeziku Stvaranja.

I tako se Aren pridiže i pomože svom saputniku da se uspravi. Ged je uspravno držao glavu i uz pomoć Arenovih ruku koje su ga podupirale i usmeravale, uspeo je da se popne uz te neobične stepenice. Obojica opkoračiše zmajev vrat i smestiše se u grubo oklopljenom udubljenju na njemu. Aren se nalazio pozadi spreman da podupre Geda ako se ukaže potreba. Obojica osetiše kako u njih prelazi dobrodošla toplina kao da ih je ogrejalo sunce, na mestu gde su dodirivali zmajevu kožu, život je plamteo u vatri ispod čeličnog oklopa.

Aren vide da su zaboravili magov štap od tisovine napola zakopan u pesku, more se šunjajući primicalo da ga dohvati. On krenu po njega, ali ga Ged zaustavi.

“Ostavi ga. Svu svoju veštinu vraćanja istrošio sam na tom presahlom izvoru, Lebanene. Sada nisam mag.”

Kalesin se okrete i pogleda ih postrance, u oku mu se nazirao drevni podsmeh. Da li je Kalesin bio muško ili žensko, nije se moglo odrediti, šta je Kalesin mislio, nije se moglo saznati. Krila se lagano podigoše i raširiše. Nisu bila zlatna kao Orm Embarova već crvena, tamnocrvena, tamna poput rđe, krvi ili grimizne lorbanerijske svile. Zmaj pažljivo podiže krila kako ne bi zbacio svoje malene jahače. Pažljivo se skupio poput opruge u ogromnim bokovima, te skočio kao mačka u vazduh, a krila spustio i poneo ih iznad magle koja se vukla preko Selidora. Veslajući tim grimiznim krilima kroz večernji vazduh, Kalesin se uputi ka pučini, okrenu ka istoku i odlete.

Usred leta, iznad ostrva Uli, viđen je jedan veliki zmaj kako nisko leti, a kasnije je primećen i iznad Usidera i severno od Ontuega. Iako su se zmajeva u Zapadnim Prostranstvima grdno plašili, jer su ih tamo ljudi suviše dobro poznavali, kada je ovaj prošao i seljani se izvukli iz skrovišta, oni koji su ga videli, počеше da govore:

“Nisu svi zmajevi mrtvi, kao što smo mislili. Možda ni svi čarobnjaci nisu mrtvi. Njegov let je stvarno bio veličanstven, možda je to bio Najstariji.”

Niko nije video gde se Kalesin spustio. Na tim dalekim ostrvima ima šuma i divljih brda do kojih je svega nekoliko ljudi stiglo i gde je čak i spuštanje zmaja moglo da prođe neopaženo.

Ali vika i pometnja zahvatile su Devedeset Ostrva. Muškarci su veslali prema zapadu između malih ostrva, vičući:

“Sakrijte se! Sakrijte se! Zmaj od Pendora je pogazio svoju reč! Arhimag je nestao, a zmaj dolazi da nas sve proguta!”

Ne spuštajući se, ne gledajući prema kopnu, veliki crv boje čelika preleteo je mala ostrva, male gradove i male farme i nije ih udostojio ni jednog jedinog plamenog daha. Tako je preleteo preko Geata i preko Serda, prešao preko tesnaca Unutrašnjih mora i stigao nadohvat Rouka.

Nijedan čovek nije se sećao, a teško da je o tome govorila i koja legenda, da je bilo koji zmaj nasrnuo na vidljive i nevidljive zidine tog dobro branjenog ostrva. Ovaj, pak, nije oklevao, već je zamahujući nezgrapnim krilima, moćno preleteo preko zapadne obale Rouka, iznad sela i polja i uputio se prema zelenom brdu koje se uzdizalo iznad Grada Tvila. Tu se konačno meko spustio na zemlju, podigao svoja crvena krila i priljubio ih uz telo, te otpuzao na vrh Okruglog brda Rouka.

Dečaci istrčase iz Velikog zdanja. Ništa ih nije moglo zaustaviti. Ali uprkos svojoj mladosti zaostali su za svojim učiteljima, te su posle njih stigli na Okruglo brdo. Kada su pristigli, tamo je već bio Veliki majstor Ustrojstva, koji je stigao iz svog Gaja, dok mu se svetla kosa prelivala na suncu. S njim je bio i Veliki majstor Pretvaranja, koji se pre dve noći vratio u obličju velikog morskog orla, povređena krila i umoran, dugo je bio zarobljen vlastitim čarolijama u tom obličju i nije mogao da se vrati u vlastiti oblik dok nije stigao u gaj, one noći kada je Ravnoteža ponovo uspostavljena i ono što je bilo slomljeno ponovo spojeno u celinu. Bio je tu i Veliki majstor Prizivanja, suvonjav i slab, koji je tek pre jednog dana ustao iz kreveta, a pored njega je stajao Čuvar kapije. Bili su prisutni i ostali učitelji sa Ostrva Mudrih.

Videli su jahače kako silaze, kako jedan pomaže drugome. Videli su ih kako se osvrću oko sebe sa izrazom na licu koji je otkrivao neobično zadovoljstvo, strogost i čuđenje. Zmaj je čučao kao da je od kamena dok su mu se oni spuštali niz leđa i konačno stali pored njega. Malo je okrenuo glavu dok mu je Arhimag nešto govorio, a onda mu je kratko odgovorio. Posmatrači su primetili u pogledu njegovog žutog oka kojim ih je postrance posmatrao hladnoću i podsmeħ. Oni koji su razumeli čuli su zmaja kako kaže:

“Mladog kralja sam doneo u njegovo kraljevstvo, a starca sam vratio kući.”

“Još samo malo, Kalesine”, odvratio je Ged. “Još nisam stigao tamo kuda moram stići.”

Spustio je pogled prema krovovima i kulama Velikog Zdanja obasjanim suncem i kao da se osmehnuo. Zatim se okrenuo prema Arenu, koji je stajao onako visok i vitak u iznošenoj odeći i ne baš siguran na nogama shrvan umorom koji ga je savladao tokom duge vožnje i čuđenja usled svega što se dogodilo. Naočigled svih, Ged kleknu pred njim na oba kolena i pognu svoju sedu glavu. Zatim ustade i poljubi mladića u obraz rekavši:

“Kada stigneš do svog prestola u Hevnoru, gospodar u saputniče, vladaj dugo i pravedno.”

Ponovo je pogledao prema Učiteljima, mladim vračevima, dečacima i stanovnicima grada koji su se okupili po padinama i u podnožju Okruglog brda. Lice mu je bilo spokojno, a u očima mu se naziralo nešto slično podsmehu koji je zračio iz Kalesinovih očiju. Okrenuvši se od svih njih, on se ponovo pope uz zmajevo stopalo i preko ramena, te zauze svoje mesto između vrhova krila, na vratu zmaja, ne držeći u rukama nikakve uzde. Crvena krila se podigoše i začegrtale poput bubnjeva, te Kalesin Najstariji skoči u vazduh. Iz zmajevih čeljusti pokuljaše vatra i dim, a lepet njegovih krila nalikovao je grmljavini i udarima olujnog vetra. Jednom je napravio krug oko brda, a zatim je odleteo na sever, pa u pravcu istoka, prema onom delu Zemljomolja u kome se nalazi brdovito ostrvo Gont.

Čuvar kapije se osmehnu i reče:

“On je svoje odradio. Otišao je kući.”

Zatim nastaviše da posmatraju zmaja kako leti između sunca i mora dok nije nestao s vidika.

Gedova dela pričaju kako je on, koji je bio Arhimag, došao na krunisanje Kralja svih ostrva u Kulu Mača u Hevnoru u srcu zemlje. Pisma kaže da je on, kada je ceremonija krunisanja bila završena i počelo slavlje, napustio društvo i sam otišao u hevnorsku luku. Tamo se na vodi ljuljuškao čamac, star i trošan od mnogih oluja i godina, jedra nisu bila podignuta i bio je prazan. Ged je pozvao čamac po imenu, Dalekovid, i on mu je prišao. Ušavši u čamac sa mola, Ged je okrenuo leđa kopnu, te je bez vetra, jedra ili vesla pokrenuo čamac, on ga je povezao iz luke i iz zaklona na zapad, između ostrva, na zapad preko mora, o njemu se više ništa nije čulo.

Ali na ostrvu Gont ta priča drugačije glasi, u njoj se kaže da je mladi kralj Lebanen došao da potraži Geda kako bi ga poveo na krunisanje. Ali nije ga našao u luci Gonta niti u Re Albiju. Niko nije umeo da mu kaže gde se on nalazi, samo da je otišao peške u planinske šume. Često je tako odlazio, rekoše, i mesecima se nije vraćao i nijedan čovek nije poznavao puteve

njegove usamljenosti. Neki su se ponudili da ga potraže, ali im je kralj to zabranio rekavši:

“On vlada većim kraljevstvom od mene.”

I tako je napustio planinu, popeo se na brod i vratio u Hevnor da ga krunišu.